
نظام آموزشی اتریش

۱۵	..... ملاحظات تاریخی
۱۹	..... ملاحظات سیاسی
۲۱	..... اصلاحات سیاسی دهه ۹۰
۲۲	..... قوه مقننه
۲۳	..... قانونگذاری بر اساس لوایح دولتی
۲۴	..... اقدامات حمایتی نمایندگان
۲۴	..... اقدامات مجلسهای ایالتی در قانونگذاری
۲۴	..... همه پرسی
۲۵	..... قوه مجریه
۲۷	..... ملاحظات اقتصادی
۲۸	..... توسعه اقتصادی

۲۹	..... ساختار جمعیتی
۳۱	..... زبان
۳۱	..... ادیان
۳۴	..... آموزش پیش دبستانی
۳۴	..... تاریخچه
۳۶	..... ساختار آموزشی
۳۸	..... سطوح و گروه های سنی
۳۹	..... سال تحصیلی
۴۰	..... مراکز مختلف پیش دبستانی
۴۰	..... نهادهای مرکزی
۴۱	..... شیوه های مراقبتی و تربیتی متناسب با میزان رشد کودکان
۴۱	..... پذیرش تحصیلی
۴۲	..... برنامه های آموزشی
۴۳	..... اهداف آموزشی
۴۴	..... ارزیابی تحصیلی
۴۶	..... اطلاعات آماری
۴۶	..... آموزش پیش دانشگاهی
۴۶	..... ساختار آموزشی
۴۹	..... سال تحصیلی
۵۱	..... مدارس پیش دانشگاهی
۵۱	..... مدارس آزاد Waldorf
۵۵	..... مداری ویژه اقلیتهای قومی
۵۵	..... مدارس بین الملل
۵۶	..... گستردگی جغرافیایی مراکز آموزش پیش دانشگاهی
۵۷	..... آموزش پایه
۵۷	..... ساختار آموزشی
۵۸	..... آموزش پایه عمومی

۵۸	آموزش پایه حرفه ای
۵۹	آموزش پایه خصوصی با حقوق عمومی
۶۰	سال تحصیلی
۶۱	آموزش ابتدایی
۶۱	تاریخچه
۶۴	ساختار آموزشی
۶۴	برنامه های آموزشی
۶۹	اقسام مختلف مؤسسات آموزشی
۶۹	پذیرش تحصیلی
۷۱	سطوح و گروه های سنی
۷۲	اهداف کلی
۷۳	ارزیابی تحصیلی
۷۶	ارتقاء تحصیلی
۷۸	آموزش فوق العاده
۷۸	کلاس های تقویتی
۸۰	مقطع آموزش متوسطه
۸۰	تاریخچه
۸۲	ساختار آموزشی
۸۴	مدارس (Hauptschule)
۸۴	ساختار مدارس (Hauptschule)
۸۵	پذیرش تحصیلی
۸۶	سطوح آموزشی و گروه های سنی
۸۷	قالب های ویژه مدارس Hauptschule
۸۸	استقلال و خود مختاری مدارس
۸۹	اهداف کلی
۸۹	برنامه های آموزشی، رشته ها و تعداد ساعات هفتگی
۹۰	ارزیابی بازده دانش آموزان

۹۵	تشخیص توانمندی
۹۷	خود ارزیابی مراکز آموزشی
۹۸	ارتقاء تحصیلی
۱۰۰	راههای ورود به بازار کار
۱۰۲	مقطع آموزش تکمیلی متوسطه
۱۰۳	پایه های تحصیلی
۱۰۴	ساختار آموزشی
۱۰۵	مدارس پلی تکنیک
۱۰۶	ساختار آموزشی
۱۰۶	پذیرش تحصیلی
۱۰۶	سطوح و گروههای سنی
۱۰۸	برنامه های آموزشی
۱۱۰	ارزیابی تحصیلی
۱۱۰	ارتقاء تحصیلی
۱۱۰	امکان ورود به بازار کار
۱۱۱	تدابیر و خدمات ویژه دانش آموزی
۱۱۱	پذیرش تحصیلی
۱۱۲	سطوح و گروههای سنی
۱۱۲	برنامه های آموزشی
۱۱۴	اهداف کلی
۱۱۴	ارزیابی تحصیلی
۱۱۵	ارتقاء تحصیلی
۱۱۶	امکان ورود به بازار کار
۱۱۷	برنامه های آموزشی
۱۱۸	آموزش عالی
۱۲۶	ساختار آموزشی
۱۳۱	سال تحصیلی

- دوره های آموزشی ۱۳۲
- مراکز آموزش عالی تخصصی Fachhochschulen ۱۳۴
- آموزش عالی غیر دانشگاهی ۱۳۵
- اهداف آموزشی ۱۳۶
- برنامه های آموزشی ۱۳۷
- امکانات تحصیلی ۱۳۸
- اعطای کمک هزینه های تحصیلی ۱۳۸
- کمک هزینه های تحصیلی ویژه دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاههای خارجی ۱۳۹
- امکانات آموزشی ویژه دانشجویان دوره های عالی خصوصی ۱۴۰
- پذیرش تحصیلی ۱۴۰
- دانشجویان خارجی ۱۴۱
- پذیرش دانشجویان خارجی ۱۴۱
- شرایط پذیرش ۱۴۲
- مدارک مورد نیاز ۱۴۲
- جابجایی دانشجویان ۱۴۳
- کمک هزینه های جابجایی دانشجویان ۱۴۵
- طرح ارasmus ۱۴۵
- ارزیابی تحصیلی ۱۴۵
- ارزشیابی مدارک تحصیلی ۱۴۸
- مشاوره تحصیلی ۱۴۹
- اشتغال دانشگاهیان ۱۵۰
- گسترده جغرافیایی مراکز آموزش عالی ۱۵۱
- آمار تحصیلی ۱۵۱
- نرخ آکادمیهای آموزشی طی سال ۱۹۹۹/۲۰۰۰ ..... ۱۵۳
- تحقیقات آموزشی ۱۵۴
- مشارکت در تحقیقات آموزشی ۱۵۵
- مشارکتهای بین المللی ۱۵۵
- طرح های پژوهشی در چارچوب OECD (سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی) ۱۵۵

- ۱۵۶..... فعالیتهای تحقیقی- آموزشی در سطح ملی
- ۱۵۸..... چارچوب اروپایی بخش آموزش
- ۱۵۸..... ابتکار الحاق ابعاد اروپایی آموزش در برنامه های آموزشی
- ۱۵۹..... مشارکتهای بین مدرسه ای و مبادله دانش آموز
- ۱۶۰..... مبادله کلاسی دانش آموزان
- ۱۶۱..... همکاریهای دانش آموزی
- ۱۶۲..... مبادله انفرادی دانش آموز
- ۱۶۳..... فعالیتهای اروپایی در چارچوب آموزش و ادامه تحصیل معلمان
- ۱۶۴..... مشارکت اتریش در طرح سقراط (SOKRATES)
- ۱۶۴..... روند شرکت و عضویت اتریش در طرح های سقراط و اراسموس (ERASMUS)
- ۱۶۵..... طرح ECTS (سیستم اروپایی سنجش کارکردهای آموزشی)
- ۱۶۵..... طرح PROG (گسترش برنامه آموزشی):
- ۱۶۶..... طرح Module
- ۱۶۷..... پروژه های سمیناری
- ۱۶۸..... برنامه های فشرده (IP)
- ۱۶۸..... مساعدتهای انتقالی (اراسموس)
- ۱۶۹..... طرح مینوس (COMENIUS)
- ۱۷۰..... طرح Comenius (پروژه های اشتراکی)
- ۱۷۰..... طرح Comenius ۲,۲.c.۱ (دوره های تکمیلی عمومی):
- ۱۷۰..... طرح Comenius ۲,۲.c.۲:
- ۱۷۱..... طرح Comenius ۲,۲.B (دستیاران زبانی):
- ۱۷۱..... طرح Comenius ۳ (شبکه های موضوعی):
- ۱۷۱..... طرح تدوین و فراگیری زبان LINGUA
- ۱۷۲..... پروژه های EURYDICE و ARION
- ۱۷۲..... اطلاعات آموزشی در اروپا
- ۱۷۳..... مشارکت اتریش در برنامه اجرایی لئوناردو داوینچی ۲
- ۱۷۷..... آموزش بزرگسالان
- ۱۷۷..... تاریخچه

- ۱۷۸..... کمیته های تصمیم گیری
- ۱۸۱..... حوزه های آموزش بزرگسالان
- ۱۸۱..... خدمات آموزشی مدارس عمومی
- ۱۸۲..... خدمات آموزشی مدارس حرفه ای
- ۱۸۲..... خدمات آموزشی دانشگاهها / کالجها / آکادمیها
- ۱۸۳..... خدمات آموزشی مراکز بازار کار (AMS)
- ۱۸۴..... خدمات آموزشی نمایندگان گروههای اجتماعی
- ۱۸۴..... خدمات آموزشی مراکز آموزش بزرگسالان (KEBO)
- ۱۸۴..... خدمات آموزشی بخش خصوصی (تجاری)
- ۱۸۵..... خدمات آموزشی مدارس مکاتبه ای
- ۱۸۵..... خدمات آموزشی دانشگاههای مکاتبه ای
- ۱۸۶..... اهداف آموزشی
- ۱۸۷..... پذیرش تحصیلی
- ۱۹۰..... مراکز آموزشی
- ۱۹۱..... طرح های آموزشی
- ۱۹۱..... طرح سقراط GRUNDTVIG
- ۱۹۲..... آمار تحصیلی
- ۱۹۲..... آموزش معلمان
- ۱۹۲..... آموزش مقدماتی
- ۱۹۳..... آموزش معلمین پیش دبستانی
- ۱۹۳..... آموزش مربیان مهد کودک
- ۱۹۶..... ساختار آموزشی
- ۱۹۶..... پذیرش تحصیلی
- ۱۹۷..... سطوح و گروههای سنی آموزشی
- ۱۹۷..... رشته های آموزشی
- ۱۹۸..... اهداف کلی
- ۱۹۹..... اهداف کلی در حوزه شغلی مهدهای کودک و خانه های کودک

۲۰۰.....	معلمین مقطع آموزش پایه
۲۰۱.....	آموزش معلمین ابتدایی
۲۰۲.....	آموزش معلمین مقطع متوسطه
۲۰۴.....	پذیرش تحصیلی
۲۰۴.....	برنامه ها و رشته های آموزشی
۲۰۵.....	ارزشیابی مدارک تحصیلی
۲۰۵.....	آموزش معلمین فنی و حرفه ای
۲۰۵.....	تاریخچه
۲۰۹.....	مراکز آموزشی
۲۱۰.....	پذیرش تحصیلی
۲۱۳.....	دوره ها و رشته های آموزشی
۲۱۷.....	ارزشیابی مدارک تحصیلی
۲۱۹.....	آموزش معلمین مدارس عالی
۲۲۰.....	آموزش اساتید دانشگاهی
۲۲۰.....	آموزش معلمان استثنایی
۲۲۱.....	موسسات آموزش علوم تربیتی - اجتماعی
۲۲۳.....	شیوه های جذب معلمین
۲۲۳.....	شرایط کاری معلمین
۲۲۳.....	تاریخچه
۲۲۴.....	مراجع سیاستگذار شرایط شغلی معلمین
۲۲۷.....	ارتقاء شغلی
۲۲۹.....	انتقالات شغلی
۲۳۰.....	بازخرید، تغییر شغل
۲۳۱.....	حقوق و مزایا
۲۳۴.....	ساعات کاری
۲۳۶.....	مرخصی
۲۳۸.....	شرایط شغلی معلمین مدارس عالی
۲۳۹.....	آموزش ضمن خدمت

۲۳۹	تاریخچه
۲۴۱	نهادهای مرکزی
۲۴۱	مراکز آموزش تکمیلی معلمان
۲۴۳	شرایط استخدامی
۲۴۴	دوره ها و گرایشات تحصیلی
۲۴۹	ارزیابی مدارک تحصیلی
۲۵۰	آموزش تکمیلی معلمان مدارس عالی
۲۵۰	سایر پرسنل آموزشی
۲۵۰	تبادلات آموزشی
۲۵۰	تبادل مدرسین و پرسنل دانشگاهی
۲۵۶	اساتید میهمان
۲۵۷	اطلاعات آماری
۲۵۸	آموزش فنی و حرفه ای
۲۵۸	ساختار آموزشی
۲۵۹	کالجهای فنی و حرفه ای
۲۵۹	کالجهای مقدماتی متوسطه
۲۶۳	کالجهای تکمیلی متوسطه
۲۶۵	مدارس آموزش شغلی
۲۷۰	آموزش عالی حرفه‌ای
۲۷۰	رشته‌های آموزشی
۲۷۱	آموزش استثنایی
۲۷۱	تاریخچه
۲۷۳	مبانی قانونی
۲۷۴	ساختار آموزشی
۲۷۵	سازماندهی مدارس استثنایی
۲۷۸	پذیرش تحصیلی
۲۷۸	سطوح آموزشی
۲۷۸	اهداف آموزشی

- ۲۷۹..... برنامه های آموزشی
- ۲۸۰..... ارزیابی تحصیلی
- ۲۸۱..... امکانات دستیابی به اشتغال
- ۲۸۱..... اطلاعات آماری
- ۲۸۳..... آموزش غیر رسمی
- ۲۸۳..... مؤسسات غیر آکادمیک
- ۲۸۳..... مدارس خصوصی
- ۲۸۴..... تاسیس مدرسه خصوصی
- ۲۸۵..... اعطای حقوق عمومی
- ۲۸۶..... کمکهای مدارس خصوصی
- ۲۸۶..... کمکهای انسانی
- ۲۸۷..... کمک های مادی
- ۲۸۷..... مبانی قانونی
- ۲۸۸..... آموزش از راه دور
- ۲۸۸..... تاریخچه
- ۲۸۹..... مؤسسات دولتی آموزش راه دور
- ۲۹۰..... مؤسسات خصوصی آموزش راه دور
- ۲۹۰..... دوره های دانشگاهی آموزش راه دور
- ۲۹۱..... اصول آموزشی
- ۲۹۳..... همکاریهای آموزشی
- ۲۹۳..... همکاریهای مدرسه ای
- ۲۹۵..... همکاری های آموزشی با کشورهای اروپای شرقی و جنوبی
- ۲۹۶..... زمینه های همکاری
- ۲۹۶..... همکاری میان وزارتخانه های آموزش
- ۲۹۷..... ارتباطات فرهنگی
- ۲۹۷..... آموزش و جوانان (Task Force Education and Youth)
- ۲۹۸..... همکاریهای دانشگاهی با اروپای جنوبی

۲۹۹.....	همکاریهای چند جانبه
۳۰۱.....	قراردادهای بین المللی
۳۰۲.....	قراردادهای دو جانبه
۳۰۴.....	طرح های آموزشی
۳۰۶.....	طرح جابجایی و تبادل دانش آموزان و دانشجویان
۳۰۷.....	طرح مشارکت بین المللی مدارس با عنوان شهروند جهانی (global citizenship)
۳۰۹.....	طرح اعطای کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاههای اتریش
۳۰۹.....	تبادلات آموزشی
۳۰۹.....	سیاستهای اصلی
۳۱۲.....	مشارکت در برنامه های چند جانبه و دو جانبه مبادلاتی آموزش عالی
۳۱۳.....	همکاری شرکای درون و برون سازمانی در پذیرش عقاید و تصمیمات مدرسه ای
۳۱۳.....	شرکای برونی مدارس
۳۱۴.....	بخشداریهها
۳۱۴.....	همکاریهای داخلی مدارس
۳۱۵.....	مشارکت معلمان
۳۱۵.....	کنفرانس معلمان
۳۱۶.....	مشارکت دانش آموزان
۳۱۸.....	نماینده گی های دانش آموزی در سطح فرا مدرسه ای
۳۱۸.....	مشارکت مسئولین تربیتی
۳۱۹.....	شوراهای اولیای دانش آموزان
۳۱۹.....	نماینده گی والدین در سطوح ابتدایی (کلاسهای اول تا ششم)
۳۲۰.....	نماینده گی والدین در سطوح متوسطه مدارس عالی عمومی و کلیه مدارس کار و دانش
۳۲۰.....	نماینده گی والدین در سطح فرا مدرسه ای
۳۲۱.....	کمیته های مشورتی و تصمیم گیری مدرسه ای
۳۲۱.....	انجمن کلاسی و انجمن مدرسه ای سطوح ابتدایی
۳۲۲.....	انجمنهای کلاسی و مدرسه ای سطوح متوسطه
۳۲۳.....	همکاری و ارتباط شرکا و سرمایه گذاران مختلف در مراکز دانشگاهی

۳۲۴	مشاوره تحصیلی
۳۲۵	مشاوره مقدماتی تحصیلی
۳۲۵	مشاوره تکمیلی تحصیلی
۳۲۷	مشاوره تحصیلی دانشجویی
۳۲۸	مشاورین تحصیلی
۳۲۸	وظایف و مسوولیتها
۳۲۹	نهادهای مرکزی
۳۳۰	قوانین آموزشی
۳۳۴	قانون آزادی آموزش و تحصیل
۳۳۴	قانون گسترش بازار کار (AMFG)
۳۳۴	مبانی قانونی
۳۳۸	قوانین آموزش پیش دبستانی
۳۳۸	قوانین آموزش عالی
۳۴۱	قوانین آموزش بزرگسالان
۳۴۱	نظارت آموزشی
۳۴۱	نهادهای مرکزی
۳۴۲	وزارت آموزش
۳۴۳	هیأت های آموزشی ایالتی
۳۴۴	هیأت های آموزشی ناحیه ای
۳۴۴	ادارات حکومت ایالتی
۳۴۴	اقدامات نظارتی بر حضور دانش آموزان در مدارس
۳۴۵	نظارت اداری بر عملکرد مدارس پیش دانشگاهی
۳۴۶	نظارت اداری بر مراکز آموزش عالی
۳۴۷	ارزیابی تحصیلی
۳۴۷	ارزیابی مدارس حرفه ای ویزه شاغلین
۳۴۸	گواهی نامه های نهایی مدارس فنی ویزه شاغلین
۳۴۹	ارزیابی آموزشی

۳۵۱.....	خود ارزیابی مؤسسات
۳۵۳.....	خود ارزیابی مراکز آموزش ابتدایی
۳۵۴.....	خود ارزیابی مدارس عالی
۳۵۴.....	ارزیابی در سطح منطقه ای و محلی
۳۵۷.....	ارزیابی در سطح ملی
۳۵۹.....	مدیریت آموزشی
۳۵۹.....	تقسیم وظایف
۳۶۱.....	مدیریت آموزش ملی
۳۶۳.....	مدیریت آموزش ملی در حوزه مدارس عالی
۳۶۶.....	مدیریت آموزش عالی دهه ۹۰
۳۶۶.....	استقلال دانشگاهها و مدارس عالی
۳۶۷.....	مدیریت آموزش منطقه ای
۳۶۷.....	ساختار و مسئولیتها
۳۶۹.....	مدیریت آموزش ایالتی
۳۷۰.....	مدیریت آموزش محلی
۳۷۱.....	مدیریت آموزشی در سطح بخشداریها
۳۷۱.....	پستهای مدیریتی
۳۷۳.....	وظایف مدیران مدارس
۳۷۴.....	آموزش مدیران مدارس
۳۷۴.....	مدیریت گروه و رشته
۳۷۴.....	مدیر گروه
۳۷۵.....	مدیر رشته
۳۷۵.....	مسئول کارگاه
۳۷۶.....	مسئول کلاس
۳۷۶.....	مسئولین کمک آموزشی و مسئول کتابخانه
۳۷۷.....	هماهنگ کننده گان رشته های تحصیلی
۳۷۷.....	مربیان
۳۷۷.....	معلمین مراقب

- ۳۷۸..... تطابق درونی میان سطوح آموزشی
- ۳۷۸..... تطابق در حوزه مدرسه
- ۳۷۹..... تطابق در حوزه دانشگاه
- ۳۸۰..... هزینه های آموزشی
- ۳۸۰..... هزینه زندگی دانشجویی
- ۳۸۰..... شهریه دانشگاهی
- ۳۸۰..... بودجه آموزش پیش دانشگاهی
- ۳۸۱..... نهادهای اصلی تأمین کننده بودجه
- ۳۸۲..... کمک هزینه های تحصیلی مدارس پیش دانشگاهی
- ۳۸۵..... بودجه آموزش عالی
- ۳۸۷..... کمک هزینه های آموزش عالی

ملاحظات تاریخی

سرزمین فعلی اتریش از قرن چهارم پیش از میلاد مسکن قوم سلت بوده است. در همان قرن این سرزمین بدست رومیها افتاد و طی قرن‌ها مرکز تاخت و تاز مهاجمان گردید. در قرن هشتم میلادی در سال ۷۸۸، شارلمانی امپراتور معروف اروپا آن را گرفت و در قسمتهایی از آن ایالتی مرزی بنام قلمرو شرقی (اوسترایش، نام محلی اتریش) تأسیس کرد. پس از آن مدتی بدست مجارها افتاد و سپس در سال ۹۵۵ میلادی اتوی اول پادشاه باویر آن را به خاک خود ملحق کرد. اتریش دوبار در سالهای ۹۷۶ و ۱۱۵۶ بدست خاندان بابنبرگ افتاد (ابن خالدان بر روی هم ۲۸۵ سال بر اتریش حکومت کردند) که در اولی مرزبان نشین و در دومی دوک نشین بود. در سال ۱۲۵۱ اتوکا دوم پادشاه بوهم آن را تسخیر نمود ولی وی در سال ۱۲۷۶ مجبور شد که نواحی بزرگتر از اتریش را به رودولف هابسبورگ اول واگذار کند.

اتریش از سال ۱۴۵۳ عنوان مهبندوک نشین پیدا کرد. از سال ۱۴۳۸ که آلبرشت دوم فرمانروای اتریش، امپراطوری مقدس روم نیز شد. اتریش نیز قسمتی علیهمده بر آن امپراطوری شد. خاندان هابسبورگ تا سال ۱۸۰۶ بر امپراطوری مقدس روم فرمانروایی داشت. پس از مرگ آلبرشت، دوکی اتریش به لادیسلاوس پنجم رسید. ولی در سال ۱۴۶۳ فردریک سوم امپراطور امپراطوری مقدس روم و آلمان آلمان، خود به دوکی اتریش نیز دست یافت. در زمان حکومت وی ترکان و مجارها به اتریش حملاتی کردند. در سال ۱۴۹۳ با مرگ فردریک، پسرش هاکسیمیلیان اول به حکومت اتریش رسید. در زمان وی اتریش در اروپا اهمیت فراوان یافت. در تمام مدت قرن شانزدهم اتریش سدی در مقابل تهاجم ترکها به اروپا

بود. از اوایل قرن هفدهم، اصلاح دینی باعث کشمکشهایی بین کاتولیکها و پروتستانهای تبعه اتریش (همراه با سایر قسمتهای اروپا) شد که از سال ۱۶۱۸ زنگ جنگ به خود گرفت و تا سال ۱۶۴۸ بمدت ۳۰ سال بطور انجامید. آغاز این جنگ از شهرپراگ در چکسلواکی بود. از اواسط قرن هجدهم تا اوایل قرن نوزدهم فرمانروایان اتریش مخصوصاً ماری تریز و جوزف دوم به تحکیم قدرت داخلی و توسعه طلبی در لهستان و بالکان پرداختند. در جنگهای اروپایی انقلاب فرانسه و در جنگهای ناپلئون، اتریش از فرانسه چندین بار شکست خورد. با این وصف پس از کنگره وین (۱۸۱۵)، اتریش عهده دار نقش مهمی در سیاست اروپا شد. پس از سال ۱۸۱۵ و حاکمیت مجدد اتریش، این کشور شامل نواحی قسمت اعظم اتریش فعلی، قسمتهای شمال شرقی ایتالیا و شمال و شمال شرقی فعلی و نواحی وسیع دیگری بود. در این زمان در قسمت اعظم اروپا حکومتهای استبدادی بر سرکار بود و مترنخ صدراعظم وقت کشور نیز پیرو این شیوه بود، ولی انقلابات سال ۱۸۴۸ وضع حکومتی وی را متزلزل کرد. این قیامها بخصوص در نواحی شرقی کشور روی داد که بشدت سرکوب شدند. در سال ۱۸۵۹ در جنگ با ساردنی، ناحیه لومباردی در شمال غربی ایتالیای فعلی از دست اتریش خارج شده در اواسط سال ۱۸۶۶ جنگی میان اتریش و متحدانش با پروس و ایتالیا در گرفت. این جنگ را بیسمارک صدراعظم پروس برای از بین بردن نفوذ اتریش در دوک نشینها و ایالات آلمان آغاز نموده و اختلاف اتریش و پروس را بر سر اداره کردن شلسویگ - هولشتاین بهانه کرد. در این جنگها پروس چنان شکستی به اتریش وارد کرد که تا آلمان در تاریخ بی سابقه بود. طبق عهدنامه صلح که در ۲۳ اوت سال ۱۸۶۶، در شهر پراگ منعقد شد اتریش ناگزیر شد ناحیه و نیز را به ایتالیا واگذار کند ولی پروس بجز قطع نفوذ اتریش در امور داخلی آلمان چیز بیشتری

مطالبه نکرد. در سال ۱۸۶۷ بر اثر فشار مجارها، در وضع امپراطوری تغییراتی صورت داده شد و اتریش با مجارستان (هنگری)، پادشاهی دوگانه اتریش - هنگری را تأسیس کردند که تحت فرمانروایی خاندان هابسبورگ بود و در نتیجه اسلاها تحت فرمان آلمانها و مجارها در آمدند. این امپراطوری عظیم و مقتدر سپس به گسترش نفوذ خود در بالکان پرداخت و قسمتهای بزرگ و مهمی از آن را تصرف نمود در سال ۱۹۱۴ که آغاز جنگ جهانی اول بود اتریش نقش بزرگی در آن داشت. بهانه ای که باعث برافروختن آتش جنگ شد قتل فرانکس فردیناند ولیعهد اتریش در سفری که به صربستان (یوگسلاوی) داشت بود. وی بدست یک دانشجوی صربی بنام پرنزیپ ترور شد. دولت اتریش پس از این واقعه خواستار اعزام نمایندگان برای تحقیق شد ولی با مخالفت صربستان، اتریش در بیست و هشتم ژوئیه سال ۱۹۱۴ به آن کشور اعلان جنگ داد. با شروع جنگ روسیه به نیروهای خود آماده باش داد و در پی آن آلمان به حمایت از اتریش وارد جنگ شد. در سالهای اولیه پیروزی بیشتر با متحدین (اتریش، آلمان، عثمانی، بلغارستان) بود ولی سرانجام شکستها آغاز گردید. در اواخر سال ۱۹۱۸ اتریش شکست نهایی را پذیرا گردید و در ۱۰ سپتامبر ۱۹۱۹ با متفقین پیمان صلح سن ژرمن را امضاء نمود. در پایان جنگ و نتایج آن امپراطوری دوگانه اتریش - هنگری ه سه کشور اتریش، مجارستان و چکسلواکی تجزیه شد و همچنین قسمتهایی از آن به کشورهای ایتالیا، یوگسلاوی، روسیه، لهستان و رومانی تعلق گرفت. در آلمان اتریش دارای ۸ میلیون نفر جمعیت بود که ۲ میلیون آنها در وین سکونت داشتند. در سال ۱۹۱۸ امپراطور کارل فرانکس ژوزف مجلس مؤسسان را در کشور تشکیل داده و آن مجلس نیز اتریش را جزئی از آلمان بزرگ قرار داد ولی این عمل با انعقاد قرارداد سن ژرمن ملغی شد و کشور به جمهوری تبدیل شد. در سالهای اولیه پس از جنگ

تورم و بحران شدید مالی اتریش را فرا گرفته بود. در بین دو جنگ جهانی جو سیاسی اتریش نیز آشفته بود و کشمکشهایی میان دو حزب سوسیال مسیحی و سوسیال دمکرات وجود داشت و دیکتاتوری بر کشور حاکم بود. در سال ۱۹۳۲ انگلبرت دولفوس به صدراعظمی اتریش انتخاب شد. او بر ضد نازیها عمل میکرد و بشدت طرفداران آنها را در کشور سرکوب مینمود که این عمل او سرانجام موجب ترور وی توسط نازیها در سال ۱۹۳۴ گردید و وضع سیاسی کشور آشفته تر شد. در سال ۱۹۳۸ همزمان با اوج پیشرفت هیتلر و نازیسم در آلمان، نازیها اتریش را تحت اشغال خود درآورده و تا پایان جنگ دوم این الحاق وجود داشت. در سال ۱۹۴۵ اتریش بوسیله متفقین تسخیر شد و باردیگر دارای حکومت جمهوری شد و به پنج منطقه تقسیم گردید. نواحی فور آرببرگ و تیرول به تصرف فرانسه، زالتسبورگ و قسمت غربی اتریش علیا تحت اشغال امریکا، قسمت شرقی اتریش علیا، اتریش سفلی و بورگنلاند تحت تصرف شوروی و کارنتینیا و ایستریا به تصرف انگلستان درآمدند. در ضمن شهروین تحت اداره مشترک چهار دولت اصلی متفق قرار گرفت. در سال ۱۹۴۶ دولت اتریش به رسمیت شناخته شد ولی بعلت اختلافات اساسی بین روسیه و سایر متفقین، انعقاد پیمان صلح تا سال ۱۹۵۵ به تأخیر افتاد. در اکتبر همان سال نیروهای خارجی از اتریش خارج شدند و در اتریش حکومت جمهوری متکی به آزادی احزاب بوجود آمد. در سال ۱۹۶۹ برونو کرایسکی به صدارت اعظمی کشور انتخاب شد و این انتخابات در سالهای ۱۹۷۵ و ۱۹۸۰ نیز تکرار گردید. در سال ۱۹۷۵، هنگامیکه کنفرانس وزرای نفت کشورهای اوپک در وین تشکیل شده بود، مورد هجوم و به گروگان گرفته شدن این وزراء توسط مردان مسلحی قرار گرفتند این مردان وزراء را با هوایما به الجزایر برده و پس از اجابت تقاضاهایشان آنان را آزاد نمودند.

ملاحظات جغرافیایی

کشور اتریش با ۸۳٫۸۵۳ کیلومتر مربع وسعت (صد و هفتمین کشور جهان) در نیمکره شمالی، نیمکره شرقی در مرکز قاره اروپا واقع شده و به دریا راهی ندارد. همسایگان اتریش عبارتند از کشورهای سوئیس و لیختن اشتاین در غرب، ایتالیا و یوگسلاوی در جنوب، مجارستان در شرق و چکسواکی و آلمان غربی در شمال. قسمت اعظم اتریش را کوههای آلپ و سایر کوهستانها در قسمت غرب و جنوب در بر گرفته، قسمتهای شرقی و شمالی آن نسبتاً کم ارتفاع هستند. رودهای مهم که اکثراً از رشته کوههای آلپ سرچشمه گرفته اند عبارتند از: رودهای دانوب، انس، این و دراو. جنگلها وسعت زیادی دارند. آب و هوای اتریش در زمستانها سرد و در تابستانها ملایم همراه با بارندگی نسبتاً زیاد است. قله گروس گلوکتر با ۳٫۷۹۷ متر ارتفاع بلندترین نقطه اتریش است. رودهای دانوب (۲٫۸۵۰ کیلومتر)، این (۵۱۵) و دراو (۴۴۷) طولیترین رودهای آن و بزرگترین دریاچه، نوی زیدلر (۱۳۹ کیلومتر مربع) می باشد.

ملاحظات سیاسی

کشور اتریش با مساحت ۸۳/۸۵۵ کیلومتر مربع از ۹ ایالت تشکیل یافته است. کشور اتریش از سال ۱۹۱۸ کشوری پادشاهی بود و در حال حاضر دارای دموکراسی پارلمانی با قانون اساسی مبتنی بر قواعد و اصول جمهوری، دموکراسی، و قانونی، و نیز اصول تقسیم قدرت اجرائی و قانونی و تفکیک عدالت و نظارت می باشد. رئیس جمهور بالاترین مقام و نماینده دولتی است که مستقیماً توسط مردم برای یک دوره ۶ ساله انتخاب می شود. مجالس و ملی، قسمتهای قانونی حکومت جمهوری می

باشند و مجلس ملی از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. اعضاء مجلس از پارلمانهای ایالتها انتخاب و برگزیده می شوند. دولت از رئیس دیوان عالی، معاون رئیس دیوان عالی کشور و وزراء تشکیل یافته است. هر ایالت دارای یک حکومت و نظارت منطقه ای می باشد. فرمانداریها و بخشداری ها به اداره دولت نمی باشند با این وجود بخشهایی با قانون مستقل می باشند. این فرمانداریها دارای شورای شهرداری انتخاب شده که توسط شهردار اداره می شوند، می باشند. در کشور اتریش تقسیم سازمانی و نهادی بین کلیسا و دولت وجود دارد. در حال حاضر، حکومت این کشور جمهوری بوده و رئیس جمهور فعلی رودولف کیرش شلگر و نخست وزیر، برونو کرایسکی است که هر دو به مدت ۶ سال انتخاب شده و بوسیله آرای عمومی بقدرت رسیده اند (اولی از ۱۹۸۰ و دومی از ۱۹۷۹).

قوه مقننه از دو مجلس یکی مجلس فدرال بوندسرات با ۵۸ عضو (برای مدت ۶ سال) و دیگری مجلس ملی ناسیونال رات با ۱۸۳ عضو (برای مدت ۴ سال) تشکیل یافته است.

قانون اساسی موجود در سال ۱۹۲۰ تدوین شده است. براساس آخرین تقسیمات کشوری، اتریش از ۹ ایالت تشکیل گردیده است. فعالیت احزاب در اتریش آزاد است و حزب مهم آن حزب سوسیالیست است و سایر احزاب آن عبارتند از: حزب خلق، آزادیخواه و کمونیست. اتریش در سال ۱۸۶۶ برای اولین بار و در سالهای ۱۹ - ۱۹۱۸ برای دومین بار مستقل شد. روز ملی آن بیست و ششم اکتبر بوده و در سال ۱۹۵۵ به عضویت سازمان ملل درآمد و علاوه بر آن در سازمان های آداب، سی سی دی، اسه، شورای اروپا، افتا، فائو، گات، یا آآ، بانک جهانی، ایکائو، آیدا، ایدب، ایفک، ایلو، ایمکو، ایمف، اواسی دی،

یونسکو، یوپو، و هو و مو نیز عضویت دارد. این کشور همچنین با جامعه اقتصادی اروپا با رابطه بازرگانی متقابل دارد.

اصلاحات سیاسی دهه ۹۰

پس از تشکیل مجدد جمهوری اتریش بواسطه اعلامیه استقلال در تاریخ ۲۷ آوریل ۱۹۴۵، قانون اساسی (B-VG) سال ۱۹۲۰ که در متن قانون سال ۱۹۲۹ نیز آشکار است، مجدداً مورد اجرا گذارده شد. قانون فوق تا سال ۱۹۳۳ (سال انحلال پارلمان از جانب دولت دلفوس) اعتبار داشت. در سال ۱۹۳۴، قانون استبدادی حکومت طبقه ای، که از دارای هیچ گونه مشروعیت مردمی برخوردار نبود، به روی کار آمد. سیستم مذکور طی سال ۱۹۳۸، تحت فشار ناسیونال سوسیالیسم متلاشی و منجر به الحاق اتریش به آلمان هیتلری گردید. با اجرای مجدد قانون اساسی، مبانی دموکراسی اتریش که تا سال ۱۹۳۳ پا بر جا بود، مجدداً مورد تاکید قرار گرفت. چهار دهه پس از سال ۱۹۴۵، سیستم سیاسی اتریش، متأثر از دو حزب بزرگ سوسیال دموکرات اتریش (SPO) و حزب خلق اتریش (OVP) بود. در کلیه مسائل سیاسی - اجتماعی و سیاسی - اقتصادی با دخالت دادن اتحادیه های کارگری و کارفرمایان در تصمیم گیریها معمولاً در مرحله پیش از پارلمان توافقاتی مبنی بر عدم طرح این قبیل تصمیمات در مجلس و پارلمان به عمل می آمد. این در حالی است که از اواسط دهه ۸۰ تغییراتی در این سیستم بوجود آمد. احزاب جدیدی همچون حزب سبزها و یا انجمن لیبرالها بوجود آمدند. نفوذ دو حزب بزرگ سنتی SPO، OVP نیز کاهش یافت. در تاریخ ۷ جولای ۱۹۸۹ وزیر خارجه وقت اتریش، موک، در بروکسل درخواست عضویت اتریش را

تسلیم نمود. در تاریخ اول فوریه ۱۹۹۳ مذاکرات عضویت کمیسیون اروپا با اتریش، فنلاند، سوئد و نروژ آغاز شد. در آغاز ماه مارس ۱۹۹۴ مذاکرات با اتریش خاتمه یافت. در دوازدهم ژوئن ۱۹۹۴ و در یک همه پرسی عمومی ۶۶٪ مردم اتریش به عضویت این کشور در اتحادیه اروپا (EU) رای مثبت داده و این عضویت در تاریخ اول ژانویه ۱۹۹۵ به مورد اجرا درآمد. از اول جولای ۱۹۹۸ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۹۸، کشور اتریش برای نخستین بار عهده دار ریاست اتحادیه اروپا گردید. در آخرین انتخابات شورای ملی که در تاریخ ۱۳ اکتبر ۱۹۹۹ برگزار گردید، حزب SPO ۳۳/۱۵٪، حزب OVP ۲۶/۹۱٪، حزب آزادی ۲۶/۹۱٪ و سبزها ۷/۴٪ آرای شورای ملی را کسب نمودند. پس از مذاکرات ائتلاف، سرانجام ائتلافی میان احزاب OVP و FPO برقرار گردید. حکومت اتریش، حکومتی دموکراسی-پارلمانی است. علاوه بر این حکومت مشروطه و فدرالیسم، از اصول مهم قانون اساسی کشور به شمار آید. از سال ۱۹۵۸، کشور اتریش به کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادیهای اساسی پیوسته و عضو شورای اروپا میباشد. گفتنی است که کنوانسیون و پروتکل های الحاقی آن، در زمره حقوق اساسی داخلی محسوب می گردند.

قوه مقننه

ارگانهای قانونگذار در اتریش مجلس شورای ملی و مجلس ایالتی می باشند که کارکرد اتاقهای اداری سیاسی ایالتها نیز به این مجموعه اضافه می گردد. ارگان قانونگذاری ایالتها مجلس ایالتی میباشد. اعضای شورای ملی و مجلس های ایالتی با انتخابات یکسان، مستقیم و کاملاً شخصی برگزیده میشوند. انتصاب اعضای مجلس ملی توسط مجالس ایالتی صورت میگیرد. ایالتها به تناسب نرخ جمعیتی

ساکنین از تعداد متفاوتی نماینده برخوردار می باشند. به عنوان مثال ایالت اتریش سفلی (Niederosterreich) به عنوان پرجمعیت ترین ایالت کشور، از ۱۲ نماینده شورا و ایالت بورگن لند و ایالت فورآرل برگ تنها از ۳ نماینده برخوردار می باشند. در جهت قانونگذاری مشترک توسط مجلس شورا و مجلس فدرال، قانون اساسی چهار راه حل را پیش رو گذارده که در زمینه های مختلف از این راه حلها استفاده می گردد.

قانونگذاری بر اساس لوایح دولتی

روش قانونگذاری بر اساس لوایح دولتی در مقام عمل، پذیرفته ترین روش میباشد. در این روش دولت پیشنهادی قانونی را با عنوان لایحه که در شورای وزیران به تصویب رسیده است، به مجلس شورای ملی تقدیم می نماید. در مجلس شورای ملی این لایحه به یک کمیسیون (در مسائل تحصیلی به کمیسیون آموزش) ارائه می گردد تا بررسی هایی بر روی جزئیات آن صورت پذیرد. نهایتاً پیشنهاد تصحیح شده توسط کمیسیون به جلسه عمومی مجلس شورای ملی ارائه می گردد. در آنجا پس از مباحثات مشروح و جامع تصویب نهایی حاصل میگردد. پس از تصویب مجلس شورا، قانون مصوب توسط صدراعظم و وزیر مربوطه جهت آگاهی عموم در روزنامه رسمی قوانین فدرال منتشر میگردد. اگر چنانچه مجلس ایالتی از تأیید و پذیرش قانون فوق امتناع نماید، شورای ملی می تواند با تصویب مجدد آن، وتوی مجلس ایالتی را پشت سر بگذارد. از اینرو وتوی مجلس ایالتی معمولاً نقش مانع موقتی را ایفا می نماید. اگر چنانچه قانون، مخالف نظریه مجلس ایالتی و یا در تضاد با اصل فدرالی تصریح شده در قانون باشد، بدون توافق شوراهای ایالتی به تصویب نخواهد رسید. در این گونه موارد وتو قطعی بوده و امکان تصویب مجدد مجلس شورای ملی وجود

ندارد. در مورد برخی از مصوبات قانونی مجلس شورای ملی نیز، مجلس ایالتی از حق وتو برخوردار نمی باشد. گفتنی است که مصوبات فوق تنها جهت اطلاع به این مجلس ارائه میگردند. از جمله این موارد میتوان به قوانین مالی سالانه دولت اشاره نمود که با کمک آنها بودجه سالانه تصویب و تهیه می گردد.

اقدامات حمایتی نمایندگان

این راه حل که بر اساس لوایح دولت اتخاذ گردیده، گزینه ای است که اغلب در روند قانونگذاری مورد استفاده قرار میگیرد. یک لایحه ابتکاری پیشنهادی است که توسط یکی از نمایندگان مجلس شورای ملی به این مجلس برده شده و حداقل ۵ نماینده دیگر از آن حمایت می نمایند. در چنین حالتی، سایر مراحل قانونگذاری همانگونه که در فوق بدان اشاره گردید، صورت میپذیرد.

اقدامات مجلسهای ایالتی در قانونگذاری

مجالس ایالتی نیز میتوانند در چارچوب روند قانونگذاری ابتکار عمل را بدست گیرند. صدراعظم، لایحه تهیه شده توسط مجلس ایالتی را به مجلس شورای ملی ارائه داده و به هدایت روند قانونگذاری مبادرت می نماید. گفتنی است که این گزینه بندرت انتخاب می گردد.

همه پرسی

هر شهروند اثریشی از حق درخواست همه پرسی در خصوص قانون برخوردار میباشد. اگر درخواست همه پرسی به امضای ۱۰۰ هزار نفر از واجدین شرایط رای دادن برسد، باید در مجلس شورای ملی مورد بررسی قرار گیرد. با وجود این، مجلس شورای ملی، تنها موظف به بررسی تصمیمات می باشد. این در حالی است که مجلس فوق موظف به وضع قانون در خور و شایسته همه پرسی نمی باشد. در کنار قانونگذاری دولتی و

ملی، قانونگذاری در سطح ایالتی نیز وجود دارد که این امر خود در نتیجه یکی از اصول فدرالیستی ثابت قانون اساسی میباشد.

قوه مجریه

از جمله بالاترین مقامات اجرایی کشور می توان به رئیس جمهور، صدراعظم، وزرا و معاونین وزارتخانه ها اشاره نمود. بر اساس اصول فدرالیستی، نهاد امور اداری در سطح ملی، نهاد امور اداری ایالتی و نهاد خودمختار اداری در سطح نواحی و شهرها فعالیت دارند. در مورد سازمان های اداری تفاوت های میان نهادهای مستقیم و غیر مستقیم اداری وجود دارد. در شیوه مستقیم انجام امور توسط ادارات دولتی مرکزی صورت میگیرد. در این شیوه دولت به برنامه ریزی و وظایف محوله خود مبادرت می نماید. در شیوه غیر مستقیم اداری نیز میتوان از بخش های تامین اجتماعی و امور مالی نام برد. بخشهای بزرگی از حکومت توسط دولت اداره نمی گردد، بلکه توسط ایالتها و در چارچوب شیوه غیر مستقیم و با واسطه صورت میگیرد. در این صورت بخشهای اداری ایالتها به اتخاذ و اجرای وظایف دولت در محدوده صلاحیت خود مبادرت می نمایند. تفوق ایالتها نسبت به دولت در اجرای قوانین با برتری دولت در بخش قانونگذاری برابر است. اداره ایالتها توسط نهادهای ایالتی صورت میگیرد. در بخش اداره مدارس و امور آموزشی نهاد های ویژه ای فعالیت دارند. در این بخش از نظر کارکرد صحبت از اداراتی با حق مشارکت بالا در سطح ایالات میباشد. ساختار اداری سه مرحله ای در اتریش شاخص و بارز است. تصمیمات یک اداره می تواند مورد مخالفت مرجع بعدی قرار گیرد. برای مخالفت با تصمیمات بالاترین مراجع اداری، راه برای مراجعه به دادگاههای مستقل عمومی (دادگاه قانون اساسی و دیوان اداری) وجود دارد. با وجود اینکه مراجع مستقل

اداری در زمره نهادهای دولتی می باشند، اما اعضای آنها همچون قضات در صدور دستور از آزادی کامل برخوردار می باشند. در کنار ادارات دولتی و ایالتی، مؤسسات خودمختار نیز فعالیت دارند. خودمختاری نواحی و نهادهای تأمین اجتماعی و مشارکتهای اجتماعی (دفاتر سیاسی) نیز از اهمیت برخوردار می باشند. با ادغام دو وزارتخانه مرتبط با امور آموزشی (وزارتخانه آموزش و امور فرهنگی که عهده دار مسئولیت رسیدگی بر امور مدارس بوده و وزارت علوم و راه و ترابری که عهده دار مسوولیت رسیدگی بر امور مربوط به دانشگاهها و مدارس عالی بودند، وزارتخانه آموزش، علوم و فرهنگ تشکیل یافت. علاوه بر این، وزارتخانه های متعددی با مسئولیتهای متفاوت فعالیت دارند که با امور آموزشی نیز مرتبط می باشند. همچنین در کنار دولت، نهادهای محلی متعددی نیز وجود دارند که در این زمینه از مسئولیتهایی برخوردار می باشند. به عنوان مثال رسیدگی بر امور آموزشهای حرفه ای غیر آکادمیک در محدوده مسئولیتهای وزارت اقتصاد و کار میباشد. از جمله سایر حوزه های مسئولیتی این وزارتخانه می توان به احداث مدارس و اداره ساختمان های آموزشی غیر پایه اشاره نمود. در بخش مدارس پایه احداث و اداره مدارس در محدوده صلاحیت نهادهای منطقه ای بوده و حمایتهای مالی آن توسط نهادهای ایالتی صورت میگیرد. وزارت کشاورزی، جنگل، محیط زیست و آب نیز عهده دار مسئولیت اداره و نگهداری و مدیریت پرسنل مشغول به تدریس در مدارس عالی رشته های کشاورزی و جنگلداری میباشد. وزارت تأمین - اجتماعی رایگان دانش آموزان و تهیه کتب آموزشی مدارس میباشد. لازم به ذکر است که در مدارس متوسطه مسوولیت نگهداری و مدیریت پرسنلی رشته های کشاورزی و جنگلداری از جمله وظایف نهادهای ایالتی میباشد.

ملاحظات اقتصادی

مهمترین صنایع کشور عبارتند از: ماشین آلات، آهن و فولاد، محصولات غذایی، مواد شیمیایی، نساجی، سرامیک، سنگ و شیشه و مواد فلزی. گندم و جو، ذرت، چاودار، سیب زمینی و انگور از مهمترین محصولات کشاورزی می باشند. سرانه زمین مزروعی برای هر نفر بالغ بر ۰/۲ هکتار می باشد تولید سالانه گوشت گاو ۱۸۴,۰۰۰ تن و گوشت خوک ۲۰۰,۳۲۸ تن میباشد. تولید سالانه نیروی الکتریسته نیز معادل ۳۷/۶۸ میلیارد کیلو وات ساعت است. تنگستن، نقره، کرم، منیزیت، سنگ آهن، نفت، لیگنیت، گاز طبیعی، زغالسنگ، بوکسیت، مس و گرافیت از جمله مهمترین معادن اتریش به شمار می آید. نیروی کار کشور بالغ بر ۴۰,۰۰۰ نفر و ذخیره آن ۱۱۲,۷۰۰ نفر است. واحد پول اتریش، شیلینگ (S) معادل ۱۰۰ گروشن است که هر ۱۳/۸۶ آن برابر با یک دلار آمریکا است. تولید ناخالص ملی در سال ۱۹۷۹، ۴۷/۴ میلیارد دلار بوده (درآمد سرانه ۶,۳۰۷ دلار) که ۶۱٪ آن از صنایع و ۵٪ از کشاورزی و جنگلداری بدست می آید. نرخ سالانه رشد تولید ناخالص ملی حدود ۳/۸٪ است. درآمد بودجه ملی در سال ۱۹۷۶ بالغ بر ۸/۲۳ میلیارد دلار و هزینه های بودجه در همین سال معادل ۱۰/۲۴ میلیارد دلار بوده است. واردات اتریش در سال ۱۹۷۹ حدود ۲۰ میلیارد دلار بوده که بیشتر شامل: ماشین آلات، وسائط نقلیه، مواد شیمیایی و مواد سوختی است که عمدتاً از کشورهای آلمان (۴۰٪)، ایتالیا (۷٪) و سوئیس (۷٪) و انگلستان (۴٪) وارد میشود. میزان صادرات این کشور حدود ۱۵ میلیارد دلار است (۱۹۷۹) که بیشتر شامل: آهن و فولاد، نساجی، پشم و پوست، پارچه و وسایل برقی است و عمدتاً به کشورهای آلمان (۲۰٪)، سوئیس (۱۰٪) و ایتالیا (۱۰٪) صادر می شود.

توسعه اقتصادی

بنابر نتایج محاسبات کلی اقتصاد ملی، تولید ناخالص داخلی (BIP) با توجه به قیمت‌های سال ۲۰۰۰، بر ۸۶۹،۲۸۱ میلیارد شیلینگ بالغ می‌گردد. با این وضع تولید سرانه معادل ۵۰۰،۳۴۷ شیلینگ و سرانه افراد شاغل ۱۰۰،۸۳۵ شیلینگ اتریش بوده است. میانگین حقوق ماهیانه افراد شاغل به کار طی سال ۲۰۰۰ نیز معادل ۴۰۰،۳۲ شیلینگ بوده است. طی سال ۲۰۰۰، براساس میانگین سالانه، بالغ بر ۱۷۳،۱۳۳،۳ نفر شاغل غیر مستقل نیز شناسایی گردیده اند که از این تعداد ۹۵۴،۳۷۵،۱ نفر به زنان شاغل تعلق داشته است. در مقابل رقم بیکاری طی سال ۲۰۰۰، بر ۳/۷٪ بالغ گردید. بنابر آمار سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD)، رقم بیکاری جوانان رده های سنی ۱۵ تا ۲۵ سال بشرح ذیل می باشد:

سال	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	۱۹۹۴	۱۹۹۳
نفر	۳۰۹۳۵	۰۶۳،۱۵	۹۰۴،۳۱	۴۵۴،۳۶	۹۲۷،۳۷	۹۴۳،۳۸	۳۷۲،۳۶	۱۶۷،۳۷	۵۷۲،۴۱

ارتباطات

ارتباطات متعلق به دولت میباشد. در سال ۱۹۷۶ تعداد ۳۹۹ فرستنده رادیویی و ۴۶۱ فرستنده تلویزیونی و ۲،۱۸۵،۰۰۰ گیرنده رادیویی و ۱،۷۷۲،۰۰۰ گیرنده تلویزیونی مورد استفاده بوده است. در سال ۱۹۷۲ تعداد ۸۲،۰۰۰ رادیو و ۴۰۴،۰۰۰ تلویزیون تولید شده است (۱۹۷۵). در سال ۱۹۷۶ تعداد ۲،۲۸۱،۰۰۰ شماره تلفن مورد استفاده بوده است در اتریش بطور متوسط ۳۰ نشریه روزانه با تیراژی

حدود ۲,۴۴۸,۰۰۰ و سرانه ۳۲۰ روزنامه برای هزار نفر (در سال ۱۹۷۵) منتشر میشود. مقیاس مورد استفاده سیستم متریک میباشد.

جمعیت

طبق آمار سال ۲۰۰۳، جمعیت این کشور بر ۸,۰۳۷,۴۰۰ نفر (شصت و نهمین کشور جهان) بالغ گردیده و تراکم جمعیت ۹۱/۳ نفر در کیلومتر مربع می باشد. ۵۳٪ مردم کشور ساکن شهرها بوده و پرجمعیت شهر آن (وین)، حدود ۲۲/۲٪ (۱,۰۲۳,۰۰۰) جمعیت کشور را تشکیل میدهد. از جمله دیگر شهرهای پرجمعیت کشور می توان از گراتس، لینتس، زالتسبورگ نام برد. به لحاظ توزیع سنی: ۲۴٪ جمعیت را افراد کمتر از ۱۴ سال، ۵۵/۴٪ را افراد ۱۵ تا ۹ سال و ۲۰/۶٪ سال و زنان ۷۴/۹ سال است. میزان تولد ۱۱ در هزار و میزان مرگ و میر ۱۳/۵ در هزار و رشد جمعیت ۰/۱٪ است (۱۹۷۶). میزان مرگ و میر کودکان نیز ۱۶/۹ نفر در هر هزار نوزاد میباشد. نژاد مردم آن سفید است و اکثریت شامل ژرمنها بوده و اقلیتی نیز متشکل از سلاوها، ایتالیائیها و مجارها در اتریش زندگی می کنند.

ساختار جمعیتی

اتریش کشوری بسته است (که به دریاها راه ندارد) و در بخش جنوبی اروپای مرکزی واقع شده است. در این کشور ۹ ایالت بورگن لند، کرنتن، اتریش سفلی، سالزبورگ، اشتایرمارک، تیروول، فورآرل برگ و وین قرار دارند که در مجموع مساحتی بالغ بر ۸۵۸,۸۳ کیلومتر مربع را شامل می گردد. جمهوری اتریش به ۹۹ حوزه و ۲۳۵۹ ناحیه تقسیم گردیده است. پایتخت اتریش شهر وین با جمعیت ۱,۴۸۲,۵۶۲

نفر (در سال ۲۰۰۱) میباشد. ساختار سنی جمعیت طی سالهای متمادی تقریباً ثابت بوده است. در حال حاضر تقسیم بندی به شرح ذیل حاکم است :

از رده سنی ۰ تا ۱۵ سال ← ۱۶/۸ درصد

از رده سنی ۱۵ تا ۶۰ سال ← ۶۲/۱ درصد

بالتر از رده سنی ۶۰ سال ← ۲۱ درصد

طبق آمار بدست آمده طی سال ۲۰۰۰، نرخ مولید بر ۲۶۸،۲۷۸ نفر و نرخ مرگ و میر بر ۷۶،۷۸۰ نفر بالغ میگردد. از این روی، نرخ مولید ۴۸۸،۱ مورد بیشتر از نرخ مرگ و میر بوده است. تراکم جمعیت در اتریش ۹۷ نفر در هر کیلومتر مربع می باشد. درصد خارجیان مقیم اتریش طی سال ۲۰۰۱، بر ۱،۹ درصد (۲۳۹،۷۳۰ نفر از کل جمعیت کشور) بالغ می گردد. از این تعداد ۳۸۱،۷۴ نفر آلمانی، ۳۷۰،۳۲۸ نفر یوگسلاو و ۰۸۱،۱۳۰ نفر ترک بوده اند. در حال حاضر قانون مربوط به ورود به کشور، اقامت و استقرار خارجیان - و دستورات اجرایی مطابق با آن (قانون اتباع بیگانه FrG مصوب سال ۱۹۹۷ و قانون اعطای پناهندگی (ASYIG) مصوب سال ۱۹۹۷) در خصوص اتباع بیگانه اجرا می گردد. طبق آمار بدست آمده طی سال ۲۰۰۱، جمعیت اتریش بر ۴۶۵،۰۶۵،۸ نفر بالغ می گردد که از این تعداد ۹۱،۳ میلیون نفر (۴،۴۸٪) مرد و ۱۶،۴ میلیون نفر (۶،۵۱٪) زن بوده اند. رقم امید به زندگی در سال ۲۰۰۰، در نزد زنان اتریشی ۸۱ سال و در نزد مردان ۷۵ سال بوده است. جمعیت آوارگان (خواهان پناهندگی) در جدول زیر نمایش داده شده است :

سال	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	۱۹۹۴	۱۹۹۳
نفر	۳۰۱۲۷	۲۸۴،۱۸	۱۲۹،۲۰	۸۰۵،۱۳	۷۱۹،۶	۹۹۱،۶	۹۲۰،۵	۰۸۲،۵	۷۴۴،۴

زبان

زبان رسمی اتریش زبان آلمانی است. در نواحی چندزبانه^۱ ایالت‌های کِرتن و بورگن لند علاوه بر زبان آلمانی، زبانهای اسلوونیایی، کروات و مجاری نیز به عنوان زبانهای رسمی تکلم می‌گردد. علاوه بر اسلوونیایی‌ها، کروات‌ها و مجارها، همچنین اقلیت‌های چک و اسلوواک در وین رومی‌ها در ایالت بورگن لند و سینتی‌ها در ایالت کِرتن مستقر می‌باشند. در مدارس اقلیت اسلوونیایی‌های ایالت کِرتن در مقطع ابتدایی تدریس به دوزبان صورت می‌گیرد. این بدان معنی است که در این مدارس، دروس بطور مساوی به دوزبان آلمانی و اسلوونیایی تدریس می‌گردد. از کلاس چهارم ابتدایی و مقطع مقدماتی متوسطه دروس به زبان آلمانی تدریس می‌گردد و این در حالی است که برای اقلیت اسلوونی، تدریس به زبان اسلوونی به میزان چهار ساعت در هفته اجباری است. برای اقلیت مجارها و کرواتها نیز مقررات مشابهی وجود دارد. در این مدارس نیز در چهار مقطع اولیه دوره^۲ ابتدایی دروس به نسبت یکسان، به زبانهای آلمانی - مجاری و آلمانی - کروات برای هر اقلیت ارائه می‌گردد.

ادیان

در اتریش کلیسای دولتی وجود ندارد. علاوه بر این، جدایی تشکیلاتی نهادی میان کلیسا و دولت وجود دارد. در اتریش میان کلیساها و انجمن‌های مذهبی که از نظر قانون کشور مورد تأیید می‌باشند، گروه‌های مذهبی کلیساها و انجمن‌های دینی و اعتقادی متفاوتی وجود دارد. البته با توجه به اصل آزادی-

عقیده و آزادی مذهب و نیز آزادی انجام فرائض دینی بصورت علنی، این گونه تفاوتها عملاً از هیچ گونه کارآیی خاصی برخوردار نمی باشند. در کنار کلیساهای کاتولیک (مذاهب رومی، بیزانسی و ارمنی) و کلیساهای پروتستان که براساس (قانون به رسمیت شناختن کلیساها و گروههای دینی) به رسمیت شناخته شده اند، میتوان از کلیساهای ارمنی - وابسته به پاپ، کلیساهای یونانی - شرقی، انجمن ارتدوکس های یونانی، انجمن ارتدوکس های صرب، رومانیایی و بلغاری)، کلیساهای ارتدوکس - سوری، کلیساهای متدیست، مورمون ها، کلیساهای نئوپاپ گرا، مساجد مسلمانان، انجمن دینی یهودیان و انجمن بودائیست ها نام برد. علاوه بر دستورات جاری کلیساها و گروههای مذهبی، مقررات ویژه قانونی نیز وجود دارد که از آن جمله میتوان به قرارداد میان کلیسای کاتولیک و جمهوری اتریش در سال ۱۹۳۳، قانون مربوط به مقررات دینی مرتبط با امور آموزشی طی در سال ۱۹۶۲، قانون پروتستانها در سال ۱۹۶۱، قانون ارتدوکسها در سال ۱۹۶۷، قانون یهودیان در سال ۱۸۹۰ و قانون مربوط به اسلام در سال ۱۹۱۲ اشاره نمود. گفتنی است که اساساً این قبیل قوانین در جهت شناسایی قانونی گروههای دینی و قوانین دولتی در خصوص حقوق شخصی گروههای اعتقادی و دینی به تصویب می رسند. علاوه بر این حتی گروههای مذهبی که پس از تصویب قانون گروههای اعتقادی به رسمیت شناخته شده اند، از شخصیت حقوقی برخوردارند. گفتنی است که این قبیل گروهها در صورت برخورداری از حداقل ۳۰۰ عضو از حقوق مذکور برخوردار می گردند. در حال حاضر از جمله مهم ترین گروههای اعتقادی کشور اتریش میتوان به فرقه 'بهائی های اتریش، اتحادیه 'بپتیست ها (تعمیددهندگان) اتریش، مسیحیان انجیلی اتریش، عیسویان - نوگرایان دینی - اتریش، انجمن مسیحیان آزاد / انجمن عید گلریزان، شاهدان یهوه، معتقدان به بازگشت

مسیح (آدونتیست های روز هفتم)، کلیسای ارتدوکسهای مصری در اتریش و فرقه هندوهای اتریش اشاره نمود. با وجود جدایی تشکیلاتی - نهادی کلیسا و دولت، همکاریهای مختلفی در برخی مسائل سیاسی- اجتماعی میان این دو برقرار می باشد که از آن جمله میتوان به تشکیل کلاسهای دینی در مدارس، اعطای کمکهای مالی به مدارس خصوصی فرقه های مذهبی و دانشکده های علوم دینی و الهیات در دانشگاههای دولتی اشاره نمود. در مدارس اتریش، تنها دروس مذهب کاتولیک - رومی در کلاسهای دینی به عنوان درس پایه تدریس نمی گردد، بلکه کلاسهای دینی سایر ادیان نیز مورد تأیید دولت بوده و هزینه این قبیل کلاسها از جانب دولت تامین اعتبار می گردد. براساس سرشماری سال ۲۰۰۱، شهروندان اتریشی از عقاید دینی ذیل برخوردار بوده اند :

۵۹۱۵۴۲۱	کاتولیک- رومی
۳۷۶۱۵۰	پروتستان
۳۳۸۹۸۸	مسلمان
۲۷۸۴۴۲	سایر
۹۶۳۲۶۳	بدون دین
۱۶۰۶۵۲	ذکر نکرده اند

آموزش پیش دبستانی

تاریخچه

در این گروه می‌توان از سیستم یتیم خانه‌ها در آغاز عصر جدید نام برد. اولین مؤسسات مراقبت از کودکان با ایجاد کارگاههای تولیدی در سال ۱۷۵۰ و کارهای ساعتی زنان خانه‌دار اتریش در خارج از خانه و در کارگاههای صنعتی تشکیل گردیدند. با تأسیس اولین مرکز مراقبتی کودکان در اتریش در سال ۱۸۳۰ مؤسسه‌ای ایجاد گردید که جزء سیستم آموزشی مدارس به حساب نمی‌آمد (و از اینرو هیچگونه حمایتی از جانب صندوق مدارس دریافت نمی‌کرد، بلکه به وسیله کمکهای مالی مردم روی پای خود بود) و تنها به صورت اصولی به امر "حمایت و نگهداری" کودکان و کمتر به امر آموزش می‌پرداخت. با تأسیس اولین مهدکودک در سال ۱۸۶۳ (بر اساس طرحهای کومینوس، اوبرلین، پستالوتسی و فریدریش فروبل) یک شکاف اجتماعی رو به رشد ایجاد گردید: مراکز مراقبت از کودکان خانواده‌های کم‌درآمد و مراکز مراقبت از کودکان و فرزندان طبقه متوسط. از سال ۱۸۷۰ تقریباً در همه ایالت‌های اتریش مهدکودک‌های خصوصی و ایالتی وجود داشته است. وظیفه این مراکز آموزشهای تربیتی تکمیلی در کنار خانواده بود. در سال ۱۸۷۱ اولین اتحادیه شغلی مربیان مهدکودک تشکیل گردید که قوانین مربوط به تأسیس، برنامه‌ریزی، اداره، نظارت و مراقبتهای تربیتی، ساختار ظاهری و فضا و مسائل آموزشی آنها در حدود یکصد سال معتبر بودند. تعداد مهدهای کودک از سال ۱۸۸۵ تا سال ۱۹۱۲ از تعداد ۱۳۴ به ۵۴۸ مهدکودک و تعداد مراکز مراقبتی صرف در طی این مدت از ۱۸۳ به ۲۴۴ مرکز افزایش یافته است. از

سالهای دهه ۱۹۲۰ به بعد مراکز مراقبتی بیشتر به سمت حاشیه رانده شدند و تفکرات مخته سوری در مهدهای کودک جایگزین شدند. در آن سالها وین، که مشاور امور رفاهی آن در شورای شهر دکتر جولوس تاندلر بود بسیار بیشتر از سایر پایتختهای جهان دارای مهد کودک بود. همچنین "کودکستانهای ملی" با ساعات کاری طولانی تر نیز وجود داشتند. کار با کودکان با دورنگری خاصی برنامه ریزی شد. در هر "گوشه" (به عنوان مثال: گوشه ساختمان سازی، گوشه عروسکها) اسباب بازیهای مقتضی با سن و از نظر تربیتی مفید برای کودکان قرار داشت. ژیمناستیک و تدریس موسیقی نیز در کودکستانها ارائه می شد.

تحت تأثیر جو روانی حاکم از سوی رژیم ناسیونال سوسیالیسم (نازی) از سال ۱۹۳۸ تا ۱۹۴۵ در کودکستانها بیشترین تأکید بر "اطاعت و فداکاری" حکمفرما بود. استعدادهای بدنی بیشتر مورد بهره برداری قرار می گرفتند. کودکستانهای اتریش تحت نظارت اداره رفاه ملی نازیسم درآمدند. در آن زمان (برای "راحت کردن" مادران شاغل از بچه هایشان و ایجاد و تضمین سیاست اجتماعی فعال) تعداد زیادی مهد کودک در کارگاهها ایجاد شدند. پس از جنگ جهانی دوم و از سال ۱۹۴۸ سیاست نوسازی ساختار مراکز پیش دبستانی با بحثهایی درباره بهبود کیفی مراقبتها آغاز گردید در (چهارمین نشست روانشناسی تربیتی کودکان کم سن و سال اتریش). تدوین قانون مدارس در سال ۱۹۶۲ نیز از اهمیت برخوردار بود: وظایف طور دیگری تقسیم بندی شدند (بخش کودکانها و مهد کودکها امری ایالتی و آموزش و تصویب قوانین اصولی درباره ضرورتهای استخدامی مسئله ای دولتی به حساب آمدند) و هدفهای جدیدی مدنظر قرار گرفتند و تعریف شدند (آماده سازی برای ورود به مدرسه، اما نه با روشهای مدرسه ای، بلکه با روشهای متناسب و مخصوص کودکان خردسال)

دهه هفتاد شاهد توسعه و گسترش چشمگیری در حوزه و بخش مهدهای کودک و کودکستانها بوده است. در آن سالها همچنین قالبها و روشهای جانشین و جدیدتری در (گروههای کودکان) به آهستگی ایجاد شدند. از دهه بیست تا آن زمان میانگین ضریب مراجعه کودکان به این مراکز بیشتر از چهار برابر افزایش داشت. کلاسهای پیش دبستانی برای کودکان واجب‌التعلیم که هنوز آمادگی رفتن به مدرسه را ندارند، ایجاد گردیدند (به بند ۱-۱۲-۴ مراجعه کنید) و بدین ترتیب وظایف و اهداف جدیدی در بخش پیش دبستانی تعریف شدند. دهه نود فشارهای بیشتری را برای حرفه‌ای‌تر شدن و متخصص شدن پرسنل مراقبت با افزایش دوره آموزشی از چهار به پنج سال به همراه داشت (فارغ‌التحصیل با مدرک امتحان نهایی دیپلم که امکان اشتغال و همچنین امکان ادامه تحصیل در مقطع مدارس عالی را می‌داد). تدابیر در خصوص یکپارچه‌سازی مجدد آموزشی مجزا در کل منظر سیستم آموزشی راه یافتند و از اینرو کودکستانهای یکپارچه متشکل از کودکان سالم و کودکان معلول نیز ایجاد شدند. در حال حاضر آموزش بین فرهنگی و چند فرهنگی یکی از مباحث اصلی آموزش در کودکستانها به شمار می‌رود.

ساختار آموزشی

مهد کودکها سبک سنتی از آموزش پیش دبستانی برای کودکان ۳ تا ۶ سال در اطریش می‌باشند. با این وجود، این مهد کودکها شکلی جدا از نظام آموزشی نمی‌باشند. مهد کودکها اختیاری می‌باشند و کودکان در وهله اول با والدینشان حضور می‌یابند. در سالهای ۱۹۹۱/۹۲، ۸۵/۶ درصد کل کودکان در اطریش از سن ۵ تا ۶ سالگی در مهد کودکها حضور یافتند (در سالهای ۱۹۶۰/۶۱ این رقم تنها

معادل ۲۳/۵ در صد بود)، اختلافات منطقه ای چشمگیر در میزان ایجاد مهد کودک وجود دارند. هر کسی که تمایل و درخواست ایجاد مهد کودک می نماید مجبور به رعایت تعدادی از شروطی است مبنی بر اینکه قیمومت مهد کودک آموزشی رعایت گردد. مهد کودک های دولتی (توسط دولت، ایالتها یا شهرداریها تأسیس یافته اند) و مهد کودک های خصوصی وجود دارند. بعضی از مهد کودک های خصوصی توسط مربیان و والدین بعنوان گروه های مستقل اداره و کنترل می شوند. اکثر مهد کودکیها توسط شهرداریها (تقریباً ۷۵ درصد) تأسیس یافته اند. هزینه های اجرائی و کارمندان عموماً توسط بخش اداره کنندگان تأمین و تقبل می گردد. سهمی که توسط ایالتها جهت هزینه استقرار و عملکرد یک مهد کودک پرداخت می شود بطور چشمگیری متغیر می باشد؛ این امر بویژه در مهد کودک های خصوصی صدق می نماید. مهد کودک های خصوصی که توسط انجمن ها، کلیسا ها یا گروه های مذهبی اداره می شوند، کمک هزینه های را به منظور هزینه کارمندان و هزینه های اضافی تحت شرایط مشخص، یا بر حسب اصل ماده قانون کودکان یا مطابق میزان در صد ثابتی بنا بر ماده قانون کودکان قابل اعمال دریافت می دارند. کودکانهای خصوصی بجای اینکه توسط مواردی که در فوق ذکر گردید توسط بخش های دیگر نیز اداره می شوند و عموماً هیچگونه کمک مالی را دریافت نمی کنند. بعضی از مهد کودکیها، هنگامی که بسیاری از شهرداریها هزینه مراقبت را مطابق جدول درجه بندی شده مطابق با درآمد خالص خانواده پرداخت می نمایند، هیچگونه هزینه ای را دریافت نمی کنند. مهد کودک های خصوصی مقادیر متفاوت و متغیری را دریافت می نمایند. آموزش مهد کودک بر روی رشد شخصیت کودک بطور اخص تکیه می نماید تا اینکه کودکان را برای مدرسه آماده نمایند. برای نائل آمدن به این مقصود،

کودکستانها بصورت دسته جات کوچک، معمولاً بصورت مختلط، گروه ها (با گروه های سنی و یا گروه های به اصطلاح فامیلی ۳ و ۴ و ۵ ساله مختلط) شیوه ها و روشهای جداگانه ای را اعمال می نمایند و از روی قاعده و سبک بازیها و اطلاعات گوناگونی را ارائه می نمایند. در ابتدا و مهم تر از همه یک کودک در مهد کودک باید شانس کسب تجربیات را از طریق فعالیتهای مناسب بدون فشار زمانی یا کسب از روی فشار دریافت نماید. مهد کودکیها یا بصورت تمام وقت یا نیمه وقت می باشند. کودکستانهای نیمه وقت از ساعت ۷ صبح تا ۱۲ ظهر با امکان سرو نهار به فعالیت مشغولند. کودکستانهای تمام وقت از ساعت ۷ صبح تا ۷ بعد از ظهر با سرو نهار به فعالیت می پردازند. والدین هر زمان که بخواهند می توانند کودکان را از مهد کودک به خانه ببرند. بسیاری از کودکستانها در طول سال باز می باشند.

سطوح و گروه های سنی

در مهد کودک ها از بچه هایی مراقبت می شود که هنوز ۳ سال شان کامل نشده است . هم چنین مهد کودک ها بتازگی کودکان زیر ۳ سال را نیز قبول می کنند ، به خصوص به این جهت که مهد کودک های خاص در همه جا وجود ندارند . در مهد کودک های اتریش به طور عموم کودکانی بین سن ۳ تا ۶ سالگی و البته در گروه هایی مراقبت می شوند که گروه های سنی هستند . (یعنی بر اساس سن دسته بندی شده اند .) و به عنوان مثال (صرفاً کودکان چهار ساله) . گروه های سنی مختلط هستند . (گروه های سنی مختلف در یک گروه) . هر گروه توسط مراقب نظارت کنترل می شود و فضاهای گروهی مختص به خودش را دارد . غالباً شخص دومی (مربی و یا کمک مربی) مراقبت و مربی اصلی را در این امور کمک می کند . این اهداف در قوانین مربوط به مهد کودک ها در تک تک ایالت ها در سطح گسترده ای مشابهت

دارند . مهد کودک ها باید در ادامه و تکمیل و حمایت از تربیت خانوادگی کودکان یک ساله تا ۳ ساله مراقبت ، مواظبت ، آموزش های اجتماعی و گسترش آموزش را ارائه دهند.

سال تحصیلی

سال تحصیلی پیش دبستانی در بر گیرندهٔ مدرسهٔ دبستانی می باشد و جهت ترقی و افزایش رشد کودکان با سن ورود به مدرسه اجباری می باشد که هنوز به حد کافی برای حضور در مدرسهٔ ابتدایی اصلی به رشد و بلوغ فکری نرسیده اند. با این وجود، بر خلاف کودکان، سال تحصیلی پیش دبستانی بخشی از نظام مدرسه تلقی می گردد. تصمیم در مورد حضور و یا عدم حضور کودک در کلاس پیش دبستانی هنگامی صورت می گیرد که کودک از طریق والدینش برای ورود به آموزش اجباری ثبت نام شده باشد. در زمان ثبت نام، معلم ارشد (دبیر) مدرسهٔ ابتدایی، بلوغ کودک را از طریق یک سری سؤالات ساده، همانند شمارش اشیاء، اسامی رنگها و ذکر نام و آدرشی ارزیابی می نماید. کودکانی که معمولاً در اولین سال تحصیلی مدرسهٔ ابتدایی پذیرفته می شوند ممکن است اگر آنها ثابت نمایند که به اندازه کافی بالغ نبوده اند، به سال تحصیلی بعدی موکول می گردند. این تصمیم گیری باید قبل از ۳۱ دسامبر صورت گیرد. تعداد کودکان مشخص کنندهٔ این امر است که آیا دورهٔ پیش دبستانی همانند یک کلاس برگزار گردد یا بعنوان یک گروه تشکیل گردد. کلاسهای پیش دبستانی با بیش از ۱۰ کودک برگزار می گردند؛ کمتر از ۱۰ کودک، گروه پیش دبستانی را شکل می دهد.

مراکز مختلف پیش دبستانی

- شیرخوار گاهها، مهدهای نوزادان و مراکز کودکان خردسال از کودکان و بچه‌های زیر ۳ سال مراقبت می‌کنند.
- کودکانها از کودکان ۳ ساله تا سن ورود به مدرسه نگهداری می‌کنند.
- مراکز پیش دبستانی (آمادگی): مراکزی هستند که برای کودکان واجب‌التعلیم که هنوز آمادگی کافی برای رفتن به مدرسه را ندارند، ایجاد شده‌اند (از آنجا که کلاسهای پیش دبستانی از لحاظ سازمانی زیرمجموعه مدارس ابتدایی هستند جزئیات مربوط به این بخش را در بند ۱-۱۲-۴ خواهید یافت).
- مهدهای کودک خصوصی که غالباً در بخش خصوصی خدماتی را ارائه می‌دهند.

نهادهای مرکزی

اصولاً گردانندگان دولتی (دولت، ایالتها، بخشداریهها، انجمنهای بخشداری) و یا بخش خصوصی (به عنوان مثال کلیساها، انجمنهای مذهبی، مؤسسات درمانی، کارگاهها و اشخاص خصوصی که شرایط مربوطه را دارا می‌باشند) می‌توانند مسئولیت کودکانها را بر عهده داشته باشند. مهدهای کودک خصوصی اکثراً با ابتکار والدین ایجاد می‌شوند و مسئول آن بخش خصوصی می‌باشد، البته یک "انجمن حمایتی" در منافع این مهدها همکاری می‌کند.

شیوه‌های مراقبتی و تربیتی متناسب با میزان رشد کودکان

در کنار کودکان کستانها عمومی همچنین مؤسساتی با نام "کودکستانهای تربیتی- درمانی" (یا همان کودکستانهای استثنایی) نیز وجود دارد. در این اماکن "مربیان کودکستانهای استثنایی" متخصص و برگزیده از کودکان نیازمند به کمک و یا مراقبتهای ویژه مراقبت می‌کنند. به عبارت دیگر در این اماکن کودکان دارای معلولیت‌های جسمی- روانی و یا کودکان نیازمند به مراقبتهای رفتاری- روانی خاص نگهداری می‌شوند. "کودکستانهای یکپارچه" که در اکثر مناطق باعث حذف "کودکستانهای استثنایی" می‌شوند، وظیفه یکپارچه کردن کودکان نیازمند به مراقبتهای خاص را در کودکستانهای معمولی و رایج دارند. در این مراکز مربیان عادی و مربیان متخصص در امور کودکان استثنایی با هم کار می‌کنند. این از کودکستانها کلیه تجربیات و آموزشهایی را که در امر رشد کودکان مؤثر و بااهمیت است، ارائه می‌دهند.

پذیرش تحصیلی

رفتن به کودکستان اجباری نیست، از سوی دیگر حق استفاده از کودکستان نیز اجباری و لازم نیست. پذیرش کودک براساس وجود مکان خالی و نیز درخواست والدین صورت می‌گیرد. شرایط پذیرش در قانون مربوط به کودکستانهای هر ایالت آمده است. به صورت کلی این مؤسسات مخصوص کودکان دارای سه سال تمام تا رسیدن به سن مدرسه می‌باشند (حداکثر تا شروع سال تحصیلی که سن ۷ سالگی شرط آن است).

برنامه های آموزشی

معلمین مهد کودک برنامه ریزی کوتاه مدت و بلند مدت دارند و به طور پاره وقت و میان مدت کار می کنند این ، به دین معناست که آن ها در حین کار آموزشی شان با برنامه های آموزشی و گروهی به روز و نوین کار می کنند. یک برنامه تحصیلی تعیین شده و ثابت در اتریش وجود ندارد . ولیکن در گروه های تخصصی تحت مدیریت مؤسسه شارلوتسه بولر Charlotte Buhler تحقیقات عملی گسترده ای در زمینه آموزش کودکان خردسال برای این منظور انجام داده اند . مهد کودک هایی وجود دارد که به طور هدفمند شیوه آموزشی خاصی را اتخاذ می کنند (به عنوان مثال رودلف اشتایز، مونته سوری ، فرای نت ، پیاگت) ولیکن این شیوه ها عموماً در دوره های آموزش معلمین مهد کودک آموزش داده می شود و در هر مهد کودک در کار تربیتی و تعلیمی نفوذ پیدا می کند. محتوی آموزشی سال تحصیلی پیش دبستانی شامل تمرینهای عملی اجباری در موضوعات ذیل که در مجموع دروس ۲۰ هفته را در بر می گیرند، می باشد.

- دینی

- تاریخ، جغرافی، زیست شناسی

- ترافیک

- زبان و بیان شفاهی

- ریاضیات جدید

- آواز خوانی و موزیسی

- تمرین آواز

- نقاشی

- صنایع دستی

- تربیت بدنی

- نواختن آهنگ

در سال تحصیلی پیش دبستانی هیچ گونه ارزیابی موقعیت وجود ندارد؛ گزارش سالیانه مدرکی دال بر حضور کودک در این دوره می باشد.

تعداد ساعات هفتگی در مقطع پیش دبستانی

تعداد ساعات هفتگی	درس
۲	دینی
۱/۵ تا ۲	موضوع شناسی - انتخاب موضوع
۰/۵	آموزش ترافیک
۳/۵	زبان و مکالمه - آمادگی برای خواندن و نوشتن
۱/۵	پیش آموزش های درس و ریاضی
۱/۵	آواز و آموزش موسیقی
۱ تا ۱/۵	آموزش های موسیقی و ریتمیک
۱	آموزش های هنری (نقاشی)
۱	کار دستی
۶ تا ۷	ورزش و بازی
۲۰	تعداد کل ساعات

اهداف آموزشی

اهداف مهد کودک ها به خصوص روی نکات زیر متمرکز شده اند :

- حمایت و تکمیل تعلیم و تربیت خانوادگی (تاکید بر همراهی و همکاری باوالدین تربیتی کودکان است)

• ارائه خدمات تکامل فردی توسط تدابیر مناسب در گروه های هم سن و سال

• ارتباطات آموزش اساسی مذهبی و آداب و رسوم

• آماده کردن برای ورود به مدرسه تحت همراهی والدین و مدرسه

برخی از ایالت ها تاکید دارند که این اهداف بر طبق شیوه های مطمئن آموزشی - تربیتی ویژه

کودکان و بدور از برگزاری کلاس ها به شیوه مدارس قابل دستیابی اند. مهد کودک های آموزشی کودکان

استثنایی در کنار مد نظر قرار دادن اهداف کلی فوق، تکیه خاصی بر روی نگهداری و مراقبت از بچه های

دارای نیاز های خاصی (اختلال عقب ماندگی، معلول جسمی، اختلال توانایی جزئی) با کمک شیوه های

موفق، علمی و درمانی - تربیتی دارند.

ارزیابی تحصیلی

یک ارزیابی کلی با مفهوم آموزشی همانند مدارس در مهد کودک ها انجام نمی شود. البته یک کنترل

همراه با مشاوره و راهنمایی، که مریبان مهد های کودک با کمک آن ها اقدامات مناسبی را صورت می

دهند. به صورت زیر انجام می پذیرد:

- با نظارت خود آگاهانه بر کار معلمین مهد کودک توسط خود آن ها به عبارت دیگر: به

صورت مشورت و خدمات کمکی از جانب اداره نظارت بر مهد کودک ها (بازرسین

مهد کودک)

- با نظارت جمعی مربیان مهد کودک در سمینارهای اداری ، جلسات ، بررسی چشم اندازهها و نیز در قالب تبادل تجربیات در دوره های آموزش تکمیلی .
  - با مشارکت والدین تربیتی (دعوت والدین به سمینارها به عبارت دیگر جشن های جمعی)
  - با همکاری با مدارس (تست هوش برای ورود به مدرسه به عنوان معیاری برای تشخیص دارا بودن و یا دارا نبودن شرایط و آمادگی های سنی ورود به مدرسه)
- بررسی وضعیت جسمی کودکان (به عنوان مثال : بررسی وضعیت دندان ها ، بررسی مشکلات رفتاری و یا تغذیه ای و نیز آزمایشات قوه ادراک کودکان) با استفاده از دستاوردهای نوین علمی و گفتمان با دانشمندان درباره نتایج آزمایش هایشان در این زمینه در بخش مهد کودک های ائتلافی و استثنائی همکاری عمیقی با پزشکان و مسئولین درمانی این بخش وجود دارد . تدابیر خاص برای مسئولین مراقبتی در مهد کودک ها در بعضی از مهد کودک ها آموزش های مقدماتی موسیقی و ایجاد خلاقیت ارائه می گردد. آموزش های زبان خارجی پیش دبستانی و یا مطالب و امور آموزشی و تربیتی دیگر نیز به دنبال این آموزش ها می آیند . در زمینه مهد کودک های مختلط و مخصوص کودکان استثنائی با همکاری مراکز درمانی دوره ها و اقداماتی هم چون موسیقی درمانی ، حرکت درمانی ، و کاردرمانی ، سوار کاری درمانی ارائه می گردند. در گروه های کودکان بر طبق برنامه آموزشی تربیتی ، یعنی طرح و فرضیه ایده آل ((روسو)) تربیتی طبیعی ، آموزشی اصلاحی ، آموزش انسانی و غیره اعمال می شود .

اطلاعات آماری

در گزارش سالانه ۱۹۹۹-۲۰۰۰ (روز ۱۵ اکتبر ۱۹۹۹) حدوداً ۳۸۰۰ بچه پیش از رسیدن به سین سه سالگی در مهد کودک پذیرفته شدند، هزار بچه ۳ سال داشتند، تقریباً ۵۷ هزار کودک ۴ سال، تقریباً ۷۰ هزار کودک ۵ ساله و ۶۵ هزار کودک ۶ ساله بودند تقریباً ۱۲۰۰ بچه نیز بعد از رسیدن به سن ۶ سالگی به مهد کودک می رفتند نسبت به کودکان نیازمند مراقبت به مر بیان مهد کودک (مراقبان) در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ در سراسر کشور اتریش در ۵۴۸ شیرخوار گاره موجود به طور متوسط به ازای ۴/۵ کودک و در ۴۷۷۳ پیش دبستانی و کودکستان وجود به ازای هر ۸/۸ کودک یک نفر مراقب مشغول بکار بوده اند. تعداد مؤسسات مراقبتی در گزارش سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹، ۵۴۸ شیرخوار گاه، ۱۵۴۸۹ کودک (نوزاد) و ۲۵۷۸ نفر پرسنل ۴۷۷۳ مهد کودک، ۲۱۹۳۷۷ کودک و ۲۴۸۱۱ نفر پرسنل تقریباً (۳/۴) مؤسسات مراقبتی توسط حامیان رسمی و دولتی (به خصوص بخش داری ها) اداره می شوند و بقیه توسط بخش خصوصی اداره می شوند.

آموزش پیش دانشگاهی

ساختار آموزشی

آموزش پایه

سن ورود به دوره : ۶ سالگی

سن اتمام دوره : ۱۵ سالگی

آموزش ابتدایی

مدرسه ارائه دهنده آموزش ابتدایی

Volksschule , Sonderschule

طول دوره آموزش : ۴ سال

سن ورود به دوره و سن اتمام دوره : ۶ تا ۱۰ سالگی

آموزش مقدماتی متوسطه

مدرسه ارائه دهنده آموزش متوسطه مقدماتی

Gymnasium ,Allgemeinbildendehohere Schulen

طول دوره آموزش : ۴ سال

سن ورود به دوره و سن اتمام دوره : ۱۰ تا ۱۴ سالگی

آموزش متوسطه تجاری و بازرگانی

نوع مدرسه ارائه دهنده آموزش : Handelsakademie

طول دوره آموزش : ۵ سال

سن ورود به دوره و سن اتمام دوره : ۱۴ تا ۱۹ سالگی

گواهی نامه / دیپلم اعطائی : ReifeprUFung/ Matura

آموزش تکمیلی متوسطه

مدرسه ارائه دهنده این نوع آموزش

Allgemein Bildende höhere Schulen, Gymnasium

طول دوره آموزش : ۴ سال

سن ورود به دوره و سن اتمام دوره : ۱۴ تا ۱۸ سالگی

گواهی نامه / دیپلم اعطائی : Reifeprüfungmatura

آموزش فنی و حرفه‌ای

مدرسه ارائه دهنده آموزش

Berufbildende höhere Schulen

طول دوره آموزش : ۵ سال

سن ورود به دوره و سن اتمام دوره : ۱۴ تا ۱۹ سالگی

گواهی نامه / دیپلم اعطائی Reifeprüfungmatura

در اتریش کودکان از ۵ سالگی وارد دوره یک ساله آمادگی (Vorshule) می شوند، سپس از ۶ سالگی آموزش ابتدایی در دبستان ها (Volksschulen) آغاز می شود. مدت دوره ابتدایی ۴ سال است و در پایان این دوره از دانش آموزان امتحان می گیرند. سپس تحصیلات متوسطه عمومی به مدت ۴ سال آغاز می شود. در این دوره توجه زیادی به کارهای عملی می شود و دانش آموزان همراه مبانی نظری، کاربردهای عملی را نیز می آموزند، بنابراین روشهای آموزشی بر اساس آموختن از راه تجربه است. مدارس در کنار دروس اصلی آلمانی، ریاضیات و زبان خارجی، دروس دیگری را با توجه به امکانات، برنامه ریزی می کنند که شامل علوم و فناوری، زمین شناسی، کامپیوتر، هنر و ورزش است. سپس تعدادی از دانش

آموزان وارد مدارس متوسطه (Hauptschule)، تعدادی وارد کالج های فنی- حرفه ای و تعدادی نیز وارد مدارس تخصصی ورزشی و موسیقی می شوند و دوره چهار ساله یا پنج ساله دبیرستان را می گذرانند. دانش آموزان ممتاز در دوره ابتدایی به مدارس Allgemeinbildende Höhere Schule (AHS) راه می یابند و پس از دوره چهار ساله متوسطه عمومی، دوره چهار ساله دبیرستان را نیز در این مدارس ادامه می دهند. همه دانش آموزان دبیرستان ها و کالج ها از هر گرایشی در امتحانات نهایی و ورودی به دانشگاه (Reifeprüfung) شرکت میکنند و در صورت قبولی، مدرک (Reifeprüfungszeugnis) دریافت می کنند که دیپلم دبیرستان است و دارندگانش دانش آموختگان مدارس متوسطه (Maturanten) نامیده می شوند. دانشجویان خارجی با دیپلم دبیرستان برای ورود به دانشگاه ها باید یک دوره یک ساله پیش دانشگاهی (Vorstudiumlehrgang) را بگذرانند.

سال تحصیلی

ساختار و مدت سال تحصیلی مدارس در قانون ساعات درسی مدارس برنامه ریزی می شود. این برنامه برای کل سیستم آموزشی در مدارس تا حد زیادی یکسان است. بنابراین ایالت‌هایی که در این بخش از برنامه های آموزش اجباری صلاحیت وضع قانون دارند، در هنگام اجرای قوانین مربوط به ساعات درسی طبق قوانین کلی کشور عمل می کنند. اندک تفاوت‌های چشمگیر مربوط به مدارس عالی زراعت و جنگلداری و نیز آکادمی‌هایی می شود که در آنها معلمان و آموزگاران تحصیل می کنند. آنها نخست به مسئله ابتدا و انتهای سال تحصیلی می پردازند و شروع و پایان سال تحصیلی درجه بندی شده و متفاوت است. در ایالت‌های بورگنلند، اتریش سفلی و وین سال تحصیلی در فاصله اول تا ۷ سپتامبر شروع می شود. در

ایالت‌های کرنتن، اتریش علیا، سالزبورگ، اشتایرمارک، تیرول و فورآرلبرگ در فاصله ۸ تا ۱۴ سپتامبر سال تحصیلی مدارس شروع میشود. در ایالت‌های گروه اول بین ۲۸ ژوئن و ۴ جولای پایان سال تحصیلی است و در سایر ایالت‌ها سال تحصیلی در فاصله ۵ تا ۱۱ جولای پایان می‌پذیرد. در پایان سال تحصیلی تعطیلات اصلی در تابستانی وجود دارد. این تعطیلات در حدود ۹ هفته می‌باشند. سال تحصیلی شامل ۲ نیمسال است. پایان نیمسال اول در فاصله هفته اول و سوم فوریه است. این امر در ایالت‌های مختلف متفاوت است. بین دو نیمسال تعطیلات میان ترم به مدت یک هفته وجود دارد. علاوه بر این همچنین تعطیلات سال نو (کرسمس) به مدت ۱۴ روز، تعطیلات عید پاک (۱۰ روز) و عید گلریزان {۵۰ روز بعد از عید پاک} به مدت ۴ روز نیز وجود دارد. سال تحصیلی در مجموع ۳۷ هفته می‌باشد. البته تفاوت‌های اندکی نسبت به مدل یاد شده نیز موجود است. در مدارس مربوط به آموزش توریسم و مدارس مربوط به مشاغل اقتصادی و نیز مؤسسات آموزشی عالی زراعت و جنگلداری که دوره تحصیلی پنج ساله دارند در سال سوم سال تحصیلی بین ۴ تا ۱۰ هفته زودتر پایان یافته و سال پنجم تحصیلی بین ۴ تا ۵ هفته دیرتر شروع می‌شود. این امر به خاطر آن است که دانش‌آموزان در این مدت باید دوره کارآموزی اجباری را طی کنند. قراردادن دوره کارآموزی در این مدت زمانی به رشته تحصیلی بستگی دارد. آکادمی‌های تربیتی، آکادمی‌های تربیتی شغلی، آکادمی‌های تربیت مربی زراعت و جنگلداری و آکادمی مربوط به مشاغل اجتماعی سال تحصیلی را به طور کلی یک هفته دیرتر از موعد معمول در ایالت مربوطه شروع می‌کنند. ولی در مورد پایان سال تحصیلی هیچ تفاوتی وجود ندارد.

سیستم نمره دهی

نظام تعیین نمره در مدرسه متوسطه (Sehrgut:۱)، (Gut:۲)، (Befriedigend:۳)،

(Genugend:۴)، (Nichtgenugend:۵)

توضیح کامل اینکه: نمرات ۵-۱ نمره قبولی، ردی: ۴، و پایین ترین نمره در جدول: ۵ می باشد.

نظام تعیین نمره که توسط مؤسسات آموزش عالی مورد استفاده قرار می گیرد:

توضیح کامل نمرات ۱ تا ۵

بالاترین نمره در جدول ۱، نمره قبولی، ردی: ۴، پایین ترین نمره در جدول: ۵

مدارس پیش دانشگاهی

مدارس آزاد Waldorf

اصول و مبانی تاثیر گذاری تربیتی در مدارس والدورف و رودلف اشتاینر (شامل ۹ مدرسه و ۳ مدرسه آموزش درمانی) بر اساس «انسان شناسی» رودلف اشتاینر می باشد. در این دیدگاه ساختار اجتماعی، برنامه آموزشی و سبک شناسی و انتخاب شیوه مناسب مد نظر و توجه قرار می گیرد. مدارس والدورف یک سری مجتمع آموزشی شامل ۱۲ مقطع آموزش است که از لحاظ دولتی به رسمیت شناخته شده و دارای حقوق رسمی می باشد و از لحاظ سیاسی و اعتقادی مستقل می باشد. این مدارس از لحاظ ساختار اجتماعی مؤسساتی مستقل می باشند یعنی مؤسساتی با مدیریت مستقل هستند و توسط اولیاء، معلمان شرکای اجتماعی مدرسه گردانده می شوند. برگزاری کنفرانس های هفتگی معلمان مدرسه، که در آن مسائل تربیتی، اداری و حقوقی مورد بررسی قرار می گیرند و به صورت گروهی حل و فصل می شوند، و نیز نشست های مستمر مسئولین با اولیاء، جشن های همگانی مشترک مدرسه، جلسات تشکیل

شده توسط والدین دانش آموزان که ارتباط و هم کاری میان والدین نو معلمان را تعمیق می بخشد .

چارچوب های این سیستم آموزشی را تشکیل می دهد. در اصول روزمره مدارس نیز عنصر اجتماعی نقش بزرگی دارد ، چرا که علوم تربیتی وظیفه خود می داند که به صورت یکسان و واحد و کلی تربیت کند و با گسترش توانائی های فردی باعث تکامل شخصیت افراد گردد. در انجمن دانش آموزی که کلیه کلاس ها در آن شرکت دارند زندگی اجتماعی مورد تجربه و تمرین قرار می گیرند. برنامه آموزشی در این مدارس بین المللی می باشد (بزرگ ترین پویایی ممکن برای دانش آموزان و معلمان) ، ولی نیاز های آموزشی با توجه به شرایط تک تک ایالت ها مشخص می گردد و به ساختاری عمودی و عمودی تقسیم بندی گردیده است . از لحاظ عمودی این سیستم ساختار آموزشی و دروس دارای تربیتی زمانی می باشد و از لحاظ افقی انطباق و هماهنگی محتوایی در دروس انسانی و طبیعی ارائه شده با سن دانش آموزان را نشان می دهد .

برای گسترش توانائی های اندیشه ای ، عملی و هنری این سیستم رشته های اختیاری و عملی متعددی را ارائه می دهد : نقاشی ، طراحی ، فعالیت ها و کارهای دستی (از کلاس اول) ، کارهای هنری ، (از کلاس پنجم) باغبانی (از کلاس ششم) نجاری ، مجسمه سازی ، سبد بافی ، بافندگی ، قالی بافی ، سنگ تراشی ، مسگری و کار روی مس و غیره (از کلاس نهم) برگزاری هفته های متعدد کار آموزی در خارج از مدرسه در مقطع بالا (شامل کارآموزی های کشاورزی ، جنگل داری ، آمار ، پیشه وری ، صنعتی ، رایانه ای و اجتماعی) به کسب تجربه ها و توانایی های جنبی کمک می کند . دروس انگلیسی و فرانسوی / روسی (از کلاس اول) ، لاتین (از کلاس نهم ، به صورت اختیاری) ، دینی ، ورزش های ژیمناستیک ، موسیقی ، آواز ، ارکستر و تربیت بدنی برنامه آموزشی این مدارس را کامل می کنند.

کارنامه های سالیانه برای تمامی ۱۲ مقطع آموزشی شامل نتیجه ارزیابی وضعیت دانش آموز در کلیه مدارس و نیز گزارش درباره رشد تربیتی و شخصیتی دانش آموز می شوند. دانش آموزان فارغ التحصیل از مدرسه هم چنین یک کارنامه شامل ریز نمرات را دریافت می کنند. کارنامه این مدارس از نظر قانونی معتبر می باشد. کلاس های مقاطع اول تا هشتم (مقطع پایه و مبانی) توسط یک معلم اداره می شود که دروس انسانی و طبیعی هر مقطع را آموزش می دهد. با اجرای آموزش دوره ای (کلاس های فشرده) که بین ۳ تا ۴ هفته و از ۸ تا ۹:۴۵ صبح (آموزش اصلی) طول می کشد و کمی حوزه موضوعی را در بر می گیرد، یک ارتباط تنگاتنگ و فشرده و بررسی محتوای آموزشی ایجاد می گردد. کتاب های آموزشی و درسی حداقل از مقطع میانی و تنها به عنوان مواد درسی مکمل مورد استفاده قرار می گیرند. علاوه بر این معلم کلاس می تواند ترتیب دوره های آموزشی در یک سال تحصیلی طوری انتخاب کند که این دوره ها از یک سو با وضعیت تکامل و رشد کلاس مطابق باشد و از سوی دیگر شناخت فرا درسی از ارتباطات و ایجاد ارتباطات اجتماعی حاصل شود. کلاس های اصلی درسی به شرح زیر دسته بندی شده اند: بخش ریتمیک و آهنگینی (شامل موسیقی، آواز و کلمه، تمرینات بیانی و بازیگری)، بخش شناختی (تکرار مطالب، درس جدید، تمرین) و بخش تعریفی (متون ادبی مطابق با سن دانش آموزان، تاریخ و غیره)

یک تحقیق کتبی و عملی که موضوع آن را خود دانش آموز انتخاب می کند، به طور مستقل در مورد آن تحقیق و فعالیت می کند و به صورت یک سخنرانی و کنفرانس در کلاس ارائه می دهد، یک بازی کلاسی (نمایشی یک تئاتر کلاسی) در یک سز کلاسی پایان بخش مقطع میانی و آموزش کلاسی می باشد. ساختار روشی که در بالا ذکر گردید تقریباً در کلیه دروس در این سیستم آموزشی و از مقطع اول تا

دوازدهم یکسان می باشد ، البته با تغییر گرایش خواسته ای و اختیاری به سمت گرایش منطقی و اندیشه ای (در مقطع بالا) کلاس دوازدهم تیر با برگزاری یک قطعه نمایش کلاسی، یک سز هنری و یک تحقیق کتبی و عملی سالانه (تحت عنوان تحقیق تخصصی) به پایان می رسد . با ارائه بیان نافذ، نوشتار قوی ، ارائه شفاهی در مقابل حضار و نیز ارائه کار هنری و عملی در زمینه موضوع انتخابی رشد تربیتی و آموزشی دانش آموزان مدرسه Waldorf مشخص و اعلام می گردد. مدرک فارغ التحصیلی دوره ۱۲ ساله مدرسه Waldorf از لحاظ قانونی رسمی است و دوره آموزش را تا ۲ سال کوتاه تر می کند . برای کسب مدرک دیپلم فارغ التحصیلان این مدارس باید درخواست رسمی کنند و یک سال دیگر وقت بگذارند. در برخی از مدارس Waldorf در سال تحصیلی سیزدهم یک امتحان دیپلم توسط دولت برگزار می شود. اولین مدرسه Waldorf در سال ۱۹۱۹ در اشتوتگارت تأسیس شد . اولین مدرسه از این مدارس در وین در سال ۱۹۲۶ امکان پذیر شد . نه تنها در کل اروپا بلکه در کل دنیا امروزه تقریباً ۶۴ مدرسه والدروف وجود دارد که البته مؤسسات آموزشی - درمانی و مؤسسات پژوهشی مرتبط شامل این تعداد نمی شود. معلمین Waldorf باید تحصیلات اضافی را کسب کنند و در اتریش ۳ مرکز برای این امر وجود دارد. در آمار مربوط به موفقیت های دانش آموزی و غیره در اتریش دانش آموزان مدارس والدروف لحاظ نمی گردند. در مورد پیشرفت های دانش آموزان فارغ التحصیل مدارس والدروف در اتریش هنوز آماری وجود ندارد، و باتوجه به آمار به دست آمده از آلمان مشاهده می شود که مشاغل آکادمیک و هنری در رتبه های اول قرار دارند . در کنار مدارس آزاد «والدورف» یک سری مدارس دیگر وجود دارند که می توان آن ها تحت عنوان «مدارس

جایگزین «شناخت . یک سری از این مدارس در شبکه ای به نام «شبکه انجمن آموزش خود تعیین شده» گرد هم آمده اند . این مدارس شامل معیار های زیر می شوند:

مداری ویژه اقلیتهای قومی

مدارس اقلیت ها به عبارت دیگر جوامع اقلیت در اتریش در حال حاضر در ایالت های بورگن لند (اقلیت های کروات و مجارستانی) و کرتتن (اسلوونیایی) وجود دارد . این به این معنی است که عناصر آموزشی در این مدارس معمولا دو زبانه هستند. در ایالت کرتتن تحصیل کودکان در این مدارس بر اساس این اصول ثبت نام صورت می گیرد: والدین تربیتی این امکان و حق را دارند که کودکان را در مدرسه دو زبانه ثبت نام کنند . از آن جا که مدارس زیادی سازماندهی و ظرفیت آموزشی محدودی دارند ، از زمان اصلاحات قانون آموزشی اقلیت ها مدل آموزش تیمی مورد آزمایش قرار گرفت تا در مورد کودکانی که در مدارس دو زبانه ثبت نام نکرده اند نیز موقعیت های آموزشی متناسب تامین باشد. در ایالت بورگن لند تا پایان سال تحصیلی ۱۹۹۳/۹۴ کلاس های دو زبانه در صورت رسیدن تعداد دانش آموزان اقلیت مربوطه به یک حد مشخص در یک منطقه تشکیل می گردیدند . در ۱۵ جولای ۱۹۹۴ یک مبنای جدید قانونی ایجاد گردید و تصویب شد که قانون قبلی را که از سال ۱۹۳۷ جاری بود لغو کرد.

مدارس بین الملل

در شهر وین مدارس خصوصی متعددی به زبان خارجی آموزش می دهند که برخی از آن ها دارای حقوق عمومی و رسمی می باشند . در ۳ مدرسه ای که در ذیل می آیند زبان آموزشی انگلیسی می باشد:

مدرسه «بین المللی وین» که به عنوان مدرسه سازمان ملل شناخته می شود و در آن کودکان از سن ۵ سالگی به مدت ۱۳ سال تا کسب مدرک دیپلم بین المللی تحصیل می کنند .

در «مدرسه بین المللی آمریکائی» کودکان تا مقطع (کلاس) دوازدهم بر اساس سیستم آموزشی آمریکائی تحصیل می کنند. «مدرسه بین المللی دانوب» برنامه های آموزشی و سازماندهی آموزشی خود را همانند «مدرسه بین المللی وین» اجرا می کند. «مدرسه فرانسوی وین» مدرسه ای دارای زبان آموزشی فرانسوی در شهر وین می باشد . هدف اصلی آموزش در این «مدرسه بین المللی» اجرای آموزش به صورت «اجتماع بین المللی» با یک شیوه آموزشی متناسب می باشد .

از جمله سایر مدارس ، دارای زبان آموزشی خارجی در اتریش می توانیم به مدارس ژاپنی ، عربی ، چکی و اسلوانیایی اشاره نمود.

گسترده جغرافیایی مراکز آموزش پیش دانشگاهی

جدا از استثنائات، ادارات زیر مسئول تقسیم بندی گسترده جغرافیایی و مکانی مدارس دولتی می باشند:

- مدارس اجباری (به خصوص مدارس ابتدایی، مدارس راهنمایی و مدارس حرفه ای)

بخشداریهها، انجمنهای بخشداریهها و ایالتها بر اساس قانون موظفند به تعداد کافی مدرسه ایجاد کنند.

برای مدارس بالاتر (به خصوص مدارس عالی آموزش عمومی، و مدارس عالی حرفه ای) دولت باید بر اساس برنامه های بلند مدت توسعه مدارس به فکر ایجاد و تاسیس اینگونه مدارس باشد. همچنین مدارس خصوصی نیز از جانب دولت، تا جائیکه مسئولیتی برای دولت در این بخش وجود نداشته باشد، براساس شرایط خاص

بخش خصوصی حمایت می‌شوند. (بر اساس بر خورداری از یک سوم از سهام سرمایه‌گذاری) در دو دهه گذشته بر اساس سیاست هدفمند تفسیم جغرافیایی مدارس نیاز به احداث و ایجاد مدارس تا حد زیادی رفع شده است.

آموزش پایه

ساختار آموزشی

تحصیلات اجباری در کشور اتریش ۹ سال به طول می‌انجامد. این امر مشمول حال کلیه کودکانی است که سکونت دائم در اتریش، بدون در نظر گرفتن ملیتشان می‌شود. سن ورود به مدرسه اجباری از ۶ سالگی و از یکم سپتامبر شروع و در سن ۱۵ سالگی به اتمام می‌رسد (۹ سال). مدارس دولتی در اتریش مجانی می‌باشند. والدین ملزم به ثبت نام کودکانشان در مدرسه مناسب - در اغلب موارد نزدیکترین مدرسه به محل سکونت - و حصول اطمینان از اینکه کودکانشان بطور منظم در مدرسه حضور می‌یابد، می‌باشند. اگر کودکی در ششمین سال تولدش بین یک سپتامبر و سی و یک دسامبر باشد و از نظر ذهنی و جسمی بالغ باشد این موارد برای حضور کودک در کلاس کافی می‌باشند و کودک ممکن است بر حسب صلاحدید دبیر (معلم ارشد) در اولین سال مدرسه ابتدایی پذیرفته شود. هیچ گواهی نامه ای مبنی بر اتمام آموزش اجباری صادر نمی‌شود اما، در گزارش سالیانه در پایان سال نهم از آموزش اجباری، به این صورت توضیح داده می‌شود که دانش آموز آموزش اجباری را به اتمام رسانده است. در بخش آموزش پایه، تفاوت‌هایی میان آموزش پایه عمومی و آموزش پایه حرفه ای وجود دارد. آموزش

پایه حرفه ای مربوط به دانش آموزانی است که در دوره 'کارآموزی یا توسعه' آموزشی قرار دارند. گفتنی است که مقررات مربوط به هر دو حالت آموزش پایه در قانون آموزش پایه مصوب سال ۱۹۸۵ [SchPf] گنجانده شده است.

آموزش پایه عمومی

آموزش پایه عمومی عبارتست از آموزش پایه تمام وقت. این سیستم مربوط به کودکانی است که بطور دائم ساکن اتریش می باشند. عبارت ((دائم)) بمعنی آنست که با در نظر گرفتن تمامی احتمالات، اقامت شخصی بیش از یک ترم تحصیلی به طول بینجامد. اگر چنانچه کودکان بطور موقت ساکن کشور اتریش باشند، می توانند در صورت تمایل اولیاء خود به مدرسه بروند. البته آنها در این مورد از حق و اختیار کامل برخوردار بوده و از هیچ گونه اجباری در این زمینه وجود ندارد. دوره آموزش عمومی پایه مدت زمان ۹ سال بطول می انجامد. گفتنی است، آن دسته از کودکانی که تا تاریخ اول سپتامبر ۶ سال تمام داشته باشند، مشمول این قانون می گردند. در کنار اقامت دائم، توانایی رفتن به مدرسه، از جمله دیگر شرایط آموزش پایه است. قاعده عدم توانایی رفتن به مدرسه، تنها در خصوص کودکانی صدق میکند که با معلولیت بالای جسمانی مواجه باشند.

آموزش پایه حرفه ای

سیستم آموزش پایه حرفه ای، یک سیستم آموزشی پاره وقت است. در این سیستم، دانش آموز هر روز به آموزشگاه حرفه ای نمی رود، بلکه تنها هفته های معینی از سال و یا یک روز خاص در هفته به این عمل

مبادرت می نماید. در سایر اوقات دانش آموز (= کارآموز) به آموزش در کارگاهی مبادرت می نماید. سیستم فوق عبارتی، سیستم آموزشی دوگانه است. آموزش پایه حرفه ای در صورتی اجرا می گردد که آموزشگاه حرفه ای انتخاب شده جهت تحصیل با شغل انتخابی آموزشی مطابق باشد. این اجبار با ورود به دوره آموزشی آغاز شده و معمولاً تا پایان دوره ادامه می یابد. مدت دوره آموزشی از شغلی به شغل دیگر متفاوت بوده و معمولاً مدت زمان سه سال به طول می انجامد. این در حالی است که دوره های طولانی تر و کوتاهتر آموزشی نیز وجود دارد (پایه دوره های ۴ ساله).

آموزش پایه خصوصی با حقوق عمومی

اجرای آموزش عمومی پایه و آموزش پایه حرفه ای در مدارس خصوصی برخوردار از حقوق عمومی نیز امکان پذیر است. عبارت حقوق عمومی یعنی ادعا و درخواست حقوق عمومی در صورت رعایت شرایط قانونی اجرای سیستم آموزش پایه از طریق تدریس در منزل و نیز مدارس خصوصی بدون حقوق عمومی به استثنای مدارس پلی تکنیک، میتوان سیستم آموزش پایه عمومی را به واسطه تدریس خصوصی برنامه ریزی شده در منزل (تدریس در خانه) دنبال نمود. در این خصوص تنها باید شورای آموزشی حوزه محل سکونت را از آغاز دوره آموزشی تدریس در منزل مطلع نمود. اگر چنانچه شورای مذکور به منع تدریس در منزل ظرف مدت یکماه مبادرت نمود، تدریس در منزل پذیرفته خواهد شد. ممنوعیت تدریس در منزل تنها هنگامی ممکن است صورت پذیرد که شواهد عمده ای حاکی از عدم یکسانی دروس ارائه شده در منزل با دروس ارائه شده در مدرسه باشد. اعلان امر تدریس در منزل باید پیش از شروع سال تحصیلی صورت گیرد، چرا که در طول سال تحصیلی نمی توان به تدریس در منزل مبادرت نمود. هر

کودکی که در منزل آموزش دیده، باید در انتهای سال تحصیلی با حضور در امتحانات، ثابت نماید که به اهدافی که در صورت رفتن به مدرسه به آنها میرسد، دست یافته است. در صورت عدم اثبات این امر تدریس خصوصی در منزل برای سال تحصیلی بعد ممنوع خواهد شد. در این صورت کودک باید حتماً به مدرسه برود. امکان تدریس خصوصی در منزل، البته بااستثای مدارس پلی تکنیک، تنها در بخش آموزش عمومی پایه وجود دارد. برآوردن سیستم آموزش پایه حرفه ای نیز تنها در مدارس و آموزشگاههای حرفه ای امکان پذیر است. تحصیل در مدارس خصوصی بدون حقوق عمومی برای کودکان واجب التعلیم تحت امتیازات و شرایط مشابه بالا نیز امکان پذیر است. در این گونه موارد نیز هم ترازوی آموزشهای ارائه شده به واسطه امتحانات پایانی در مدارس دولتی و عمومی اثبات میگردد.

سال تحصیلی

بسته به ایالت، سال تحصیلی از اولین یا دومین هفته در سپتامبر آغاز و به ترتیب در جمعه بین ۲۷ ژوئن و ۳ جولای یا ۴ جولای و ۱۰ جولای به اتمام می رسد. دو نیم سال تحصیلی که بایک هفته تعطیلات در هفته آخر ژانویه یا یکی از اولین سه هفته فوریه تفکیک می شود، وجود دارد. تعطیلات رسمی تابستانی در ماه های جولای و آگوست می باشند. تعطیلات دیگر در کریسمس و عید پاک می باشند. معلمین ارشد (دبیران) مسؤول کسب اطمینان از این امر می باشند که مجموع دروس هفتگی که در برنامه آموزشی آمده اند، بطور یکنواخت به روزهای هفته تقسیم شده باشند. مدارس ابتدایی در ۵ یا ۶ روز از هفته، مدارس متوسطه عموماً ۶ روز در هفته به آموزش و تعلیم می پردازند. براساس برگزاری کلاسها در شش روز در هفته، در حدود ۲۱۵ روز تحصیلی در هر سال وجود دارد. بطور کلی، کلاسها نباید قبل از

ساعت ۸ صبح شروع ۴ ساعت بیشتر طول بکشد. (اگر کلاسهای بعد از ظهر برگزار نمی گردند) و ۵ ساعت (در صورتی که کلاسهای بعد از ظهر برگزار گردند) بطول انجامد. ساعت هر کلاس درسی ۵۰ دقیقه می باشد. زنگ تفریح حداقل ۵ دقیقه می باشد، اما بیشتر از ۲۰ دقیقه بطول نمی انجامد.

آموزش ابتدایی

تاریخچه

شروع سیستم آموزشی (مدرسه ای) دولتی در اتریش بر می گردد به دوره مکتب مطلق گرایی روشنگری. با اطلاعات آموزش ملکه ترزا در سال ۱۷۷۴ ساختار مدارس دولتی ایجاد شد و یک دوره آموزش ۶ ساله اجباری پیش بینی گردید که البته تا مدت ها قابل اجرا نبود و به طور کامل اعمال نشد. اساس اصلی یک سیستم آموزشی نوین در نیمه قرن دوم نوزدهم میلادی و دوره لیبرالیسم پایه ریزی شد قانون ملی آموزش رایش در تاریخ ۱۸۶۹ برای اولین بار تمام سیستم آموزش اجباری را بر روی یک اساس واحد تاسیس کرد. دوره اجباری آموزش به مدت ۸ سال افزایش یافت. این اصلاحیه و حذف شهریه آموزشی مدارس باعث گسترش آموزش و باسواد شدن کل جمعیت اتریش گردید. قدم های مهم بعدی پس از فروپاشی پادشاهی مجارستان و اتریش و تشکیل اولین جمهوری (سال ۱۹۱۸) صورت گرفتند.

مدرسه می بایستی جمهوری، دموکراتیک و نهادی اجتماعی می شد و دانش آموزان را دارای تفکری مستقل و شهروندانی فعال تربیت می کردند. بنابر این آموزش در سطح ابتدایی می بایست تغییر ساختار می داد تا در کودکان توانایی اندیشیدن منتقدانه و شوق انجام کارهای مستقل را ایجاد کند. با ایجاد آموزش

های کلی در مدارس ابتدایی شاخه بندی و تنوع رشته های مجزا حذف گردید . از لحاظ مادی این اصلاحات توسط بخشداری وین و با رایگان شدن آموزش و وسایل کمک آموزشی در مدارس اجباری وین صورت گرفت. این توسعه امیدوار کننده با واگذاری قدرت به ناسیونال سوسیالیست ها وقوع جنگ جهانی دوم به پایان رسید . بعد از پایان جنگ بحث سر این بود که مجددا سیستم آموزشی اتریش را بر بنیان راه حل های اساسی پایه ریزی کنند به خاطر تضادهای شدید فرهنگی و آموزشی میان دو حزب سیاسی بزرگ اتریش (حزب دموکرات مسیحی و قانونی سوسیال دمکرات ها) بالاخره در سال ۱۹۶۲ قانون آموزشی گردید که امروزه نیز بنیان قانونی سیستم آموزشی کل اتریش را تشکیل می دهد . در این قانون مدت تعلیمات اجباری مدرسه ای از ۸ سال به ۹ سال افزایش یافت. در سال ۱۹۶۵ تفکر گسترش آموزش عمومی با ارائه کلاس های تقویتی ادامه پیدا کرد. در سال ۱۹۷۹ کلاس های تقویتی در تمام چهار پایه آموزشی دوره ابتدائی توسعه یافت . اصول آموزشی به صورت حوزه ها و امور فرا رشته ای اجرا گردید . در این زمینه می توان از درس ((آموزش حرفه ای)) نام برد. در این زمان برای اولین بار به جای درس ((آموزش حرفه ای)) برای پسران و دختران جدا بود ، یک درس واحد و مشترک میان دخترها و پسرها ارائه گردید . بر اساس تصمیمی در سال ۱۹۸۲ دوره پیش دبستانی و یک سال بعد از آن در مدرسه ، به کلی وارد سیستم آموزشی مدرسه ای گردید . علاوه بر آن آموزش زبان های زنده (انگلیسی و فرانسوی) در پایه سوم و چهارم و نیز آموزش ترافیک در سیستم آموزشی وارد گردید. برنامه آموزشی پیش دبستانی برای توسعه دوره آموزشی مقطع ابتدائی از اهمیت ویژه ای برخوردار بود. یک رفرم و اصلاح اساسی در مقطع ابتدائی در سال ۱۹۸۶ رخ داد. اهداف اصلی این طرح ارائه آموزش های مقدماتی برای همه دانش آموزان ، اولویت دادن به

گسترش اصول تربیتی به خصوص در سال اول ورود به مدرسه ، مرتبط کردن آموزش های پیش دبستانی و دوره اول ابتدائی و توجه به تجربیات نوین در این امر باعث ایجاد یک برنامه آموزشی مبتنی بر دموکراسی وسیع و متمرکز گردید که در طرح ریزی و اجرای آن بیش از هزار معلم و نیز نمایندگان اولیا در گروه های کاری جداگانه مشغول بودند . از آن زمان طرح آموزشی در مدارس ملی از تاریخ ۱۹۸۶ تدریجا ادامه یافت . از قدم های عمده در این زمینه ، تثبیت اصل آموزشی ((آموزش میان فرهنگی)) در سال ۱۹۹۱ بود . همچنین گسترش آموزش زبان های زنده در چارچوب درس ((زبان های زنده)) به مقطع آموزشی (درسی) سوم و چهارم به زبان های اقلیت های ساکن اتریش و یا کشورهای همسایه اتریش (۱۹۹۱، ۱۹۹۳) با یک پارچه سازی کودکان معلول در مقطع ابتدائی (۱۹۹۳) و قوانین مربوط به ارائه خدمات تمام روزانه (در سال ۱۹۹۴) از سایر اقدامات می باشند . با تصویب اصلاحیه مربوط به قانون برنامه ریزی آموزشی مدارس در تابستان ۱۹۹۸ جهت ارائه آزمایش درس ((زبان های خارجی زنده)) در مقطع اول ، این درس از سپتامبر ۱۹۹۸ به طور رسمی در دوره ابتدائی وارد گردید و با شروع سال تحصیلی ۲۰۰۳-۲۰۰۴ زبان بیگانه در تمامی مدرسه های ملی از پایه اول ابتدائی اجباری خواهد بود . برای مدارس که به خاطر مشکلات سازماندهی در این دوره زمانی گذر هنوز قادر به ارائه این درس از پایه اول نیستند هنوز بر اساس طرح (آموزشی) که سال تحصیلی ۸۴-۱۹۸۳ معتبر است . ارائه این درس در مقطع ابتدائی و در کلاس های سوم و چهارم می باشد. مقررات جدید بخش آموزش (مدرسه) از سپتامبر سال ۱۹۹۹ اجرا گردید از آن زمان مقطع اول ابتدائی می تواند با اجرای یک مقطع پیش دبستانی (در صورت نیاز) و نیز دوره های دوم و سوم ابتدائی و یا ارائه کلی مقاطع ابتدائی در یکی اجرا گردد.

ساختار آموزشی

طول دوره آموزش ابتدایی ۴ سال (از یک تا ۴ سال) و در مدارس ابتدایی اجراء می گردد. هنگامی که مدارس ابتدایی عملاً طول دوره شان بیشتر از سطح ابتدایی گردد (سال یک تا هشت، شامل سطح عالی از مدرسه ابتدایی)، این مدارس تقریباً، تنها مدرسه ابتدایی اصلی (سال ۱ تا ۴) تلقی می شوند و همانند سطح عالی، همانند سطح عالی با گذراندن سطح متوسطه، یکسال یا بیشتر از یک سال از طول دوره شان کاسته می شود. همچنین مدارس ابتدایی یک سال تحصیلی پیش دبستانی به کودکان ۶ ساله ای که بعدها ۵ سال تحصیلی را در سطح ابتدایی خواهند گذراند را پیشنهاد می کنند. کلاسها بصورت مختلط برگزار می شوند. حداکثر تعداد دانش آموزان در هر کلاس ۳۰ نفر و هر سال تحصیلی ابتدایی مطابق و در حکم یک کلاس می باشد. اگر تعداد دانش آموزان در هر سال به حد نصاب لازم نرسد، چندین سال ممکن است در یک کلاس ادغام شود. معلمین، معلمین کلاسی می باشند، و چهار سال را با همان کلاس کودکان سپری می نمایند. کلاسهای پیش دبستانی اغلب در مدرسه ابتدایی برگزار می گردند که در همان ساختمان یا در ساختمانی مجاور به مدرسه متوسطه عمومی، بسته به شرایط محلی، واقع شده باشد.

برنامه های آموزشی

در حال حاضر، ۲ شیوه با اندکی تفاوت از موضوع ساعت درسی پذیرفته شده در مدارس ابتدایی اعمال می گردد:

سال و تعداد دروس هفتگی				موضوعات اجباری
اولین سال	دومین سال	سومین سال	چهارمین سال	

آموزش مذهبی	۲	۲	۲	۲
تاریخ ملی، جغرافی، زیست شناسی،	۳	۳	۳	۳
زبان آلمانی، نوشتن، خواندن	-	-	۷	۷
زبان آلمانی، خواندن	۷	۷	-	-
ریاضیات	۴	۴	۴	۴
موسیقی	۱	۱	۱	۱
نقاشی	-	-	۱	۱
مقاله نویسی	۲	۲	-	-
صنایع دستی	۲	۲	۱	۱
تربیت بدنی	۳	۳	۲	۲

آموزش یک زبان خارجی (انگلیسی، فرانسوی، ایتالیایی، کرواسی، اسلاوی، مجارستانی، چک یا اسلواکی) در اوایل سومین سال به عنوان یک تمرین عملی اجباری (ارزیابی موفقیت وجود ندارد) آغاز می گردد. با این وجود، آموزش زبان خارجی در بیشتر مدارس زبان انگلیسی می باشد. موضوعات اجباری و تماین عملی اجباری به گروه ها با توانایی مختلط آموزش داده می شود. تمارین اختیاری ممکن است بر مبنای اختیاری انتخاب شده باشند. معلمین در بکارگیری شیوه های آموزشی و مطالبی که بکار می برند آزاد می باشند. با این وجود، شکل و محتوای دروس بعدی باید با برنامه آموزشی سال تحصیلی ویژه و با سن دانش آموزان سال تحصیلی ویژه همخوانی و مطابقت داشته باشد. معلمین ارشد (دبیران) و بازرسان مدرسه ملزم به صدور دستورات و رهنمود به معلمین این دروس می باشند. برنامه آموزشی دستوراتی از وزارت آموزش، علوم و فرهنگ و بر اساس قانون برنامه ریزی آموزشی مدارس هستند و از طرف مدرسه قابل تغییر می باشد. در تنظیم این برنامه های درسی متخصصان بسیاری کارهای اساسی بسیاری صورت

داده و دست داشته اند . برنامه درس دوره ابتدائی برنامه ای است با ساختاری چارچوبی است . این چهار چوب در تعیین کردن کلی یک هدف آموزشی ، مسئولیت های آموزشی و تربیتی و تهیه لوازم کمک آموزشی برای تک تک دروس و نیز شیوه آموزشی فرا موضوعی عینیت پیدا می کند . برنامه آموزشی بنیان برنامه ریزی و اجرای مسئولانه مطالب درس توسط معلم را تشکیل می دهد. در چارچوب قانون استقلال مدارس دارای ساعات خالی در برنامه آموزشی برای امور دلخواه می باشند. در مدارس اول تا چهارم دوره ابتدائی در چارچوب استقلال مدرسه کلاس های تمرینی غیر اجباری در نظر گرفته شده است ، در صورتی که این ساعات در مقاطع بالای دوره ابتدائی و نیز مدارس راهنمایی برای ساعات و دروس اجباری و نیز دروس آزاد و اختیاری در نظر گرفته شده اند . برای دوره ابتدائی در حال حاضر ۲ نوع برنامه درسی در نظر گرفته شده است که فقط در قسمت بندی تعداد ساعات هفته در یکا یک مقاطع آموزشی در مورد درس های فنی ، خیاطی و خواندن زبان آلمانی با یکدیگر تفاوت دارند. تعداد ساعات کلی برای تمام مقاطع آموزشی ۹۲ ساعت می باشد . جدول برنامه هفتگی ۱ مطالب و دروس اجباری زیر را در نظر گرفته است (مقدار ساعات هفتگی در هر چهار مقطع ابتدائی)

مقاطع	اول	دوم	سوم	چهارم ۴
دینی	۲	۲	۲	۲
درس تخصصی	۳		۳	۳
خواندن و نوشتن آلمانی	۷	۷	-----	-----
ریاضی	۴	۴	۴	۴
تعلیم موسیقی	۱	۱	۱	۱
آموزش هنری (تصویری)	۱	۱	-----	-----
آموزش هنری (نوشتار - نگارش){انشاء}	-----	-----	۲	۲

فعالیت های فنی ، خیاطی	۱	۱	۲	۲
تربیت بدنی	۲	۲	۳	۳

علاوه بر این کلاس های تمرینات اجباری باید در این برنامه در نظر گرفته شود (البته بدون ارزیابی

در پایان سال تحصیلی) یک زبان زنده بیگانه (انگلیسی ، فرانسوی ، ایتالیایی ، کروات ، اسلواکی ، اسلوانیایی ، چکی و یا مجارستانی) نیز در مقاطع آموزش اول و دوم و به اندازه ۳۲ ساعت در سال در میان این برنامه تزریق می گردد. بدون این که تعداد ساعات کل هفته تغییر کند . این امر از سال درسی ۲۰۰۳- ۲۰۰۴ اجباری است. تا آن زمان یک فضای گذر وجود خواهد داشت . علاوه بر این درس زبان های زنده بیگانه با یک ساعت در هفته در مقطع آموزشی سوم و چهارم و درس آموزش ترافیک در مقاطع اول و دوم با ۱۰ ساعت در سال در برنامه های آموزشی مقطع ابتدائی مد نظر قرار دارند . آموزش تمام دانش آموزان دروس اجباری و تمرینات اجباری به صورت یکسان و بدون تفاوت صورت می گیرد. اضافه بر این دانش آموزان می توانند به صورت دلخواه دروس تحت عنوان تمرینات اختیاری (آموزش آواز ، موسیقی تفریحی ، تمرینات بدنی ، هنری تجسسی ، کلاس های زبان آلمانی ، ساختار موسیقی ، هنرهای تصویری ، زبان های خارجی زنده و کلاس های توسعه علاقه و استعداد) شرکت کنند. چهارچوب برنامه درسی در زمینه های اهمیت ، تقسیم بندی زمانی ، تقسیم بندی ساختاری مواد درسی و نیز تعیین شیوه ها و لوازم کمک آموزشی بر اساس اصول آموزشی- تربیتی نوعی آزادی تصمیم گیری را برای معلمان فراهم آورده است . البته مواد درسی دوره ابتدائی به صورت درس های مختلف تقسیم بندی شده است . ولیکن از تفکیک مواد درسی به صورت مواد تخصصی در عمل جلوگیری به عمل آمده است . از آن جایی که کلاس درسی به طور گسترده

از تجارب ، علاقمندی های و نیازهای ککودکان سرچشمه می گیرد ، از همین رو آموزش متناسب با موقعیت و به صورت فرا رشته ای اعمال می گردد. علاوه بر این برای مدرسه وظایف آموزشی و تربیتی نیز تعیین است که فقط آن ها را می توان به صورت فرا رشته ای پشت سر گذاشت . از میان این اصول آموزشی می توان اشاره کرد به : آموزش های مربوط به بهداشت ، تقویت قدرت روخوانی ، آموزش های رسانه ای ، آموزش های موسیقایی ، آموزش های سیاسی (به علاوه آموزش های مربوط به صلح) ، آموزش های مسائل جنسی ، تعلیم سخنوری ، آموزش های محیط زیست ، آموزش های ترافیکی و آموزش های علم اقتصاد (به علاوه آموزش های مربوط به رفتار منتقدانه و شیوه صحیح مصرف) و آموزش های مربوط به تساوی حقوق زن و مرد . برای این که کلاس درسی دوره ابتدائی متناسب با سن کودکان ، نشاط آور و باعث ایجاد این انگیزه باشد در برنامه درسی (آموزشی) روش های آموزشی مختلفی ارائه می گردند. به غیر از روش های یادگیری دوره پیش دبستانی که با بازی سروکار دارند باید روش آموزشی آگاهانه ، مستقل و هدفمند به کار گرفته شده . این روش ها می تواند توسط شیوه های آموزشی ذیل ارائه شود: یادگیری در هنگام بازی ، یادگیری باز ، یادگیری بر مبنای انجام تحقیقات ، یادگیری اکتشافی (پژوهشی) ، یادگیری اطلاع رسانی ، یادگیری تکراری و تمرینی . در هنگام برنامه ریزی و سازماندهی فرآیندهای یادگیری می بایستی تجربیات هم پژوهشی - آموزشی برای یادگیری در مدارس مد نظر قرار گیرند . شیوه های آموزشی باید با توجه به موقعیت قابل ارائه و یا تمرین می باشند. هم چنین می توان از امکانات رایانه ای برای یادگیری مستقل ، هدف مندانه و فردی و برای کارهای خلاقیت زا استفاده نمود

اقسام مختلف مؤسسات آموزشی

نوع ساختار مدارس پایه همان مدرسه ابتدائی است که مقطع I (اول و دوم ابتدائی و در صورت نیاز دوره پیش دبستانی) و مقطع II (سوم و چهارم ابتدائی) را شامل می شود.

برای کودکانی با معلولیت های مختلف در موازات این مدارس ، دوره های مدارس استثنایی ارائه می شود. سال تحصیلی ۱۹۹۳/۹۴ یک پارچه سازی کودکان معلول دوره ابتدائی در چهار چوب سیستم آموزشی عادی به طور حقوقی استحکام یافته است . ۱۰۰ درصد کودکانی که آمادگی رفتن به مدرسه را داشتند به هر دو نوع به این مدارس رفته اند. مدارس ابتدائی عادی و مدارس استثنایی از بخش اولیه فراتر رفته است (مقطع آموزشی اول تا هشتم ، ولی مدرسه ابتدائی و پایه تقریباً فقط توسط دوره ابتدائی ارائه می شود) چرا که مقاطع بالای مدرسه ابتدائی (مقاطع ۵ تا ۸ فقط در ۱۵ مدرسه ارائه می شود .

پذیرش تحصیلی

آموزش اجباری در مورد کسانی که تا اول سپتامبر ، سال ۶ سال تمام داشته باشند اعمال می گردد.

اصولاً پذیرش در مقطع اولین آموزش بر اساس ثبت نام دانش آموزان در نزدیک ترین مدرسه ای که در حوالی منزل قرار گرفته است صورت می گیرد . مهلت ثبت نام دانش آموزان توسط شورای آموزش و پرورش ایالتی و با توجه به شرایط هر ایالت مشخص می شود . کودک می بایستی در ثبت نام حضورا و با اختیار شرکت داشته باشد. مسئول مدرسه تعیین می کند که آیا این کودک آماده به مدرسه رفتن هست یا خیر . توان به مدرسه رفتن زمانی تصدیق می شود که کودک توانایی شرکت در مقطع اول ابتدائی را داشته باشد ، بدون این که فشار بیش از اندازه روی ذهن و جسم کودک وارد شود. تمام کودکانی که آموزش

اجباری شامل شان می شود در مدارس پذیرفته می شوند و می بایست در هر مدرسه ابتدائی که خواستند ثبت نام کنند و پذیرفته شوند . این امر می تواند هم چنین به صورت مختلط در مقطع پیش دبستانی و مقطع اول به صورت مجزا در مقطع ابتدائی I و یا مقطع ابتدائی II صورت پذیرد . این تصمیم ، که آیا مقطع آموزشی I مشترک و مختلط برگزار گردد و یا مجزا ، وظیفه اداره آموزش مجری قوانین آموزشی در ایالت مربوط است که بعد از مشورت با اداره کنندگان مالی مدرسه و شورای آموزشی منطقه صورت می گیرد .

کودکانی که برای انجام تکالیف محوله در مدرسه و یادگیری زمان بیشتری نیاز دارند ، برای دستیابی به اهداف مورد نظر در مقطع ابتدائی . (کلاس اول، دوم و در صورت نیاز پیش دبستانی) تا سه سال تحصیلی وقت دارند . این ۳ سال برای کودک مجالی را فراهم می کند ، تا اهداف آموزشی اش را در فضای زمانی منحصر به فرد به دست بیاورد . کودکانی که نتوانند خواسته های دوره ابتدائی را با وجود داشتن امکانات کافی برآورده کنند . باید امتحان بشوند که آیا نیاز به آموزش ویژه دارند یا خیر . اگر بچه ای در بین تاریخ اول سپتامبر و ۳۱ دسامبر ۶ سالگی اش تمام شود و از لحاظ ذهنی و جسمی در وضعیتی قرار گرفته است کلاس درسی را دنبال کند . (توان مدرسه رفتن) بنابراین می تواند با تقاضای والدین قبل از موعد (زودتر) در مقطع آموزشی اول دوره ابتدائی پذیرفته شود ، البته تصمیم نهایی بر عهده مدیر مدرسه است اگر تقاضای پذیرش قبل از موعد رد گردد ، تصمیم نهایی بر عهده شورای آموزش و پرورش منطقه خواهد بود . اگر بعد از پذیرش پیش از موعد کودک در اوایل مقطع آموزشی مشخص گردد که کودک نمی تواند از عهده اولین مقطع آموزشی بر بیاید پذیرش پیش از موعد لغو می گردد . این تصمیم تا پایان همان سال تقویمی و از طرف مدیر بخش مدرسه ای عنوان می شود و یا والدین کودک می توانند ثبت نام کودک خودشان را در مقطع

آموزشی ۱ لغو کنند. در صورت لغو ثبت نام پیش از موعد و یا در خواست لغو ثبت نام از سوی والدین، کودک می تواند با درخواست والدین در دوره پیش دبستانی ثبت نام و شرکت کند. شرکت کردن پیش از موعد در مقطع اول آموزشی در سابقه آموزش اجباری عمومی محاسبه می گردد، در صورتی که کودک در این زمان یک سال تحصیلی مقطع اول (و نه دوره پیش دبستانی) را گذرانده باشد.

سطوح و گروه های سنی

به صورت معمول در مدارس ابتدائی عادی تا جایی که تعداد دانش آموزان اجازه دهد هر دوره آموزش شامل یک کلاس می شود. در مقطع ابتدائی ۱ می تواند کودکان در گروه های سنی همسالان جمع آوری شوند تقریباً یک چهارم مدرسه های ابتدائی اتریش (بیشتر در مناطق روستایی خاصی) مدارس ابتدائی اصطلاحاً طبقه بندی شده هر یک تا ۳ کلاس هستند که هر کلاس شامل بیش از یک مقطع آموزشی هستند. به طور کلی در تمام چهار مقطع آموزشی سیستم هر کلاس یک معلم وجود دارد البته به استثنای دروس همانند دینی و تا حدودی در دروس فنی و یا دوزندگی. البته تفاوت رشد بین دانش آموزان نقطه عطفی برای خدمات آموزشی متفاوت و توسعه متنوع خدمات آموزشی می باشد. تمام این تدابیر و تفاوت های درونی به مفهوم نیاز و توسعه بر می گردد. در چهارچوب این تفاوت ها می توان در میان کلاس های یک مقطع گروه بندیهای متفاوت متغیر را اعمال کرد. قالب های احتمالی این گروه بندی ها عبارتند از: علاقه مندی - اعتماد به نفس، شرایط یادگیری متفاوت، روابط دوستانه، سرعت یادگیری و غیره تحقق بخشیدن به تنوع درونی متوسطک ارائه امکانات مناسب مدرسه و یا کلاس با در اختیار قرار دادن لوازم آموزشی، ابزار فنی و غیره صورت می پذیرد.

اهداف کلی

در برنامه آموزشی مدارس دولتی اتریش اهداف زیر مطرح می باشد .

در مدارس دولتی مقطع پیش آموزش وظیفه دارد کودکان را با توجه به آمادگی داشتن برای شرکت در مقطع پایه آموزشی ۱ تربیت کند . شایان ذکر است که اختلاط اجتماعی کودکان عقب مانده را نیز باید در نظر گرفت . در ۴ مقطع آتی مدرسه وظیفه ارائه آموزش ابتدائی و پایه و هم چنین مشترک برای همه دانش آموزان را دارد ، البته با در نظر گرفتن و رعایت اصل اختلاط دانش آموزان معلول در میان دانش آموزان سالم. بنابراین باید برای کودکان یک آموزش اساسی و موزون در زمینه پرورش شخصیت اجتماعی ، احساسی ، فرهنگی . جسمی دانش آموز فراهم گردد.

جدا از شرایط فردی تک تک دانش آموزان ، دوره ابتدائی ملزم به اجرای وظایف زیر است :

- ایجاد و گسترش و (تبلور) علاقمندی برای آموزش (یادگیری) ، توانایی ها ، علاقه مندی ها و

گرایش ها

- تقویت و تکامل اعتماد دانش آموز به قدرت و توانائی های فردی
- گسترش و بنیان گذاری قدرت تصمیم گیری و استفاده از موقعیت (قدرت بیان ، تقویت روحیه همکاری، نظم ، فراگیری و به رسمیت شناختن مقررات و استانداردها ، روحیه نقد)
- گسترش توانایی های بیانی و زبانی (فن برقراری ارتباط ، قدرت بیان نظرات خود) ، انتقال

توسعه دانش های پایه ، آمادگی ها ، توانایی ها و نظریات

امور مربوط به فراگیری ابتدایی فرهنگی (منجمله برخورد درست و صحیح کودک با تکنولوژی نوین ارتباطی و اطلاع رسانی) ، برخورد منطقی و کنار آمدن با محیط زیست اطراف و همچنین رشد و تبلور خلاقیت ها در زمینه موسیقی ، قنی و زمینه جسمی - ورزشی ، تقویت مرحله به مرحله توسعه روحیه فراگیری و فعالیت (صبر و تحمل ، انضباط ، دقت ، کمک رسانی ، مراعات حال دیگران) تبدیل روش های یادگیری به شیوه بازی در دوره پیش دبستانی به فراگیری دانسته ، خود آگاه ، مستقل و هدفمند. در دوره ابتدایی. وظیفه گسترده آموزش دوره ابتدایی خواسته های فردی هر کودک هدف خود قرار می دهد . در این بخش از طرفی می بایستی نیاز های تربیتی فرد و رشد سواد کودک مد نظر باشد ، از طرف دیگر نزد تمام دانش آموزان گسترش و ادامه آموزش تدریجی ، فراهم شود . بنابراین می بایستی دوره ابتدایی شرایطی را برای یادگیری موفقیت آمیز در مقاطع تحصیلی بعدی فراهم آورد .

ارزیابی تحصیلی

تا آن اندازه که در مورد شیوه های ارزیابی، نمره دهی، تکرار سالها و گزارشات توضیح داده شد، تفاوت و اختلافی باید بین تدارکات عمومی، به کارگیری و اعمال آن در تمامی مدارس و مقررات ویژه ای که به انواع خاصی از مدارس تعلق دارد، تأمل شد. به عنوان قاعده کلی، اجرای ارزیابی باید بطور یکنواخت در سال تحصیلی تقسیم گردد.

اجرای ارزیابی برای موارد ذیل در نظر گرفته شده است :

- ارزیابی مشارکت فعال دانش آموزان در کار کلاسی

- ارزیابی شفاهی

- ارزیابی نوشتاری (ارزیابی کلاسی، امتحانات، دیکته)

- ارزیابی عملی

- ارزیابی گرافیکی (درمورد موضوعاتی شبیه به هندسه ترسیمی)

معلمین مسئول کلیه ارزیابیها می باشند. آنها عموماً مهارتهای فردی و تواناییهای فردی دانش آموزان را در موضوعات فردی ارزیابی می نمایند. مقدار نمره مورد نظر از ۱ تا ۵ می باشد.

به هر دوی موضوعات اجباری و اختیاری نمره داده می شود. گزارشات مدرسه، خلاصه ای از موفقیتهای دانش آموزان می باشد. گزارشات مدرسه، خلاصه ای از موفقیتهای دانش آموزان می باشد.

مدرسه گزارشات دوره ای (در پایان اولین نیم سال تحصیلی)، گزارشات سالیانه (در پایان سال تحصیلی) و گواهی دوره (بعد از گذراندن سال تحصیلی با موفقیت در نوع ویژه ای از مدرسه) را صادر می نماید. گزارش سالیانه در برگیرنده موفقیت دانش آموز در طی سال تحصیلی می باشد، اما اهمیت ویژه ای به ارزیابی جدید داده می شود. نمره دهی به دانش آموز طبق اصول ذیل صورت می پذیرد :

نمره ۱: خیلی عالی، نمره ۲: خوب، نمره ۳: رضایت بخش، نمره ۴: معمولی، نمره ۵: ضعیف

به عنوان قاعده کلی، اگر دانش آموزان در تمامی موضوعات اجباری ارزیابی شده باشند و نمره ۵ دریافت نکرده باشند اجازه ورود به سال تحصیلی بعدی به آنها داده می شود. با این وجود قانونی وجود دارد مبنی بر اینکه این حق به معلمین داده می شود تا به دانش آموزان با وجود نمره ۵ این اجازه را می دهند تا در سال تحصیلی بعدی جبران و پیشرفت نمایند. اگر این دانش آموزان مردود و یا دو نمره ۵ دریافت نمایند، مجبور به گذراندن همان سال تحصیلی می باشند. در مدارس ابتدایی، موفقیت دانش آموزان منوط به

ارزیابی دانش آموز در کار کلاسی و امتحاناتی است که در چهارمین سال تحصیلی از او گرفته می شود، می باشد (ارزیابی نوشتاری) ارزیابی شفاهی وجود ندارد. مدارس ابتدایی گزارشات ترمی و گزارشات سالیانه را منتشر می نمایند. اولین دو سال آموزش ابتدایی یک چرخه می باشند. اولین سالها به ورود در دومین سال بدون در نظر گرفتن ارزیابی دانش آموزان در گزارش سالیانه عنوان بندی شده اند. دانش آموزانی که به آنها اجازه گذراندن سال تحصیلی بعدی اجازه داده نشده ممکن است سالی که آنها مردود شده اند همان سال را مجدداً تکرار نمایند. در مقایسه با تحصیل و آموزش متوسطه، امتحان مجدد به عمل نمی آید. دانش آموزانی که زبان مادریشان آلمانی نمی باشد، بیشتر در زبان آلمانی، یا بصورت جداگانه یا بخش از آموزشی کلاسی، آموزش تقویتی می بینند. دو نوع آموزش تقویتی وجود دارد:

- آموزش تقویتی دروس زبان برای توسعه و افزایش مهارتهای زبان آلمانی

- معلمین آموزش تقویتی که به طور عمده بر روی دانش آموزانی کار می کنند که مهارتهای زبان آلمانی در آنها ضعیف می باشد. بعلاوه، معلمین می توانند تصمیم بگیرند که آموزش کمکی باید به دانش آموزانی داده شود که نیاز به آموزش تقویتی در ریاضیات و زبان آلمانی دارند. در دوره سال چهارم، یا در اتمام اولین ترم یا در آغاز دومین ترم از سال تحصیلی، والدین یا قیمها در مورد امکانات آموزشی برای کودکانشان در مورد علائق و استعدادهای کودک و نائل آمدن در امتحانات آگاه می شوند. ارزیابی دانش آموزان توسط معلم مربوطه صورت می گیرد. به طور معمول امور مربوط به ارزیابی کارآیی دانش آموزان در زمان مربوطه به ارزیابی به صورت یکسان تقسیم می شوند .

روش های ارزیابی توانایی های دانش آموزان به شرح ذیل می باشند.

- ارزیابی مشارکت دانش آموزان در کلاس درس .
- ارزیابی شفاهی (امتحان - تمرین).
- ارزیابی کتبی (امتحانات کلاسی ، آزمون های کتبی در قالب امتحان و دیکته)
- ارزیابی عملی
- ارزیابی های ترسیمی

امتحانات شفاهی معمولاً در مدارس ملی در نظر گرفته نشده است و (اعمال نمی گردد) و امتحانات کلاسی از مقطع چهارم به بعد (با امتحان در هر سال برای هر درس ریاضی و آلمانی) پیش بینی شده است. شیوه نمره گذاری پنج رده را در بر می گیرد. هر سال تحصیلی به دو ترم تقسیم شده است . در پایان ترم اول گزارش تحصیلی (کارنامه میان ترم) ارائه می گردد و در پایان سال تحصیلی یک کارنامه سالانه صادر می شود.

ارتقاء تحصیلی

مقطع پایه I ابتدائی ، متشکل از پیش دبستانی (آمادگی) و کلاس های اول و دوم ابتدائی یک سیستم واحد را تشکیل می دهد : تمامی دانش آموزان کلاس اول بدون در نظر گرفتن کارنامه کلاس اول مجاز به تحصیل در کلاس دوم می باشند. در مقطع پایه ابتدائی از سال تحصیلی ۲۰۰۰-۱۹۹۹ این امکان وجود دارد که دانش آموز در حین سال تحصیلی به کلاس بالاتر یا پائین تر منتقل شود. در حین تحصیل در این مقطع می توان یک مقطع آموزشی را جهش وار طی کرد. کل مدت تحصیل در مقطع پایه مدارس ابتدائی نباید کمتر از ۳ سال برای کودک به طول انجامد . دانش آموزانی شایستگی ارتقا به مقطع بالاتر را دارند که

در کارنامه تحصیلی آن ها در هیچ یک از دروس اجباری نمره ((رضایت بخش نیست)) درج نشده باشد.

در مقطع ابتدائی نمرات دروس اجباری آموزش موسیقی ، نقاشی / انشاء ، کاردستی / کارهای نساجی و تربیت بدنی در نظر گرفته نمی شود. دانش آموزانی که در یکی از دروس نمره ((رضایت بخش نیست)) گرفته اند ، می توانند با این وجود به مقطع بالاتر ارتقاء یابند ، به شرطی که در سال تحصیلی قبل از آن در همان درس این نمره را نگرفته باشند و شورای آموزشی مدرسه به این نتیجه برسد که دانش آموز یاد شده با توجه به نمرات سایر دروس خود توانایی موفقیت در مقاطع بالاتر را خواهد داشت . امتحان مجدد در مقطع ابتدائی پیش بینی نشده است . دانش آموزانی که اجازه ارتقاء به مقطع بالاتر را ندارند ، می توانند مقطع فعلی خود را تکرار کنند. در پایان هر سال تحصیلی برای دانش آموز یک کارنامه سالانه از مقطع آموزشی که در آن تحصیل کرده است تنظیم می شود. در این کارنامه علاوه بر نام و آدرس مدرسه و نیز اطلاعات شخصی دانش آموز کلیه اطلاعات مربوط به مقطع مذکور در ارزیابی در نظر قرار گرفته اند . در کنار گواهی کلی تحصیلی درج گردیده است (این که آیا دانش آموز حق ارتقاء به مقطع بالاتر را دارد یا خیر و یا این که مقطع فعلی قبول شده است و یا این که مقطع مذکور باید مجدداً تکرار شود یا خیر) گزارش مدرسه از کلاس اول می تواند شامل مجموع نمرات درسی و یا نمرات باضافه فعالیت های جنبی دانش آموز شود.

کارنامه های سایر کلاس های مقطع پایه ابتدائی شامل نمره ها و یا نمره ها باضافه فعالیت های جنبی می شود. نمرات به کار گرفته شده در ارزیابی تحصیلی و کارنامه دانش آموزان عبارتند از: خیلی خوب (نمره ۱) ، خوب (نمره ۲) ، رضایت بخش (نمره ۳) ، کافی (۴) ، و رضایت بخش نیست (۵) .

والدین تربیتی دانش آموز در انتهای ترم اول و یا ابتدائی ترم دوم مقطع بر اساس علائق و استعدادها و توانائی های دانش آموز به صورت مشروح درباره مسیر ادامه تحصیل وی مورد مشاوره و اطلاع رسانی قرار می گیرند. شرط پذیرفته شدن در مدارس Hauptschule قبولی در مقطع چهارم ابتدائی می باشد. شرط پذیرفته شدن در مدارس بالاتر آموزش همگانی اساسا دارا بودن مدرک قبولی مقطع چهارم و هم چنین کسب نمره ((خیلی خوب (۱))) و ((خوب (۲))) در دروس آلمانی و ریاضی می باشد. البته دارا بودن نمره ۳ ((رضایت بخش)) در دروس فوق میتوان با شرکت کردن در یک امتحان ورودی به مدارس بالاتر انتقال یافت ، و برگزاری این امتحان نیز در صورتی است که شورای مدرسه ابتدائی با توجه به توانائی های دانش آموز شرایط بر آورده کردن خواسته های آموزشی مدارس بالاتر آموزش همگانی را در دانش آموز مشاهده کند.

آموزش فوق العاده

کلاس های تقویتی

کلاس های تقویتی در دوره ابتدائی در صورت نیاز به عنوان ، کلاس های فرا رشته ای و فرا برنامه ای در هر کلاس و سال تحصیلی برگزار می گردد. کلاس های تقویتی را می توان به صورت جمعی و گروهی و یا یک پارچه برگزار نمود . در صورت مشخص شدن نیاز به برگزاری کلاس تقویتی زمان مورد نیاز (دوره برگزاری کلاس) ، نوع برگزاری کلاس (شیوه برگزاری کتبی) و نیز درس مربوطه (آلمانی ، نوشتن ، خواندن و یا آلمانی ، خواندن - ریاضی) توسط معلم اعلام می گردد. برای دانش آموزان خاص که زبان مادری شان آلمانی نمی باشد (دانش آموزان واجب التعلیم که به علت آشنایی نا کافی با زبان آلمانی

قادر به همراهی با کلاس نیستند) می توان کلاس تقویتی زبان به مدت تا ۱۲ ساعت در هفته ارائه نمود این کلاس را می توان به صورت موازی با دروس اجباری و یا به صورت تمرینات اجباری همراه با این درس برگزار نمود . در صورت نیاز برگزاری این کلاس به صورت یک ساله نیز مجاز می باشد. برای دانش آموزان عادی که زبان مادری شان آلمانی نیست می توان در صورت نیاز تا ۵ ساعت در هفته کلاس تقویتی زبان برگزار نمود . این کلاس ها را نیز می توان هم به صورت موازی با دروس اجباری و یا همراه با این دروس برگزار نمود و امکان برگزاری یک ساله این کلاس نیز در صورت نیاز وجود دارد. تدابیر دیگری که برای تقویت دانش آموزان دارای زبان مادری غیر آلمانی در نظر گرفته شده عبارتست از برگزاری کلاس های اضافه بر برنامه آموزشی ((آلمانی برای دانش آموزان دارای زبان مادری غیر آلمانی)) و نیز امکان برگزاری کلاس های با چارچوب و زبان مادری این دانش آموزان به عنوان کلاس های تمرینی غیر اجباری . طرح کلاس اضافه بر برنامه آموزشی بر اساس مقاطع آموزشی طبقه بندی نگردیده و به صورت عمومی به عنوان یک کلاس کمکی متفاوت در کنار درس ارائه می گردد. برای کودکانی که نیاز به خدمات آموزشی خاص در آن ها مشخص گردیده (دانش آموزان استثنایی) این امکان وجود دارد که در کلاس های یک پارچه با کودکان سالم درس بخوانند و از حمایت های آموزشی معلمین مشاور برخوردار شوند و یا در کلاس ها و مدارس استثنایی ویژه درس بخوانند. آموزش اجباری در اتریش تنها در مدارس آموزش همگانی دولتی و یا مدارس اجباری آموزش همگانی غیر دولتی که دارای حقوق عمومی و رسمی هستند ، ارائه نمی گردد. در کنار این مدارس امکان شرکت در مدارس خصوصی بدون حقوق رسمی و عمومی و یا شرکت در کلاس های تدریس در منزل نیز وجود دارد.

مقطع آموزش متوسطه

تاریخچه

از آنجائی که تکامل تاریخی در رابطه با انواع مدارس مختلف خیلی به طور متفاوت صورت می گیرد، بدین خاطر انواع مدارس تک تک قابل بررسی قرار می گیرند. در دوره اصلاحات آموزشی توسط ترزا در تاریخ ۱۷۷۴؛ در شهرها مدارس راهنمایی با یک تدریس حقیقی وسیعی اجرا گردیدند. نقاط عطف دیگر این بخش قانون مدارس ملی رایش در سال ۱۸۶۹ و اصلاح مدرسه بعد از تاسیس اولین جمهوری در سال ۱۹۱۸ می باشند. در دهه بیست قرن ۲۰ نزاع های سیاسی جناحی شدیدی در مورد ایده "مدارس متوسطه عمومی" برای سنین ۱۰ تا ۱۴ ساله در مقابل ابقای مدارس راهنمایی در کنار سیستم طولانی دبیرستان از سن ۱۰ سال به بالا وجود داشت. در سال ۱۹۲۷ بجای مدارس شهروندی سه کلاسه قدیم؛ مدرسه راهنمایی چهار کلاسه با دو کلاس متغیر مطابق با استعداد دانش آموزان ایجاد شد. قانون (اساسی) آموزش در سال ۱۹۶۲ تمام سیستم آموزشی امروز را تشکیل می دهد. از سال ۱۹۸۵ آزمایشهای مداومی در طول مدت بیش از ده سال برای تاسیس مدارس راهنمایی جدید در سیستم آموزشی اجرا گردید. نوآوری های موجود در این طرح حذف دو کلاس متغیر یاد شده و آموزش عمومی در تمام دروس اجباری به استثنای زبان آلمانی، ریاضی و زبان های خارجی زنده بودند که در این دروس دانش آموزان به ۳ گروه بر اساس بازده تقسیم می شدند. ساختار محتوا و سازمان دهی مدارس اصلی اتریش بخصوص به وسیله اعطای استقلال به مدارس در سال تحصیلی ۱۹۹۳/۹۴ و ایجاد شیوه آموزش تمام وقت در سیستم آموزشی تأثیرات مهمی را

در سیستم آموزشی اتریش بر جا گذاشت. یکپارچگی دانش‌آموزان دارای نیازهای آموزشی - تربیتی خاص در مدارس راهنمایی، به طور بنیادین در مدارس ملی (از تاریخ ۱۹۹۳/۹۴ به طور قانونی تصویب شد) مورد آزمایش قرار گرفت و در سال ۱۹۹۷/۹۸ در سیستم آموزش اجباری مورد قبول واقع شد. در یک سطح گسترده ای از پروژه های آزمایشی آموزشی، شیوه های جایگزین بجای شیوه مرسوم و فعلی در بخشهای زیر صورت گرفت :

۱. ارائه شیوه های آموزشی برای شرایط خاص منطقه ای (بخصوص در مراکز ازدحام مانند وین

و گراش تحت عنوان "مدارس راهنمایی" "مدارس راهنمایی مشارکتی"

۲. تفاوت علائق (تاکیدات سلیقه ای در دروس به عنوان مثال انتخاب زبان خارجی)

۳. تفاوت در توانایی ها و فرد گرایی (تفاوت درونی بجای گروههای بازده ای)

۴. تشخیص توانائی و ارزیابی توانائی (تعداد و نوع آزمونهای کتبی، اجرای شیوه جایگزین

ارزیابی تحصیلی)

۵. یکپارچگی دانش آموزان پناهنده در کلاس ها

۶. کلاس های آموزشی و مجهز به لپتاپ کامپیوتر

با قانون سیستم آموزش که در سال ۱۹۶۲ صورت پذیرفت، تدابیر عمده سازمانی و ساختاری ایجاد

شد، که از آنها به عنوان شروط قانونی برای تکامل و توسعه بیشتر در حوزه مدارس بالاتر آموزش اجباری

عمومی یاد می شود. قانون سازمانی مدارس، قانون نظارت بر مدارس فدرال و قانون تعلیمات اجباری

مدارس و همچنین قانون های دیگر در تاریخ مذکور نوعی امنیت حقوقی را ایجاد کردند که به عنوان

اساس تکامل و توسعه مداوم و پایدار در این بخش به حساب می آید. ساختارهای درونی قانون آموزش در سال ۱۹۷۴ تعیین شد و به تصویب رسید. در سال های بعد تکامل ها و تطابق های لازم توسط این قانون به اجرا در آمد. همچنین نیاز به در نظر گرفتن گرایشات و علاقه های فردی در آموزش از تاریخ ۱۹۶۶ با ایجاد تنوع در شیوه آموزش در زمینه مدراس بالاتر آموزش اجباری عمومی و نیز ایجاد و تعیین چارچوب شرایط و ساختارهای جدید برنامه های آموزشی جهت اعطای استقلال به مدراس مد نظر قرار گرفتند. حوزه مدراس متوسطه از تاریخ ۱۹۷۱ مدل های جدیدی آزمایش شده که سرانجام در قانون جدید برنامه ریزی آموزشی در سال ۱۹۸۸ تأثیر خود را گذارده اند. ایجاد امکان برنامه ریزی مستقل در مدرسه با ارائه دروس اختیاری و ترکیب و تشکیل ساختاری جدید می باشد.

ساختار آموزشی

آموزش متوسطه به آموزش متوسطه مقدماتی که چهار سال بطول می انجامد و آموزش متوسطه عالی که پنج سال بطول می انجامد، تقسیم می شود.

در مقطع متوسطه مقدماتی، سه رشته برای انتخاب وجود دارد: Volksschule (انحصاری)، Hauptschule (متوسطه عمومی) و AllgemeinbildendehohereSchulen (متوسطه آکادمیک) که:

Gymnasium (عمومی)، Realgymnasium (مبنا —————ی ————— علم) و WirtschaftsKundlichesRealgymnasium (اقتصادی) تقسیم شده است. آموزش متوسطه عالی پنج سال بطول می انجامد. چهار نوع متوسطه آکادمیک وجود دارد: عمومی، علمی، اقتصادی و Oberstufan Realgymnasium - آموزش متوسطه فنی و حرفه ای پنج سال بطول می انجامد. تمام رشته های فنی و

حرفه‌ای به مدرک فنی و حرفه‌ای ختم می‌شود که ورود به آموزش دانشگاهی را هموار می‌سازد. در سال ۱۹۷۷، مدرک اتمام دوره فنی و حرفه‌ای ارائه گردید. مدرک فوق ورود به دانشگاه و برنامه‌های آموزشی Fachhochschule را میسر می‌سازد. کارآموزان مجاز به شرکت در امتحانی می‌باشند که ورود به آموزش دانشگاهی را امکان‌پذیر می‌سازد. قانونی برای اعمال این روند توسط پارلمان اتخاذ و به تصویب رسانده شد. دوره جدید متوسطه فنی و حرفه‌ای و فنی برای کارآموزانی طراحی شده است که امتحان نهایی کارآموزی را با موفقیت به اتمام رسانده و نیز برای کسانی که کالج‌های فنی و حرفه‌ای را به اتمام رسانده‌اند من الجمله کالج‌های پرستاری و کالج‌های فنی پزشکی.

به طور کلی می‌توان گفت که آموزش متوسطه را می‌توان به دو آموزش متوسطه ۱ (بخش متوسطه پایه) و مقطع آموزش متوسطه ۲ (بخش تکمیلی متوسطه) طبقه بندی کرد. بخش آموزش مقدماتی متوسطه:

در این بخش میان انواع مدارس موجود از لحاظ ساختاری تفاوت وجود دارد: مدارس هاویت ثوله (ساختاری از مدارس متوسطه)، مدارس عمومی بالاتر، مدارس متوسطه ملی (بدون در نظر گرفتن تعداد دانش آموزان و مدارس استثنایی متوسطه).

ساختار مدارس متوسطه عمومی طی سال تحصیلی ۱۹۹۳/۹۴

۲۶۷/۳۵۹	دانش آموزان
۳۴/۲۳۹	معلمین
۱/۱۷۹	مدارس
۷/۸	نسبت معلم به دانش آموز
۲۳/۳	نسبت کلاس به دانش آموز

مدارس (Hauptschule)

این مدارس در ادامه مدرسه چهار مقطعی ابتدایی قرار دارد و چهار مقطع تحصیلی را در خود دارد. (مقاطع پنجم تا هشتم). این مدرسه وظیفه دارد که آموزشی پایه ای و عمومی را ارائه دهد و دانش آموزان را براساس علاقمندی، تمایل، استعداد، تواناییهایشان برای ورود به زندگی شغلی و یا ادامه تحصیل در مدارس سطوح متوسطه و سطوح بالاآماده کند. تعداد کلاس های موازی و بدین ترتیب تعداد معلمان و دانش آموزان براساس شرایط منطقه ای و جمعیتی متغیر است. دانش آموزان محلات و مناطق کوچک به مدارس مناطق مرکزی تر رفته و هزینه رفت و آمد آنها به مدرسه بصورت رایگان می باشد.

ساختار مدارس (Hauptschule)

مدارس Hauptschule جزء مدارس آموزش اجباری عمومی میباشند و گردانندگانی متفاوت از گردانندگان مدراس بالاتر آموزش عمومی دارند. از این رو این مدارس در فاصله های نزدیک به انواع دیگر مدارس آموزش اجباری و یا در یک مجموعه با امکانات مجزا قرار دارند. برخلاف این مدارس اداره مدارس بالاتر آموزش عمومی بر عهده دولت می باشد. از این رو مکان این مدارس نیز مستقل از یکدیگر می باشد. وسعت این مدارس براساس تراکم جمعیت منطقه متغیر می باشد. بیشتر این مدارس شامل ۸ کلاس درس و تقریباً ۲۰۰ دانش آموز می باشند.

پذیرش تحصیلی

پذیرش در مدارس Hauptschule منوط به دریافت مدرک قبولی پایه چهارم مدرسه ابتدایی است. این بدین معنی است که در هیچ یک از دروس اجباری نمره مردودی (کافی نیست) نباید درج شده باشد. در مدارسی که بر دروس موسیقی و یا ورزش تاکید دارند (مدارس Hauptschule موسیقی - مدارس Hauptschule ورزشی و یا مدارس Hauptschule اسکی نیز ارائه مدرک موفقیت آمیز آزمون تخصصی نیز لازم می باشد. کودکانی که زبان مادریشان آلمانی نیست و بین سال های تحصیلی از مقطع آموزشی ۵ تا ۸ در کشور اتریش سکنا می گزینند، در صورتی به عنوان دانش آموز عادی پذیرفته می شوند که به زبان آلمانی تا حدی آشنایی داشته باشند که در بتوانند مطالب درسی را پیگیری کنند. در صورتیکه این دانش آموزان از نظر سنی و ذهنی آمادگی شرکت در کلاسها و مقاطع مذکور را داشته باشند ولی بخاطر عدم آشنایی کافی به زبان اجازه پذیرفته شدن در مقطع یاد شده به عنوان دانش آموز عادی را نداشته باشند، به عنوان دانش آموز غیر رسمی در مدارس Hauptschule پذیرفته می شوند. این دانش آموزان غیر رسمی باید در کلیه کلاسها و دروس شرکت کنند و قضاوت در مورد ادامه حضور آنها به عنوان دانش آموز غیر رسمی در این مدارس با انجام آزمونهای تعیین شایستگی تصمیم گیری می شود. بعد از ۱۲ ماه (و در صورت درخواست والدین جهت تمدید تا ۲۴ ماه که از طرف مدیریت مدرسه نیز باید مورد تأیید قرار بگیرد) این دانش آموزان به عنوان دانش آموزان عادی در نظر گرفته می شوند.

سطوح آموزشی و گروههای سنی

دانش آموزان در کلاسهای آموزش گروهی و از لحاظ توانایی همگن، دانش آموزان به مدت ۴ سال در یک دوره آموزشی تحصیل می کنند و هر درس معلم تخصصی خود را دارد. (باستثنای دروس آلمانی /ریاضی/ زبان خارجی زنده). در هر کلاس یکی از معلمان به عنوان معلم اصلی نقش نماینده و سرگروه آن کلاس را ایفا می کند. وظیفه این معلم هماهنگ کردن امور آموزشی و تربیتی کلیه معلمین کلاس است. همچنین وی نقش مشاوره دانش آموزان در امور تربیتی و واسطه میان مدرسه و والدین دانش آموزان کلاس را بر عهده دارد. دانش آموزان بدون در نظر گرفتن میزان توانایی هایشان در کلاسهای گروهی به مدت یکسال تحصیلی کامل شرکت می کنند (حداکثر تعداد دانش آموزان ۳۰ نفر)

در دروس آلمانی /ریاضی/ زبان خارجی زنده دانش آموزان براساس تواناییها رده بندی می شوند و در گروه های دانش آموزی گرد آوری می شوند. در دروس آلمانی /ریاضی/ زبان طبقه بندی دانش آموزان در یکی از گروههای توانمندی پس از گذشت یک دوره نظارتی و آزمایشی بمدت حداقل ۲ هفته و سنجش کیفیت، قیمت و سرعت یادگیری دانش آموزان صورت می گیرد. معمولاً دانش آموزان براساس تعلق به گروههای توانمندی به گروههای دانش آموزی تقسیم می شوند، بدون در نظر گرفتن مقطع و کلاس آنها. تعداد گروههای دانش آموزی معمولاً بیشتر از تعداد کلاسهای تحصیلی است، طوری که معمولاً تعداد دانش آموزان هر گروه دانش آموزی کمتر از تعداد دانش آموزان هر کلاس است. انتقال دانش آموزان از یک گروه توانمندی به یک گروه دیگر در زمانهای خاصی در سال تحصیلی صورت می گیرد ولی هیچ اجباری در این کار نیست. برای آماده سازی جهت ارتقاء یافتن به یک گروه توانمندی بالاتر یا برای جلوگیری از نزول به

یک گروه توانمند پائین تر کلاسهای تقویتی پیش بینی شده است. در صورت یادگیری موفق در مدارس Hauptschule دانش آموز می تواند به صورت مستقیم به یک مدرسه آموزشی عمومی با سطح بالاتر ارتقاء یابد. همچنین براساس برنامه های آموزشی می توان دانش آموزان را از سطح پائین مدارس آموزش همگانی بالاتر (دبیرستانی) به مدارس Hauptschule انتقال داد.

قالبهای ویژه مدارس Hauptschule

مقطع آموزشی Hauptschule سه قالب ویژه و مجزار رادر برمی گیرد که به استعداد ها و علائق دانش آموزان دقت دارند و بصورت تک کلاس و یا مدرسه کامل وجود دارند و ارائه می شوند :

در مدارس Hauptschule با تکیه بر آموزش موسیقی (مدارس Hauptschule موسیقی)، آموزش ورزش (مدارس Hauptschule تربیت بدنی) و آموزش ورزش اسکی (مدارس Hauptschule اسکی) پذیرش احتیاج به قبولی در امتحان شایستگی دارد. این فرمهای ویژه این مدارس تعداد ساعت کلی آموزش بیشتری از مدارس Hauptschule معمول یدارند. (۱۳۸ و یا ۱۴۶ ساعت)

تاکید اصلی در آموزش موسیقی در مدارس Hauptschule موسیقی عبارتست از ایجاد توانایی های موسیقایی در زمینه های خواندن (آواز)، آشنایی و نواختن با سازها، خلق قطعه های موسیقی، موسیقی و حرکت های موزون، تقویت قوه شنوایی، آشنایی با موسیقی و آشنایی با سازها، آموزش رو به رشد در مدارس Hauptschule تربیت بدنی (با سالیانه ۳-۴ ساعت درسی اضافه) و یا مدارس Hauptschule آموزش اسکی (با سالیانه ۸-۹ ساعت درسی اضافه) وظیفه ایجاد توانائی و تحرک برای بازی، توانمندی های بدنی، ورزش درست و سلامت زندگی کردن در محصلین را بر عهده دارد و همچنین در کنار آن

ورزشهای موتوری، ورزشهای زمینی و دستگاهی، ورزش های ژیمناستیک، شنا، ژیمناستیک و رقص، اسکیت روی یخ و اسکی آموزش داده می شود.

استقلال و خود مختاری مدارس

قانون خود مختاری مدارس که از سال تحصیلی ۱۹۹۳/۹۴ مصوب و اجرا شده امکان برقراری ارتباط و همکاری میان مدرسه و والدین دانش آموز در چارچوب انجمن مدرسه را فراهم می کند تا زمینه دسترسی به شرایط و نیازهای محلی و منطقه ای براساس قالبهای انحصاری ایجاد شود. از لحاظ ظاهری فضای آزاد آموزشها خود را در انعطاف پذیری ساعات هفتگی آموزش نشان میدهند. بدین ترتیب می توان تعداد ساعات درسی هفتگی را در یک چارچوب کلی کم و بیش کرد، که در آن تعداد ساعات درسی نباید از حداقل تعیین شده قانونی کمتر باشد. می توان دروس را از نظر محتوایی توسعه داد و یا دروس جدید تری را جایگزین نمود. در هر صورت تعداد کلی ۱۲۷ ساعت در سال در چهار سال تحصیلی در مدارس *Hauptschule* باید رعایت شود. از این رو در اتریش طرح توسعه و ایجاد دروس در دست است که در مورد توسعه در زمینه های زبانهای بیگانه، خلاقیتی و موسیقایی، زیستی - فنی، محیط زیست، اجتماعی - اقتصادی، سیان فرهنگی، ورزشی، تغذیه ای / سلامتی و انفورماتیک در حال فعالیت است. انجمن مدرسه می تواند تعداد دروس و تقسیم بندی دروس را خود بطور مستقل تعیین کند، بشرطی که از چارچوب تعداد ساعات قانونی فراتر نرود.

اهداف کلی

وظیفه اصلی مدارس Hauptschule ارائه آموزش همگانی پایه ای همچنین آماده سازی دانش آموزان برای حضور در بازار کار و یا امکان ادامه تحصیل در مدارس پایه متوسطه و سطح بالا تر می باشد. تنوع گسترده دروس و رشته های ارائه شده (اعم از دروس اجباری؛ تمرینات اجباری، دروس آزاد و تمرینات غیر اجباری) علاوه بر تعمیق و توسعه آموزش نقش آموزش مهارتها و آمادگیهای عملی زندگی را ایفاء میکند. مدارس Hauptschule باید آموزشی عمومی را ارائه کند که همه را در برگیرد و در انتقال اصول اخلاقی، مذهبی و اجتماعی نیز عمل کند.

برنامه های آموزشی، رشته ها و تعداد ساعات هفتگی

برنامه های آموزشی : شکل گیری برنامه های آموزشی توسط گروه های متخصص متشکل از معلمان، مسئولین آموزش حین خدمت معلمان، نمایندگان از سازمان نظارت و بازرسی مدارس، نمایندگان دانشگاهها و همچنین نمایندگان وزارت آموزش صورت می گیرد. همچون سایر قوانین آموزشی در این بخش نیز از جانب دولتهای ایالتی، شوراها، آموزش ایالتی، شرکای اجتماعی سنجش آموزش، انجمن های اولیاء سایر تشکیلات رسمی آموزش نظارت کارشناسی صورت می گیرد. برنامه های آموزشی از طرف وزارت آموزش، علوم و فرهنگ تعیین می گردد. در برنامه آموزش میان دروس و تمرینات اجباری در هسته برنامه و دروس بخش گسترش و تقویتی تفاوت وجود دارد. برای بخش اصلی و هسته برنامه هفتگی دو سوم باید در نظر گرفته شود. در کنار مشخص بودن زبان اصلی همچنین از لحاظ محتوایی ساعات هفتگی تعریف شده است. برای بخش اصلی و بخش تقویتی و جنبی کلیه اهداف کلی آموزش، اصول تعلیم و

تربیت، همچنین تکالیف آموزشی و اصول تربیتی در تک تک دروس و تمرینات اجباری رایج می باشند. بند "دروس آموزشی" برای تضمین شفافیت برنامه آموزشی بخش هسته ای را در برنامه آموزشی تعیین کرده است. برنامه ریزی در بخش تقویتی و گسترش از لحاظ مکانی یا تنها معلم مربوطه دارد و یا بصورت فرا رشته ای در گروهها و تیم های آموزشی دارد. البته در هر صورت در چارچوب تصمیمات و موازین خود مختاری مدرسه. در مورد شکل گیری و برنامه ریزی این بخش نکات زیر باید مد نظر قرار گیرد: امکانات منطقه ای و مکانی، نیازها، علائق و استعدادهای دانش آموزان، سرعت کلی یادگیری در کلاس درسی (نیاز به عمیق تر شدن آموزش یا تمرکز بیشتر بر تمرینات و غیره)، نکات مودر تاکید شخصی معلمان، امکانات مادی و انسانی، قوانین وضع شده در مورد استقلال و خود مختاری مدرسه. هر دو بخش هسته ای و گسترش هم از لحاظ محتوایی و هم از لحاظ سازماندهی بایکدیگر متصل و مرتبط هستند. شیوه های یادگیری، مراحل آموزش، کلاسهای درسی و غیره را از ابتدا، نمی توان در یکی از این دو بخش طبقه بندی کرد. جداسازی و طبقه بندی بیشتر در مورد اهداف آموزشی قابل اجرا است. سنجش و تعیین و نمره دهی در مورد بازده و توانمندی دانش آموزان نیز به هر دو بخش مربوط می شود. در قالب قانون خود مختاری و استقلال؟ آنها می توانند با توجه به چارچوبهای تعیین شده و پیش بینی شده، برنامه آموزشی خود را بصورت مستقل اجرا کنند. اجازه اجرای چنین برنامه های تحصیلی اعمال شده ای در مدرسه بر عهده انجمن مدرسه می باشد. اجازه اجرای برنامه های آموزشی مستقل ممکن است در مورد کل کلاسها و مقاطع تحصیلی یک مدرسه و یا تک تک کلاسها و مقاطع صادر گردد. براساس استقلال مدارس تغییرات می تواند هم در بخش آموزش اجباری (تغییر تعداد ساعات هفتگی تدریس، ایجاد فضا و زمان برای دروس جدید) و

هم در بخش اختیاری، تمرینات غیر اجباری و دروس تقویتی صورت پذیرد. (جزئیات برنامه ریزی ها در مورد برنامه ریزی آموزشی)

در صورتیکه براساس استقلال مدارس در حوزه برنامه ریزی تحصیلی تعداد ساعات هفتگی یکی درس و یا تمرین اجباری کاهش یابد، جبران این کمبود بر دوش بخش گسترش است. برنامه آموزشی همچنین یک سری وظایف آموزشی و تربیتی را معین می کند که زیر مجموعه هیچ درسی حساب نمی شود، بلکه جزء تکالیف فرا درسی است. از این رو اهداف آموزشهای عمومی در ۵ بخش آموزشی مورد بررسی قرار می گیرد. این بخش ها پایه و اساس همکاریهای میان رشته ای و فرارشته ای (میان درسی و فرادرسی) می باشند. کلیه دانش آموزان (پسر و دختر) باید از خود شایستگی عقلی، فردی و اجتماعی را در یک رابطه نشان بدهند. گسترش توانایی های باید آن ها را به این نتیجه گیری برساند که تنها دانش قابل یادآوری و حفظ کردنی و تجربه های تئوری کافی نیست بلکه این دانشها باید برای فائق آمدن بر مسائل روز بکار گرفته شود. برای کامل کردن محتوای کلاس درسی میتوان با ایجاد ارتباط مستقیم و شفاف همایش های مدرسه ای را برای بررسی مسائل برگزار کرد.

جدول ساعات هفتگی دروس

چهارچوب تعیین شده برای برنامه ریزی مستقل آموزشی مدارس:

دروس ذیل در چهارمقطع آموزشی مدارس Aauptschule ارائه می شوند

(اعداد داده شده تعداد کل ساعات داده شده در هفته می باشد):

دینی (۸ ساعت ۲ ساعت در هر مقطع) - زبان آلمانی (۱۵ تا ۱۲ ساعت) - زبان خارجی (۱۲ تا ۱۸ ساعت) -
 تاریخ و اجتماعی (۱۰ تا ۵ ساعت) - جغرافی و علوم اقتصاد (۷ تا ۱۲ ساعت) - ریاضی (۱۴ تا ۲۰ ساعت) - رسم
 هندسی (۲ تا ۶ ساعت) - زیست شناسی و محیط زیست (۷ تا ۱۲ ساعت) - شیمی (۵ تا ۱۰ ساعت) -
 فیزیک (۱/۵ تا ۴ ساعت) - آموزش موسیقی (۶ تا ۱۱ ساعت) - طراحی و نقاشی نگارش (۷ تا ۱۲ ساعت) -
 کار دستی فنی و یانساجی (۷ تا ۱۲ ساعت): یکی از دروس انتخابی است - تغذیه و خانه داری (۲ تا ۶ ساعت) -
 تربیت بدنی (۱۲ تا ۱۸ ساعت) - تمرین اجباری جهت یابی شغلی (۱ تا ۴ ساعت می توان این درس را بصورت
 فشرده در کلاسهای اجباری گنجانند) - سایر تمرینات اجباری (صفر تا ۴ ساعت: حداکثر یک ساعت درسی
 در هفته به ازای هر سال). هفته آموزشی ۱۲۷ ساعت می باشد. علاوه بر این امکان ارائه درس زبان خارجی
 دوم و یا آزمایشگاه زیست خارج از دروس ارائه شده در چهارچوب برنامه آموزشی نیز وجود دارد.
 اگر در چهارچوب اختیارات مدرسه برنامه آموزشی وجود نداشته باشد برنامه کمکی زیر ارائه می
 گردد: در کلاس سوم و چهارم بمدت ۳۲ ساعت درسی در هر سال تحصیلی درس جهت یابی شغلی در میان
 دروس اجباری بصورت فشرده ارائه می شود.

دروس اجباری	کلاس اول	دوم	سوم	چهارم
دینی	۲	۲	۲	۲
آلمانی	۵	۴	۴	۴
زبان خارجی	۴	۴	۳	۳
تاریخ و اجتماعی	-	۲	۲	۲
جغرافیا و اقتصاد	۲	۲	۲	۲
ریاضی	۴	۴	۴	۴
رسم هندسی	-	-	۱	۱/۵

۲	۲	۲	۲	زیست شناسی محیط زیست
۲	-	-	-	شیمی
۲	۲	۲	-	فیزیک
۱	۲	۲	۲	آموزش موسیقی
۲	۱/۵	۲	۲	طراحی یا نساجی (یکی از دروس)
۱/۵	۱/۵	-	-	تغذیه و خانه داری
۳	۳	۴	۴	تربیت بدنی
۳۲	۳۲	۳۲	۲۹	مجموع ساعات هفتگی ۱۲۷ ساعت می باشد

در کلاس سوم و چهارم بمدت ۳۲ ساعت درسی در هر سال تحصیلی درس جهت یابی شغلی یی
 میان درس های اجباری به صورت فشرده ارائه می شود. دروس آزاد(نمره داده می شود) و تمرینات لازم
 (نمره داده نمی شود) به دلایل زیر می تواند از طرف دانش آموز بعنوان یک درس انتخابی اضافی انتخاب
 شود:

۱- تعمیق

۲- ترویج علائق عمومی و استعداد (توسعه علائق و استعدادهای ویژه جهت یابی شغلی و آواز دسته

جمعی، پانتومیم و تئاتر، آشنایی با کامپیوتر، خلاصه نویسی، آموزش تایپ، بازی شطرنج،

موسیقی عملی (نواختن سازهای موسیقی)، کاردستی های فنی و یا منسوجات، آموزش ترافیک)

۳- درس اختیاری زبان خارجه (انگلیسی، فرانسوی، ایتالیایی، روسی، اسپانیایی، چکی،

اسلوانیایی، بوسنیایی، کرواتی، صربی، مجارستانی، ترکی، کرواتی).

۴- کلاسهای درس زبان آلمانی

۵- بقیه گزینه های انتخابی در چهارچوب خودمختاری مدرسه از طرف مدرسه تعیین می گردد.

معمولاً زبان خارجی انگلیسی در مدارس Hauptschule تدریس می شود اما زبانهای ایتالیایی نیز در سطح قابل ذکری ارائه می گردد. در مناطق مرزی همچنین اسلوانیایی، کرواتی، مجارستانی، چکی و اسلواکیایی نیز تدریس می گردد. به غیر از تربیت بدنی و ورزش سایر دروس بصورت مختلط ارائه می گردند. دروس انتخابی مانند کاردستی فنی و یانساجی توسط خود دانش آموزان انتخاب می شوند. براساس آموزش و کسب تجربه در مدارس این امکان ایجاد شده است که در شرایط خاص تعداد ساعتهای دروس اجباری دانش آموزان کاهش یابد. براساس برنامه ریزی آموزشی مستقل مدارس انتخابی را تا ۷ ساعت درس به حساب دروس اجباری اضافه نمود البته در صورتیکه شرایط زیرو وجود داشته باشد: شرایط منطقه ای مدرسه سخت باشد (بعنوان مثال از لحاظ مکانی مسیر سختی داشته باشد)، دانش آموزان از دروس اضافی به میزان کافی استقبال می کنند، بر اساس خودمختاری مدارس این اقدامات با هدف ترویج و گسترش علائق و استعدادها و انگیزه های یادگیری دانش آموزان صورت گیرد و تنوع این گزینه ها افزایش یابد (به عنوان مثال حتی تشکیل کلاسها در نزدیکی محل سکونت دانش). میزان موفقیت این تدابیر باید بطور منظم و سالانه کنترل و ارزیابی شود. تصمیم گیری و پاسخگویی در مورد تنظیمات، دسته بندی و الویت بندی دروس ارائه شده در برنامه درسی بر عهده معلم اصلی کلاس می باشد. این آزادی عمل در موارد خاص محدود می شود، مواردی همچون وضعیت تکاملی و بازدهی هر دانش آموز

و کل کلاس، ساختار درس مورد نظر و شرایط سازمانی مدرسه ای و یا امکاناتی (متعادل و

متناوب بودن و منطقی بودن روش ها)

تصمیمات مأخوذه در مورد تشکیل کلاس، اشکال آموزش و یادگیری، اشکال اجتماعی کلاس درس،

تضمین و کنترل ظرفیت کلاس و استفاده از وسایل کمک درسی در کلاسهای درس آلمانی، ریاضی و زبان

خارجی علاوه بر معلم، تحت نظارت یک کارشناس متخصص نیز صورت می گیرد. مسئولیت این

کارشناس و هماهنگ کننده هماهنگ کردن فعالیت های درسی در هر یک از درسها با معلم مربوطه جهت

سهولت در دسته بندی گروههای توانمندی و توسعه آموزش می باشد در درسهای دیگر برنامه ریزی کلی

قابل اجرا می باشد. متداول ترین روشهای تدریس کلاسهای معلم محوری، کارهای تک دانش آموزی،

گروهی دو نفره و چند نفره، تدریس فرادرسی و دروس متکی بر تحقیق و پروژه و دروس مبتنی بر روش

آزاد می باشند. عناصر آموزشی و تربیتی اصلاحی (طرح Montessori و Freinet) در کلاسهای درس

گنجانده شده اند. کتابهای درسی رایگان و مجاز، امکانات صوتی و تصویری، رایانه ای و رسانه ای و

امکانات متنوع آموزشی در جهت اجرای مفید روشهای آموزشی مورد استفاده قرار می گیرند.

ارزیابی بازده دانش آموزان

تشخیص توانمندی

تشخیص توانمندی برای قضاوت بهتر در مورد درس دانش آموزان اجرا می شود و حتی الامکان در

زمانهای یکسان و متناوب (هرترم یکبار) صورت می گیرد. طی زمان قضاوت (هر کدام یک ترم) تقسیم

می گردند.

اشکال تشخیص توانمندی دانش آموزان عبارتند از:

۱- تشخیص همکاری دانش آموز در کلاس درسی.

۲- تشخیص توانمندی شفاهی در (امتحانات و تمرینات).

۳- تشخیص توانمندی کتبی (کار کلاسی، امتحانات، تست های کتبی در قالب تست چهار گزینه ای

و دیکته.

۴- تشخیص توانمندی عملی.

۵- تشخیص توانمندی ترسیمی.

معلمین باید در مورد بازده دانش آموزان به طور منطقی، عادلانه و به صورت انفرادی و مستقل در

مورد دریافت و بکارگیری دروس و مواد درسی، انجام تکالیف و مسئولیت پذیری آنها قضاوت بکنند.

برای قضاوت توانمندی دانش آموزان نمره بندیهای زیر در نظر گرفته شده است. «خیلی خوب(۱)،

خوب(۲)، رضایت بخش(۳)، کافی(۴)، کافی نیست(۵)»

نمره دهی قضاوت در مورد انطباق و رفتار دانش آموزان تا کلاس ۷ توسط کنفرانس کلاس و بنا به

درخواست معلمینی مسئول کلاس ها انجام می گردد درجه بندی های زیر را شامل می شود.

«خیلی رضایت بخش، رضایت بخش، کم رضایت بخش، رضایت بخش نیست»

در هنگام قضاوت توانمندی برای یک مقطع آموزشی تحصیلی معلم باید از تک تک دانش آموزان تمام

قابلیت های آنها را لحاظ کند، طوریکه بهترین و بالاترین وضعیت توانمندی بدست آمده دانش آموزان مورد

قضاوت و نمره دهی قرار خواهد گرفت. در کارنامه هر سال تحصیلی (در کلاس چهارم کارنامه سالی و

نهایی) بر اساس قانون آموزشی مدارس در مورد تعیین توانمندی تحصیلی مشخص می شود که دانش آموز مقطع تحصیلی مذکور را با بهترین نمره و یا با نمره خوب به پایان رسیده است. اطلاع رسانی والدین تربیتی دانش آموزان از وضعیت تحصیلی آنان در گزارشهایی در پایان ترم اول و در کارنامه سالی در پایان هر سال تحصیلی به صورت گزارش خصوصی، برگزاری ۲ جلسه عمومی والدین در هر سال تحصیلی و یا جلسات گزارش خصوصی باخواست والدین انجام می پذیرد. قضاوت و نمره دهی دانش آموزان واجب التعلیم که بخاطر کمبود آشنایی با زبان در حد کلاس تحصیلی بعنوان دانش آموز غیر رسمی و غیرعادی در حال تحصیل هستند باید باتوجه به ضعف آنها در آشنایی با زبان صورت بگیرد.

خود ارزیابی مراکز آموزشی

شیوه های مختلفی از خود ارزیابی در سیستم آموزش ثانویه وجود دارد. در این زمینه به کمک و همکاری مؤسسات متعددی تکیه می شود مانند سرویس فرهنگی اتریش، مؤسسات آموزشی - تربیتی، مرکز پروژه های وابسته به مؤسسه تربیتی شهر وین، همکاران اداره روانشناسان مدارس در شوراهای ایالتی و دانشگاههای کلاگن فورت و اینسبروک.

اخیراً نیز مؤسسات خصوصی در حوزه مدیریت کیفیت نقش رو به رشدی را در راستای راه اندازی و ایجاد خلاقیت در روند جریانهای خود ارزیابی ایفا می کنند. با همکاری سرویس فرهنگی اتریش، گزارشهای خود ارزیابی در مورد تعداد زیادی از پروژه ها در بخش آموزش ثانویه منتشر شده است. دانشگاههای کلاگن فورت و اینسبروک در حال اجرای یک "پروژه ابتکاری" در ایالت اشتایرمارک میباشند. معلمان دارای صلاحیتهای ویژه در مراکز اجرای پروژه، همکاران خود را در اجرای طرح خود

ارزیابی کمک میکنند. نتایج پروژه های ابتکاری صورت گرفته در تحقیقات موردی، انتشار فرم های نظر سنجی منتشر شده و متون گزارشها و ارزیابی آنها موجود میباشد.

یک کار پروژه ای در مورد "فراگیری اجتماعی" بیش از چند سال است که در مدارس زیادی توسط همکاران بخش روانشناسی مدارس در حال اجرا میباشد. نتایج این فعالیت در یک بروشور پرخرج منتشر می شود که در آن روند تجربیات شخصی، بازتابها، نشان دادن مشکلات کار در چارچوب و بند اصول، ترازنامه های سالیانه، نتایج نظر سنجی از اولیا، آموزشهای تیمی و موضوعات دیگر مورد ارزیابی و بررسی قرار میگیرند. در سال ۱۹۹۶ در ایالت اشتایرمارک پروژه ای آغاز شد که در آن هفت مدرسه عالی آموزش عمومی در چارچوب الگوی بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت (EFQM) خود را مورد ارزیابی رسمی قرار دادند.

ارتقاء تحصیلی

دانش آموز زمانی برای ارتقاء به یک پایه آموزشی بالاتر مجاز می باشد، که یک پایه و مقطع آموزشی را با موفقیت و نمره قبولی پشت سر گذاشته باشد. یعنی در کارنامه سالی دانش آموز تمام دروس نمره قبولی را با دریافت کرده باشد و هیچ نمره «کافی نیست» در آن نباشد. شورای کلاسی می تواند تصمیم بگیرد که دانش آموز با وجود داشتن نمره «کافی نیست» برای ارتقاء به کلاس بعدی مجاز می باشد یا خیر، البته در صورتیکه در کارنامه سال تحصیلی گذشته اش در همان درس نمره «کافی نیست» را نگرفته باشد و با توجه به سایر نمره هایش شرایط شرکت در کلاس های تحصیلی مقطع آموزشی بالاتر را دارد. دانش آموزانی که در دروس دارای درجه توانمندی متفاوت از یک درس اجباری پایین تر نمره «کافی نیست» را گرفته اند مجاز می باشند به مقطع بالاتر بروند در صورتیکه در آن درس مربوطه در گروه توانمندی پایین تر

باید شرکت کنند. یک دانش آموز می تواند در شروع یک سال تحصیلی در یکی یا دو تا از دروس سال قبل که نمره «کافی نیست» را دارند، مجددا امتحان بدهد، در صورتیکه آن درس در گروه بندی گروههای توانمندی در پایین ترین گروه باشد و یا گروه بندی و رده بندی شده نباشد در مورد کلاس چهارم از گروهی که میخواهد باشد. انتقال به گروه توانمندی و قابلیت بالاتر زمانی صورت می گیرد که انتظار می رود دانش آموز با توجه بازدهی هایش تاکنون قابلیت برآورده ساختن انتظارات گروه توانمندی بالاتر را دارا است. همچنین انتقال به گروه توانمندی پایین تر زمانی صورت می گیرد که دانش آموز نمره «کافی نیست» را دریافت کرده باشد و یا احتمال آن زیاد باشد. درباره تغییر مقطع دادن در هنگام سال تحصیلی تصمیم با معلم است و یا اگر با این کار بصورت تعویض عضویت دانش آموز در یک گروه دانش آموز می باشد، مدیر مدرسه با درخواست معلم مربوطه می تواند تصمیم بگیرد. درباره تغییر مقطع به مقطع آموزشی بعدی تصمیم با شورای کلاس می باشد. انتقال از Hauptschule به مناطق پایینی مدارس آموزش عمومی بالاتر نیز در صورت ارائه بازدهی و قابلیت که در قانون برنامه ریزی آموزشی مدارس (Schog) آورده بدون انجام امتحان امکان پذیر است، در سایر شرایط باید امتحان ورودی انجام شود. در پایان کلاس چهارم در صورت پشت سر گذاشتن موفق دروس یک کارنامه سالی و نهایی دریافت می کنند. این کارنامه بعنوان شرط پذیرش در مدارس همگانی بعدی؛ مدارس متوسطه آموزش حرفه ای، مدارس بالاتر آموزش حرفه ای و یا سایر مسیرهای شغلی کاربرد دارد. با پایان یافتن نهمین سال تحصیلی هر دانش آموز آموزش اجباری همگانی را با موفقیت پشت سر گذاشته است. دانش آموزان مجازند برای پشت سر گذاشتن موفق سال چهارم Hauptschule کلاس دهم تحصیلی را نیز پشت سر بگذارند.

راههای ورود به بازار کار

مدارس Hauptschule بعنوان مدرسه آموزش همگانی شرایط ادامه تحصیل در کلیه مسیرهای بعدی ادامه تحصیل را فراهم و ایجاد می کند برای برخی از این مسیرها شرایط ویژه و یا قابلیت هایی جداگانه ای نیز مورد نیاز هستند. مدارس Hauptschule برنامه های خاصی را برای جهت یابی مسیرهای بعدی ارائه می کنند. تمرین های اجباری «جهت یابی شغلی و راهنمای تحصیلی» در کلاسهای سوم و چهارم در میان کلاسها بصورت متمرکز ارائه می شود. این تمرین وظیفه ایجاد شناخت در مورد امکانات ادامه تحصیل و یا اشتغال و گسترش توانایی ها در مورد جهت یابی شغلی و آماده سازی برای بازار کار را برعهده دارد. علاوه بر این در همایشهای مدرسه ای می توان بر نکات حائز اهمیت در مورد جهت یابی شغلی تاکید نمود. به عنوان مثال سالهاست که دانش آموزان با بازدید از مراکز و نمایشگاههای اطلاع رسانی بازار کار و یا برگزاری دوره های «کارآموزی عملی» بمدت چند روز کارگاهها می توانند بصورت مستقیم نگاهی به واقعیت بازار کار بیاندازند.

- اقدامات ویژه برای دانش آموزان:

ارزیابی بازدهی: با تشکیل ۳ گروه توانمندی در دروس آلمانی/ریاضی/زبان خارجی توجه خاصی به نقاط قوت و ضعف فردی و یا سرعت یادگیری دانش آموزان شده است و با ایجاد امکان انتقال از هر گروه به گروه دیگر به تحرک و فعالیت دانش آموزان اهمیت داده شده است.

گسترش و تقویت عمومی علائق و استعدادها: تمرین غیر اجباری و یا درس اختیاری «گسترش عمومی علائق و استعدادها» براساس نیازهای انعطاف پذیر و مرتبط با مدرسه و دانش آموزان می تواند در طول سال و یا در دوره های کوتاه مدت ارائه شود.

کلاسهای تقویتی: دروس و کلاسهای تقویتی را دانش آموزان می توانند بصورت اختیاری انتخاب کنند و یا در صورت تشخیص معلم نسبت به نیاز گذراندن آنها توسط دانش آموزان انتخاب شوند کلاسهای تقویتی برای یک دانش آموز در یک سال تحصیلی و یا بعبارت دیگر تعداد ساعات هفتگی آن نباید از حد معینی تجاوز کند. می توان کلاسهای تقویتی را به صورت موازی با درسهای دیگر، بصورت فشرده و یا در میان کلاسهای درسی دیگر گنجانند. دانش آموزانی که زبان مادری شان آلمانی نیست، کلاسهای تقویتی بنام «آلمانی برای دانش آموزان دارای زبان مادری غیر آلمانی» ارائه میگردد. برای این امر یک بخش در برنامه آموزش زبان آلمانی وجود دارد که به اصول خاص آموزشی در این زمینه اشاره دارد. میزان ساعات هفتگی این درس در مورد دانش آموزان غیر رسمی تا ۱۲ ساعت در هفته و در مورد دانش آموزان عادی تا ۶ ساعت در هفته میباشد که بصورت موازی با ساعت درسی و یا به همراه این برنامه و در کنار آن قابل اجرا میباشد. در صورت نیاز میتوان این دوره را در طول سال اجرا نمود.

یکپارچگی: برای دانش آموزان دارای نیازهای تربیتی و آموزشی خاص، اقدامات و تدابیر آموزشی ویژه ای در نظر گرفته میشود، همچنین معلمان مشاور برای دانش آموزان دارای رفتارهای خاص نیز وجود دارند. موسسات دولتی «روانشناس آموزش - مشاوره تحصیلی»، اداره بهداشت و سلامت و اداره پیشگیری هر منطقه و همچنین پزشک مدرسه نیز اقدامات حمایتی دیگری در این زمینه ارائه می دهند.

مقطع آموزش تکمیلی متوسطه

مدارس عالی آموزش همگانی دارای یک مقطع پایین بمدت چهارسال (از سن ۱۰ تا ۱۴ سالگی) و یک مقطع بالاتر بمدت چهارسال (از سن ۱۴ تا ۱۸ سالگی) میباشد. در چهارچوب این تقسیم بندی مقطع پایین مدارس عالی آموزش همگانی تعریف می شود. در سطح متوسطه تکمیلی، اختلاف در نظام آموزشی بنابه قوه درک بیشتر درک علائق و استعداد دانش آموزان و احتیاجات جامعه به اشکال گوناگون صلاحیتها و شرایط فنی و حرفه ای، آشکار تر می شود. علاوه بر مدارس متوسطه آکادمیک، همچنین سال های ۹ تا ۱۳ برای مدارس فنی و حرفه ای و مدارس فنی متوسطه در نظر گرفته شده است. از اینرو سطح تکمیلی آموزش متوسطه برای انواع مدرسه های ذیل در نظر گرفته می شود:

- آموزش فنی و حرفه ای

- سطح تکمیلی مدرسه متوسطه آکادمیک (سال های ۹ تا ۱۲)

- مدرسه فنی و حرفه ای (سالهای ۱۰ تا ۱۳) - هم سطح با آموزش فنی و حرفه ای (سیستم دو

گانه)

- کالجهای فنی و حرفه ای و کالجهای فنی تکمیلی (سالهای ۹ تا ۱۳)

- کالج آموزش مربیان کودکان (سالهای ۹ تا ۱۳)

- کالج آموزشی برای کارمندان ناظر غیر آموزشی (سالهای ۹ تا ۱۳)

مدارس آکادمیک، مدارس فنی و حرفه ای و مدارس فنی تکمیلی، و کالجهای آموزشی برای مربیان

کودکستان و کالج آموزشی برای کارمندان ناظر در آخر امتحان کسب مدرک اتمام دوره به عمل می آید

که دارنده مدرک را مجاز به ورود در تحصیلات دانشگاهی می دارد. اصول ترتیب ساعت کار مدرسه همانند اصول آموزش اجباری می باشند. کلاسها بصورت مختلط برگزار می گردد و عموماً دانش آموزان از یک گروه سنی می باشند. هیچ گروه مستعد در آموزش متوسطه سطح تکمیلی وجود ندارد. هدف از سطح تکمیلی مدرسه متوسطه آکادمیک دادن آموزش عمومی به معنی اخص کلمه و آموزش جامع و آماده کردن دانش آموزان برای مطالعات و دروس دانشگاهی می باشد. سطح تکمیلی به مدت چهار سال از سن ۱۴ تا ۱۸ سالگی به طول می انجامد.

پایه های تحصیلی

Gymnasium: علاوه بر لاتین، دانش آموزان از پنجمین سال به بعد یا زبان مدرن خارجی یا زبان یونانی را می آموزند.

Realgymnasium: دروس ریاضی از پنجمین سال به بعد افزایش یافته و زبان لاتین یا زبان خارجی مدرن به دروس افزایش می یابد، همچنین دروس زمین شناسی، زیست شناسی و آموزش محیط زیست، شیمی و فیزیک به دروس دانش آموزان اضافه می شود.

Wirtschaftskundliches Realgymnasium: از پنجمین سال به بعد، یک زبان مدرن خارجی دوم یا زبان لاتین و همچنین اقتصاد خانه، علم تغذیه، جغرافی و اقتصاد، زیست شناسی و آموزش محیط زیست، روان شناسی و فلسفه به دروس دانش آموزان اضافه می شود.

همچنین یک نوع سطح تکمیلی جداگانه از مدرسه آکادمیک (سالهای ۵ تا ۸)، Oberstufenrealgymnasium، برای تکمیل هشت سال از آموزش عمومی به برنامه آموزشی اضافه

می‌شود. دانش‌آموزان یک زبان خارجی مدرن دوم یا زبان لاتین را از پنجمین سال به بعد می‌آموزند. دانش‌آموزان ممکن است بر سر راه انتخاب سه نوع رشته یعنی، نواختن آلات موسیقی، طراحی و صنایع دستی یا زیست‌شناسی و محیط زیست، شیمی و فیزیک قرار گیرند. این نوع مدرسه، آموزش متوسطه تکمیلی را برای دانش‌آموزان مناطقی که در آن مناطق مدارس متوسطه تکمیلی وجود ندارد (بویژه ترک‌کنندگان مدارس متوسطه عمومی) در دسترس و سهل می‌سازد.

ساختار آموزشی

اداره کننده و گرداننده مدارس عالی آموزش همگانی (باستثنای مدارس خصوصی) دولت می باشد. از این رو این مدارس اصولاً در مکانهایی جدا از مدارس اجباری آموزش همگانی ایجاد می شوند. مدارس عالی آموزش همگانی شامل ۸ سال تحصیلی میباشند، باستثنای دبیرستان سطح عالی که خود یک مقطع مستقل با چهار دوره تحصیلی راتشکیل میدهد. این قالب اغلب در یک مجموعه همانند سیستم دراز مدت مدارس عالی آموزش همگانی قرار دارد. وسعت مدارس عالی آموزش همگانی ثابت نمی باشد. مقاطع آموزشی مدارس عالی آموزش همگانی (AHS)ها دو برابر مقاطع آموزشی مدارس Hauptschule می باشد. از این رو تعداد کلاسها و دانش آموزان به ازای هر مدرسه طبیعت بالاتر میباشد. طی سه سال آخر آموزش متوسطه سیستم آموزشی براساس بروز علائق و استعدادها درمیان دانش آموزان ونیز باتوجه به نیازجامعه به تحصیلات وتخصصهای گوناگون بصورت چشمگیری دچارتنوع گردیده است. از کلاس نهم به بعد درکنارامکان ادامه تحصیل درمدارس آموزش عمومی دانش آموزان امکان ادامه تحصیل درزمینه حرفه ای وتحصیلات شغلی رانیز دارند.

بخش تکمیلی آموزش متوسطه (سه سال آخردبیرستان) شامل اقسام مدارس زیر می شود:

- مدرسه پلی تکنیک (کلاس نهم)

- مقطع بالایی مدارس متوسطه آموزش عمومی (کلاس نهم تا دوازدهم)

- مؤسسات آموزشی برای آموزش مربیان مهد کودک و مؤسسات آموزشی برای آموزش جامعه شناسی

(کلاس نهم تا سیزدهم)

- مدارس حرفه ای (کلاس دهم تا حداکثر کلاس سیزدهم) همزمان با دوره کار عملی در کارگاه و

محلهای کار

- مدارس متوسطه آموزش حرفه ای (کلاس نهم تا حداکثر کلاس دوازدهم)

- مدارس بالاتر آموزش حرفه ای (از کلاس نهم تا کلاس سیزدهم)

مدارس بالاتر آموزش عمومی و همچنین مدارس بالاتر آموزش حرفه ای و نیز مؤسسات آموزشی منجر

به امکان ادامه تحصیل در دانشگاهها می شوند و با امتحان نهایی و یا امتحان نهایی و دیپلم به پایان میرسند.

بر اساس دستورالعمل شورای اروپا به شماره EG/۴۳/۹۵ بتاريخ بیستم جولای ۱۹۹۵ تحصیلات مدارس

بالای آموزش حرفه ای و شغلی با تحصیلات ثانویه در سایر کشورهای اتحادیه اروپا یکسان می باشد.

مدارس پلی تکنیک

مدرسه پلی تکنیک در ابتدا بعنوان یک مدرسه یکساله دانش آموزان ۱۴ تا ۱۵ ساله مقطع نهم راکه می

خواهند بلافاصله بعد از اتمام دوره آموزش عمومی اجباری وارد سیستم دوگانه آموزشی (کار-دانش) شده

و شغلی را فرا بگیرند، می پذیرد و آموزش میدهد. آموزشهای این مدرسه از یک بخش ثابت و عمومی و یک

بخش متغیر و انتخابی تشکیل گردیده است. در بخش انتخابی دانش آموزان برحسب علاقه شغلی خود یکی از هفت رشته موجود را انتخاب میکنند.

ساختار آموزشی

مدارس پلی تکنیک دو نوع هستند: مدارس پلی تکنیک مستقل و مدارس که از لحاظ سازمانی و برنامه ای وابسته هستند، مدارس پلی تکنیک مستقل در یک ساختمان و مجموعه گردآمده اند و تحت مدیریت یک مدیر مستقل اداره می شوند. مدارس پلی تکنیک که از لحاظ سازماندهی مستقل نیستند در محل مجموعه یک مدرسه شریک هستند (یک مدرسه و آموزش اجباری عمومی دیگر) و باین مدرسه تحت مدیریت مشترک قرار دارند.

پذیرش تحصیلی

هر دانش آموز در سال نهم تحصیل اجباری و یا کلاس دهم اختیاری می تواند در مدرسه پلی تکنیک ثبت نام کند.

سطوح و گروههای سنی

مدرسه پلی تکنیک بعد از کلاس هشتم در مدارس Hauptschule مدارس بالاتر آموزش عمومی شروع می شود و کلاس نهم را تشکیل میدهد تغییر در این امر بر اساس علائق و توانایی ها صورت میگیرد. در ۲ یا ۳ سطح در دروس آلمانی، ریاضی و زبان خارجه اجرامی شوند. دانش آموزانی که کلاس هشتم را با موفقیت چندانی به پایان نرسانده اند، می توانند با توجه به توانایی خود در بازار کار تربیت شوند و تحصیلات مناسب و خوبی را برای خود در این زمینه کسب کنند.

دروس تخصصی

دروس اجباری

دروس عمومی

دروس اجباری

دینی، جهت یابی شغلی و زندگی، آموزش سیاسی و اقتصادی، ریاضی، زبان خارجه (انگلیسی)، زیست

شناسی و محیط زیست، بهداشت، تربیت بدنی

دروس انتخابی

دروس تخصصی

فلز، الکترونیک، چوب، ساختمان، بازرگانی، خدمات، توریسم، رشته های تخصصی مستقل

دروس جایگزین اجباری زیر نیز جزء رشته های تخصصی حساب می شوند:

کلاسهای فنی، رسم فنی، کارگاهها، کلاسهای مدیریت کارگاهها، کلاسهای خلاقیتهای انسانی،

دفترداری - (حسابداری)، تمرینات عملی تخصصی، مدیریت آشپزخانه، سرویس دهی و خدمات، تولید آثار

خلاقیتی، زبان خارجه دوم براساس قانون استقلال مدارس امکان ایجاد دروس و مواد جایگزین اضافی نیز

وجود دارد و تعداد ساعات هفته برای این دروس نیز می تواند متغیر باشد.

رشته های انتخابی

دروس آزاد

کامپیوتر پیشرفته، ارتباطات، کاردستی های نساجی، آموزش پیشرفته بهداشت، کلاسهای زبان آلمانی

- تمرینات غیر اجباری

توسعه و تقویت استعداد و علائق، ورزش، آموزش ترافیک.

- کلاسهای تقویتی در کلیه دروس

در بخش دروس تخصصی، دروس اجباری جایگزین، دروس آزاد و تمرینات غیر اجباری می توان با توجه به استقلال و خودمختاری مدارس موضوعات مورد نیاز محلی و یا موضوعات مورد علاقه و تمایل دانش آموزان ارائه نمود، بعنوان مثال تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات، مکانیک - الکترونیک. و وظیفه اصلی اهداف کلی مدارس پلی تکنیک این است که دانش آموزان کلاس نهم مدارس عمومی آموزش اجباری را برای ادامه مسیر تحصیلی و شغلی شان آماده سازد، آموزشهای عمومی را در آنها ادامه داد و تعمیق بخشد، آنها را برای جهت گیری شغلی و تصمیم گیری شغلی آماده سازد و آموزشهای پایه ای حرفه ای را به آنها انتقال بدهد. دانش آموزان بر اساس علاقه، تمایل، استعداد و توانایی قادر به ورود و ادامه تحصیل در مدارس پلی تکنیک می باشند و می توانند در مدارس عادی بالاتر ادامه تحصیل دهند.

برنامه های آموزشی

برنامه آموزشی مدارس پلی تکنیک بر طبق دروس تقسیم شده است. در دروس اجباری مواد درسی بعنوان هسته کلی برای شناخت و آموزش عمومی و کلی در نظر گرفته شده اند. منابع زمان (ساعات اضافی) برای کمک به تعمیق و گسترش آموزشها و یاد در صورت قدرت یادگیری بالای دانش آموزان برای فراگیری مطالب جدیدتر مورد استفاده قرار می گیرند. تعداد ساعات اجباری برای کلیه دانش آموزان ۳۴ ساعت در هفته میباشد. از این میان ۱۹ ساعت به دروس عمومی اجباری (بر اساس اصل استقلال مدارس

از ۱۷ تا ۲۱ ساعت) و ۱۵ ساعت به دروس اجباری جایگزین در حوزه تخصصی (بر اساس اصل استقلال مدارس از ۱۳ تا ۱۷ ساعت) اختصاص دارد. برای دانش آموزانی که زبان مادریشان آلمانی نیست یک کلاس اضافه برای یادگیری زبان آلمانی نیز وجود دارد. در برنامه آموزشی همچنین وظایف آموزشی تربیتی نهفته شده است، که بصورت مستقیم به یک درس خاص مربوط نمی شود بلکه فرارشته ای اجرا می گردد و جزء «اصول آزمایشی» میباشد. بر طبق اصل آزادی اجرای روش تدریس، انتخاب شیوه تدریس مطالب درسی ذکر شده در برنامه آموزشی بر عهده معلم مربوطه است. اهداف کلی تربیتی و آموزشی ذیل باید مورد توجه ویژه قرار گیرند: به روز و مستقل بودن، محترم دانستن تک تک افراد و متنوع بودن بر اساس سلائق دانش آموزان، تأکید بر حق انتخاب رشته تحصیلی، ترویج همکاری اجتماعی در بین دانش آموزان، ایجاد تفکر و رفتار اجتماعی در دانش آموزان، کلاس ها و کارهای کلاسی مبتنی بر فعالیت همگی و دانش آموز محور برنامه ریزی و تشکیل چارچوب کلاس توسط دانش آموزان. از این رو روش های تدریس، کاری، فعالیتی اجتماعی و پروژه ای و نیز شیوه های مختلف تشکیل کلاسها همانند کلاسهای دوره ای، گردشهای علمی، دوره های آموزشی عملی و هفته های تحقیقاتی در این زمینه به بچشم می خورند. به عنوان وسیله های درسی کتابهای رایگان و Oppabierte دستگاه های اطلاعاتی و ارتباط فنی وجود دارد، و همچنین بروشور، فیلم، فیلم های ویدئویی از مؤسسات خارج از مدرسه (اتاق، اداره کار، innungem، شرکتهای) برای یک آموزش در جهت نزدیک شدن به زندگی کاری و زندگی اجتماعی اعمال می گردد.

ارزیابی تحصیلی

در مورد تشخیص و ارزیابی توانمندی دانش آموزان در مدارس پلی تکنیک همان قوانین مربوط به مدارس

Hauptschule میباشد.

ارتقاء تحصیلی

مدرسه پلی تکنیک یک مدرسه یک ساله در پایان آموزش مدارس اجباری میباشد. ادامه تحصیل میتواند

بصورت کارآموزی، در مدارس بالاتر آموزش همگانی، مدارس متوسطه حرفه ای و یا مدرسه بالاتر آموزش

حرفه ای صورت پذیرد. با صدور کارنامه قبولی (کارنامه ای که در آن هیچ نمره «کافی نیست» وجود نداشته

باشد) برای دانش آموز یک کارنامه سالانه و نهایی صادر می گردد، در غیر این صورت تنها یک

کارنامه سالانه صادر می گردد. در کارنامه سالی و نهایی به پایان رساندن ۹ سال تحصیلی قید شده است. از

اینرو دانش آموز مجاز است به شغل آموزش وارد شود. دانش آموزی که با کارنامه قبولی مدرسه

Hauptschule وارد مدرسه پلی تکنیک شده است، در اینجا امکان می یابد که مقطع ۸ را با موفقیت پشت

سربگذارد.

امکان ورود به بازار کار

با کمک رشته های تخصصی که بازمینه های کاری بخش اقتصاد مرتبط می باشند دانش آموزان می

توانند بصورت هدفمند و عملی خود را برای ورود جهت یافته به بازار کار و یا ادامه تحصیل در مدارس مرتبط

آماده گردند.

تدابیر و خدمات ویژه دانش آموزی

در کنار کلیه تفاوت‌های موجود در علائق و توانمندی‌ها توسط اقدامات درونی و برونی کمک مؤثری جهت پیدا کردن مسیر تحصیلی و شغلی و پیدا کردن شغل به دانش آموزان ارائه می‌شود. بابرگزاری هفته‌های کار عملی در کارگاه‌ها و سازماندهی متکی بر عمل و فعالیت عملی کلاسها دانش آموزان بصورت هدفمند برای راهیابی به زندگی شغلی آماده می‌شوند. بابه کارگیری فناوریهای نوین (فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی) در تمامی دروس اجباری و همچنین در دروس اختیاری در چارچوب اختیار مدرسه و یادروس تخصصی دانش آموزان باندیای واقعی کار آشنا می‌شوند. انتقال و توسعه شایستگی‌ها و توانمندی‌های کلیدی (توانمندی‌های شخصی، اجتماعی) اهمیت زیادی دارد. اصول و مبانی آموزشی حرفه‌ای دانشها و توانایی‌های پایه‌ای مشاغل بزرگتر و گسترده‌تر را که در ادامه مسیر تحصیل و در ادامه زندگی بعنوان اساس مشاغل و زندگی مورد استفاده قرار میگیرند به دانش آموزان انتقال میدهند و آنها را برای جهت‌یابی شغلی آماده می‌سازند.

پذیرش تحصیلی

در مقطع ۴ مدارس ابتدایی و تقریباً در پایان ترم اول و یا در آغاز ترم دوم این سال تحصیلی دانش آموزان لایق بصورت شروع درباره مسیرهای موجود ادامه تحصیل بر اساس علائق و توانایی‌ها مطلع می‌شوند. شرط پذیرش در مدارس Hauptschule قبولی در کلاس چهارم مدارس ابتدایی شرط پذیرش برای مدارس بالاتر آموزش عمومی را بدهد، حتی اگر دانش آموز نمره «رضایت بخش» داشته باشد. اگر دانش آموز اجازه انتقال به مدارس بالاتر آموزش عمومی را بطور مستقیم پیدا نکرد، می‌تواند در امتحان ورودی این مدارس شرکت کند.

سطوح و گروه‌های سنی

در مدارس بالاتر آموزش عمومی کلاسها بصورت مختلط و بر اساس سن دانش آموزان تشکیل می شود. دروس کلاسها از نظر ظاهری زیاد متفاوت نمی باشد.

برنامه های آموزشی

انواع مدارس بالاتر آموزش همگانی: در کلاسهای اول و دوم این مقطع هیچ تنوعی وجود ندارد. در این بخش یک وحدت سازمانی و آموزشی برای توجه و جهت گیری آینده دانش آموزان وجود دارد. برنامه آموزشی در این مدارس همانند مدارس Hauptschule است (باندک اختلافی در شیوه کلاس بندی بر اساس توانمندی دانش آموزان در درس آلمانی، انگلیسی و ریاضی. در این مدارس دانش آموزان از همان کلاس اول یک زبان زنده خارجی را فرامی گیرند در کلاس های سوم و چهارم این مقطع دسته بندی های سه گانه زیر وجود دارد. گیمنازیوم (بازبان آموزشی لاتین)، رئال گیمنازیوم (با درس رسم هندسی، ریاضی بیشتر و آموزش فنی) رئال گیمنازیوم در حوزه دانش اقتصاد (با ارائه بیشتر درس شیمی و آموزشهای فنی)

فرایند برنامه آموزشی در کلیه اقسام مدارس اتریش بر اساس اصولی مشابه صورت می پذیرد. از این رو یک وظیفه بسیار مهم در این زمینه برداش شوراهای معلمی یک درس می باشد. به دلیل مشابه بودن برنامه های آموزشی در مدارس Hauptschule و مقطع پایه مدارس بالاتر آموزش عمومی در هر زمان امکان انتقال و ارتقاء وجود دارد. دروسی را که در مدارس Hauptschule گذرانده نشده بودند، می توان با شرکت در امتحانات تعیین سطح پشت سر گذاشته و جبران شوند. اصول استاندارد برنامه هفتگی آموزشی در مورد مقطع پایه مدارس بالاتر آموزش عمومی برای سه قسم یاد شده طبقه بندی زیر راپیش بینی کرده است.

در کلاسهای اول و دوم برنامه آموزشی یکسان برقرار می باشد، در خصوص کلاسهای سوم و چهارم تفاوت هایی میان سه نوع گیمنازیوم برقرار است که در جدول زیر ترتیب ساعات هفتگی دروس در گیمنازیوم، و در داخل پرائنترئال گیمنازیوم و گیمنازیوم در حوزه دانش اقتصاد آمده است :

تعداد ساعات هفتگی دروس اجباری از کلاس اول تا چهارم

کلاس / درس	کلاس اول	کلاس دوم	کلاس سوم	کلاس چهارم
دینی	۲	۲	۲	۲
آلمانی	۵	۴	۴	۴
زبان خارجه	۴	۴	۳	۳
زبان لاتین	-	-	۴	۵
تاریخ و اجتماعی	-	۲	۲	۲
جغرافیا و اقتصاد	۲	۲	۲	۲
ریاضی	۴	۴	۳	۳
رسم هندسی	-	-	۱	۲
زیست شناسی و محیط زیست	۲	۲	۲	۲
شیمی	-	-	۲	۲
فیزیک	-	۲	۲	۲
آموزش موسیقی	۲	۲	۲	۱
آموزش نقاشی	۲	۲	۲	۲
کاردستی فنی/ نساجی*	۲	۲	۲	۲ و ۴
تربیت بدنی	۴	۴	۴	۴
تعداد کل ساعات هفتگی	۲۹	۳۲	۳۲	۳۳

* دانش آموزان یکی از دو درس را به صورت اختیاری و به دلخواه انتخاب می کنند.

بخش دروس اختیاری و تمرینات اضافی نیز بسیار گسترده و متنوع می باشد. در چهارچوب قانون استقلال

مدارس هر گونه تغییر در چارت استاندارد هفتگی باتصمیم کمیته انجمن های مدارس (متشکل از نمایندگان

معلمین، دانش آموزان و والدین) نیز امکان پذیر است. با کوتاه تر کردن ساعت های درسی در تک تک دروس می توان در حوزه های دیگر کلاسهای فشرده و یا حتی دروس جدیدتری را وارد برنامه آموزشی کرد.

اهداف کلی

در مقطع پایین مدارس بالاتر آموزش عمومی دانش های عمومی و پایه ای دانش آموزان عمیق تر و گسترده ترمی شود. این مقطع یک عملکرد دوجانبه دارد: از یک سو آموزشهای لازم جهت ارتقاء به مقطع بالایی این مدارس را ارائه می دهد و از سوی دیگر امکان ادامه تحصیل در مدارس آموزش حرفه ای برای فارغ التحصیلان این بخش و مقطع نیز وجود دارد.

ارزیابی تحصیلی

معمولا ارزیابی کلیه عملکردهای دانش آموزان بطوریکسان و مساوی در دوره های ارزیابی معین صورت می گیرد.

شیوه های تعیین و تشخیص بازدهی دانش آموزان عبارتند از:

- ۱- تشخیص همکاری دانش آموزان در کلاس.
- ۲- تشخیص توانمندی شفاهی (امتحان و تمرین).
- ۳- تشخیص عملکرد کتبی (کار کلاسی).
- ۴- امتحانات کتبی (به شکل تست و دیکته نویسی).
- ۵- تشخیص قابلیت های عملی.

۶- تشخیص قابلیت های ترسیمی.

بطور کلی ارزیابی عملکردها و توانایی های فردی دانش آموز در موارد فوق برعهده معلم میباشد. نمره بندی ها دارای پنج رتبه میباشد (نمره ۱: خیلی خوب تا نمره ۵: کافی نیست) معلمین باید دلایل و پاسخ کتبی خود را در مورد ارزیابی انجام گرفته در صورت درخواست هم به دانش آموزان و هم اولیای تربیتی آنان به شیوه ای کاملا مناسب ارائه دهند.

ارتقاء تحصیلی

دانش آموزانی مجاز به رفتن به کلاس بالاتر می باشند که در کارنامه آنها در هیچ یک از دروس نمره «کافی نیست = ۵» وجود نداشته باشد. همچنین یک مقطع آموزشی هنگامی با موفقیت به پایان رسانده می شود که در هنگام تکرار آن مقطع در کارنامه در یک درس اجباری نمره ۵ «کافی نیست» وجود داشته باشد و همین درس در سال گذشته حداقل نمره ۳ «رضایت بخش» را دریافت کرده باشد. در صورتیکه در کارنامه دانش آموزی یک یا دو نمره ۵ «کافی نیست» وجود داشته باشد دانش آموز مجاز است در آغاز سال تحصیلی بعدی برای کسب نمره قبولی امتحان مجدد بدهد. در ضمن کنفرانس معلمین یک کلاس می توانند در صورت وجود یک نمره «کافی نیست» اجازه انتقال دانش آموز به کلاس بالاتر را بدهند، البته در صورتیکه با توجه به نمرات سایر دروس انتظار پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز کلاس بالاتر توسط دانش آموز برود. البته اگر در سال تحصیلی گذشته نیز همان درس نمره ۵ «کافی نیست» را دریافت کرده باشد، این تصمیم امکان پذیر و عملی نمی باشد. اگر دو نمره ۵ «کافی نیست» در کارنامه وجود داشته باشد، می توان در هر دو درس برای کسب نمره قبولی امتحان مجدد داد. اگر هر دو امتحان نمره قبولی دریافت کردند، مشکلی

برای انتقال به کلاس بعدی وجود ندارد، اما اگر یکی از این دو امتحان نمره قبولی را دریافت کرد و دیگری دریافت نکرد، در این صورت تصمیم‌گیری درباره شایستگی دانش‌آموز برای انتقال به کلاس بالاتر بر عهده شورای معلمین کلاس می‌باشد. اگر دانش‌آموز هر دو امتحان مجدداً نمره قبولی را دریافت نکرد، مجاز به رفتن به کلاس بالاتر نمی‌باشد. این دانش‌آموزان باید کلاس مردود شده را مجدداً بگذرانند (البته این اجازه فقط دوبار وجود دارد و بر این اساس دوره هشت ساله مدارس بالاتر آموزش همگانی را حداکثر در ۱۰ سال می‌توان پشت سر گذاشت) به پایان رساندن مقطع پایه مدارس بالاتر آموزش عمومی منجر به دریافت مدرک پایانی این مقطع نمی‌شود. در این بخش تنها کارنامه سالانه صادر می‌شود. آموزش اجباری در این بخش ۹ سال است و بنابراین این مقطع هنوز به پایان نرسیده است. دانش‌آموز می‌تواند در ادامه مسیر تحصیلی خود یا در مقطع بالایی مدارس متوسطه بالاتر آموزش عمومی ادامه تحصیل دهد و یا در مدرسه ای از نوع دیگر شرکت نماید.

امکان ورود به بازار کار

مسیرهای پیش روی فارغ التحصیلان مقطع پایه مدارس بالای متوسطه آموزش عمومی بشرح زیر می

باشد:

- تقریباً ۶۰ درصد در مقطع بالایی مدارس متوسطه بالای آموزش عمومی به تحصیل ادامه می‌دهند.

- تقریباً ۳۰ درصد در مدارس متوسطه و بالاتر آموزش حرفه ای ادامه تحصیل می‌دهند.

تدابیر و خدمات ویژه برای دانش‌آموزان

دانش آموزانی که بطور موقت در یک درس مشکل داشته باشند می توانند با توصیه معلم و در صورت دلخواه علاوه بر کلاسهای عادی در یک کلاس تقویتی نیز شرکت کنند. این امر در مورد کلیه دروس صدق می کند. کلاسهای تقویتی در چارچوب ساعات درسی که از طرف مدرسه در اختیار معلمین قرار داده می شود برای کلیه دروس تشکیل می گردد. کلاس تقویتی از کلاس اول تا چهارم بصورت کلاس تقویتی برای یک کلاس خاص، بیش از یک کلاس و یا کلی برای کلاسهای مدرسه برگزار شود و به یک درس خاص پردازد. این کلاس ها برای کلیه دروس بصورت دوره ای، فشرده و یا بصورت یکپارچه در کنار درس مربوطه ارائه گردد. برای هر کلاس بازای هر سال تحصیلی مجموعاً ۷۲ ساعت درس و برای هر دانش آموز ۴۸ ساعت درس می توان کلاس تقویتی پیش بینی نمود.

برنامه های آموزشی

برنامه آموزشی عمومی بیشتر رشته های اجباری در برنامه آموزشی سطح مقدماتی را در بر می گیرد. در تمامی سه نوع و در Oberstufenrealgymnasium، رشته های اجباری انتخابی بالغ بر هشت درس در هفته، ده درس در هفته و ۱۲ درس در هفته باید در سالهای ۶ تا ۸ انتخاب شده باشند. درس کامپیوتر به عنوان یک رشته اجباری (دو درس در هفته) در پنجمین سال تمامی انواع یاد شده آموخته می شود.

ارزیابی تحصیلی

قواعد کلی فرایند ارزیابی یعنی داد نمره و گزارشات در بخش شروط عمومی توضیح داده شده است. مدرسه متوسطه آکادمیک، شبیه به تمامی مدارس متوسطه تکمیلی، با امتحان ورود به دانشگاه به اتمام می رسد. دانش آموزانی که از این امتحان سر بلند بیرون بیایند و گواهینامه امتحان ورود به دانشگاه را

دریافت دارند دارندگان گواهینامه امتحان ورود به دانشگاه نامیده می‌شوند. مدرک امتحان ورود به دانشگاه برای ارزیابی مطالعات دانشگاهی ارائه می‌شود. کلیه داوطلبانی که سال تحصیلی قبل را با موفقیت به پایان رسانده باشند، برای دادن امتحان اصلی ورود به دانشگاه مجاز دانسته می‌شوند. همچنین دادن این امتحان برای کسانی که یک نمره ضعیف دارند امکان‌پذیر می‌باشد. از سال تحصیلی ۱۹۹۲/۹۳، امتحان ورود به دانشگاه اصلاح شد. در حال حاضر امتحان جدید که در مدارس متوسطه آکادمیک به عمل می‌آید از دو سطح همسان امتحان ورود به دانشگاه تشکیل شده است:

- حداقل هفت امتحان (بعضی بصورت کتبی و بعضی بصورت شفاهی) در چهار رشته مختلف
- ارائه برگه‌ای دال بر رشته مطالعاتی مشخص شده به جای امتحانات کتبی که در طی اولین نیم ترم هشتمین سال باید به اتمام می‌رسیده است.

آموزش عالی

تاریخچه

در سال ۱۳۶۵ رودلف چهارم، گفت اتریش، دانشگاه وین را که امروز قدیمی‌ترین دانشگاه در کشورهای آلمانی زبان است، بنیاد نهاد. این دانشگاه از خود مختاری زیادی در مقابل نقوذ حکومت و کلیسا کسب کرد و یک دوران شکوفایی را تجربه کرد. پس از بروز بلایایی همچون طاعون، جنگ با عثمانی، اصلاحات و حرکت‌های ضد اصلاحی همین حرکت‌های ضد اصلاحی پس از یک سری حرکت‌های اصلاحی از سال ۱۵۵۴ باعث افتادن تدریجی دانشگاه‌ها به دست طرفداران فرقه عیسوی گردید.

هدف حرکت های ضد اصلاحاتی تاسیس دانشگاه گراتس بود که در سال ۱۵۸۵ از یک کالج به خصوص فرقه عیسوی منتج شده بود و نوع خاصی از مدارس متوسطه فرقه مذکور را نشان می داد. برای این که شکاف موجود میان دانشگاه های وین و گراتس و دانشگاه فرایبورگ در منطقه Breisgran در قلم رو خاندان هابسبورگ از بین برود، در سال ۱۶۶۹ دانشگاه شهر اینسبروک تاسیس گردید. برنامه ریزی و آموزش در این مدارس نیز به فرقه عیسویه واگذار گردید. در مقابل تاسیس دانشگاه سالزبورگ در سال ۱۶۲۲ کمتر از جریانات ضد اصلاحاتی منتج بود، بلکه متأثر از فعالیت های منطقه اسقف نشین سالزبورگ بود که توسط انجمن مذهبی فرقه بندیکت و تحت نفوذ بیشتر کلیسا صورت پذیرفت. با توجه به توسعه اجتماعی مشاهده می شود برخی کودکان ها کودکستان را می پذیرند که هنوز ۳ سال تمام ندارند از این رو در گروه های مهدهای کودک تدابیر سازمانی و آموزشی نیز باید در نظر گرفته شود.

طی قرون ۱۷ و ۱۸ در سرزمین اتریش امروزی چهار دانشگاه وجود داشت که بدون هیچگونه استقلال در برنامه و محتوا تحت نفوذ و نظارت کلیسا بودند و از اینرو از جریان پیشرفتهای علمی عصر جدید خارج بودند. رشد روزافزون دانشجویان برخاسته از طبقه اشراف باعث ایجاد نوعی "نظامی گری" در زندگی آکادمیک و دانشگاهها گردید. کارها و تلاشهای ماریا ترزا و ژوزف دوم باعث شد ساختار جدیدی در سیستم آموزشی دانشگاهها ایجاد شود، دانشگاهها از نو سازماندهی شدند و به مؤسسات دولتی تبدیل شدند. در سال ۱۷۸۲ در راستای اصلاحات دانشگاهی مورد نظر ژوزف دوم دانشگاههای گراتس و اینسبروک تعطیل شدند و به دبیرستانهایی برای آموزش و تربیت کشیشان، کارمندان، پزشکان و ماماها تبدیل گردیدند. با اینکه این اصلاحات پس از مرگ ژوزف دوم تا حدود زیادی پسرفت و عقبگرد داشتند

ولی تبدیل دانشگاهها به مؤسسات عمومی و تحت کنترل دولت به جای خود باقی ماند. در نیمه اول قرن نوزدهم تصمیمات مهم دیگری در مسیر پیشرفت دانشگاههای اتریش صورت گرفتند. در حالیکه دانشگاه سالزبورگ که تحت کنترل ایالت بایرن آلمان بود در سال ۱۸۱۰ منحل گردید، دبیرستانهای اینسبروک در سال ۱۸۲۶ و گراتس در سال ۱۸۲۷ دوباره به عنوان دانشگاه شروع به کار کردند. علاوه بر این مقدمه دانشگاههای صنعتی امروزی در وین، گراتس و لنوبن ایجاد شدند. انقلاب ۱۸۴۸ باعث ایجاد یک نوسازی در دانشگاهها گردید و با تصویب قانون جدید، دانشگاهها تا حد زیادی از استقلال اداری برخوردار شدند. آزادی تعلیم و تعلم توسط دولت تضمین شد. روش تدریس، دعوت استاد و شیوه مدیریت مورد بازنگری قرار گرفت. عبارتهای کهنه‌ای همچون "ملیتها" و "کمیته‌های اساتید" حذف شدند. رشته‌های فلسفی در یک دانشگاه گرد هم آمدند و دوره تحصیلی به چهار سال افزایش یافت. شیوه ورود به دانشگاه از طریق گذراندن دوره‌های آموزشی منتهی به دیپلم (به عنوان مدرک لازم برای ورود به دانشگاه) از نو برنامه‌ریزی شد. برای انجام این اصلاحات اداری و آموزشی گسترش فراوانی در سطح رشته‌ها، پرسنل و امکانات در درون دانشگاهها صورت پذیرفت. در نیمه دوم قرن ۱۹ تأسیس و گسترش مدارس عالی و فنی صورت پذیرفت. از سال ۱۸۷۲ دبیرستان شهر گراتس که توسط دوک بزرگ "یوهان" تأسیس شده بود و نیز مؤسسه پلی تکنیک وین که در سال ۱۸۱۵ ایجاد شده بود (این دو بعدها دانشگاههای صنعتی وین و گراتس شدند)، به عنوان مدارس عالی اداره شدند و مدرسه عالی کشاورزی نیز دوباره احیا شد. در سال ۱۸۹۶ مدرسه دامپزشکی که تحت نظارت ارتش بود، به صورت مدرسه عالی درآمد. در سال ۱۸۹۸ یک آکادمی تخصصی به عنوان بنای اولیه دانشگاه اقتصاد امروزی وین تأسیس شد. در سال ۱۹۰۱ هر دو

مدرسه عالی صنعتی مذکور و در سال ۱۹۰۴ مؤسسه تحقیقات معدن که در سال ۱۸۴۰ در لئوبن ایجاد شده بود، و نیز مدرسه عالی دامپزشکی در سال ۱۹۰۸ از کرسی دکترای برخوردار شدند. این سیستم آموزشی عالی که در قرن نوزدهم ایجاد شده بود حداقل در شکل ظاهری تا به امروز دست نخورده باقی مانده است. پس از سقوط حکومت پادشاهی، دانشگاهها و مدارس عالی اتریش به عنوان مؤسسات آموزشی دولتی تحت نظارت دولت جمهوری اداره شدند. بارزترین کار جمهوری اول دخالت دادن مدارس عالی در مسائل و امور سیاسی آن زمان بود. به خاطر وجود درگیریهای ناسیونالیستی که از پایان قرن نوزدهم وجود داشت، بسیاری از شخصیت‌های دانشگاهی و همچنین دانشگاهها نتوانستند رابطه سازنده‌ای با جمهوری و دموکراسی برقرار کنند. در سالهای بین دو جنگ جهانی تفکر ناسیونالیسم آلمانی - ضداتریشی بر مدارس عالی مسلط بود و تفکر یهودی ستیزی در سطح گسترده‌ای حکمفرما بود. با الحاق اتریش به رایش سوم، شیوه قانونگذاری عالی آموزش آلمان وارد اتریش شد. مخالفان سیاسی و اساتید و دانشجویان یهودی از دانشگاهها اخراج می شدند و گرفتار سناریوی کشتار توسط نازیها می شدند و یا قربانی جنگ جهانی دوم می گشتند و در میان آنها بسیاری از نخبگان و دانشمندان سرشناس اتریشی بچشم می خوردند. دانشگاهها تا حدود زیادی از دست رفته بود. دانشگاهها دچار انحراف معیاری و قدرت طلبی شده بودند و فقط اندکی از اساتید دچار سیاست زدگی نشده بودند. دانشمندان نخبه و مشهور کمی در کشور باقی مانده بودند. تا سال ۱۹۵۵ بعد از جنگ جهانی دوم قوانین مربوط به مدارس عالی اتریش دوباره به اجرا گذاشته شدند و کارآموزش مجدداً به راه افتاد. دانشگاهها صدمات زیادی را از حوادث و آشفتگیهای سال ۱۹۱۸ متحمل شده بودند. بسیاری از قوانین اصولی مدارس عالی متعلق به قرن نوزدهم در دانشگاهها اجرا

می شد. با تصویب قانون جدید آموزشی در مدارس عالی در سال ۱۹۵۵، برای اولین بار یک قانون معتبر برای دانشگاهها و مدارس عالی علمی ایجاد گردید، البته بدون هیچگونه نوآوری در ساختار سازمانی و برنامه‌ریزی، چنانکه قانون مدارس عالی مربوط به قرن نوزدهم تا زمان سازماندهی مجدد در دهه هفتاد تا حدودی بدون تغییر مانده بود. آخرین تأسیس دانشگاه تاکنون مربوط به دهه شصت می‌باشد. در سال ۱۹۶۲ دانشگاه تازه تأسیس سالزبورگ شروع به کار کرد. در سال ۱۹۶۶ مدرسه عالی علوم اجتماعی و اقتصاد در لینتس شروع به کار کرد و در این فاصله در کنار دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد از یک دانشکده حقوق و یک دانشکده صنعتی و علوم طبیعی نیز برخوردار گردید. در سال ۱۹۷۰ مدرسه عالی علوم تربیتی در کلاگن فورت راه‌اندازی شد و در سال ۱۹۹۳ با ایجاد تحول در ساختار آن به دانشگاه کلاگن فورت تغییر نام داد. به علاوه این دانشگاه به دو دانشکده علوم انسانی و اقتصاد تقسیم گردید. با آغاز به کار قانون فراگیر تحصیل در مدارس عالی (AHStG) در سال ۱۹۶۶ طی دو دهه کل سیستم آموزشی دانشگاهی از زیربنای قانونی جدیدی برخوردار گردید و مدرن‌تر شد. در سال ۱۹۷۵ قانون برنامه‌ریزی دانشگاهی جدیدی به مرحله اجرا درآمد. از مهمترین نوآوریهای موجود در این قانون دخالت دادن کلیه اساتید، دانشجویان و پرسنل اداری در روند کلیه تصمیمات دانشگاهی و نیز نوسازی در ساختار مؤسسات می‌باشد. تحصیلات هنری از لحاظ تاریخی تقریباً به تازگی دارای سیستم آموزشی آکادمیک گردیده است. تدریس کاملاً شخصی و شیوه آموزش غیرهماهنگ با سیستم آموزشی استاندارد در آموزشگاههای "اساتید" مشهور هنر هنوز هم تأثیر خود را بر برنامه‌ریزی و روش تدریس "کلاسهای هنری تخصصی" در دانشگاهها حفظ کرده است. قدیمی‌ترین دانشگاه هنر، آکادمی هنرهای تجسمی در وین است. قیصر لئوپولد دوم در سال ۱۶۹۶

یک آکادمی برای نقاشی، مجسمه‌سازی، معماری، پرسپکتیو و ساخت بناهای مستحکم تأسیس کرد. در سال ۱۷۶۶ آکادمی سلطنتی قلمکاری و در سال ۱۷۶۷ آکادمی گراورسازی تأسیس شدند. این سه آکادمی در سال ۱۷۷۲ توسط ملکه ماریا ترزا تحت عنوان "انجمن سلطنتی آکادمی هنرهای تجسمی" متحد شدند. پس از دگرگونیهای متعدد در ساختار این آکادمی، عنوان آکادمی هنرهای تجسمی در سال ۱۸۷۲ براساس قانون جدید آموزشی به مدرسه عالی ارتقاء یافت. اصول قانونی این مدرسه عالی بر قانون برنامه‌ریزی ساختار آکادمی‌های مصوب سال ۱۹۵۵ تأثیرگذار بود و در سال ۱۹۸۸ قانون جدید ساختار آکادمی‌ها و مدارس عالی جایگزین آن شد. بنیان و اساس دانشگاه‌های هنر در نیمه اول قرن نوزدهم ریخته شد. "انجمن دوستان موسیقی حکومت سلطنتی اتریش" در سال ۱۸۱۷ یک مدرسه آواز با مدیریت آنتونیو سالیری افتتاح کرد که به سرعت رشته‌های آموزشی سازهای مختلف نیز در آن گسترش پیدا کرد. تاریخ دانشگاه موسیقی اینسبروک به تأسیس یک مدرسه آواز در سال ۱۸۱۶ توسط "انجمن موسیقی ایالت اشتایرمارک" بازمی‌گردد. همچنین تأسیس انجمن موسیقی کلیسا در سالزبورگ در سال ۱۸۴۱ نقطه شروع تشکیل دانشگاه موسیقی "موتزارت" بود. در سال ۱۹۰۹ دولت اداره هنرستان موسیقی وین را در دست گرفت و آن را "آکادمی سلطنتی و هنرهای نمایشی" نام نهاد. آکادمی "موتزارت" که از سال ۱۸۸۱ توسط بنیاد بین‌المللی موتزارت "اداره می‌گردید، در سال ۱۹۱۴ به صورت عمومی درآمد و به هنرستان موسیقی تبدیل گردید و بالاخره در سال ۱۹۲۲ تحت نظارت دولت درآمد. تأسیس دانشگاه هنرهای عملی در وین با اصلاحات آموزشی علم‌گرایانه نیمه دوم قرن نوزدهم مرتبط است. در سال ۱۸۶۷ مدرسه مشاغل هنری متعلق به "موزه سلطنتی هنر و صنعت اتریش" با هدف پرورش نیروهای متخصص هنری در عرصه صنعت

تأسیس شد. در طول سالها رشته‌هایی همچون فلزکاری و منبت‌کاری به برنامه تحصیلی این دانشگاه اضافه شد، این دانشگاه در سال ۱۹۰۹ تحت نظارت دولت درآمد. بین سالهای ۱۹۳۸ و ۱۹۴۵ تمامی دانشگاههای هنر امروزی توسط آلمانها اداره می‌شد. در دوره جمهوری دوم این دانشگاهها تبدیل به آکادمی شدند: آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی در وین (۱۹۴۷) و آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی "موتزارت" در سالزبورگ (۱۹۵۳). هنرستان موسیقی گراتس در سال ۱۹۶۳ به عنوان "آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی گراتس" تحت نظارت دولت درآمد. با قانون برنامه‌ریزی مدارس عالی هنر مصوب سال ۱۹۷۱ این آکادمی‌ها به مدارس عالی تبدیل شدند و بالاخره در سال ۱۹۷۳ مدرسه خصوصی هنر در لینتس که در سال ۱۹۴۷ تأسیس شده بود تحت عنوان "مدرسه عالی طراحی صنعتی و هنری لینتس" به دولت واگذار شد. در سال ۱۹۶۲ در راستای قوانین جدید آموزشی دوره‌های آموزش تکمیلی به شرح ذیل از لحاظ سازمانی تبدیل به آکادمی شدند:

- مؤسسات آموزشی مشاغل اجتماعی خاص

مؤسسات فوق با نام قبلی "مدرسه مددکاری" که از سال ۱۹۷۶ عنوان "آکادمی مشاغل

اجتماعی" را گرفت و دوره آموزشی آن ۲ سال بود؛ از سال ۱۹۸۷ دوره آموزشی به ۳ سال

افزایش یافت)

- آکادمی‌های علوم تربیتی (تربیت معلم)

- مؤسسات آموزش شغلی معلمان

- انستیتوهای آموزشی و آموزش شغلی (ادامه تحصیل معلمان؛

با بند هفتم قانون برنامه‌ریزی مدارس در سال ۱۹۸۳ انستیتوهای آموزش شغلی برای معلمان

مدارس حرفه‌ای و معلمان مدارس که به تازگی به مؤسسات آموزشی - تربیتی تبدیل شده بودند

تقسیم‌بندی شد).

• آکادمی‌های پزشکی - فنی

تا سال ۱۹۹۲ آموزشهای مربوط به مشاغل بالای پزشکی - فنی در چارچوب قانون پرستاری، که در

مجله دفتر صدراعظم اتریش به شماره ۱۰۲ در سال ۱۹۶۱ چاپ شده بود، برنامه‌ریزی شده بود. این قوانین

بسته به رشته آموزشی دوره‌های ۲ تا ۳ ساله را در نظر گرفته بودند و سپس دانشجویان از این مدارس

پزشکی و فنی فارغ‌التحصیل می‌شدند. باتصویب قانون مشاغل پزشکی - فنی برنامه‌ریزیهای چندی در مورد

مشاغل پزشکی - فنی ایجاد شد و مدت تحصیلات در این رشته‌ها به سه سال افزایش یافت و سطح مدارس

پزشکی - فنی به آکادمی ارتقاء یافت.

• آکادمی‌های مامایی

پس از تصویب قانون مامایی در سال ۱۹۶۳ که مربوط به سال ۱۹۲۵ بود و در سال ۱۹۶۳ دچار

بازخوانی و اصلاحات شده بود دوره دو ساله تحصیلات مامایی در مؤسسات آموزشی مامایی ایجاد شد. در

قانون جدید شغل مامایی که در سال ۱۹۹۴ تصویب شد، دوره تحصیلات مامایی به دوره تکمیلی نیز ارتقاء

یافته و به ۳ سال افزایش یافته است و فارغ‌التحصیلی از رشته مامایی از این پس از آکادمی صورت می‌گیرد.

ساختار آموزشی

سیستم دانشگاهی در اتریش بر یک خودآموزی رها از کنترل و گسترده پایه‌ریزی شده است. نسبت و سطح ساعات شرکت در یک کلاس در ترم و شرکت در امتحانات موضوعی با برنامه‌ریزی درسی تک‌تک دانشجویان مرتبط است. تحصیلات مدارس عالی تخصصی به صورت نظام سالی برنامه‌ریزی شده‌اند. حضور در کلاسها بین ۲۵ تا ۳۱ ساعت در هفته می‌باشد. دوره‌های تحصیل دانشگاهی که اساساً هدفشان ارائه آموزش آکادمیک به جوانان همراه با آمادگی آنها برای آینده شغلی‌شان می‌باشد، در انتها به کسب مدرک آکادمیک منتج می‌گردد. بخشی از برنامه‌های تحصیل کوتاه برای حرفه از پیش تعیین شده منتج به مدرک آکادمیک نمی‌گردند. بین تحصیلات دانشگاهی، تحصیلات دکتری، دوره‌های تحصیل تکمیلی و اضافی تفاوت وجود دارد. ساختار دوره‌ها که منتج به صلاحیت آموزشی می‌گردند، در بخشی ۲.۲.۳ آورده شده است. تحصیلاتی که به اولین مدرک ختم می‌شود به دو بخش تقسیم شده‌اند و هر دو با امتحان کسب مدرک به پایان می‌رسند. قبل از دومین امتحان کسب مدرک، دانشجویان باید مدرکی دال بر قبولی در امتحان اول را ارائه نمایند. دانشجویانی که اولین مدرک را در دست دارند، مجازند تا در تحصیلات دکتری در رشته ویژه یا رشته وابسته به آن ادامه تحصیل دهند تحصیلات دکتری شامل ارائه پایان‌نامه (تزدکتری) و امتحان شفاهی در رشته‌های مختلف می‌باشد. تحصیلات پزشکی از سه مقطع تشکیل یافته و مستقیماً به درجه دکتری ختم می‌شود. حداقل زمان و طول تمامی دوره‌ها در قانون تحصیلات آورده شده است. اغلب دوره‌ها از ۸ تا ۱۰ نیم ترم تحصیلی به طول می‌انجامد تحصیلات دکتری دو نیم ترم دیگر را نیز در بر می‌گیرد. حداقل طول تحصیلات پزشکی ۱۲ نیم ترم می‌باشد. با این وجود، زمان حقیقی و واقعی

طول دوره عموماً بیشتر از زمان آورده شده در فوق می‌باشد. تنها ۶ درصد از کل دانشجویان تحصیلاتشان را در خلال حداقل زمان آورده شده به اتمام می‌رسانند. بیشتر دوره‌های کالج‌های هنرهای زیبا منتج به مدرک آکادمیک می‌گردد. دانشجویان دوره‌های کالج هنر همانند دانشجویان دانشگاه‌ها از شرایط یکسان برخوردارند. دوره‌های دیپلم ۳ تا ۶ سال به طول می‌انجامند. فارغ‌التحصیلان دوره‌های تحصیل کوتاه مدت، عنوان متخصص دریافت می‌کنند و مدرک آکادمیک به آنها تعلق نمی‌گیرد. حداقل مدت زمان دوره‌های تحصیلاتی که به درجات و مدارک آکادمیک ختم می‌شوند. به فارغ‌التحصیلان معماری در کالج‌های هنر عنوان Mag. Arch (لیسانس معماری) داده می‌شود. Mag. Art (لیسانس هنر) به فارغ‌التحصیلان دوره‌های آموزش هنری و دیگر رشته‌ها و تحصیلات مربوطه اعطاء می‌شود. مراکز آموزش عالی در کشور اتریش شامل دانشگاه‌ها، دانشکده‌های هنرهای عالی، مدارس عالی فنی و کالج‌های تخصصی دو تا سه ساله است. مراکز آموزش عالی اتریش در زمینه هنر و موسیقی بسیار قوی است و دانشکده موسیقی و آثار هنری و دانشکده هنر کاربردی شهر وین از مراکز قوی هنری اروپا به شمار می‌آیند.

شرط ورود به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی اتریش داشتن مدرک (Reifeprüfungszeugnis) است. دانشکده‌های هنرهای عالی امتحان ورودی نیز برگزار می‌کنند. مراکز آموزش عالی در اتریش محدودیتی برای پذیرش دانشجویان ندارند. تحصیلات دانشگاهی شامل دو دوره عمومی (Der erste Studienabschnitt) و تخصصی (Studienabschnitt Zweite) است. البته در پایان دوره عمومی امتحانات برگزار می‌شود ولی مدرکی صادر نمی‌شود. همه دانشگاه‌های اتریش دولتی هستند و بودجه آنها را دولت تامین می‌کند و دانشجویان ملزم به پرداخت شهریه

نیست. در سال ۱۹۹۳ میلادی مجلس اتریش تاسیس مدارس عالی فنی (Fachhochschulen (FH (مشابه نظام آموزشی آلمان) را تصویب کرد. هدف از تاسیس مدارس عالی فنی، کوتاه کردن دوره تحصیل و راهیابی سریعتر دانش آموختگان به بازار کار است. از سال ۱۹۹۴ میلادی تا کنون بیش از ۴۰ مدرسه عالی فنی مجور تاسیس گرفته اند که در رشته های مختلف دوره های ۴ ساله برگزار می کنند. تفاوت مدارس عالی فنی با دانشگاه ها در کاربردی و حرفه ای بودن تحصیلات است. در پایان دوره ها دانشجویان باید یک دوره شش ماه تا یک ساله را در مراکز گوناگون به کارآموزی بپردازد. شرط ورود به مدارس عالی فنی، همان شرط ورود به دانشگاه هاست و در مواردی مدارک حرفه ای نیز مورد توجه قرار می گیرند. زمانی که تعداد متقاضیان بیشتر از گنجایش دانشگاه ها باشد امتحان ورودی برگزار می شود.

- در اتریش حدود ۱۸ دانشگاه و ۱۱۰ انجمن آموزشی وجود دارد و زبان ملی و رسمی تدریس در این دانشگاه ها آلمانی می باشد.
- تحصیل در دانشگاه های اتریش از ترم زمستانی ۲۰۰۱ برای دانشجویان خارجی رایگان نیست و ترمی ۷۲۷ یورو شهریه تحصیلی دریافت می گردد.
- تامین هزینه های تحصیلی بوسیله کار ضمن تحصیل در اتریش امکان پذیر نیست مگر آنکه دانشگاه با توجه به نمره های بالای دانشجویان خارجی به آنها در خود محیط دانشگاه کار دهد.

- اخذ پذیرش برای ادامه تحصیل در دانشگاه های اتریش شرط اعطای ویزا از سوی دولت اتریش است. برای ورود به دانشگاه های اتریش داوطلب باید دانشجوی رشته مورد نظر در کشور خود باشد، به عبارت دیگر دیپلم به تنهایی قابل قبول دانشگاه های اتریش نیست.
- دانشجویانی می توانند به عنوان دانشجوی رسمی در دانشگاه های اتریش به تحصیل ادامه دهند که مدرک تحصیلی آنها در کشوری که آن را کسب کرده اند و همچنین در اتریش برای ورود به دانشگاه کافی باشد.
- دانشجویانی که قبلا در دانشگاه به تحصیل اشتغال داشته اند باید گواهی صادره از دانشگاه را ارائه دهند و در این گواهی باید کلیه نمرات منعکس باشد.
- مهلت ثبت نام برای ترم تابستانی تا اول فوریه و برای ترم زمستانی تا اول سپتامبر می باشد یعنی مراکز مربوطه باید مدارک متقاضی را تا زمانهای نامبرده دریافت کرده باشند که معمولا توصیه می شود که متقاضیان بدلیل بالا بودن تعداد تقاضاها از ۶ ماه قبل درخواست خود را به دانشگاه ارائه دهند.
- هزینه زندگی و تحصیل در اتریش سالیانه ۷۵۰۰ یورو می باشد که این هزینه به عنوان ساپورت مالی برای اخذ ویزای تحصیلی باید به حساب متقاضی در اتریش واریز گردد که بعد از اخذ روادید قابل برداشت می باشد.

- جهت ثبت نام در دانشگاه ارائه بیمه درمانی الزامیست و بیمه درمانی برای هر ۶ ماه حدود ۳۰۰ یورو در نظر گرفته می شود.

مؤسسات آموزش عالی علمی و هنری و وظیفه اصلی آموزشی خود، یعنی آموزش مقدماتی حرفه‌ای را با ارائه دروس در مقاطع لیسانس و فوق لیسانس انجام می دهند. پس از آن به عنوان عالیترین درجه تحصیلی، تحصیل در دوره دکترا نیز امکان پذیر است. وظیفه فارغ التحصیلان این دوره در اصل تربیت و آموزش نسل بعد علمی خواهد بود. قسمت عمده‌ای از تحصیلات دوره دکترا به گونه‌ای سازمان یافته که در برگیرنده تمام گرایشهای مربوط به یک رشته باشد. بدین ترتیب مثلاً تمامی گرایشهای علوم طبیعی یک دکترای مشترک دارند. دوره دکترای فارغ التحصیلان دانشگاههای هنر مشترکاً با همکاری یک دانشگاه علمی برگزار می شود. ادامه تحصیل در دانشگاه از طریق شرکت دوره‌های آموزشی صورت می پذیرد. ساختار آموزشی تقریباً برای تمام رشته‌های تحصیلی به طور یکسان یا بسیار شبیه به هم برنامه ریزی شده است. تحصیل در مقطع کارشناسی حداکثر به دو مرحله تقسیم می شود. هر مرحله تحصیلی با انجام امتحان نهایی که خود از تعدادی امتحانات مربوط به دروس تخصصی مختلف تشکیل یافته اتمام می یابد. اجازه شرکت در امتحان مدرک نهایی منوط به ارائه یک پایان نامه است. مرحله دوم تحصیلی می تواند به منظور تخصصی شدن بیشتر به شاخه‌های تحصیلی متفاوت تقسیم شود. دوره دکترا حداقل به مدت چهار ترم طول می کشد. این دوره با ارائه رساله دکترا به عنوان مدرک اصلی سنجش کارایی علمی دانشجو و با انجام امتحانات شفاهی نهایی در این دوره به پایان می رسد. از سال ۱۹۹۹ می توان دوره تحصیلی دانشگاهی را که به اخذ مدرک منجر می شود با پیشنهاد دانشگاه و موافقت وزارت مربوطه به دو مرحله تحصیلی (کارشناسی

و کارشناسی ارشد) تقسیم کرد این تقسیمات در حال حاضر در حال اجرا هستند. طول زمان تحصیلی تنها از جنبه کمترین حد مجاز آن معین شده است. در قوانین تحصیلی حداقل زمان قانونی تحصیل در نظر گرفته شده که تنها در شرایط استثنایی قابل کمتر شدن است. در مورد اکثر رشته‌های تحصیلی این حداقل شامل هشت ترم می‌شود، اما می‌تواند دوازده ترم یا بیشتر هم طول بکشد. اصولاً تجاوز از این حداقل مدت تحصیل نیز بصورت قاعده در آمده است. تحصیلات دانشگاهی دو مرحله‌ای با اخذ مدرک کارشناسی ارشد یا دکترا و تحصیلات سه مرحله‌ای با اخذ مدرک کارشناسی یا دکترا پایان می‌یابد. حداقل مدت زمان تحصیلی در یک مدرسه عالی حرفه‌ای با احتساب زمان تعیین شده برای پایان‌نامه بالغ بر سه سال می‌شود. تقریباً مدت زمان تحصیل در تمام مدارس عالی حرفه‌ای که سابقاً تأسیس شده‌اند چهار سال است. در نظر گرفتن دوره‌های کارآموزی مدت زمان تحصیل را طولانی‌تر می‌کنند. تحصیل با شرکت در امتحان پایانی اخذ مدرک به پایان می‌رسد که خود از پایان‌نامه و یک امتحان کمیسیونی تشکیل شده است. تحصیل در یک مدرسه عالی حرفه‌ای با اخذ مدرک دانشگاهی پایان می‌یابد. این مدرک دانشگاهی برای ادامه تحصیل در مقطع دکترا در یک دانشگاه معتبر است. تحصیل در مقطع دکترا برای فارغ‌التحصیلان مدارس عالی حرفه‌ای دو ترم بیشتر از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی طول می‌کشد. تحصیل در خدمات عالی فن‌آوری، پزشکی و مامایی سه سال طول می‌کشد که به سه سال تحصیلی تقسیم می‌شود.

سال تحصیلی

سال تحصیلی در دانشگاهها در تاریخ اول اکتبر شروع و در تاریخ ۳۰ سپتامبر پایان می‌یابد. ترم زمستانه در تاریخ اول اکتبر و ترم تابستانی (ترم بهاره) در تاریخ اول مارس شروع می‌شود. هر کدام از دانشگاهها

می‌توانند در تاریخ دیگری شروع ترم دوم را اعلام کنند. با شروع ترم تحصیلی کلاسهای درس نیز شروع می‌شوند. ترم زمستانی و ترم تابستانی هر یک حداقل ۱۴ هفته آموزشی و در مجموع ۳۰ هفته آموزشی را شامل می‌شوند. تعطیلات تابستانی بطور معمول ۳ ماه به طول می‌انجامد (جولای، آگوست، سپتامبر) در تعطیلات بجز دوره‌های آموزشی تابستانی، گردشهای علمی دانشگاهی و دوره‌های کارآموزی هیچ کلاس دیگری تشکیل نمی‌شود. امتحانات را می‌توان در آغاز و پایان تعطیلات برگزار کرد و در صورت توافق داوطلبان می‌توان به صورت استثناء در حین تعطیلات نیز امتحانات را برگزار نمود.

دوره های آموزشی

در مدارس کلاسها به طور معمول ۶ روز در هفته تشکیل می‌شوند. البته امکان تعطیل اعلام کردن شنبه و تشکیل هفته ۵ روزه نیز امکان دارد. به طور معمول کلاسها را نباید زودتر از ساعت ۸:۰۰ تشکیل داد. البته امکان تشکیل کلاسها در ساعت ۷:۰۰ نیز با توجه به امکان حمل و نقل دانش‌آموزان و بر اساس سایر اولویت‌ها و نیاز به این امر امکان‌پذیر است. کلاسهای درس نباید بعد از ساعت ۱۸:۰۰ و در روزهای شنبه بعد از ساعت ۱۲:۴۵ بطول انجامد. از سال تحصیلی ۱۹۹۴/۹۵ دوره های آزمایشی چندین ساله ای برای اجرای دوره های آموزشی شبانه روزی در مدارس پایه صورت گرفت. دوره های آموزشی شبانه روزی از دو بخش آموزشی و مراقبتی تشکیل شده است. بخش مراقبتی از دو زمان آموزشی مرتبط با درس و آموزش شخصی، یک بخش زمان آزاد و یک بخش زمان پذیرایی تشکیل شده است. بخش آموزشی و بخش مراقبتی می‌توانند به صورت مجزا و یا به صورت ضربدری نسبت به یکدیگر تشکیل شوند در صورت

ضربدبری بودن دانش‌آموزان باید این دوره را ببینند چرا که بخش درسی و بخش مراقبتی در طول روز تغییر می‌کنند. در صورت انتخاب شیوه مجزا توسط شورای مدرسه پس از ساعات آموزشی، ساعات بخش مراقبتی بعد از ظهر شروع می‌شوند. در این صورت امکان شرکت دانش‌آموزان در تنها برخی از بعدازظهرها و یا حتی عدم شرکت آنها در بخش مراقبتی وجود دارد. هزینه‌های مربوط به غذای نهار و یا ساعات آزاد (که می‌توانند مورد استفاده معلمان و یا روانشناسان اجتماعی قرار گیرند) توسط والدین و یا بخش‌داریها پرداخت می‌شود. ساعات شروع درس معمولاً ۸:۰۰ صبح می‌باشد. در شرایط خاص شروع کلاس از ساعت ۷:۰۰ صبح نیز ممکن است. پایان کلاسهای درس حداکثر ساعت ۱۸:۰۰ و در صورت نیاز ۱۹:۰۰ می‌باشد. این امر به مقطع تحصیلی مدرسه مربوط است. در روزهای شنبه پایان کلاسها حداکثر ساعت ۱۲:۴۵ خواهد بود. روز یکشنبه کلاسهای درس کلاً تعطیل هستند. هر ساعت درسی اصولاً ۵۰ دقیقه طول می‌کشد. برخی کلاسهای خاص را می‌توان به دلایل مهم و حیاتی به مدت ۴۵ دقیقه کاهش داد. بین ساعتهای درس زنگهای تفریح به مدت ۵ تا ۱۵ دقیقه وجود دارد. در صورت تشکیل کلاس در بعدازظهر زنگ تفریح ظهر باید به حد کافی طولانی باشد تا دانش‌آموزان امکان خوردن نهار را داشته باشند. این زنگ تفریح معمولاً یک ساعت می‌باشد. البته دستورالعمل ثابت قانونی درباره آن وجود ندارد. در مورد تعداد ساعات درسی هفتگی تفاوت‌های قابل توجهی میان مقاطع و انواع مدارس وجود دارد. این تعداد ساعات از ۲۱ ساعت در هفته برای کلاس اول مدرسه ابتدایی (اولین مقطع تحصیلی ۶ سالگی) شروع می‌شود، برای مدارس عالی آموزش عمومی (مقاطع نهم تا دوازدهم ۱۵ تا ۱۸ سالگی) به بیش از ۳۳-۳۴ ساعت در هفته می‌رسد و برای مدارس عالی ترفنی و مؤسسات کارآموزی (مقاطع نهم تا سیزدهم ۱۵ تا

۱۹ سالگی) تا ۴۰ ساعت در هفته خواهد بود. در برنامه آموزشی هفتگی که توسط مدیر مدرسه تنظیم می‌شود باید تعداد کل ساعات آموزشی هفتگی تا حد امکان به صورت مساوی بین روزهای هفته تقسیم شود. تعداد ساعات آموزشی روزانه برای کلاس اول تا چهارم بین ۴ تا ۶ ساعت، در مقطع پنجم تا هشتم حداکثر ۸ ساعت و برای کلاس نهم حداکثر ۱۰ ساعت می‌باشد. دروس و موضوعات آزاد نیز در بین این ساعات باید محاسبه شود. در مدارس شبانه‌روزی که در سیستم آموزش اجباری حل شده‌اند بخش مراقبتی از دوشنبه تا جمعه باید حداقل تا ساعت ۱۶:۰۰ ارائه گردد. در آکادمیهای آموزشی و تربیتی و آکادمیهای آموزش حرفه‌ای تعداد ساعات هفتگی برای دانشجویان بین ۳۰ تا ۴۰ ساعت است. این میزان به نیمسال تحصیلی بستگی دارد. ساعت شروع درس ۷:۰۰ صبح است. شروع درس در ساعت ۸:۰۰ صبح نیز ممکن است. حداکثر ساعت تشکیل کلاس ساعت ۲۰:۰۰ می‌باشد.

مراکز آموزش عالی تخصصی Fachhochschulen

مطابق قانون تحصیلات و آموزش که در ماه می ۱۹۹۳ توسط پارلمان اتریش به تصویب رسید. Fachhochschulen در کشور اتریش از سال آکادمیک ۱۹۹۴/۹۵ تصویب و از آن زمان تا کنون به عنوان نوعی از تحصیلات دانشگاهی قلمداد گردید. پارلمان دوره‌های آموزش فنی و حرفه‌ای را که عملاً از پیش تعیین شده بودند و اساس علمی داشتند به تصویب رساند که حداقل زمان طول این دوره‌ها ۶ نیم ترم تحصیلی می‌باشد و حداقل ۱۹۵۰ درس را در بر می‌گیرد. پذیرش منوط به داشتن گواهینامه امتحان ورود به دانشگاه نمی‌باشد. این کالجها برای اشخاصی تأسیس شده است که مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مورد نیاز برای رشته مورد تحصیل را دارا می‌باشند. فارغ‌التحصیلان مدارس فنی و حرفه‌ای که از مهارت و دانش ویژه

و کافی برخوردار می‌باشند، از اعتبار ویژه‌ای در ارتباط با برنامه‌ی تحصیلی به منظور کاهش طول تحصیل برخوردار خواهند شد. فارغ‌التحصیلان Fachhochschulen می‌توانند در تحصیلات دکتری در رشته‌ی خود در دانشگاه ثبت‌نام نمایند. تأمین مالی از طریق دولت و نیز از طریق بخشهای خصوصی صورت می‌گیرد.

آموزش عالی غیر دانشگاهی

در کشور اطریش معدودی از رشته‌های آموزش تکمیلی غیر دانشگاهی وجود دارد. یک دوره مطالعاتی Fachhochschule (در کالجهای رشته‌ی ویژه‌ی متوسطه‌ی تکمیلی) در سال ۱۹۹۴/۹۵ برقرار گردید. رشته‌های ذیل در حال حاضر برای ادامه‌ی تحصیل در دسترس می‌باشد:

- کالجهای آموزش معلم، کالجهای آموزشی برای معلمان اشاعه و آموزش مذهبی، کالجهای آموزش

معلم فنی و حرفه‌ای و کالجهای فنی

- کالجهایی برای مشاغل اجتماعی

- کالجهای پیراپزشکی

- دوره‌های دانشگاهی تکمیلی ویژه برای مشاغل و حرفه‌های تجاری و فنی

همانطور که در بالا توضیح داده شد، کالجهای آموزش معلم فنی و حرفه‌ای و فنی، معلمان را برای

مدارس ابتدایی، مدرسه‌ی متوسطه‌ی عمومی. مدارس ویژه و برای سال پیش فنی و حرفه‌ای آماده و آموزش

می‌دهد. کالجهای مخصوص و مجزای آموزش معلم به معلمان آموزش مذهب و دین را آموزش

می‌دهد. همچنین همانگونه که در بالا توضیح داده شد، کالجهای آموزش معلم فنی و حرفه‌ای و کالجهای

فنی به معلمان فنی و حرفه‌ای در بعضی از رشته‌های آموزشی و تعلیمی کالجهای فنی حرفه‌ای و کالجهای فنی متوسطه عالی (تکمیلی) و مقدماتی را آموزش می‌دهد.

آموزش غیر دانشگاهی در کالجهای پیراپزشکی به هفت رشته مختلف تقسیم‌بندی می‌شود. حداقل طول دوره دو سال می‌باشد. فارغ‌التحصیلان مدرسه متوسطه آکادمیک ممکن است آموزش فنی و حرفه‌ای را در دوره‌های ویژه بعد از دانشگاه در تجارت، صنایع دستی، بازرگانی و توریسم به اتمام رسانند ترک‌کنندگان کالج فنی و حرفه‌ای و فنی تکمیلی که در کالجهای متوسطه تکمیلی مطالعه و تحصیل می‌کنند، ممکن است یک مدرک فنی و حرفه‌ای اضافی دریافت دارند. ترک‌کنندگان کالجهای فنی تکمیلی ممکن است در کالج تجاری متوسطه تکمیلی حضور یابند. در بعضی از نظامها و رشته‌ها، کالجهای ترک‌کنندگان کالج فنی و کالج فنی و حرفه‌ای متوسطه معرفی شده‌اند.

تعداد دانشجویان	
۷۰۸۳	کالج آموزش معلم
۷۸۹	کالج آموزش معلمان دینی
۵۷۵	کالج آموزش معلم فنی و حرفه‌ای و فنی
۱/۲۶۲	کالجهای مربوط به مشاغل اجتماعی

اهداف آموزشی

قوانین حقوقی مربوط به دانشگاهها و وظایف آموزشی را به صورت بسیار کلی معین کرده است. بنابر قانون تحصیلات دانشگاهی (UNISTG) دانشگاهها و وظایف آموزشی خود را توسط ارائه آموزش در راستای پرورش حرفه‌ای افراد در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا و با ارائه دوره‌های آموزشی جهت

ادامه تحصیل انجام می‌دهند. آنها رشته‌های تحصیلی هنر، آموزش حرفه‌ای هنری، هنری - تربیتی یا هنری - علمی و همچنین پرورش از طریق هنر را به هنرجویان عرضه می‌کنند. جزئیات وظایف آموزشی در حقوق آموزشی از برشمردن تمامی رشته‌های عرضه شده توسط دانشگاهها حاصل می‌شود. وزارت مربوطه محل هر رشته دانشگاهی را معین می‌کند. هدف از آموزش در مدارس عالی تخصصی آموزش حرفه‌ای بر مبنای علمی است. برنامه معین جلسات درس و ترتیب امتحانات توسط کمیسیون تحصیلی دانشگاههای علمی و هنری مشخص می‌شوند. در مدارس عالی حرفه‌ای کمیته کارشناسی این برنامه را معین می‌کند.

برنامه های آموزشی

قانون کلی مدارس عالی (مصوب سال ۱۹۹۶) منجر به وضع مقررات حقوقی فراگیری در زمینه برنامه درسی گردید که شامل تمام دانشگاهها می‌شد. با تصویب قانون تحصیلات دانشگاهی در سال ۱۹۹۷ تنظیم برنامه درسی در دانشگاهها و از سال ۱۹۹۸ دانشگاههای هنر از حالت متمرکز خارج شد. وضع مقررات جزئی که سابقاً برعهده قانونگذار و وزارت مربوطه بود با تعیین چارچوب حقوقی و به دست آوردن فضای تصمیم‌گیری وسیعتر به کمیسیون‌های آموزشی خود دانشگاهها محول شد تا خود برنامه درسی خود را تعیین کنند. قوانین فراگیر آموزشی در اصل تنها شامل تعیین تعداد ترمهای تحصیلی و همچنین حداقل و حداکثر میزان کلی ساعتهای درسی در طول مدت تحصیل نمی‌شدند. دیگر ضرورت ندارد که هماهنگی میان انتظارات و خواسته‌های سیستم اشتغال و آموزش حرفه‌ای آکادمیک با فراگذشتن از دانشگاهها از طریق سیستم سیاسی حاصل شود، بلکه انجام این امر با ارتباط مستقیم کمیسیون آموزشی و نمایندگان بخش اشتغال میسر می‌شود.

قانون آموزش دانشگاهی برای ایجاد هماهنگی با بخش اشتغال روشهایی را پیش‌بینی کرده است. این تمهیدات کمیسیونهای آموزشی را موظف می‌کنند که از تمامی پیشنهادها مبنی بر تغییر برنامه تحصیلی استقبال کنند. براساس استماع نظریات طرفین یک نمودار قابلیت به دست می‌آید که اساس طراحی برنامه آموزشی قرار خواهد گرفت. در نتیجه ضرورت دارد نمودار قابلیت و طرح برنامه آموزشی با ارزیابی روشهای درون و برون دانشگاهی تهیه شود. برنامه آموزشی مدارس عالی حرفه‌ای با مسئولیت شخصی خود این مدارس تهیه می‌شوند. به هر صورت لازم است این برنامه‌ها از طرف شورای مدارس عالی فنی به رسمیت شناخته شوند. برنامه دوره‌های آموزشی مرکز دانشگاهی تحصیلات عالی با مسئولیت شخصی خود مرکز دانشگاهی طراحی می‌گردد.

امکانات تحصیلی

اعطای کمک هزینه های تحصیلی

در ترم زمستان ۲۰۰۱/۲۰۰۰ در مجموع ۲۰۱۸۵ کمک هزینه برای دانشجویان دانشگاههای علمی پرداخت شده است. برای دانشجویان دانشگاههای هنر تعداد ۷۱۱ کمک هزینه و برای دانشجویان مدارس عالی تعداد ۲۶۱۶ مورد کمک هزینه پرداخت شده است. تقریباً ۳۶٪ دریافت کنندگان کمک هزینه که مشغول به تحصیل در دانشگاهها بودند از حداکثر کمک هزینه استفاده کرده اند. میانگین کمک هزینه تحصیلی در دانشگاهها در ترم زمستانی ۲۰۰۱/۲۰۰۰ مبلغ ۵۱۸۰۰ شیلینگ در سال بوده است.

کمک هزینه های تحصیلی ویژه دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاههای خارجی

وزارت آموزش و علوم و فرهنگ کمک هزینه هایی برای دانشجویان ، دانش آموختگان و دانشمندان

جوان خارجی در چهارچوب برنامه های مربوط به کمک هزینه ای در ذیل ارائه می دهد:

- ارائه کمک هزینه های اتریش برای دانشجویان و دانش آموختگانی که موضوع کارهای تحقیقاتی

مقطع کارشناسی یا رساله دکترای آنها در رابطه با کشور اتریش باشد.

- کمک هزینه های طرح ارنست ماخ (Ernst Mach) به دانش آموختگان کشورهای صنعتی برای

انجام فعالیتهای علمی در اتریش

- کمک هزینه های طرح برتا فون سوتنر (Bertha von Suttner) برای نوشتن رساله دکتری و به

پایان رساندن تحصیلات دکتری در اتریش (ارائه کمک هزینه به مدت سه سال)

- کمک هزینه های طرح فرانتس ورفل (Farnt Werfel) کمک هزینه های دو ساله تحقیقاتی برای

مدرسان جوان دانشگاهها ، که کانون فعالیتهای و مشغولیتهایشان ادبیات اتریش است، برای

تحصیلات تکمیلی در اتریش تقاضا نامه ها جهت دریافت این کمک هزینه ها به نمایندگیهای اتریش

در خارج از کشور تحویل می گردند . انتخاب دریافت کنندگان کمک هزینه توسط یک کمیسیون

از دانشمندان در اتریش صورت می پذیرد. در سال تحصیلی ۲۰۰۳-۲۰۰۲ بیش از ۲۴۵ کمک هزینه

در چهارچوب این چهار برنامه مربوط به کمک هزینه در اختیار دانشجویان و دانش آموختگان بیش

از ۳۰ کشور قرار گرفت .

- ارائه خدمات تدارکاتی و پشتیبانی اجتماعی و بهداشتی به دانشجویان

- برقراری امنیت اجتماعی برای دانشجویان داخلی و خارجی

امکانات آموزشی ویژه دانشجویان دوره های عالی خصوصی

علاوه بر ۱۸ دانشگاه دولتی در اتریش، مدارس عالی کلیسایی و مدارس عالی علوم کاتولیکی وجود دارند. مراکز خصوصی مختلفی دوره های MBA را ارائه می کنند. این دوره ها از لحاظ دولتی تأیید شده نیستند. دوره های آموزشی خارج از ساختار دانشگاهها بر اساس قانون آموزش دانشگاهی به مرور زمان می توانند قالب دانشگاهی به خود بگیرند. در حال حاضر ارائه دهندگان دوره های مدارس عالی تخصصی، اشخاص حقوقی با حقوق خصوصی هستند. از سال ۱۹۹۹ (قانون تأیید مؤسسات آموزشی تحت عنوان دانشگاههای خصوصی) دوره های تحصیلات ثانویه یا به عبارت دیگر مؤسسات آموزشی خصوصی مشابه مدارس عالی دولتی می توانند از لحاظ دولتی با عنوان دانشگاههای خصوصی تأیید شوند. اهمیت کمی دانشگاههای خصوصی تاکنون ناچیز بوده است.

پذیرش تحصیلی

برای پذیرش در دوره معمولی تحصیلی، دانشجویان باید مدرک امتحان ورود به دانشگاه را داشته باشند. دانشجویان از یک دانشگاه ویژه برای یک دوره درخواست می نمایند. سپس آنها در هر نیم ترم مجبور به ثبت نام در دوره ای می باشند که انتخاب کرده اند. در بعضی موارد، الزام به دادن امتحانات تکمیلی نیز وجود دارد. دانشجویانی که درخواستهای پذیرش رسمی را برای دوره ای که انتخاب کرده اند، در دست ندارند مجبور به دادن امتحانات تکمیلی قبل از ورود به دانشگاه یا در دو ترم اول دوره می باشند. قوانین تحصیلی، درخواستهای رسمی برای ورود به دوره های مختلف تحصیلی را تشریح و توصیف می نمایند. در

کالجهای هنرهای زیبا تنها بعضی از دوره‌هایشان دارای امتحان ورودی است که استعداد هنری ارزیابی می‌گردد. داوطلبانی که امتحان ورودی به دانشگاه را پشت سر گذاشته باشند، ممکن است از آنها امتحان ورودی به دانشگاه که در برگیرنده ارزیابی برای تحصیلات دانشگاهی در طیف محدودی از رشته‌ها است به عمل آید.

دانشجویان خارجی

در یک سال تحصیلی حدود ۱۵٪ از کل دانشجویان دانشگاههای علمی دانشجویان خارجی هستند. این دانشجویان در دانشگاههای هنر ۳۷٪ از کل دانشجویان هستند. سه دانشجویان خارجی در سال ۲۰۰۰/۲۰۰۱ در مدارس عالی فنی بیش از ۳٪ بوده است. تعداد دانشجویان رسمی کشورهای اروپایی شرقی (لهستان، چک، اسلواکی، مجارستان، رومانی، بلغارستان) که در اتریش مشغول به تحصیل هستند از ۲۰۰۰ نفر در ترم زمستان ۹۱-۱۹۹۰ به ۸۷۰۰ نفر در ترم زمستان ۲۰۰۲-۲۰۰۱ رسیده است. و بدین ترتیب در این یازده سال چهار برابر شده است. اما تعداد دانشجویان غیر اروپایی که از کشورهای در حال توسعه کمتر شده است. میزان فارغ التحصیلان خارجی در دانشگاههای اتریش در سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۰ بالغ بر ۱۰٪ از کل فارغ التحصیلان بود.

پذیرش دانشجویان خارجی

فردی که تابعیت کشور اتریش را دارا نمی باشد. تبعه های خارجی که از شرایط یکسان تبعه های اتریشی بهره می برند به قرار ذیل می باشند :

شهروندان لوگزامبورگ، شهروندان Liechtenstein و اشخاصی که در ایالت (شهر) Bolzano (ایتالیا) با زبان مادری آلمانی که خودشان را اعضای این جامعه زبانی دانسته و تبعیت اطریشی را دارا نمی باشند.

شرایط پذیرش

دانشجویان خارجی اگر مدارکشان معادل با مدرک Matura باشد و به آنها اجازه ورود به دانشگاهی در کشور خودشان را بدهد. در دوره های تحصیلی دانشگاه پذیرفته می شوند. آنها همچنین باید مدرکی را ارائه نمایند که دال بر این باشد که یک مؤسسه آموزش عالی در کشور خودشان، آنها را در تحصیلات دانشگاهی در رشته مورد نیاز و مورد نظر مورد پذیرش قرار داده است.

مدارک مورد نیاز

- بر خورداری از مدرک مدرسه متوسطه Matura / Reifepru fung

- گذراندن Fachhochschule Programmes به منظور ورود به کلیه مؤسسات آموزش

عالی (دانشگاه ها، دانشگاه های هنر و .....)

- بر خورداری از دانش کافی زبانی

دانش کافی از زبان آلمانی مورد نیاز می باشد. در موارد خاص ، دانشجویان باید امتحان زبان آلمانی را (بصورت کتبی و شفاهی) در دانشگاه قبل از ثبت نام به عنوان دانشجویان تمام وقت، پشت سر گذارند. امکانات و شرایط تحصیل زبان آلمانی در تمامی دانشگاه ها و در تعدادی از مدارس آموزش زبان در دسترس و قابل ارائه می باشد. برای دانشجویان خاور نزدیک، دوره های ویژه ای از طریق جامعه Hammer - Purgstall ارائه می گردد.

جابجایی دانشجویان

از مجموعاً ۱۳۳۰۳ فارغ التحصیل داخل کشور، یعنی فارغ التحصیلان مقاطع اول و دوم در سال تحصیلی ۱۹۹۹-۲۰۰۰ در دانشگاههای علمی ۲۸٪ در طی تحصیل در رابطه با تحصیلات خود دوره ای را در خارج از کشور به سر برده اند. این میزان در دانشگاههای هنر ۲۱ درصد است که نمایانگر افزایشی حدود ۲ درصد نسبت به سال تحصیلی ۱۹۹۷-۹۸ و حدود ۸٪ نسبت به سال تحصیلی ۱۹۹۶-۹۷ می باشد. در مورد فارغ التحصیلان مقطع اول میزان فارغ التحصیلان داخلی در سال تحصیلی ۱۹۹۹-۲۰۰۰ در دانشگاههای علمی حدود ۳۰٪ و در دانشگاههای هنر ۲۵٪ است. در مورد مدارس عالی تخصصی در سال ۱۹۹۹-۲۰۰۰ میزان ۳۴ درصد از فارغ التحصیلان در طی تحصیل دوره ای را در خارج از کشور پشت سر گذاشته اند. در سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۰، ۱۰۹۴ مورد کمک هزینه تحصیلی برای تحصیل در خارج از کشور، بر حسب معیارهای اجتماعی، و در مجموع به میزان ۱۹۲۰۶۸۴ یورو ارائه شده است. این میزان نسبت به سال گذشته افزایش چشم گیری نداشته است، اما در مجموع از سال ۱۹۹۵ به بعد افزایشی ۴۰ درصدی را نشان می دهد. از طرف وزارت آموزش، علوم و فرهنگ اکثر کمک هزینه ها تنها به منظور تحصیلات تکمیلی برای فارغ التحصیلان دانشگاهها و مدارس عالی تخصصی اتریش ارائه می شوند (برنامه های کارشناسی ارشد و یا دکتری در کشورهای غیر آلمانی زبان). در این زمینه در سال تحصیلی ۱۹۹۹-۲۰۰۰ میزان ۲ میلیون یورو تخصیص داده شد. و یا به منظور کارآموزی در سازمانهای بین المللی و فراملی در سال ۱۹۹۹-۲۰۰۰ به میزان ۱۲۵۰۰۰۰ یورو کمک تعلق گرفت. محبوبترین کشورها برای تحصیل کشورهای عضو اتحادیه اروپا، امریکا و کانادا هستند. از سال تحصیلی ۹۸-

۱۹۹۷ تا ۲۰۰۰-۱۹۹۹ با مجموع ۱۲۸۵۷ مورد اقامت در خارج از کشور، دانشجویان اتریشی در چهارچوب برنامه های گوناگون با اهدای کمک هزینه مورد حمایت قرار گرفتند. از این میزان ۱۱۹۹۱ دانشجوی پیش از اتمام مقطع اول و ۱۶۵۸ دانشجوی پس از فارغ التحصیلی کمک هزینه دریافت کرده اند.

۹۷٪ از سفرهای خارج توسط دانشجویان دانشگاهها صورت می گیرد. یک چهارم این موارد سفر توسط دانشجویان دانشگاه وین (۲۹٪) و نیز دانشوران رشته های علوم اجتماعی و اقتصادی (۲۵٪) از بیشترین کمک هزینه های اقامت در خارج از کشور استفاده کرده اند. در زمینه تحصیلات در خارج از کشور از سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ افزایش اندکی در میزان موارد تحصیل در دیگر کشورهای اروپایی و چین به چشم می خورد. میزان موارد اقامتهای تحصیلی در کشورهای اروپای مرکزی و شرقی و نیز امریکای شمالی تغییری نکرده است. در مقایسه با سالهای ۱۹۹۵-۱۹۹۴ تا ۹۷-۱۹۹۶ تعداد سفرهای تحصیلی خارجی دانشجویان اتریشی در چهارچوب برنامه های اعطای کمک هزینه تقریباً بدون تغییر مانده است. در سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ تعداد دانشجویان اتریشی متقاضی کمک هزینه در چهارچوب برنامه های اراسموس بالغ بر ۲۴۷۹ نفر می گشت که ۶۵/۵ درصد از آنها این کمک هزینه را دریافت کردند.

در سال ۲۰۰۱/۲۰۰۰ تعداد این دانشجویان به ۳۰۷۷ نفر افزایش یافته بود که ۶۲/۳٪ از آنها موفق به دریافت کمک هزینه شدند. از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۱ در چهارچوب برنامه های لئوناردو از ۹۳۵ دانشجو و حمایت به عمل آمد. در چهارچوب طرح گسترش فرصت های نوین آموزشی و برنامه های درسی جدید در حوزه آموزش حرفه ای در سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ در مجموع ۱۸ پروژه با هدایت اتریش با دریافت مبلغ ۲/۸ میلیون یورو حمایت مالی شدند. برای مدت ۲ تا ۳ سال ۱۴ پروژه نوآورانه از طرف اتحادیه اروپا

کمک مالی دریافت کردند، که سه مورد از آنها برای حمایت از قابلیت‌های زبانی و یکی برای راه اندازی یک شبکه فرا ملی بود.

کمک هزینه های جابجایی دانشجویان

طرح اراسموس

از سال تحصیلی ۱۹۹۲/۹۳ کمک هزینه های جابجایی دانشجویان از محبوبیت بسیاری برخوردار شده اس همچنین در سال تحصیلی ۲۰۰۲/۰۳ موارد درخواست این کمک هزینه ها ۱۰٪ افزایش داشته است . در میان دانشجویان انگلیس رتبه اول و فرانسه رتبه دوم را به عنوان محبوبترین کشورهای میزبان دارا هستند . به طور سنتی دانشگاهها و پس از آنها آکادمی های تعلیم و تربیت و آکادمی های اجتماعی بهترین امکانات را برای جابجایی دانشجویی عرضه می کنند.

ارزیابی تحصیلی

از دانشجویان امتحانات کتبی و شفاهی به عمل می آید. امتحانات نهایی بوسیله هیأت امتحانات برگزار می گردد. مدارک دیپلم و پایان نامه های دکتری برای ارزیابی در نظر گرفته می شوند. تفاوت بین امتحانات از طریق قانون تحصیلات اعمال می گردد. قوانین و دستوراتی که بر دوره های تحصیلی مختلف اعمال می شوند، روشن کننده نوع امتحان و تعداد دفعات امتحان در طی دوره تحصیلات می باشد. مربی (استاد دانشگاه) تصمیم می گیرد که در چه تاریخی از نیم ترم تحصیلی و با چه شیوه و روشی (امتحان کتبی یا شفاهی) دانشجویان ارزیابی گردند. قضاوت در مورد موفقیت دانشجو در یک درس - به استثنای

دروس نظری - بر عهده استاد می‌باشد. چه در دانشگاهها و چه در دانشگاههای هنر برای هر مقطع تحصیلی امتحان مربوط به آن برگزار می‌شود: در مقطع کارشناسی امتحان کارشناسی و در مقطع کارشناسی ارشد امتحان کارشناسی ارشد. برای برگزاری این امتحانات در قانون تحصیلات دانشگاهی مصوب سال ۱۹۹۷ سه شکل امتحان پیش بینی شده است:

امتحانات کمیسیونی برای تمام رشته‌ها

امتحانات تخصصی برای هر رشته تخصصی

امتحانات درسی برای هر بخش از دروس تخصصی

کمیته آموزشی در مورد اینکه کدام امتحان یا کدام سیستم در هر رشته تحصیلی استفاده شود تصمیم می‌گیرد. علاوه بر شرکت در امتحانات کارشناسی و کارشناسی ارشد ارائه یک پایان نامه کارشناسی یا کارشناسی ارشد نیز ضرورت دارد. در تحصیلات دوره دکترا، مدرک اصلی اثبات کارایی دانشجویان دکترا است. تحصیل با پشت سر گذاشتن امتحان شفاهی دوره دکترا پایان می‌یابد. برای نظام امتحانی در مدارس عالی حرفه ای مقررات مرکزی خاصی وجود ندارد. هر دوره آموزشی در مدارس عالی فنی ترتیب امتحانی خاص خود را دارد. تحصیل در تمام رشته های مدارس عالی فنی با انجام امتحان لیسانس پایان می‌یابد. این امتحان از یک پایان نامه و یک امتحان کمیسیونی تشکیل می‌شود. اساساً امکان تکرار هر امتحان که توسط یک ممتحن برگزار می‌شود برای هر دانشجویان تا سه بار و در هر امتحان که توسط یک کمیته برگزار می‌شود دوبار است. پس از مرحله دوم تحصیلی، یکبار تمدید اضافه بر تعداد پیشین امتحانات مجاز خواهد بود. در رشته های هنر امتحانات دیپلم را می‌توان تا سه مرتبه تکرار نمود. قبول نشدن در آخرین دور مجاز

امتحانات باعث محرومیت از تحصیل می شود. ادامه تحصیل یا شروع به تحصیل مجدد این دانشجو در هیچ یک از دانشگاههای داخلی مجاز نمی باشد اما تغییر رشته در هر زمان امکان پذیر است. پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز امتحانات می تواند همچنین در صورت احتمال محرومیت از رشته جدید تحصیلی مد نظر قرار گرفته شود. در آکادمی مشاغل اجتماعی اصولاً همان درستور العملها، آیین نامه ها و ابلاغیه هایی اعتبار دارند که در مورد مدارس حرفه ای استفاده می شوند. در مورد کارآموزی، دروس عملی و تمرینها فقط دو معیار قضاوتی وجود دارد: «موفقیت آمیز» و یا «بدون موفقیت».

در دروس نظری قضاوت علمی با انجام امتحان شفاهی (امتحانی در مورد موضوع درس در طول ترم برای درس نظری مذکور) صورت می پذیرد. مقررات مربوط به این مورد در قوانین آموزشی معین شده اند. تکرار دوباره امتحان شفاهی در صورت عدم موفقیت امکان پذیر است.

در سمینارها و کلاسهای حل تمرین کارآیی دانشجویان به طور مستمر و در طی تمام ترم مورد بررسی قرار می گیرد. (به صورت شفاهی، کتبی و عملی)

امکان اعتراض کتبی به نمره عدم قبولی نیز وجود دارد. در کالج ها اصولاً همان دستور العملها، آیین نامه ها و ابلاغیه هایی اعتبار دارند که در مورد مدارس حرفه ای استفاده می شوند (قانون آموزشی مدارس، دستور العملهای مربوط به ارزیابی در مورد کارائی علمی). سوالات امتحانی توسط معلمان معین می شود. از دیگر وظایف معلمان در کالج ها به عمل آوردن امتحانات و ارائه پیشنهاد در مورد سوالات امتحانی در زمینه امتحانات دیپلم کالج ها به شورای مدارس استان است.

قضایات در مورد کارآیی عملی دانش آموز در هر ترم بر مبنای همکاری وی در کلاس درس و تشخیص کارایی وی از طریق شفاهی، کتبی و عینی صورت می گیرد. امتحانات شفاهی در مورد مطالب درسی هر ترم می توانند در صورت تمایل دانش آموز و تشخیص معلم به عمل آیند. تکرار این امتحانات شفاهی امکان پذیر نمی باشد. در صورت عدم قبولی و یا عدم ارزیابی در یک ترم، امتحانات شفاهی در ترم بعد به عمل می آیند.

در پایان هر ترم، دانش آموز کارنامه دریافت می کند.

در کالج در پایان دوره تحصیلی امتحان لیسانس به عمل می آید.

در آکادمی های فنی-پزشکی و مامایی برای ارزیابی موفقیت تحصیلی در چهارچوب آموزش نظری در طی زمان تحصیلی امتحاناتی توسط کادر آموزشی ارائه دهنده دروس تخصصی مربوطه برگزار می شوند. در چهارچوب آموزش عملی ارزیابی مداومی در طول ترم به عمل می آید و در پایان هر سال تحصیلی کارنامه صادر می گردد. پس از به اتمام رساندن دوره تحصیلی یک امتحان لیسانس کمیسیونی توسط کمیسیون امتحانات به عمل می آید.

ارزشیابی مدارک تحصیلی

۱- مدارک Diplom که با ۲ تا ۳ سال تحصیل، صادره از کلیه کالج ها با هر گرایش و همچنین

تحصیلات نیمه تمام حداقل با گذراندن دوره عمومی دانشگاه ها (Studienabschnitt) به شرط

برخورداری از دیپلم دبیرستان "کاردانی" ارزشیابی می شود.

۲- مدارک (FH)Diplom Ingenieur، Magister. Art، Magister (FH)، Diplom Ingenieur، Magister (FH)

که با ۳ تا ۴ سال تحصیل (طول دوره اسمی) صادره از کلیه دانشگاه ها، دانشکده های هنرهای عالی و مدارس عالی فنی، "کارشناسی" ارزشیابی می شود.

۳- Diplom Ingenieur، Magister. Art، Magister که با ۴ تا ۵ سال تحصیل (طول دوره اسمی) صادره

از کلیه دانشگاه ها، دانشکده های هنرهای عالی و در صورت گذراندن پایان نامه، "کارشناسی ارشد پیوسته" و یا با داشتن مدرک کارشناسی "کارشناسی ارشد" ارزشیابی می شود.

۴- مدارک Doktor به شرط داشتن مدارک بند های ۲ و ۳ یا کارشناسی ارشد "دکتری" ارزشیابی می شود.

۵- هیچیک از مدارک دانشگاهی که به صورت خصوصی، مکاتبه ای، ترددی و غیر حضوری گرفته شود ارزشیابی نمی شود.

مشاوره تحصیلی

عدم قبولی در آخرین دور مجاز شرکت در امتحان منجر به محرومیت از تحصیل می شود. ادامه تحصیل و یا شروع به تحصیل مجدد (در همان رشته) در دانشگاههای داخلی مجاز نمی باشد. البته تغییر رشته تحصیلی در هر زمان امکان پذیر است. پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز امتحانات می تواند در امر محرومیت از تحصیل در رشته جدید مد نظر قرار گیرد. هر ترم در صورتی پشت سر گذاشته می شود که توانایی دانشجوی در تمامی مواد درسی با توجه به کسب حداقل نمره که در قانون تحصیلی در نظر قرار گرفته شده، مثبت ارزیابی شود. ادامه تحصیل با وجود تعدادی مواد درسی که دارای ارزشیابی منفی و یا عدم

ارزیابی بوده اند ممکن خواهد بود. (جزئیات دستورالعمل ها در قوانین تحصیلی آمده است). پیش شرط ارزیابی مثبت در یک درس، حضور دانشجو در کلاس، بر طبق حداقل زمان حضور که در قوانین تحصیلی در نظر گرفته شده، می باشد. پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز دوره کارآموزی به وسیله صدور کارنامه گواهی می شود. در صورتیکه دوره کارآموزی با موفقیت پشت سر گذارده نشود، باید با انجام یک شغل تجربی که از نظر ارزشی با کارآموزی برابر باشد تکرار شود. تعدادی از معلمان آکادمی به عنوان مشاور آموزشی در نظر گرفته شده اند. این معلمان در صورت تقاضای دانشجویان در مورد انتخاب واحد، تعیین دوره آموزش و امتحان لیسانس یا مسائل دیگر اطلاعات لازم را در اختیار دانشجویان قرار می دهند.

اشتغال دانشگاهیان

لازمه فارغ التحصیل شدن از یک دانشگاه لزوماً مجوز اشتغال را به همراه نخواهد داشت. در صورتیکه برای استخدام در قسمتهای دانشگاهی مجوز قانونی اشتغال لازم باشد، این مجوز به جز در رشته دامپزشکی با یک دوره آموزشی ارتقائی بدست می آید. (برای مثال در شغلهای پزشکی، دبیری، قضاوت و غیره) امکان تحصیل به عنوان دانشجوی مهمان، ارتباط با مؤسساتی که در زمینه اشتغال فعالیت می کنند و همچنین کارآموزی تحت نظارت در این مؤسسات، اشتغال فارغ التحصیلان این آکادمی ها را تسهیل می نماید. کار کردن بر روی پروژه های عملی و کارهای تجربی و همچنین کارآموزی اجباری حرفه ای که در زمینه های فنی برای آموزش دانشجویان در نظر گرفته شده، زمینه اشتغال آسانتر فارغ التحصیلان کالج را فراهم می کند. با مطابقت گرایشهای تحصیلی نیازهای روز بخش صنعت، تجربه کاری این فارغ التحصیلان نیز حاصل می شود. با سهمی که تمامی گروههای حرفه ای نامبرده امروزه در چهار چوب

تحصیلات دانشگاهی در زمینه آموزش عملی در حوزه مؤسسات درمانی و دیگر گرایشهای مربوط به بهداشت ایفا می کنند، تبدیل دانش نظری آنان به تجربه شغلی و از این طریق ورودشان به دنیای کار ممکن خواهد شد.

گسترده‌گی جغرافیایی مراکز آموزش عالی

از نقطه نظر تاریخی و قدمت دانشگاهها در اتریش، در وین و گراتس متمرکز شده‌اند. در پنج دانشگاه علمی و سه دانشگاه هنر موجود در پایتخت به استثنای چند مورد جزئی کلیه رشته‌های علمی و هنری ارائه می شود که بیش از یک سوم رشته‌های دایر شده می شود. براساس رشته‌های ارائه شده و از نظر گسترده‌گی به ترتیب: شهرهای گراتس، سالزبورگ، اینسبروک، لینتس و کلاگن فورث یعنی ۷ مرکز ایالت از کلیه ۹ مرکز ایالت مراکز دانشگاهی به حساب می آیند. ارائه و وجود مدارس عالی تخصصی و دوره‌های تحصیلی آن از دانشگاهها گسترده تر و محلی تر است.

آمار تحصیلی

تعداد رسمی دانشجویان اتریشی پذیرفته شده در دانشگاههای کشور، تا آغاز دهه ۹۰ افزایش یافت و از آن زمان اندکی تنزل یافته است. در ترم زمستانی ۲۰۰۱/۲۰۰۰ تعداد ۱۹۱۱۷ نفر تحصیلات خود را در یکی از دانشگاههای علمی آغاز کردند. بیشترین استقبال از رشته های ادبیات و علوم طبیعی (۱۱۲۷۷ نفر)، علوم اجتماعی و اقتصادی (۶۱۷۵ نفر)، رشته های فنی (۴۰۰۰ نفر)، رشته های حقوق (۲۳۴۸ نفر) صورت گرفته است. در ترم زمستانی ۲۰۰۱/۲۰۰۰ همچنین ۸۰۵ نفر در شش دانشگاه هنر مشغول به

تحصیل شدند که ۵۹ درصد از این جمعیت از خارج آمده بودند. مجموع تعداد دانشجویان از سال ۱۹۷۰ تقریباً چهار برابر شده است. در ترم زمستانی ۲۰۰۱/۲۰۰۰ در دانشگاههای علمی در مجموع تعداد ۲۳۴۷۲۸ دانشجو ثبت نام کردند که از این تعداد ۳۲۵۸۰ نفر خارجی بوده اند. ۲۲۱۵۳۲ نفر (۴/۹۴٪) از دانشجویان دانشگاهها دانشجویان عادی و ۱۳۲۹۲ نفر (۵/۵ درصد) دانشجویان خاص بوده اند. درصد زنان از کل دانشجویان ۵۱/۲ درصد بوده است. در همین ترم تعداد ۶۵۳۷ نفر در دانشگاههای هنر و تعداد ۱۱۷۰۰ نفر در مدارس عالی تخصصی ثبت نام کردند. با مقایسه تعداد دانشجویان اتریشی نسبت به جمعیت ساکنین بین ۱۸ تا ۲۶ سال، در صد دانشجویان از این جمعیت رقم ۲۹٪ را نشان میدهد. این رقم در طی ۲۰ سال گذشته بصورت مداوم در حدود ۱۰ درصد رشد داشته است. از شرکت کنندگان در کلاسهای درس دانشگاهها (دانشجویان اتریشی) در حدود ۹۳٪ در سنین بین ۱۸ تا ۲۵ سال بوده اند. یکی از اثرات بلند مدت رقم بالای ورود به مدارس عالی در سالهای گذشته رشد تعداد فارغ التحصیلان بوده است. نسبت به بالاترین رقم سال تحصیلی ۹۷-۱۹۹۶ تعداد نخستین و دومین سری فارغ التحصیلان در سال تحصیلی ۲۰۰۰ با رقمی معادل ۱۴۹۳۳ اندکی تنزل یافته است و از اوایل دهه هشتاد سهم زنان از تعداد فارغ التحصیلان دانشگاهها رفته رفته افزایش یافته است. در حالیکه سهم زنان فارغ التحصیل در بین سالهای ۱۹۸۰ و ۱۹۸۳ رقم ۳۴٪ را نشان میداد، این رقم تا سال تحصیلی ۲۰۰۰/۱۹۹۹ به رقم تقریبی ۴۷/۹٪ افزایش یافت. بطور میانگین دانشجویان دوره تحصیلی خود را در ۱۴ ترم به اتمام رسانده و فارغ التحصیل می شوند. در اصل دوره تحصیل در دانشگاهها بصورت قانونی بین ۴ تا ۵ ترم پیش بینی و تنظیم شده است. تنها ۴/۸٪ از دانشجویان تحصیلات خود را در مدت زمان پیش بینی شده به اتمام میرسانند.

تعداد فارغ التحصیلان دانشگاههای هنر در مجموع ثابت بوده است. در سال تحصیلی ۱۹۹۹/۲۰۰۰ در مجموع ۷۰۱ دانشجوی تحصیلات هنری خود را به پایان رساندند. بخشی از دانشجویان در حین تحصیل بخاطر شاغل بودن به درآمد شخصی متکی هستند. بیش از یک سوم فارغ التحصیلان سال تحصیلی ۱۹۹۷/۹۸ در حین تحصیل بصورت مداوم شاغل بوده اند و ۳۵٪ باقی مانده بیشتر در ایام تعطیلات شاغل بوده اند. درصد تحصیلات عالی در میان شاغلان در اتریش ۷/۲ در صد است (شاغلان دارای مدارک مدارس عالی نسبت به کل شاغلان)

فارغ التحصیلان دانشگاهها با مسئله و مشکل روز افزون اشتغال مواجه هستند. تعداد فارغ التحصیلان بیکار ثبت شده در مرکز خدمات بازار کار در دهه های گذشته تا سال ۱۹۹۶/۹۷ رو به رشد بود و از آن زمان اندکی از آن کاسته شده است. در مارس سال ۲۰۰۱ تعداد فارغ التحصیلان جویای کار ۴۰۲۰ نفر اعلام گردید. سهم افراد بالای ۵۰ سال از این تعداد از تاریخ مارس ۱۹۹۸ کمتر شده است.

نرخ آکادمیهای آموزشی طی سال ۱۹۹۹/۲۰۰۰

آکادمی علوم تربیتی

تعداد مؤسسات: ۱۴، تعداد دانشجویان: ۱۰۲۰۲

آکادمی علوم تربیتی حرفه ای و شغلی

تعداد مؤسسات: ۴، تعداد دانشجویان: ۱۲۰۵

آکادمی آموزشی زراعت و جنگلداری

تعداد مؤسسات: ۱، تعداد دانشجویان: ۸۲

آکادمی آموزشی مذهبی

تعداد مؤسسات: ۹، تعداد دانشجویان: ۸۰۶

آکادمی مشاغل خدمات اجتماعی

تعداد مؤسسات: ۱۳، تعداد دانشجویان: ۱۲۲۵

کالج های فنی - حرفه ای

۵۸ کلاس (۵۳ دولتی و ۵ خصوصی)، ۱۳۴۰ دانشجو

کالج های بازرگانی

۲۳ کلاس، ۴۸۲ دانشجو

کالج های مد و صنعت پوشاک

۷ کلاس (۶ دولتی و ۱ خصوصی)، ۱۱۷ دانشجو

کالج های توریسم

۲۷ کلاس، ۷۲۹ دانشجو

تحقیقات آموزشی

اسناد مربوط به کلیه پروژه های اجرا شده در اتریش در حوزه تحقیقات و توسعه آموزشی، در نشریه

دوسالانه (تحقیقات آموزشی در اتریش) منتشر می گردد. وضعیت فعلی تحقیقات آموزشی در اتریش

بصورت کلی در فعالیت های زیر مشخص می گردد:

مشارکت در تحقیقات آموزشی

مشارکتهای بین المللی

اتریش به طور مداوم در پروژه های تحقیقاتی IEA شرکت می کند و نتایج آن در سطح ملی برای اقدامات تضمینی کیفیت آموزشی به کار می روند. همچنین به تازگی نتایج پروژه TIMSS (دومین پژوهش بین المللی علوم و محاسبات) که یک پژوهش در مورد مقایسه بین المللی بازده ها و عملکردها بود ؛ منتشر گردید. مدارس بخش دوم مرحله دوم تعلیمات عمومی در اتریش در پروژه یاد شده طرح IEA شرکت نمودند. هدف آن ها در این بود که دانش های عمومی و تخصصی مربوطه را ارتقاء بخشند. نتایج به دست آمده برای این بخش آموزشی بیشتر منفی بودند. (بر اساس نتایج مربوطه در بخش آموزش ابتدایی و بخش اول آموزش ثانویه موقعیت اتریش در یک سوم ابتدایی قرار داشت) ؛ چنانچه در نتیجه - بر اساس یک تجزیه و تحلیل اولیه - تصمیم گرفته شد ؛ اقداماتی برای بهبود ساختار این بخش ها صورت گیرد. در نتیجه یک تجزیه و تحلیل تکمیلی که نتایج تحقیق مقایسه ای بین المللی را به صورت کلی تأیید می کرد ؛ در سال تحصیلی ۲۰۰۱/۲۰۰۰ یک تحقیق ابتکاری (بنام IMST۲ - نوآوری های جدید در آموزش ریاضیات ؛ علوم و آموزش های فنی) آغاز گردید که باید بر پایه موفقیت طرح های پروژه ای و نیز استقبال مدارس مربوطه از این طرح در سه سال آینده تحصیلی گسترش و توسعه یابد.

طرح های پژوهشی در چارچوب OECD (سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی)

اتریش در طرح پژوهش OECD نیز شرکت می کند ؛ که در آن با کمک ابزار پژوهش شناخته شده بین المللی، هر سه سال بازده دانش آموزان ۱۵ تا ۱۶ ساله در زمینه های خواندن ؛ ریاضیات و علوم طبیعی

مورد سنجش قرار می گیرد. سایر کاربردهای این ابزار پژوهشی و نیز نتایج مقایسه بین المللی در این طرح مشابه طرح های TIMSS و POP³ می باشد. اتریش همچنین در چارچوب پروژه CERI (مرکز تحقیق و نوآوری آموزشی) متعلق به OCED در پژوهش های مختلفی شرکت دارد. این فعالیت های پژوهشی بر حول موضوعاتی چون خود مختاری و استقلال مدارس؛ کیفیت آموزش و مدرسه و مسائل اقتصادی آموزشی متمرکز شده اند. سمینارهای منطقه ای OECD/CERI برای کشورهای آلمانی زبان در دوره زمانی متوالی ۱۹۹۵/۹۷/۹۹ به موضوع (یادگیری در جامعه ای باز و پویا) پرداخته اند و کانون این تحقیق در سالهای مذکور به ترتیب به سمت نقش مدرسه؛ به سمت نقشها و وظایف نوین برای مدیریت مدارس و نظارت بر مدارس و نیز راه بردهای جدید کنترل منظم گرایش یافته است. پژوهش های تحقیقی در چارچوب برنامه های اتحادیه اروپا نیز اجرا می شوند: توسعه پتانسیل نیروی انسانی؛ فاکتورهای هدایت کننده؛ بهبود مبانی علمی، اقتصادی و اجتماعی در همکاری با سایر کشورهای اتحادیه اروپا (EU). حمایت های مالی این پروژه ها از سوی منابع متفاوتی صورت می گیرد. پروژه های بزرگ (IEA) تا حد زیادی از جانب صندوق پژوهشی اتریش و اکثر پروژه های دیگر تقریباً به صورت کامل از جانب وزارت آموزش؛ علوم و فرهنگ مورد حمایت مالی قرار می گیرند. اجرای پروژه ها بخشی توسط موسسات و یا گروه های پژوهشی دانشگاهی و بخشی نیز توسط مرکز توسعه آموزشی (ZSE) صورت می گیرد.

فعالیت های تحقیقی - آموزشی در سطح ملی

بخش بزرگی از تحقیقات آموزشی به موضوعاتی همچون گسترش استقلال مدارس؛ اقتصاد آموزشی (توسعه مدل های اقتصادی؛ رشد تعداد دانش آموزان؛ تأمین مالی آموزش و تأمین مالی مدارس؛

تجزیه و تحلیل مخارج و هزینه ها)، رسانه‌ها و تکنولوژی‌های نوین، آموزش مؤثر در عرصه‌های زندگی و تضمین کیفیت آموزشی، تعلق دارد که در سال‌های خیر دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای شده‌اند. پروژه Q.I.S (کیفیت در مدارس) که در ماه سپتامبر ۱۹۹۶ آغاز گردیده از پائیز سال ۱۹۹۹ در آدرس <http://www.q.is.at/> در دسترس قرار دارد.

در راستای توسعه کیفی در مدارس، کشور اتریش در سال تحصیلی ۱۹۹۷/۹۸ با ۵ مدرسه در پروژه اتحادیه اروپا (EU) بنام (ارزیابی کیفیت آموزش و مدرسه) شرکت نمود. هدف این پروژه روشن نمودن لزوم و مزیت‌های ارزیابی کیفی برای تمام مراجع تصمیم‌گیری سیاست آموزشی و فعالان حوزه آموزش و نیز گسترش همکاری‌ها و تبادل اطلاعات و تجربیات در داخل اتحادیه اروپا بود. این پروژه به تازگی به پایان رسیده است و با دقت در نتایج، نکات مثبتی بچشم می‌خورد که از یک سو تجربیات بین‌المللی کسب شده مثبت ارزیابی می‌گردد و از سوی دیگر بعنوان یکی از ابتکارات در اتحادیه اروپا برای توسعه پروژه‌های شاخص اروپایی به شمار می‌رود (که از جانب ریاست دولت اتریش نیز مورد پشتیبانی قرار گرفت).

فعالیت‌ها در این زمینه به شدت ادامه دارد. در تاریخ ژوئن ۲۰۰۰ در کنفرانس عمومی وزارت آموزش سندی مرتبط در این زمینه ارائه گردید. تاکنون در نتیجه این ابتکارات کشور اتریش، از جانب اتحادیه اروپا ابتکارات کیفی متعددی اجرا گردیده‌اند. یک نقطه عطف موضوعی که پروژه‌های آموزشی بسیاری در حال حاضر حول این محور در جریانند و یا در حال برنامه‌ریزی هستند؛ موضوع ارزیابی سیستم آموزشی بطور کلی و جامع است (بعنوان مثال چشم‌انداز سیستم آموزشی). در این زمینه در حال حاضر مسئله اصلی

مورد بحث در بسیاری از کشورهای اتحادیه اروپا این است که نسبت هزینه‌های بالای دولت در بخش آموزش با بازده این بخش در چه سطحی قرار دارد و چگونه میتوان این امکانات مادی را بصورت اقتصادی‌تر و موثرتری بکار گرفت. علاوه بر این چالش‌های مورد نقد در توسعه آموزش، در چارچوب طرح‌های بزرگ نظرسنجی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. بعنوان مثال می‌توان از نظرسنجی‌های یک موسسه تحقیقاتی نظرسنجی (که به صورت دوره‌ای صورت می‌گیرد) درباره دیدگاه‌ها و طرح مشکلات مردم در بخش آموزش (رضایت از خدمات ارائه شده؛ وجهه شغل معلمی؛ سطح آگاهی‌ها در مورد توسعه‌های مهم صورت گرفته در بخش آموزش و غیره) نام برد. که در آن در قالب متغیر و متفاوت موضوعات و چالش‌های موجود در جدیدترین بخش‌ها مشخص می‌گردند. تحقیقات آموزشی در بخش مدارس عالی بصورت مجزا در مؤسسات دانشگاهی مرتبط با رشته‌های مورد تحقیق، در دانشگاه سابق علوم آموزشی و تربیتی کلاگن فورت و مؤسسات علمی - آموزشی سازمان‌های اجتماعی انجام می‌پذیرد.

چارچوب اروپایی بخش آموزش

ابتکار الحاق ابعاد اروپایی آموزش در برنامه‌های آموزشی

قانون بنیادی آموزش اتریش یعنی قانون برنامه ریزی آموزشی؛ در بند ۲ (وظایف مدارس اتریش) از وابستگی اروپایی تعریف و تمجید می‌کند: آنها (جوانان) باید به این اظهار نظر مستقل و فهم اجتماعی برسند که تفکرات سیاسی و جهان بینی‌های دیگران را با دید باز بپذیرند و قادر به سهیم شدن در زندگی اقتصادی و فرهنگی اتریش؛ اروپا و کل جهان باشند و در اجرای وظایف صلح دوستانه و بشر دوستانه نسبت به کل بشریت همکاری داشته باشند. بعد اروپایی قضیه از طریق اصل آموزشی (آموزش و پرورش

سیاسی) در تمامی دروس جریان پیدا کرد. محتوای بخشنامه مربوط بدین شرح است: عمده هدف آموزش و پرورش سیاسی عبارتست از تربیت کودکان برای آگاهی یافتن از اتریشی با بنیان دموکراتیک؛ تفکر اروپایی و صراحت جهانی که از درک و فهم نسبت به مشکلات موجود بشریت ناشی می شود. در برنامه های آموزشی دروسی مانند جغرافی و تاریخ وضعیت حاضر یکپارچگی اروپا مورد توجه قرار گرفته است. از این رو بعد اروپایی آموزش در برنامه آموزشی امروزه درس جغرافی و اقتصاد کلاس هشتم در مجموعه ای به این نام تدریس می گردد. (اروپای ما)

عناوین سرفصل های این درس عبارتند از: آشنایی با تنوع جغرافیایی اروپا به کمک عکس و نقشه - جمع آوری و استفاده از اطلاعات جغرافیایی و اقتصادی مربوط به نقاط و کشورهای مختلف اروپا بدست آوردن صراحت در مقابله با مشکلات موجود در اروپا به عنوان مشکلات اتریشی و اروپایی - مناظر دیدنی اروپا

- زندگی در شرایط متفاوت سیاسی؛ اجتماعی و اقتصادی اروپا

مشارکتهای بین مدرسه ای و مبادله دانش آموز

در سال های گذشته مبادله دانش آموزان و مبادله نوجوانان و نیز پروژه های دانش آموزی بین المللی و گردهمایی های جوانان از رشد زیادی برخوردار شده اند. در اصل این امر در سایه اقتصاد بین المللی؛ سادگی و راحتی در امکانات فنی (بعنوان مثال هزینه پائین حمل و نقل) و تکنولوژیهای نوین ارتباطی تاثیر گذار بوده است. کشورهای اروپایی روز بروز یکدیگر نزدیکتر می شوند بخصوص با باز شدن مرزهای کشورهای اروپای مرکزی و شرقی این روند یکپارچگی سریعتر شده است. تماسها و روابط روبه رشد بین

ملتها و فرهنگها نه تنها موجب بین المللی شدن و جهانی شدن آموزش و پرورش میشود بلکه باعث تعامل بین فرهنگها و شناخت فرهنگها می شود. رشد آگاهی ها در مورد تاثیر متقابل فرهنگ یک ملت با سایر فرهنگها ؛ نسبی دانستن فرهنگ خودی و خود محوری ؛ غلبه بر ترس از دیگران و رشد قدرت و توانایی عمل کردن در شرایط ترکیب فرهنگها (زندگی در شرایط اختلاط فرهنگها).

وزارت آموزش ؛ علوم و فرهنگ اتریش دفاتر خدماتی را و تعاونی برای معلمان ؛ اولیاء و دانش آموزانی که علاقمند به مشارکت های بین مدرسه ای و برنامه های تبادلات دانش آموزی هستند، دایر کرده است. با توجه به نیازها امکانات متنوعی در حوزه روابط بین المللی ارائه می شوند.

مبادله کلاسی دانش آموزان

دستور العمل تشکیل کلاس های اتریش، تعداد معینی از روزها را برای تشکیل چنین دوره های چند روزه ای پیش بینی کرده است. بعنوان مثال در مقطع کلاس پنجم تا کلاس هشتم دوره های چند روزه را تا نسبت حداکثر ۲۸ روز کاری می توان تشکیل داد. در کلاس های نهم تا دوازدهم (یا سیزدهم) به ازای هر سال ۶ روز کاری پیش بینی شده است. شرکت کردن ۷۰ درصد دانش آموزان کلاس اجباری است. اگر این مقدار کفایت نکرد ؛ بخصوص در مورد شرکت در برنامه های اتحادیه اروپایی ؛ اولیای درجه یک مدرسه می توانند در چارچوب امکانات مالی و پرسنلی موجود از کلاس نهم با افزایش این مقدار تا ۱۵ روز کاری موافقت کنند. تصمیم گیری درباره هدف ؛ محتوا ؛ مدت و دستور العملهای اجرایی دوره های چند روزه، وظیفه کمیسیون اجتماعی مدرسه (شورای کلاس و شورای مدرسه) می باشد. به عبارت دیگر

مدرسه بطور مستقل تصمیم می گیرد چه برنامه هایی را اجرا کند (بعنوان مثال هفته های ورزشی ؛ هفته های تحقیقاتی و یا مبادله دانش آموز).

مدارس بسیاری مبادله دانش آموز را با هدف بهبود آشنایی دانش آموزان با زبان کشورهای که در اتریش تدریس می شود انجام می دهند. دانش آموزان اتریشی در کلاس های درس کشور میزبان شرکت می کنند و با خانواده های آنان زندگی می کنند. پس از آن دانش آموزان مدرسه شریک در آن کشور، میهمان همکلاسی های اتریشی خود خواهند بود. این نوع مبادله دانش آموزان غالباً (به دلیل کمبود تعداد دانش آموزان شریک) به صورت یک طرفه صورت می گیرد. نوع دیگری از اقامت در خارج به صورت کلاسی (هفته فشرده زبان) است که در آن اجرای پروژه ای را که در اتریش پایه ریزی شده است، به مدت یک هفته در کشور دیگر و به زبان خارجی ارائه می دهند و دانش آموزان با خانواده های محلی زندگی می کنند.

همکاریهای دانش آموزی

تعداد روز افزونی از دانش آموزان اتریشی برای تبادل اطلاعات (بعنوان مثال درباره فرهنگ خودی و یا موضوعات ویژه ای همچون حفظ محیط زیست) مشغول برقراری ارتباطات طولانی (یکساله و بیشتر) با مدارس خارجی هستند. بواسطه همکاری های بین مدرسه ای به مرکز بین المللی فرهنگها ماموریت داده شد تا بعنوان مرکز اطلاعاتی ؛ مشاوره ای و خدماتی در خدمت معلمین علاقمند باشد. از سال ۱۹۹۰ علاقه شدیدی برای برقراری همکاری های بین مدرسه ای با کشورهای اروپای مرکزی و شرقی ایجاد شده است. این اقدامات از جانب وزارت آموزش ؛ علوم و فرهنگ از نظر مالی نیز حمایت می شوند. فعالیت

های مبادلاتی اکثراً به صورت هفته های تحقیقی انجام می شوند. در این مورد، کیفیت آموزش در روابط مدرسه ای بین المللی باید در صدر توجه قرار گیرد. بنا براین برنامه های دید و بازدید؛ برنامه های ورزشی مشترک و غیره باید فعالیت های مشترک درسی بیشتری را با محتوای یاد گیری و آموزش بین تمدن ها و فرهنگها باعث شود. پروژه های آموزشی اروپایی در چارچوب برنامه (Comenius) از اهمیت ویژه ای برخوردارند.

مبادله انفرادی دانش آموز

در این حوزه وزارت آموزش؛ علوم و فرهنگ با سازمان هایی که برنامه های مختلفی را ارائه می دهند همکاری می کند. در این طرح دانش آموزان سنین ۱۵ تا ۱۸ سال امکان می یابند برای مدتی (سه ماه - یک ترم - یک سال) به مدرسه ای در خارج بروند. دوره مدرسه زبان خارجی که حداقل ۵ ماه و حداکثر یک سال به طول می انجامد در اتریش بعنوان یکی از دوران موفق تحصیلی بحساب می آید (البته برگزاری امتحانات اجباری نیست) بعنوان مثال در اتریش برنامه های زیر ارائه می شوند:

برنامه سفر خارجی یا سفر سالیانه امکان تحصیل در یک مدرسه عالی بمدت یک سال را در یکی از ۵۵ کشور اروپایی و غیر اروپایی فراهم می کند. شرکت کنندگان در این برنامه در این مدت نزد خانواده هایی در کشور میزبان زندگی می کنند. در چارچوب برنامه های نیم سالی دانش آموزان میبایست در مدت بین ماه های از ژانویه تا جولای و یا از جولای تا ژانویه در یکی از کشورهای نیمکره جنوبی به مدرسه بروند و در این مدت نزد خانواده ای در کشور میزبان زندگی کنند. در چارچوب برنامه های ثلاثی، دانش آموزان اتریشی یک ثلث از سال تحصیلی (سه ماه) را به مدرسه ای در یک کشور اروپایی دیگر می روند و

نزد خانواده ای در آن کشور زندگی می کنند. دانش آموزان خارجی نیز برای همین منظور به مدت سه ماه به اتریش می آیند. وزارت آموزش ؛ علوم و فرهنگ از برنامه های تبادل دانش آموزی با اطلاع رسانی حمایت میکند، همچنین این وزارت خانه شرکت کنندگان در این طرح را که خانواده هایشان توانایی پرداخت کلیه هزینه های برنامه را ندارند مورد حمایت مالی قرار می دهد. دانش آموزان بسیاری برای تقویت زبان های خارجی خود مدت ۲ تا ۳ هفته را در کشورهایی همچون انگلستان ؛ ایرلند ؛ فرانسه ؛ اسپانیا یا ایتالیا می گذرانند. در این مدت آن ها معمولا یک دوره زبان را می گذارند و یا در خوابگاه و یا با پرداخت هزینه نزد خانواده های میزبان زندگی می کنند. این نوع از ارتباطات شخصی نیز توسط سازمان های خصوصی انجام می پذیرد. به دستور وزارت آموزش ؛ علوم و فرهنگ وظیفه ایجاد ارتباطات برای دوستیهای نامه ای به عهده مرکز بین المللی تمدنها گذارده شده است. برای تغییر این مبادلات از سطح ارتباطات موقتی و کوتاه مدت به همکاری های دنباله دار و مداوم و با کیفیت و فراتر از مرزها وزارت آموزش ؛ علوم و فرهنگ ابتکار بخرج داد و پروژه های تحقیقاتی ابتدایی را ایجاد کرد که برای مدرسه ها نوعی راهبر و راهنما بحساب می آیند.

فعالیت های اروپایی در چارچوب آموزش و ادامه تحصیل معلمان

در حال حاضر همکاری های دو جانبه متعددی میان اتریش با کشورهای اروپایی دیگر بخصوص دولتها و کشورهای اروپایی مرکزی و شرقی در حال انجام است. معلمان این کشورها می توانند در دوره های آموزشی تکمیلی در اتریش شرکت کنند. علاوه بر این در صورت درخواست، امکان برگزاری دوره های آموزشی مقطعی در اتریش و یا کشورهای مذکور و با شرکت اساتید اتریشی وجود دارد. اتریش بعنوان

یکی از اعضای شورای اروپا در برنامه بورسیه معلمان CDCC شرکت دارد. در چارچوب این برنامه، معلمان از سایر کشورهای عضو طرح در برنامه های کوتاه مدت آموزش تکمیلی معلمان در اتریش شرکت می کنند. در مقابل معلمان اتریشی در دوره هایی که شورای اروپا در سایر کشورهای عضو طرح برگزار می کند شرکت می کنند. در راستای آموزش تکمیلی معلمان در اتریش، سطح گسترده ای از برنامه ها و دوره ها در سطح اروپایی برگزار می شود. بر پایه قراردادهای دو جانبه فرهنگی، اتریش مدت ها است که علاوه بر تبادل معلم (با کشورهای انگلستان و فرانسه)، همچنین تبادل گسترده دستیاران زبانی (با کشورهای انگلستان، فرانسه، ایتالیا، کرواسی، اسپانیا، ایرلند و روسیه) را صورت می دهد.

مشارکت اتریش در طرح سقراط (SOKRATES)

روند شرکت و عضویت اتریش در طرح های سقراط و اراسموس (ERASMUS)

طرح های اراسموس : از تاریخ اول نوامبر ۲۰۰۰ برای سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۲ مجموعاً ۸۳

درخواست بشرح زیر شرکت در قرارداد طرح مدارس عالی (اراسموس) صادر شد :

۱۲ درخواست از دانشگاه ها بود، ۶ درخواست از دانشگاه های هند، ۱۵ درخواست از مدارس عالی

تخصصی، ۱۹ درخواست از آکادمی های بخش بهداشت (آکادمی های فنی - پزشکی و نیز آکادمی

های مامائی)، ۱۴ درخواست از آکادمی های آموزشی تربیتی، ۴ درخواست از آکادمی های آموزش حرفه

ای، ۳ درخواست از آکادمی های آموزشی مذهبی (در مجموع ۳۱ درخواست از آکادمی های آموزش و

تربیت معلم)، ۷ درخواست از آکادمی های مشاغل اجتماعی، ۳ درخواست از سایر موسسات. کلیه ۸۳

درخواست رسیده پذیرفته شده اند.

۵ درخواست از ۸۳ درخواست برای اولین بار بوده اند.

طرح ECTS (سیستم اروپایی سنجش کارکردهای آموزشی)

طرح ECTS در اتریش با علاقه شدیدی روبرو شد. در مجموع ۵۰ موسسه برای شدن به طرح

ECTS درخواست کمک مالی کردند. ۴۵ موسسه در طرح ECTS پذیرفته شدند (درصد پذیرش ۹۰

درصد)

در سطح اروپا: از ۳۰ کشور مجاز به شرکت در طرح سقراط در مجموع ۹۱۱ طرح به ECTS

وارد شدند و ۷۵۱ طرح از آن میان پذیرفته شد. سهم اتریش از طرح های پذیرفته شده ۶/۷ درصد می

باشد.

طرح PROG (گسترش برنامه آموزشی):

- در اتریش در مجموع ۹ درخواست برنامه آموزشی صادر شدند. از این بین ۷ درخواست مورد

موافقت واقع شدند (درصد پذیرش ۷۷/۸ درصد)

در سطح اروپا: از ۳۰ کشور مجاز به شرکت در طرح سقراط در مجموع ۷۲ درخواست طرح

PROG صادر شد که ۲۹ تای آن پذیرفته شدند. سهم اتریش از طرح های پذیرفته شده ۲۴/۱ درصد

بوده است.

آمار PROG:

مؤسسه	تعداد درخواست	تعداد درخواست پذیرفته شده
دانشگاه ها	۲	۲
دانشگاه های هنر	۱	۰
مدارس عالی تخصصی	۰	۰

۰	۶	آکادمی های تربیتی آکادمی های شغلی تربیتی آکادمی های دینی - تربیتی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل اجتماعی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل بهداشتی

طرح Module

از موسسات اتریشی ۲ درخواست برای طرح Module رسیده است. یکی از این دو درخواست

پذیرفته شده است. (۵۰ درصد پذیرفته شده)

آمار Module (MOD):

تعداد درخواست پذیرفته شده	تعداد درخواست	مؤسسه
۰	۰	دانشگاه ها
۰	۰	دانشگاه های هنر
۰	۱	مدارس عالی تخصصی
۱	۱	آکادمی های تربیتی آکادمی های شغلی تربیتی آکادمی های دینی - تربیتی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل اجتماعی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل بهداشتی

در سطح اروپا : از ۳۰ کشور مجاز به شرکت در طرح سقراط مجموعاً ۶۸ MOD درخواست شده و

از این میان ۲۱ MOD پذیرفته و مورد موافقت واقع شدند. سهم اتریش از درخواست های پذیرفته شده ۴/۷

درصد بوده است.

پروژه های سمیناری

موسسات اتریشی مجموعاً ۲ بار درخواست پروژه های همایشی کردند. یکی از این دو درخواست

پذیرفته شده است. (درصد پذیرش ۵۰ درصد)

آ

آمار DISS:

تعداد درخواست پذیرفته شده	تعداد درخواست	مؤسسه
۰	۱	دانشگاه ها
۰	۰	دانشگاه های هنر
۰	۰	مدارس عالی تخصصی
۱	۱	آکادمی های تربیتی آکادمی های شغلی تربیتی آکادمی های دینی - تربیتی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل اجتماعی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل بهداشتی

در سطح اروپا : از ۳۰ کشور مجاز به شرکت در طرح سقراط در مجموع ۲۷ درخواست طرح های

همایشی شد که از میان آن ها ۱۳ طرح پذیرفته و مورد موافقت واقع شدند. سهم اتریش از طرح های قبول

شده ۷/۶ درصد بوده است.

آمار IP:

تعداد درخواست پذیرفته شده	تعداد درخواست	مؤسسه
---------------------------	---------------	-------

۶	۹	دانشگاه ها
۰	۱	دانشگاه های هنر
۱	۲	مدارس عالی تخصصی
۱۰	۱۲	آکادمی های تربیتی آکادمی های شغلی تربیتی آکادمی های دینی - تربیتی
۲	۲	آکادمیک های مشاغل اجتماعی
۰	۰	آکادمیک های مشاغل بهداشتی

برنامه های فشرده (IP)

در اتریش در مجموع ۲۶ درخواست و دوره های فشرده صادر شدند.

از این میان ۱۹ طرح مورد موافقت واقع شدند. (درصد پذیرش ۷۳ درصد)

در سطح اروپا : از ۳۰ کشور مجاز به شرکت در طرح سقراط در مجموع ۲۶۲ درخواست دوره های

فشرده (IP) صادر شده که از آن میان با ۱۶۳ طرح موافقت شده است. سهم اتریش از طرح های پذیرفته

شده ۱۱/۶ درصد بوده است.

مساعده های انتقالی (اراسموس)

انتقال دانشجوی : از سال تحصیلی ۱۹۹۲/۹۳ به بعد مساعده های انتقال دانشجوی با استقبال گسترده ای

روبرو شدند. برای سال ۲۰۰۱/۲۰۰۲ نیز انتظار رشد این درخواست ها می رود. کشورهای که بیشترین

درخواست ها را برای انتقال کرده اند، به ترتیب انگلستان و فرانسه هستند. بطور معمول و سنتی طلایه دار این

حرکت دانشگاه ها بوده اند و آکادمی های آموزشی - تربیتی و مشاغل اجتماعی در رتبه های بعدی قرار

دارند.

انتقال اساتید: مدارس عالی رفته رفته سهم بیشتری از مساعدت‌های انتقال در اتحادیه اروپا را به خود اختصاص می‌دهند. ۴۴۷ استاد دانشگاه در سایر مدارس عالی شریک کلاس تشکیل داده‌اند. از این میان ۳۲۰ معلم از بخش آکادمی‌های آموزشی و آکادمی‌های مشاغل اجتماعی بوده‌اند.

طرح مینوس (COMENIUS)

از سال ۱۹۹۵ تعداد ۵۶۵ طرح (درخواست جدید) با مشارکت اتریش در چارچوب طرح Comenius صادر شده‌اند. برای سال تحصیلی ۲۰۰۱/۲۰۰۲ در مجموع با ۳۷۲ طرح Comenius جهت کمک مالی موافقت شده است (۱۵۵ طرح جدید و ۲۱۷ درخواست تمدید مدت طرح). اکثر این پروژه‌ها دارای برنامه‌ریزی ۳ ساله هستند و روی موضوعات مختلفی کار می‌کنند؛ مانند هویت منطقه‌ای؛ میراث فرهنگی؛ محیط زیست؛ شهروند فعال اتحادیه اروپا و یا گذر مدرسه - اقتصاد.

از سال ۲۰۰۱ همچنین پروژه‌های سابق Lingua-E در طرح Comenius ادغام شدند. در سال تحصیلی ۲۰۰۱/۲۰۰۲ با حمایت مالی ۱۵ طرح زبان‌های خارجی موافقت شده است.

نوع جدیدی از پروژه‌ها به تازگی در طرح Comenius داخل شده‌اند که طرح‌های گسترش مدارس می‌باشند؛ و در سال ۲۰۰۱/۲۰۰۲ برای نخستین بار تعداد ۳۰ طرح از این نوع مورد موافقت جهت کمک مالی قرار گرفتند. علاوه بر این در دوره اول طرح سقراط تعداد ۱۵۳۴ فعالیت جنبشی (بازدیدهای علمی؛ مبادله معلمان و دوره‌های کارگاهی) درخواست شده‌اند. از آگوست ۲۰۰۱ این درخواست‌ها بعنوان بخشی از روند صدور درخواست پروژه بحساب آمده و بصورت مجزا مورد موافقت واقع نمی‌شوند.

برای آماده‌سازی درخواست‌ها از شروع طرح سقراط تعداد ۱۰۲۷ دیدار آماده‌سازی مورد موافقت واقع شده‌اند.

طرح Comenius (پروژه‌های اشتراکی)

در سال ۲۰۰۱ در مجموع تعداد ۲۵ درخواست طرح که با همکاری موسسات اتریشی و یا با مشارکت موسسات اتریشی و سایر کشورها صورت گرفته در بروکسل تنظیم شدند. از این میان ۱۴ طرح مورد موافقت کمیسیون اروپا برای حمایت مالی قرار گرفتند. در کل اروپا تعداد ۱۳۵ درخواست تنظیم شد که با ۸۰ طرح از این میان موافقت جهت حمایت مالی صورت گرفت.

طرح Comenius ۲،۲.۰.۱ (دوره‌های تکمیلی عمومی) :

از آغاز طرح در تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ تعداد ۵۱ نفر درخواست سوبسید برای برگزاری دوره‌های تکمیلی عمومی کرده‌اند. پس از بررسی شایستگی درخواست کنندگان تنها یک مورد مورد قبول واقع نگردید. میزان سوبسیدها و کمک‌ها شامل ۱۰۰ درصد هزینه‌های سفر؛ ۵۰ درصد هزینه‌های برگزاری دوره و نیز مبلغی برای هر روز که بر اساس جدول موجود محاسبه می‌شود می‌گردد.

طرح Comenius ۲،۲.۰.۲ :

تا تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ تعداد ۱۳۴ نفر برای دریافت شهریه جهت شرکت در حوزه زبانهای خارجی درخواست نموده‌اند. از آن میان به درخواست ۱۲۱ نفر شهریه تعلق گرفت. این شهریه شامل ۱۰۰٪ هزینه سفر، ۵۰٪ هزینه دوره و مبلغی بابت شرکت در دوره‌ها و اقامت می‌گردید. همچون گذشته زبانهای انگلیسی و فرانسه بیشترین گروه‌های زبانی مقصد بوده‌اند.

طرح Comenius^{۲,۲-B} (دستیاران زبانی) :

در تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ تعداد ۳۷ دستیار برای شرکت در این برنامه در سال تحصیلی ۲۰۰۲-۲۰۰۱ درخواست کرده‌اند. بر اساس بودجه موجود ۲۱ نفر می‌توانستند برای این دوره اعزام شوند و ۳۵ مدرسه اتریشی دارای یکی از دستیاران شرکت کننده در طرح می‌شدند. دستیاران اعزام شده به مدارس اتریش بیشتر از کشورهای اروپای شرقی بوده‌اند. در تقسیم معلمان اتریشی در بین کشورهای متعهد سعی در ایجاد اعتدال شده است.

طرح Comenius^۳ (شبکه‌های موضوعی) :

در دور اول روند دو مرحله‌ای طرح Comenius^۳ (شبکه‌های موضوعی) از تاریخ اول نوامبر سال ۲۰۰۰ تعداد ۱۱۰ پیش درخواست در سطح اروپا صادر شدند که ۳۱ تای آنها به مرحله نهایی راه یافتند. در آخر ۱۱ درخواست مورد پذیرش واقع شدند و ۴ درخواست در لیست انتظار قرار دارند. اتریش دو شبکه را هدایت می‌کند (شبکه SAB/MBT توسط جمعیت اقتصاد ملی ایالت اشتایر مارک در گراتس {مجموع سرمایه -۲۵۴۹۹۳ یورو} و شبکه BARFIE توسط مرکز رسانه‌ای و کتابخانه‌ای ادبیات کودک و نوجوان در وین با سرمایه -۳۱۹۶۰۳ یورو؛ علاوه بر این اتریش در چهار شبکه دیگر بعنوان شریک عضو می‌باشد. اولین شبکه موجود در لیست انتظار نیز توسط اتریش هدایت می‌گردد.

طرح تدوین و فراگیری زبان LINGUA

هنگام اجرای مرحله دوم طرح SOKRATES حوزه طرح LINGUA به دو بخش و حوزه تقسیم گردیده است. هدف کلی این طرح گسترش و توسعه تنوع زبانی در محدوده اتحادیه اروپا، بهبود کیفیت

در حوزه آموزش و فراگیری زبانهای خارجی و همچنین ایجاد زمینه راهیابی به مسیرهای آموزش زبان بصورت ساده و دائمی می‌باشد. در دو مرحله درخواست وارد شده در بخش ۱ LINGUA سه پروژه با مشارکت اتریشی‌ها در هر کدام و در بخش ۲ LINGUA دو پروژه که یک سوی مشارکت آن اتریشی است، مورد موافقت قرار گرفتند.

پروژه‌های ARION و EURYDICE

اطلاعات آموزشی در اروپا

اروپا از ژانویه سال ۱۹۹۳ در طرح ARION مربوط به اقامت‌های آموزشی برای متخصصان و کارشناسان آموزشی و طرح EURYDICE مربوط به شبکه اطلاع‌رسانی آموزشی شرکت بسته است. از آن تاریخ در هر ایالتی تعدادی هماهنگ کننده معرفی می‌شوند که مسئول معرفی شرکت کنندگان طرح ARION و یا پخش نشریات EURYDICE در سطح آن ایالت می‌باشند. سالیانه یکبار همایشی بین نمایندگان ملی اتریش در طرح و هماهنگ کننده‌های ایالت‌ها برگزار می‌گردد که در آن اقدامات بعدی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و همکاری‌های تکمیلی متقابل برای اجرای این دو برنامه از طرح سقراط در بخش آموزش اتریش دنبال می‌شوند. اطلاعات مربوط به طرح EURYDICE (نشریات، بانک‌های اطلاعاتی EURYBASE درباره سیستم آموزشی اتحادیه اروپا، کشورهای منطقه آزاد تجاری اروپا (EFTA)، کشورهای بازار مشترک اروپا (EWR) و کشورهای عضو سیستم آموزشی دایره‌المعارف اروپا) و نیز مربوط به طرح ARION در اینترنت موجود است (آدرس: <http://www.schule.at>) سایت اینترنتی [schule.at](http://www.schule.at) مخصوص اهداف معلمان اتریشی ایجاد

گردیده است. مرکز EURYDICE در اتریش علاوه بر موارد مذکور، به جمع‌آوری اطلاعات و پاسخگویی به سوال وزارتخانه‌های مرتبط با امر آموزش و نیز کارشناسان آموزشی داخل و خارج کشور می‌پردازد. در اتریش بطور متوسط سالانه ۴ همایش اقامت‌های آموزشی در ایالت‌ها برگزار می‌شود و هر بار ۵۰ کارشناس آموزشی برای دوره‌های اقامتی آموزشی ARION به کشورهای دیگر اروپایی اعزام می‌شوند.

مشارکت اتریش در برنامه اجرایی لئوناردو داوینچی ۲

از تاریخ اول ژانویه ۲۰۰۰ طرح اجرایی اروپایی لئوناردو داوینچی ۲ در امر آموزش حرفه‌ای دوره دوم خود (از سال ۲۰۰۰ تا سال ۲۰۰۶) را تجربه کرد. پس از مشورت با پارلمان اروپا این طرح در تاریخ ۲۶ آوریل ۱۹۹۹ توسط شورای وزیران بطور رسمی پذیرفته شد. (و در تاریخ ۱۱ ژوئای ۱۹۹۹ در روزنامه رسمی شماره ۱۴۶ و در صفحه ۳۳ بچاپ رسید). طرح لئوناردو داوینچی ۲، مانند مرحله اول که از سال ۱۹۹۵ تا ۱۹۹۹ صورت گرفت (و لئوناردو داوینچی ۱) نام داشت؛ کمک به جوامع برای سیاست آموزش حرفه‌ای بوده، چنانچه در پیمان ماستریخت در سال ۱۹۹۲ مورد درخواست واقع شده بود و تکیه بر اصل ۱۲۷ پیمان اتحادیه اروپا داشت. این برنامه می‌بایست اقدامات کشورهای عضو را حمایت و تکمیل کند. هدف این برنامه بهبود کیفیت؛ نوآوری و انعکاس قالب اروپایی در سیستم‌های آموزش حرفه‌ای و کارآموزی حرفه‌ای با همکاری فرامرزی می‌باشد. در این برنامه در کنار ۱۵ کشور اتحادیه اروپا و ۳ کشور بازار مشترک اروپا (لیختن اشتاین؛ ایسلند؛ نروژ) همچنین کشورهای اروپای شرقی و مرکزی شامل (مجارستان، رومانی، جمهوری چک، لهستان، اسلواکی، بلغارستان، اسلوانی، استونی، لتونی، لیتوانی)

بهمراه قبرس، مالت و ترکیه در سطح کامل حق مشارکت دارند. بر اساس یک مسابقه در سطح اروپا در قالب همکاری‌های فشرده بین اشخاص مختلف و صاحبان و ارائه‌دهندگان تحصیلات عالی و تکمیلی حرفه‌ای (بعنوان مثال ادارات سازمانی، مدارس حرفه‌ای، دانشگاه‌ها، شرکای اجتماعی، کارگاه‌های آموزشی، موسسات آموزشی، انستیتوهای تحقیقی آموزشی) پروژه‌های نوین و ابتکاری اجرا شدند. بنیاد ملی لئوناردو داوینچی بعنوان مرکز ملی هماهنگی برای طرح جامع لئوناردو داوینچی ۱ در دسامبر ۱۹۹۴ بر اساس ابتکار مشترک وزارت آموزش و امور فرهنگی و وزارت علوم، ترافیک و هنر تاسیس شد و در تاریخ اول فوریه ۱۹۹۵ شروع بکار کرد. از وظایف این مرکز می‌توان به نکات زیر اشاره کرد:

اداره طرح لئوناردو داوینچی در سطح ملی و داخلی، اجرای دوره‌های لئوناردو داوینچی در سطح ملی و داخلی، اجرای برنامه‌های اطلاع‌رسانی (نشریه لئوناردو؛ خبرنامه؛ همایش‌ها و جلسات اطلاع‌رسانی و غیره)، مشاوره و همکاری در طرح‌ها و پروژه‌های فردی، اداره امور اجتماعی و انعقاد قراردادها، جمع‌آوری اسناد و ارزیابی پروژه‌های جاری طرح، ایجاد و برقراری ارتباط با مراکز مرتبط با طرح لئوناردو در داخل و خارج از کشور. از سال ۱۹۹۶ روابط عمومی طرح و دفتر طرح لئوناردو با ایجاد یک Homepage آغاز بکار کرد. با مراجعه به آدرس اینترنتی <http://www.leonardodavinci.at/> می‌توان علاوه بر دسترسی به اطلاعات جامع و اساسی درباره طرح و درخواست شرکت در طرح، از اطلاعات و نکات تازه‌تری درباره همایشها، خلاصه مقالات و طرح‌ها و نیز سایر آدرس‌های مرتبط با طرح مطلع شد. علاوه بر این، در چارچوب آماده‌سازی جهت اعلان پیشنهاد طرح و پروژه، همایش‌های اطلاعاتی (معمولا برای هر رشته همایش خاصی برگزار می‌شود) و کارگاه‌های آموزشی برای حمایت از

ارائه دهندگان پیشنهاد در طرح برگزار می‌شود. برای طرح لئوناردو داوینچی ۲ فقط سه فراخوان جهت ارائه طرح‌ها در سال‌های ۲۰۰۰ - ۲۰۰۲ - ۲۰۰۴ صورت خواهد گرفت که در آنها تقدم‌ها و اولویت‌های طرح نیز معین خواهد شد. البته طرح‌ها همچون گذشته می‌تواند بصورت سالانه تنظیم شود. مجریان طرح آموزش حرفه‌ای که در ابتدا به آنها اشاره شد، گسترش طرح را مشخص می‌کنند. مجموعه اهداف گوناگونی مطلوب هستند و قرار است با تلاش مجریان پروژه‌ها و نیز مرکز همکاری‌های ملی اتریش اتحادیه‌ای پویا ایجاد شود تا پروژه‌های فرا ملی را اجرا کند و سعی در گسترش نتایج حاصله داشته باشد. طرح لئوناردو داوینچی ۲ نیز مانند طرح قبلی خود (لئوناردو داوینچی ۱) وظیفه بالا بردن کیفیت آموزش شغلی و حرفه‌ای در کشورهای عضو طرح را دارد تا شانس اشتغال افراد بالا رفته و از محدودیت‌های اجتماعی جلوگیری شود. هدف این طرح حمایت از اتحاد اقتصادی و اجتماعی اتحادیه اروپا و تقویت قدرت و نیروی شاغل در اقتصاد اروپا می‌باشد. سال ۱۹۹۹ از نگاه اتریش سالی همراه با موفقیت و ثبت رکورد بوده و تنها از نظر تعداد طرح‌ها و پیشنهادات ارائه شده سالی قابل توجه است. در قالب برنامه‌های واسطه‌ای و تبادلی برای دانش‌آموزان، کارآموزان، کارگران جوان، دانشجویان و محققان در مجموع ۸۷ طرح و پیشنهاد ارائه شده است (۸۰ طرح در بخش ۱ و ۷ طرح در بخش ۲) که توجه به جایگاه‌های تخصصی مختلف و کشورهای شریک متفاوتی دارند. این تعداد نسبت به سال ماقبل آن رشد ۴۵٪ را نشان می‌دهد. پروژه‌های یک بعدی در مقایسه با سال ماقبل خود کمتر ارائه شدند، چرا که تمرکز اصلی پروژه‌ها در سال قبل حول محور فعالیت‌های جنبشی و پویا و پروژه‌های ضربدری می‌چرخید. مهلت ارائه آخرین مرحله از ارائه طرح‌ها تاریخ ۲۳ مارس ۱۹۹۹ بوده است. در مجموع ۱۰۸ طرح ارسال شدند. علاوه بر ۸۷ طرح واسطه‌ای - تبادلی

تعداد ۴ طرح و پروژه تحقیقی و ۱۷ پروژه ضربدری وجود داشت. در سال ۲۰۰۰ در حدود ۱۲۰۰ نفر در بخش آموزش حرفه‌ای (کارآموز، دانش‌آموز، دانشجو، کارگران جوان، فارغ‌التحصیلان و محققان) در چارچوب ۷۰ پروژه سیار و متحرک امکان اقامت در کشور دیگر و آموزش حرفه‌ای و شغلی را یافتند. در همان سال ۶۰ درخواست پروژه‌های یک بعدی و ساده؛ ۶۰ درخواست پروژه‌های زبان و یک درخواست برای ایجاد گسترش شبکه اطلاع‌رسانی فرا ملی به دبیرخانه ملی طرح ارسال شدند. انتخاب نهایی پروژه‌ها در دسامبر ۲۰۰۰ صورت گرفت. در برنامه جدید به مدت ۷ سال نه تنها دوره طرح طولانی‌تر شده، بلکه حمایت‌های مالی به ۱/۵ میلیارد یورو افزایش یافته است. طرح لئوناردو داوینچی ۲، سه هدف اصلی را دنبال می‌کند: ۱- بهبود توانایی‌ها و شایستگی‌های افراد بخصوص جوانان در آموزش‌های اولیه شغلی در کلیه سطوح و رشته‌ها، بخصوص با روش آموزش‌های متناوب، ۲- بهبود کیفیت آموزش‌های تکمیلی شغلی و امکان ادامه تحصیل و کسب توانایی‌ها و شایستگی‌های دائمی، ۳- گسترش و تقویت همکاری‌ها در آموزش شغلی برای ایجاد جریان نوع‌آوری با توجه به رشد توانایی‌های رقابتی و روح مشارکت و ابتکار. این اهداف با کمک ۵ اقدام فراملی زیر قابل دسترسی می‌باشند: ۱- پویایی (برنامه‌های واسطه‌ای و مبادله‌ای) ۲- پروژه‌های تحقیقی (رشد خلاقیت و نوع‌آوری و نیز کیفیت) ۳- شایستگی‌های زبانی (گسترش شایستگی‌های زبانی و فرهنگی) ۴- شبکه‌های اطلاع‌رسانی فراملی (برای مبادله تجارب و مثال‌های عملی) ۵- لوازم و امکانات مقایسه (کسب اطلاعات و جزئیات قابل مقایسه با یکدیگر).

همانطور که گفته شد در سال‌های ۲۰۰۲، ۲۰۰۰، و ۲۰۰۴ سه فراخوان درباره ارائه طرح‌ها و پیشنهادات اعلام خواهد شد که در آنها اولویت‌های طرح نیز معین خواهد شد. این فراخوان‌ها همچنین

حاوی معیارهای گسترش، مقیاس سنجش طرح‌ها و پیشنهادات و نیز انتخاب طرح‌ها برای اقدامات مجزای این طرح می‌باشد. طرح‌های ارسالی با توجه به ۳ اصل گزینش می‌شوند:

اصل A برای اقدامات پویایی: در این مرحله طرح‌های موجود در سطح ملی در هر کشور و بصورت غیر متحرک انتخاب و گزینش می‌شوند.

اصل B برای اقدامات پروژه‌های تحقیقی، شایستگی‌های زبانی و شبکه‌های فراملی: در این مرحله طرح‌ها در سطح ملی و بطور جمعی گزینش می‌شوند.

اصل متمرکز C: برای اقدام به جمع‌آوری مواد و اطلاعات مقایسه‌ای، برای کلیه طرح‌هایی که از جانب سازمان‌های اروپایی اجرا می‌شوند و برای پروژه‌های تحقیقاتی موضوعی.

با گسترش اقدامات مشترک، این طرح علاوه بر این امکان ارتباط با سایر طرح‌های ابتکاری اجتماعی بخصوص طرح‌های سقراط (SOLRATE) و طرح جوانان (JUGEND). صندوق‌های اجتماعی اروپایی، طرح ابتکاری اجتماعی Equal و یا برنامه پنجم تحقیقات و توسعه را برقرار می‌سازد.

آموزش بزرگسالان

تاریخچه

نکته با اهمیت در وضعیت سیستم آموزش بزرگسالان در اتریش این است که، دولت مؤسسات آموزش بزرگسالان را ایجاد نکرد، بلکه این مؤسسات تقریباً بطور کامل جزء ابتکارات بخش خصوصی بودند و از جانب گروه‌های اجتماعی گردانده و حمایت می‌شدند. این مؤسسات و گروه‌ها عبارتند از

انجمن های مذهبی، سازمانهای کارگری و کارفرمایان، احزاب سیاسی و اتحادیه های علمی و فرهنگی. این گروههای اجتماعی خود اهداف، سازماندهی و برنامه های مؤسسات آموزشی را مشخص می کنند. تقریباً از همان قرن هیجدهم در مدارس به اصطلاح صنعتی و فنی نه تنها جوانان تحت آموزش بودند، بلکه صنعتگران و کار فرمایان نیز روزهای یکشنبه تحت آموزش قرار می گرفتند. این دوره های آموزشی از قرن نوزدهم بصورت مدارس شبانه اداره می شدند. طرح اصلاحاتی شخصی به نام آرماند فرایهر فون دومرایشر (در سال ۱۸۷۵) بیشتر ایجاد دوره و کلاس برای سر کارگراها، ناظران کارگراها و نیز کارفرمایان کارگاههای کوچک را پیش بینی کرده بود. شرط پذیرش در این دوره های ۲ تا ۴ ترمی تجربه کاری بود. پس از جنگ جهانی دوم فعالیت روز افزون مؤسساتی که دوره های آموزشی و تکمیلی را تشکیل میدادند بالا گرفت (بعنوان مثال مؤسسات آموزشی در سطح همکاریهای اجتماعی، مدارس عالی ملی)

با قانون برنامه ریزی مدارس در سال ۱۹۶۲ امکان دستیابی بزرگسالان به دوره های آموزش عالی از نظر قانونی نیز فراهم آمد (قانون « تحصیلات ثانویه »)

در سال ۱۹۹۷، این شیوه های آموزشی در یک «قانون آموزشی مدارس برای شاغلین» با توجه به برنامه ریزی آموزش و پرورش بصورت قانونی نیز تنظیم و تعیین گردید.

کمیته های تصمیم گیری

مبنای توزیع منابع دولتی در این بخش قانون گسترش آموزش بزرگسالان و کتابخانه های ملی میباشد. از طرفی گسترش این بخش در گرو حمایت مالی اتحادیه ها و مؤسسات آموزش بزرگسالان است

و تنها اشخاص حقوقی که دفاترشان در داخل کشور است و فعالیتهای غیر انتفاعی دارند و به کارهای آموزشی مداوم و مرتب مشغول هستند بعنوان گیرنده کمکهای توسعه ای شناخته می شوند. مجموعه مؤسسات آموزشی بزرگسالان که در سطح اتریش شناخته شده اند از اولویت ویژه ای برخوردارند. همچنین تا کنون مراکز زیر شناخته شده اند:

- اتحادیه های کاری اجتماعات کارگری خانه های آموزش اتریش

- موسسه گسترش مشاغل اتریش

- اتحادیه اقتصادی ملی اتریش

- گروه کارگاههای آموزشی اتریش

- مجتمع آموزشی بزرگسالان کاتولیکی اتریش

- اتحادیه کتابخانه های اتریش

- اتحادیه مدارس عالی ملی اتریش

- موسسه گسترش اقتصاد وابسته به اتاق بازرگانی اتریش

- انجمن آموزشی اتحادیه های کارگری اتریش

- انستیتوی آموزشهای تکمیلی کشاورزی و روستایی (توسعه آموزش های روستایی) ایالتی

تحصیلات عالی

۱۰ سازمان یاد شده در سال ۱۹۷۲ متحد و یکپارچه شده و کنفرانس آموزش بزرگسالان اتریش (KEBO) را تشکیل دادند. آنها خود را اجتماعی مستقل در رابطه با برگزاری گردهمایی و همکاری با مؤسسات آموزش بزرگسالان اتریش می دانند.

- کمیته تصمیم گیری، تأمین هزینه های مدارس حرفه ای مخصوص شاغلین

تا آنجا که تحصیلات در این بخش در مدارس دولتی صورت بگیرد، دولت هزینه های مربوط خدمات و پرسنل را بر عهده دارد. اگر آموزش توسط مؤسسات خصوصی صورت بگیرد (که اداره کنندگان آن معمولاً نمایندگان اجتماعی هستند) بخشی از هزینه های موجود را می توان از محل مساعدتهای مؤسسات دولتی تأمین کرد. راه دوم گسترش این بخش بر اساس قانون یاد شده دریافت و اداره مؤسسات دولتی آموزش بزرگسالان توسط دولت است که بعنوان مراکز ارائه خدمات به اتحادیه ها و مؤسسات مسئول در امر آموزش بزرگسالان و بخش کتابخانه های ملی فعالیت می کنند. این مؤسسات مراکز دولتی توسعه هستند که در تمامی ایالتها بجزی فورآرلبرگ و وین ایجاد شده اند. در فورآرلبرگ و وین مراکز مستقل آموزشی ملی وجود دارند. موسسه ملی آموزش بزرگسالان سن ولفگانگ امکان تحصیل و ادامه تحصیل افرادی را که در مراکز مختلف آموزش بزرگسالان و مؤسسات آموزشی و فرهنگی فعال هستند فراهم می آورد. مهمترین شیوه توسعه توسط دولت برای سازمانهای آموزشی بزرگسالان حمایت مستقیم مالی است. دولت در بخش آموزش بزرگسالان سالانه در حدود ۱۱/۵ میلیارد شیلینگ هزینه می کند. کلیه اتحادیه های اتریش در کنار کمک مالی ثابت سالیانه (مبلغ پایه) همچنین مبلغی را برای اجرای پروژه های مشخص و معین دریافت می کنند (توسعه پژوهش) مبلغ قابل توجهی نیز توسط ایالتها و بخشداریهای اتریش در اختیار

آنها قرار میگیرد. در وزارت آموزش، علوم و فرهنگ دو بخش در حوزه آموزش بزرگسالان مسئول هستند. این بخشها بعنوان دستگاههای اداری در سطح ملی فعالیت دارند. در هفت ایالت نیز (بجز فورآرلبرگ و وین) مراکز خدماتی تابع و وابسته در حوزه آموزش بزرگسالان و نیز موسسه ملی آموزش بزرگسالان فعالیت دارند.

- آموزش بزرگسالان در اتریش علاوه بر این توسط مراکز زیر گسترش می یابد:
- وزارت اقتصاد و کار
- وزارت تأمین اجتماعی و نسلهها
- وزارت زراعت و جنگلداری، محیط زیست و امور آبها

حوزه های آموزش بزرگسالان

محدوده آموزش بزرگسالان کاملاً گسترده است. بر اساس سیستم اداری و گروههای اداره کننده محدوده های زیر قابل تشخیص هستند:

خدمات آموزشی مدارس عمومی

در این بخش دبیرستانها و دبیرستانهای اقتصاد وجود دارند. این مدارس عالی آموزش عمومی برای شاغلین به امتحانات نهایی ختم می شوند. از سال ۱۹۸۶ امتحاناتی برای صدور مدرک مورد قبول برای شرکت در دانشگاهها برگزار می شود که برای اشخاص فاقد دیپلم نیز امکان ثبت نام در دانشگاه البته در تعداد محدودی از رشته ها را فراهم می سازد.

خدمات آموزشی مدارس حرفه ای

برای کسانی که ۱۷ سال تمام دارند، دوره های تحصیلی مختلفی مشابه سیستم آموزشی رایج، ولی بصورت خاص ارائه می شود. از شرایط دیگر پذیرش در این دوره ها داشتن مدرک قبولی کلاس هشتم و نیز به پایان رساندن دوره آموزش حرفه ای می باشد. مراکزی که مدرک آموزش عالی تری نسبت به آموزش اولیه شغلی ارائه میدهند تحت عنوان « سیستم آموزشی ثانویه » نامیده می شوند. در بیشتر موارد از « سیستم آموزشی متوسطه » برای شرکت در امتحانات نهایی و کسب دیپلم و بدین ترتیب اجازه ورود به مدارس عالی استفاده می شود (البته از سال ۱۹۸۶ اشخاص فاقد « دیپلم » می توانند با گذراندن امتحان ورودی دانشگاهها امکان راهیابی به رشته های محدود موجود در مدارس عالی را بدست آورند) با اجرای امتحان نهایی حرفه ای که از سال ۱۹۹۷ اجرا گردید امکان کسب اجازه ورود به مدارس عالی وجود دارد. با این حال این امتحانات همچگونه التزامی برای استخدام و اشتغال بوجود نمی آورند. تعداد زیادی از این دوره ها جهت گسترش و عمق بخشیدن به استعدادها و توانایی هایی اشخاص دارای تحصیلات حرفه ای فارغ التحصیل شده، بخصوص در بخش فنی میباشند. در حال حاضر طرحهای آزمایشی با موضوعات آموزش مکاتبه ای نیز در حال اجرا هستند.

خدمات آموزشی دانشگاهها / کالجها / آکادمیها

دانشگاهها دوره های تحصیلی تکمیلی و نیز دوره های کارآموزی عالی را برای فارغ التحصیلان ارائه میدهند. علاوه بر اینها این دانشگاهها وظایف فراهم سازی و برگزاری امتحان معتبر برای صدور مجوز

شرکت در دوره های عالی را نیز بر عهده دارند، که در سطح وسیع توسط سازمانهای آزاد آموزش بزرگسالان اجرا می گردد.

• کالج ها

کالج های افراد شاغل در حوزه های فنی/حرفه ای، بازرگانی و نیز اقتصادی و اجتماعی موجود هستند.

طول دوره تحصیل: ۳ تا ۶ ترم

• آکادمیها

آکادمیهای مشاغل اجتماعی برای افراد شاغل

این آکادمیها اکثراً بصورت مدارس شبانه اداره می شوند

خدمات آموزشی مراکز بازار کار (AMS)

قانون گسترش بازار کار (AMFG) برنامه های زیادی را برای ادامه تحصیل، تکمیل تحصیلات، دوره های کارآموزی و فراگیری استعدادها و تخصصهای نوین فراهم کرده است. اهداف اصلی این برنامه های توسعه ای عبارتند از: بیکاران، زنان، معلولین، خارجیان، مهاجران، گروههای بحران زده و مددجویان اجتماعی. سرویس خدمات بازار کار (AMS) علاوه بر این دوره های فشرده کارگران متخصص را ایجاد کرده در این دوره ها و افراد بالای ۲۰ سال در یک دوره آموزشی شبانه روزی ۱ساله برای ادامه تحصیلات تخصصی خود آماده میشوند. این دوره ها با سفارش (AMS) تا حد بالایی توسط ارائه دهندگان بیرون سازمانی و نیز مؤسسه توسعه اشتغال و مؤسسات توسعه اقتصادی وابسته به اتاقهای بازرگانی اجرا می شوند.

خدمات آموزشی نمایندگان گروههای اجتماعی

اتاقهای کارگری و کارمندی وانجمن اتحادیه های کارگری دوره های آموزشی حرفه ای را اجرا می کنند. اتاقهای کارگری همچنین اداره کننده مدارس عالی ملی، مدارس آموزش مربیان کارگاهی و سایر مدارس مربوط به شاغلین میباشند. مؤسسات توسعه اقتصادی، سازمانهای آموزشی اتاقهای اقتصادی و بازرگانی را تشکیل می دهند. اتحادیه صنعتگران اتریش نیز مؤسسات آموزشی تکمیلی را اداره می کند.

خدمات آموزشی مراکز آموزش بزرگسالان (KEBO)

اتحادیه های مستقل مسئول در بخش آموزش بزرگسالان یکپارچه شده و KEBO را تشکیل دادند. این اتحادیه ها تحصیلات آموزشی عمومی و همچنین حرفه ای و شغلی را ارائه میدهند.

خدمات آموزشی بخش خصوصی (تجاری)

این خدمات در حوزه اقتصاد خصوصی، بازاری با بیش از ۱۰۰۰ شرکت خدماتی را تشکیل و توسعه داد. در این بخش مدارس اعطا کننده دیپلم وجود دارد دوره های (آماده سازی برای شرکت در امتحانات نهایی، مؤسسات زبان، ارائه دهندگان دوره های برنامه نویسی الکترونیکی، مراکز آموزش مدیریت و راهبری، مؤسسات آموزش اقتصاد کارگاهی و غیره) مؤسسات اداره شده توسط بخش خصوصی همچنین دوره های آموزشی ثانویه را ارائه میدهند، اما صلاحیت برگزاری امتحانات این دوره ها را ندارند.

خدمات آموزشی مدارس مکاتبه ای

انجمن تحصیلات مکاتبه ای اتریش در سال ۱۹۷۰ برای گسترش و توسعه بخش آموزش مکاتبه ای تشکیل گردید. مدارس مکاتبه ای در کنار برگزاری دوره های آموزشی و شغلی و همچنین دوره های کارآموزی و آماده سازی سیستم آموزشی ثانویه را ارائه میدهند (مدرک پایانی راهنمایی، امتحان نهانی دانش آموزان میهمان، امتحان و آزمون استخدامی)

خدمات آموزشی دانشگاههای مکاتبه ای

در سال ۱۹۹۱ مرکز دانشگاهی آموزش مکاتبه ای در دانشگاه لینتس ایجاد شد که پنج مرکز دانشگاهی در وین، لینتس، برگنتس، اشتایر و سالفلدن به این مرکز وابسته اند. این مرکز آموزش مکاتبه ای با دانشگاه مکاتبه ای هاگن آلمان همکاری دارد. این مرکز عضو انجمن پوششی «اتحادیه مکاتبه ای اروپا» موسوم به (EADTU) میباشد. در این رابطه در وین و لینتس مراکز آموزشی اروپایی تأسیس شدند و با دانشگاه اوپن (Open University) انگلستان همکاری می کنند. بنابراین در اتریش این امکان وجود دارد که هم در دانشگاه مکاتبه ای هاگن رشته ای را انتخاب کرد و هم از طریق مرکز آموزشی اروپایی (EuroStudy Center) در دانشگاههای مکاتبه ای اروپا مانند دانشگاه اوپن انگلستان مشغول به تحصیل بود.

اهداف آموزشی

آموزش بزرگسالان و ادامه تحصیل حرفه ای باید در راستای یک آموزش دائم، فراگیری دانشها و تواناییها و نیز توانایی و آمادگی تصمیم گیری و عمل همراه با مسئولیت پذیری و بسط استعدادهای شخصی را به عنوان هدف مد نظر داشته باشد. این شیوه باید منتهی به کسب دانشها، آمادگیها، تواناییهای تکمیلی و شایستگی های اجتماعی گردد، که باعث گسترش اشتغال و قدرت عملی در جامعه می شود. نخستین هدف پیش بینی شده در قانون گسترش بازار کار از گسترش آموزش شاغلین تأمین و تضمین فرصتهای شغلی از طریق گسترش آموزشهای نهادینه شده مطابق با سیستم آموزشی و نیز کسب شایستگی ها و توانایی ها با شرکت در دوره های آموزشی در چهارچوب آموزش و ارتقاء سطح دانش در بازار کار و بدین ترتیب جلوگیری از رشد بیکاری میباشد.

• اهداف مدارس آموزش حرفه ای ویژه افراد شاغل

این مدارس اهداف ذکر شده در بند ۳-۵ را مد نظر دارند بعبارت دیگر آنها نقش گسترش آموزشهای تخصصی در اشخاص دارای مدرک آموزش حرفه ای را ایفا می کنند. مدارس و کلاسهای مهارتی بخصوص نقش آماده سازی را برای شرکت در امتحانات مهارتی ایفا می کنند. هدف آموزشی در مدارس و دوره های استادکاری، توانایی در راهیابی به کارکردهای متوسطه مدیریتی و نیز امکان دستیابی به توانایی برگزاری دوره های آموزشی برای کارآموزان در کارگاهها میباشد. این مدارس منتهی به امتحانات نهایی و دیپلم می شوند و بدین ترتیب جواز تحصیل در دانشگاهها و نیز جواز اشتغال بحساب می آیند. آموزشها بر

اساس دستورالعمل شماره ۹۵/۴۳ شورای اروپا در تاریخ ۲۰ ژولای ۱۹۹۵ در راستای آموزشهای تکمیلی در کلیه کشورهای عضو بصورت یکسان ارائه می شود.

• اهداف کالج های ویژه افراد شاغل

این کالج ها وظیفه دارند به فارغ التحصیلان مدارس عالی امکانات آموزشی را برای دوره های بالاتر فنی-حرفه ای و یا اقتصادی و آکادمیهای بازرگانی جهت تکمیل دانشهای قبلی آنها ارائه دهند (بندهای ۷۳C و ۷۵C و ۷۷C قانون برنامه ریزی آموزشی. این دوره ها با برگزاری امتحان دیپلم پایان می پذیرند. در چهار چوب طرح مؤسسات عالی آموزش فنی کالج ها بعنوان شیوه آموزش مقطعی با سایر شیوه ها یکپارچه و ادغام شده اند.

• اهداف آکادمیهای مشاغل اجتماعی ویژه افراد شاغل

آکادمی مشاغل اجتماعی وظیفه دارد بر اساس سیستم آموزشی مدارس عالی، دانش و توانایی مورد نیاز برای مشاغل بالاتر در حوزه مشاغل اجتماعی را انتقال و ارائه دهد. ” (بند ۷۹ قانون برنامه ریزی آموزشی) این دوره های آموزشی به امتحان دیپلم منتهی می شوند. فارغ التحصیلان این رشته ها تحت عنوان حمایتی « دیپلمه مشاغل اجتماعی » نامیده خواهند شد.

پذیرش تحصیلی

بطور کلی خدمات ارائه شده در بخش آموزش بزرگسالان اتریش برای عموم قابل دسترسی میباشد، با اینحال دوره های معین و برنامه های آموزشی به اطلاعات و دانش قبلی مرتبط نیاز دارند و یا برای گروههای مشخص ایجاد شده اند بعنوان مثال: مهاجران، بیکاران، جوانان فاقد تخصص، زنان و غیره.

شرایط ورود به مدارس شاغلین داشتن مدرک قبولی کلاس هشتم، داشتن ۱۷ سال تمام و نیز به پایان رساندن دوره آموزش شغلی و یا وارد شدن بتازگی فرد در بازار کار. این مدارس مخصوص شاغلین اکثراً بصورت شبانه اداره می شوند، تا شرکت در این کلاسها با ساعات کار روزانه هماهنگ بوده و تداخل نداشته باشد.

• شرایط پذیرش در مدارس ویژه شاغلین

داشتن مدرک قبولی کلاس هشتم، داشتن حداقل ۱۷ سال تمام، به پایان رساندن دوره آموزش برای دوره های آموزشی مشاغل اجتماعی تا حدودی سقف سنی بالاتر و یا شرایط خاص پذیرش شرط میباشند.

• شرایط پذیرش در حوزه فنی-حرفه ای

داشتن حداقل ۱۷ سال تمام، به پایان رساندن دوره آموزش شغلی مربوط (بعنوان مثال گذراندن امتحان پایان دوره، مدرسه تخصصی) و یا پشت سر گذراندن دوره کارآموزی آمادگی. در چهار چوب پروژه مرکز آموزش فنی عالی برای شاغلین، با توجه به آموزشهای مقدماتی، ورود به سطح مربوطه - و بدین ترتیب به ترم بالاتر - امکان پذیر می شود.

• شرایط پذیرش در حوزه بازرگانی

داشتن حداقل ۱۷ سال تمام، به پایان رساندن دوره آموزش شغلی

• شرایط پذیرش در حوزه اقتصادی

داشتن حداقل ۱۷ سال تمام، به پایان رساندن دوره آموزش شغلی و داشتن حداقل ۲ سال

سابقه کاری در تخصص مربوطه

- شرایط پذیرش در دوره های کارآموزی پایه

داشتن مدرک مدرسه تخصصی، داشتن شغل مرتبط با رشته و تخصص، پشت سر گذراندن

دوره کارآموزی آماده سازی در رشته یکسان و مشابه و یا مدرک مدرسه استادکاری در رشته

مرتبط با واحدهای درسی اضافی.

- شرایط پذیرش در مؤسسات عالی زراعت و جنگلداری

انجام موفق کلیه وظایف در مدارس آموزش عمومی، دارا بودن حداقل ۲ سال سابقه عملی

در رشته زراعت و جنگلداری و یا پشت سر گذراندن موفق ۲ مقطع از یک مدرسه تخصصی چند

ساله زراعت و جنگلداری.

- شرایط پذیرش در کالج های ویژه افراد شاغل

پشت سر گذراندن امتحانات نهایی و یا داشتن دیپلم از یک مدرسه عالی، پشت سر

گذراندن امتحان مجوز ورود به دانشگاه و یا امتحانات نهایی حرفه ای

- شرایط پذیرش در آکادمیهای مشاغل اجتماعی

پشت سر گذراندن امتحانات نهایی و یا داشتن دیپلم از یک مدرسه عالی، پشت سر گذراندن امتحان

مجوز ورود به دانشگاه و یا امتحانات نهایی حرفه ای و یک امتحان سنجش شایستگی و تخصص تعدادی از

دوره های آموزشی مخصوص معلولان نیز برگزار می شوند.

مراکز آموزشی

مؤسسه ملی آموزش بزرگسالان سن ولفگانگ (BifEB) از سال ۱۹۵۶ یکی از مؤسسات وابسته به وزارت آموزش میباشد. مؤسسه (BifEB) بر اساس اهداف مورد نظر دولت در آموزش بزرگسالان موظف است توسعه مداوم و نیز کیفی و ساختاری را در کار آموزش صورت دهد. وظایف محوله به ایت مؤسسه عبارتند از:

- در توسعه و اجرای برنامه های آموزشی جهت تربیت همکاران شاغل در بخش آموزشهای تکمیلی، بخش کتابخانه ها، بخش فرهنگی و بخش مشاغل اجتماعی فعال هستند.

- توسعه (تکمیلی) شیوه های آموزشی، مواد درسی و امکانات رسانه ای متناسب با

بزرگسالان

- کارهای بنیادین در بخش آموزش بزرگسالان
- اطلاع رسانی و مشاوره در مسائل مربوط به آموزش بزرگسالان
- همکاری فرا منطقه ای و فرا ملی در داخل و خارج چهارچوب سنتی و رایج آموزش

بزرگسالان

- آماده سازی زیر بنای مؤسسه برای اجرای سایر برنامه های آموزشی.

طرح های آموزشی

طرح سقراط GRUNDTVIG

۱ GRUNDTVIG (پروژه های مشارکتی اروپایی): از میان ۳۸۸ طرح اولیه در سطح اروپا در تاریخ

اول نوامبر ۲۰۰۰ تعداد ۱۱۷ طرح به مرحله قرارداد نهایی در تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ رسیدند. ۹ طرح که

توسط موسسات اتریشی اجرا شده بودند و نیز ۱۷ طرح که موسسات اتریشی ها در اجرای آن همکاری

داشتند به مرحله اجرا رسیدند. در سطح اروپا تنها ۵۰ درخواست اجرای پروژه اجازه موافقت دارند. لیست

نتایج نهایی هنوز از جانب کمیسیون اروپا منتشر نشده است.

۲ GRUNDTVIG (همکاری های آموزشی): از تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ همکاری های آموزشی شروع

بکار کرده اند. ۳۰ موسسه درخواست صادر کرده اند. ۱۲ موسسه بعنوان موسسات هماهنگ کننده و ۱۸

موسسه همکار و شریک بوده اند. در مرحله انتخاب در کل اروپا بالاخره ۲۲ طرح مورد موافقت قرار

گرفتند.

۳ GRUNDTVIG (کمک های مجزا): از تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ کمک هزینه های مربوط به

اقدامات تحصیلات عالی و کارآموزی در چارچوب آموزش بزرگسالان اجرا گردیدند. متأسفانه تنها ۲

درخواست رسیده است و جای امیدواریست تا پایان مهلت اول نوامبر ۲۰۰۱ تعداد درخواست بیشتری

برسد. عملیات اطلاع رسانی بخوبی اجرا گردیده است.

۴ GRUNDTVIG (شبکه ها): از میان ۱۶۴ درخواست صادر شده تا تاریخ اول نوامبر ۲۰۰۰ در

سطح اروپا تعداد ۱۱۷ طرح به مرحله نهایی در تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ رسیدند. ۱۱۲ درخواست از میان

آنها اجرا شد. ۱۱ طرح که موسسات اتریش بعنوان همکار در آنها مشارکت داشتند در این میان بودند که اجرا گردیدند. لیست نتایج نهایی گزینش هنوز از جانب کمیسیون اروپا هنوز منتشر نشده است.

آمار تحصیلی

تعداد شرکت کنندگان مراکز آموزش بزرگسالان (سال تحصیلی ۲۰۰۱/۲۰۰۰)

تعداد شرکت کنندگان	تعداد دوره‌ها و کلاسها	تعداد همکاران اصلی	نام اختصاری	مؤسسه
۲۵۷۲۱۹	۱۰۱۶۷	۳۵۸	ARGE BHO	اتحادیه های آموزشده های اتریش
۳۵۰۷۵۶	۱۴۵۶۷	۱۴۵۵	BFI Osterr	مؤسسه توسعه اشتغال اتریش
۹۲۷۰۹۱	۲۷۳۹۷	۴۴۰	FORUM	مجمع کاتولیکی آموزش بزرگسالان اتریش
۵۷۱۳۲۰	۱۶۷۶۳	۱۰۹	LFI	مؤسسه تحصیلات عالی روستایی
۱۵۵۸۸۶۴	۲۰۱۹۳	۹۸	ROBW	انجمن کارگاههای آموزشی اتریش
۵۸۵۱۶	۲۴۸۸	۴۱	VG-O	اتحادیه اقتصاد ملی اتریش
۳۱۱۱۷۲	۱۵۲۵۷	۹۱	VOGB	انجمن آموزش اتحادیه های اتریش
۱۱۵۶۸۵۵	۵۷۶۶۵	۳۶۰	VOV	اتحادیه های مدارس عالی اتریش
۲۷۸۸۵۰	۲۵۴۷۷	۵۱۹	WIFI	مؤسسات توسعه اقتصاد وابسته به اتاق بازرگانی اتریش

آموزش معلمان

آموزش مقدماتی

در این بخش میان تحصیلات مقدماتی برای معلمان مقاطع مختلف مهد کودک، مدارس اجباری

عمومی، مدارس راهنمایی (mittlere Schule) و متوسطه و همچنین مدارس حرفه ای و مدارس عالی

تفاوت وجود دارد. برای تدریس برخی از موارد درسی در مدارس حرفه ای راهنمایی و متوسطه، تحصیلات مخصوص به همان رشته در نظر گرفته شده است.

آموزش معلمین پیش دبستانی

در حوزه مهد کودک شخصی به نام معلم وجود ندارد و فعالیتها بر عهده مربی مهد کودک می باشد. این مربیان در مؤسسات آموزشی مربیان مهد کودک آموزش می بینند.

آموزش مربیان مهد کودک

در تاریخ ۱۸۶۸ اولین موسسه آموزش پرستاران مهد کودک، مربیان و دستیاران مربیان در مهدهای کودک وین تأسیس شد. طول این دوره آموزشی شامل یک دوره یکساله متشکل از ۱۰ ساعت آموزشی در هفته بود. در سال ۱۸۷۲ یک دستورالعمل وزارتی در مورد آموزش مربیان مونث مهدکودک تصویب گردید. این مصوبه در ابتدا این بخش را به عنوان بخشی در ادارات آموزشی مدارس ملی تشکیل و پیش بینی کرده بود. در سال ۱۹۱۴ طول این دوره آموزشی به دو سال تمدید یافت. این مؤسسات از آن پس تحت عنوان «مؤسسات آموزش مربیان مهد کودک» خوانده می شوند و می توانستند مستقل نیز بشوند. در سال ۱۹۳۱ به صورت آزمایشی طرح یکپارچگی آموزش مربیان خانه های کودک برگزار گردید. از سال ۱۹۵۸ دوره آموزشی مربیان مهد کودک ۳ ساله شد. از تاریخ ۱۹۶۲ این نوع مدارس به عنوان (مؤسسات آموزشی متوسطه) برای معلمین و مربیان مهد کودک شناخته می شوند و دوره آنها ۴ سال طول می کشد. از تاریخ ۱۹۸۵ این دوره ۵ ساله شده است و با برگزاری آزمون دیپلم (معادل مدرک دیپلم مدارس عالی

آموزشی عمومی) به پایان میرسد. این آموزشها در موسسات آموزشی برای پرورش مربی مهد کودک صورت می پذیرد. از سپتامبر ۱۹۹۴ یک امکان قانونی وجود دارد تا در موسسات آموزشی برای مهد های کودک کالج نیز برگزار شود. از تاریخ ۱۹۹۹ (و در ابتدا به صورت آزمایشی در مناطق) یک ساختار آموزشی اضافی در این دوره های به عنوان تربیت "مربی پیش دبستانی" ایجاد گردید. در سال ۲۰۰۰ شکل جدیدی از شیوه های برگزاری امتحان اجرا شد. برگزاری امتحانات مطابق شرایط و؟ را (تحقیق، پایان نامه به عنوان مقدمه ای برای کارهای علمی و تحقیقی ممکن می ساخت. در حال حاضر معلمین دروس، نمایندگانی از بخش شغلی و اشتغال، متخصصین امر، کارشناسان امور آموزشی، کارشناسان تربیتی مدارس و نیز کارشناسان حقوقی بصورت شفاف و با در نظر (نظارت) مداوم مدارس بر روی طرح و برنامه آموزشی مفیدی برای آینده در حال بررسی هستند. مؤسسات آموزشی برای آموزش مربیان مهد کودک در ادامه مقطع آموزشی ۸ شروع می شود و ۵ مقطع آموزشی رادبرمی گیرد. کالج ها در مؤسسات آموزشی تربیت مربی مهد کودک در یک دوره چهار ترمی فارغ التحصیلان دبیرستانها راباهداف آموزش شغلی در مؤسسات آموزشی تربیت مربیان مهد کودک مورد آموزش قرار میدهند. علاوه بر این دوره های آموزشی نیز برای آموزش مربیان مهد های کودکان استثنایی وجود دارد. مؤسسات آموزشی پنج ساله برای آموزش مربیان مهد کودک در پنج سال تحصیلی با ۴۰ ساعت آموزش در هفته جهت منتهی به امتحان نهایی دیپلم می شوند. در کنار آموزش مربیان مهد کودک می توان در این مؤسسات تخصص مربوط به مراقبت ویا مربیگری در خانه های کودک ویا آموزش های گسترده تری رابصورت آزمایشی (از سال ۱۹۹۹) در زمینه تربیت پیش از موعد (بوژه در مورد رفتار و کاربردی کودکان زیر ۳ سال) آموخت و کسب کرد دوره های چهار ترمی

آموزشی برای تربیت مربیان مهدهای کودک استثنایی در مؤسسات آموزش مربیان مهد کودک استثنایی با ساعات آموزشی تا ۲۴ ساعت در هفته منتهی به امتحان دیپلم جهت کسب عنوان مربی مهد کودک استثنایی می گردد. دوره هایی که تحت عنوان مدارس آموزشی برای افراد شاغل اجرا می شوند دوره ای ۵ تا ۶ ترمی را در بر می گیرند. در مورد کالج های واقع در مؤسسات آموزشی برای آموزش مربیان مهد کودک می توان گفت : بعد از امتحان دیپلم و یا امتحان اجازه تحصیل عالی بمدت ۴ ترم و عبارت دیگر در مورد شاغلین ۵ تا ۶ ترم باید کالج ها در دوره های آموزشی تا ۳۹ ساعت در هفته پشت سر گذاشته شوند. تقریباً ۵۰ درصد پرسنل مراقبتی تحصیلات تخصص دارند . که باید امتحان ((توانایی شغلی)) (از سال ۱۹۹۰) و حداقل مدرک را از تاریخ ۱۹۹۷ پشت سر بگذارند . این نیروهای متخصص به عنوان وی مهد کودک نامیده می شوند و مجاز و قادر هستند. یک گروه را به طور مستقل هدایت کنند و یا یک مهد کودک را اداره کنند. بسیاری از این مربیان مهد کودک یک دوره اضافه بر سازمان جهت کارور مهد کودک های استثنایی را نیز پشت سر می گذارند . از تاریخ ۱۹۹۹ در بخش اعظمی از مؤسسات تربیت مربی مهد کودک یک دوره تخصصی تر برای دوره های آموزش مقدماتی به صورت پژوهشهای آموزشی ارائه می گردد (جهت کار با کودکان زیر ۳ سال) با این دوره ها معلمین (مربیان مهد کودک) در یک طیف وسیع تر شغلی قابلیت جایگزینی پیدا می کنند. تقریباً ۳ درصد مربیان دوره های آموزشی دیگر را پشت سر گذاشته اند ، (معلمین و غیره) به طور تقریب ۲۶ درصد نیروی کمکی می باشد (بخشی از آن ها دوره دیده اند) ۶٪ نیروی کمکی خارجی هستند و فقط تقریباً ۲ درصد از این نیروها تحصیلات مناسب ندارند . تقریباً ۱۹ درصد امور خانگی و کارهای آشپزخانه ای مهدهای کودک فعال هستند. سهم بیشتر از ۱/۵ درصد مردان

در این بخش که شغلی است به طور سنتی مخصوص خانم هاست، باب جدیدی را در این حوزه گشوده است. با یک مشاهده کلی در ساختار سنی مربیان مهد کودک در می یابیم که اکثر شاغلین در این بخش کمتر از ۴۵ سال دارند و فقط ۱۱ درصد شاغلین و مراقبین مهد کودک بالای ۴۵ سال سن دارند.

ساختار آموزشی

مؤسسات آموزش مربیان مهد کودک به طور کل یا از طرف دولت یا از طرف کلیسای کاتولیک - رومی گردانده می شوند. در صورتی که هزینه های پرسنل آنها از جانب دولت تأمین میشود. گردانندگان مدرسه می توانند بخشداریهو انجمنها هم باشند. این امر باعث می شود که این مؤسسات آموزشی اغلب از لحاظ مکانی نزدیک یا در مجتمع های یکسان بامدارس های دولتی دیگر هستند. از سوی دیگر این مؤسسات میتوانند در مجتمع هایی ایجاد گردند که مدارس خصوصی دیگر با پشتیبانی کلیسا قرار داشته باشند. این مؤسسات آموزشی آموزش مربی مهد کودک هر یک به یک مؤسسه آموزشی متصل و وابسته هستند.

پذیرش تحصیلی

- در مؤسسات آموزشی برای آموزش مربیان مهد کودک :

شرایط پذیرش برای ورود به مؤسسات آموزشی برای آموزش مربیان مهد کودک، پشت سر گذاشتن ۸ سال اول مدارس اجباری آموزش همگانی و همچنین پشت سر گذاشتن موفق امتحان شایستگی ها و توانایی های مورد نیاز.

- در کالج که در این مؤسسات واقع شده :

شرایط پذیرش در این کالج پشت سر گذاشتن امتحان دیپلم یا امتحان اجازه ادامه تحصیل و نیز موفقیت

در امتحان شایستگی ها و توانایی های مورد نیاز است.

- در دوره آموزشی مربوطه به مربیان مهدهای کودکان استثنایی

شرایط پذیرش در این دوره موفقیت در امتحان دیپلم (قبلاً امتحان «توانایی») برای مهدهای کودک

میباشد.

سطوح و گروههای سنی آموزشی

در این مؤسسات ۵ ساله کلاسها بر حسب سال تحصیلی و بصورت کلاسهای موازی اداره و اجرا می

شوند. کالج ها و دوره های آموزش مربیان مهدهای کودک استثنایی در این مؤسسات بصورت گروههای

آموزشی در مدت ۴ تا ۶ ترم به آموزش دانش آموزان می پردازند.

رشته های آموزشی

- مهد کودک ها :

در سال سوم از پنج سال آموزش در این مؤسسات دانش آموزان می توانند تصمیم به شرکت در امتحان

دیپلم و نهایی برای مهد کودک و یا مهد کودک و خانه های کودک و یا بعبارت دیگر برای مهد کودک و تربیت

پیش از موعد (بصورت آزمایشی) بگیرند.

- مهدهای کودک و خانه های کودک

این نوع آموزش اضافی تعداد ساعات هفتگی بیشتری را در دروس تربیت و تعلیم، کار عملی، آلمانی، زبان خارجه و ریاضی در برمی گیرند در حال حاضر این آموزش اضافی در کالج امکان پذیر نمی باشد.

- مهدهای کودک استثنایی و تربیت زودهنگام

این دوره آموزشی ۴ تا ۶ ترم میباشد و بر پایه دیپلم مربیان مهد کودک بنا شده و دروس تئوری آموزشی و عملی از حوزه آموزش استثنایی را در بر می گیرد.

- تعلیم و تربیت مهد کودک و تعلیم و تربیت کودکان خردسال

این آموزش اضافی (که در کنار کلاس های سوم تا پنجم عادی ارائه می شود) ۱۳ ساعت آموزش تئوری، آموزشی و عملی را در بر می گیرد.

اهداف کلی

در مؤسسات آموزش مربیان مهد کودک باید نظریات، دانشها و توانایی هایی را که برای اجرای شغل مربیگری مهد کودک مورد نیاز است، به دانش آموزان انتقال دهند. بعنوان متخصصین تعلیم و تربیت در حوزه پیش دبستانی (زمان کودکی) و به عنوان عضوی از اجتماعی با ساختار دموکراتیک، مربیان مهد کودک باید خدماتی را ارائه دهند که با الگو قرار گرفتن، قدرت تصمیم گیری و ارائه توانایی های آموزشی در مهد کودک رقم خورده و شناخته می شود. از همین رو این شغل در دوران تحصیل نیاز به توسعه تکامل شخصیتی در فرد دارد. با توجه به این امر کلیه دروس علاوه بر انتقال مطالب تخصصی سهم خود را در توسعه توانایی تجربه اندوزی و آگاهی از مشکلات موجود، تفکر مستقل، آموزش زبان در کلیه ابعاد، خلاقیت، احساس و توانایی نوآوری و بلوغ فرهنگی و اجتماعی بخوبی ایفا کنند.

اهداف کلی درحوزه شغلی مهدهای کودک و خانه های کودک

در این حوزه علاوه بر اهداف یادشده توانایی کارهای آموزشی و تربیتی در خانه های کودک آموزش داده می شود. خانه های دانش آموزو کودک اغلب مؤسسات نیمه وقتی هستند که دانش آموزان در سن مدرسه اجباری در خارج از ساعات مدرسه در این مکانها وقت می گذرانند.

- درحوزه شغلی "مهدهای کودک استثنایی" و تربیت زود هنگام"

در این بخش توانایی کار در مهدهای مربوط به کودکان معلول جسمی یا روانی و یا ارائه خدمات ویژه برای کودکان معلول در گروههای یکپارچه (کودکان معلول و غیر معلول) در کودکانها و همچنین آموزش پیش از موعد کودکان کوچکتر (خردسالان) کسب می شود و آموزش داده می شود.

برنامه آموزشی، رشته های آموزشی، ساعات درسی

- درحوزه "مهدهای کودک"

دروس اجباری : دینی، آلمانی، زبان خارجی، تاریخ و اجتماعی، جغرافیا و اقتصاد، علوم سیاسی، ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست شناسی و محیط زیست، همچنین باتوجه به شغل آینده دروس مورد نیاز تربیتی، علوم انسانی، آموزشی، تخصصی، عملی، موسیقی- خلاقیتی و حقوقی و نیز تمرینات اجباری، از این گذشته تمرینات اجباری مرتبط باشغل، دروس اختیاری و تمرینات اختیاری و آزاد.

- درحوزه "مهدهای کودک و خانه های کودک"

در این حوزه تعداد ساعات آموزشی علوم تربیتی، آموزشی و عملی در هفته بیشتر شده و نیز ساعات کمکی در دروس آلمانی، زبان خارجی و ریاضی اضافه شده اند.

- درحوزه "مهدهای کودک استثنایی"

ازدروس اجباری میتوان دروس زیر رانام برد:دینی، علوم تربیتی، روانشناسی، جامعه شناسی، دروس پایه زیست شناسی، پزشکی، دروس فیزیولوژی - پاتولوژی، دروس آموزشی، موسیقی، هنرهای تجسمی، آموزشهای حرکتی ودروس متنوع عملی، علاوه براین تمرینات اجباری پشت سر گذاشته می شوندوتمرینات غیر اجباری نیز ارائه میشوند. برای رشته آموزشی جایگزین آموزش کودکان خردسال" (درحال حاضر بصورت آموزشی در سطح مدرسه اجرا می شود):

علوم تربیتی زودهنگام، اصول فیزیولوژی، علوم آزمایشگاهی، علوم عملی، تمرینات عملی و کلاسهای تخصصی

معلمین مقطع آموزش پایه

طبق اساسنامه سازمان مدارس، معلمان برای تدریس در مقاطع آموزش اجباری عمومی (مدارس ابتدایی، مدارس متوسطه، پلی تکنیک ها، مدارس کودکان استثنایی) در مؤسسات ویژه ای که برای این منظور تأسیس شده اند آموزش می بینند. این آکادمی های علوم آموزشی زیر نظر وزارت آموزش، علوم و فرهنگ فعالیت می کنند. در هشت ایالت از نه ایالت اتریش آکادمی های علوم آموزشی دولتی وجود دارد و در ایالات وین، اتریش سفلی، اتریش علیا، اشتایرمارک و تیرول علاوه بر این آکادمی ها، آکادمی های علوم آموزشی دیگری هم زیر نظر کلیسای کاتولیک مشغول به فعالیت می باشند.آکادمی علوم آموزشی ایالت مورگن لند بنیادی است که زیر نظر دولت و کلیسا اداره می شود.

آموزش معلمان ابتدایی

به معلمان سال تحصیلی پیش دبستانی و مدرسه ابتدایی و معلمان مدارس ویژه (استثنایی) در کالجهای آموزشی معلمی سطح غیر دانشگاهی آموزش داده می شود. داوطلبان کالجهای آموزش معلم باید در امتحان ورودی در آکادمیک متوسطه یا در مدرسه فنی و حرفه ای و مدرسه فنی متوسطه عالی پذیرفته شده باشند یا باید امتحان ورودی ویژه را پشت سر بگذارند. دوره آموزشی حداقل ۶ نیم سال تحصیلی (ترم) به طول می انجامد و با امتحان سطح کیفی آموزشی به اتمام می رسد. معلمان آینده مدرسه ابتدایی تمامی مهارتهای لازم برای آموزش تمامی موضوعات در بخش آموزش دبستانی و پیش دبستانی را فرا می گیرند. معلمان ممکن است برای رشته خاصی چون دینی، صنایع دستی و زبانهای خارجی مشخص و تعیین شده باشند. معلمان مدارس ابتدایی تحت لوای قانونی خصوصی یا قرارداد قانون دولتی، کارمندان ایالتی می باشند. استخدام نیمه وقت در بعضی موارد امکان پذیر می باشد. قوانین دربرگیرنده حقوق و وظایف معلمان در مورد موضوع آموزش اجباری بسیار مبهم می باشند و اساساً به ابتکار عمل و برداشت شخصی ارجاع داده می شوند؛ یک سوم از فعالیتهای آموزشی در طی تعطیلات صورت می گیرد و دو سوم طی سال تحصیلی.

تعداد دانش آموزان	۳۰۸/۲۰۴
تعداد معلمان	۳۰۸۰۷
تعداد مدارس	۳۳۸۴
نسبت دانش آموز به معلم	۱۲/۴
نسبت کلاس به دانش آموز	۱۹/۷

منبع: اداره آمار اطریش سالهای ۱۹۹۳/۹۴، وزارت آموزش و هنر اطریش با همکاری اداره آمار مرکزی اطریش، وین

آموزش معلمان مقطع متوسطه

معلمان مدارس متوسطه به استثنای Hauptschulen در دانشگاه تحت تعلیم و آموزش قرار می‌گیرند. حداقل مدت زمان تحصیل برای کسب مدرک معلمی چهار سال و نیم می‌باشد که دوره کارآموزی را در بر می‌گیرد. در پایان دوره، دانشجویان برای کسب دومین Diplom p Fung در رشته اصلی و تخصصی شان امتحانات لازم از پشت سر گذاشته و سپس به آنها مدرک Magister اعطاء می‌شود. علاوه بر این، آنها باید یکسال تجربه کافی را به عنوان یک معلم آزمایشی کسب نمایند.

تحصیلات معلمان برای تدریس در مقطع دوره متوسطه آموزشی عمومی و همچنین مواد درسی آموزش عمومی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه‌ای، در دانشگاهها و یا دانشگاههای هنر، انجام می‌پذیرد. تحصیلات دوره تربیت معلم در دانشگاهها در سالهای گذشته در کنار دوره های تخصصی گرایش زیادی به سمت و سوی علوم تربیتی و آموزشی داشته است که باید بعنوان رشته ای اجباری گذرانده شوند. مبانی قانونی در این بخش قانون مصوب در مورد رشته های دانشگاهی علوم انسانی و طبیعی و نیز قانون آموزش و کارآموزی تدریس می‌باشند. مرجع مسئول برای تحصیلات دانشگاهی و نیز ورود به شغل معلمی بعد از اتمام تحصیلات در مدارس عالی وزارت آموزش، علوم و فرهنگ می‌باشد. معلمان مدرسه متوسطه عمومی و معلمان فنی و حرفه‌ای، شبیه به معلمان مدرسه استثنایی و مدرسه ابتدایی، در کالجهای آموزش معلم دوره آموزش پس از دانشگاه را می‌بینند. دوره آموزشی در ۶ نیم سال تحصیلی (سه سال) به طول می‌انجامد و با امتحان صلاحیت آموزشی به اتمام می‌رسد. معلمان مدارس متوسطه عمومی و فنی و حرفه ای در دو نوع رشته (رشته نظام معلمی) فارغ التحصیل می‌شوند. این معلمان در کلاسهای مختلف

رشته های اصلیشان را تدریس می نمایند، مبنی بر اینکه این رشته متعلق به یکی از رشته های گروه مستعد باشد. در مدرسه متوسطه عمومی، اغلب معلمان با وجود تغییراتی که ممکن است به دلایل مختلف لازم باشد رشته هایشان را در همان کلاس در طی کل سال تدریس می نمایند.

از نقطه نظر آموزشی استمرار و تداوم توصیه شده است. با در نظر گرفتن اشتغال و ارائه آموزش، موقعیت دقیقاً شبیه به آموزش ابتدایی می باشد. معلمان مدارس متوسطه آکادمیک در دانشگاهها یا کالجهای هنرهای زیبا آموزش می بینند. دوره های تعیین صلاحیت معلم به عنوان دانشنامه تحصیلات شناخته می شوند. این دوره ها نه (۹) نیم ترم (چهار سال و نیم) تحصیلی به طول می انجامند. دانش آموزان باید امتحانات دریافت دو مدرک تحصیلی (دیپلم) را بگذرانند و به این دانش آموزان گواهی نامه پایان تحصیلات با عنوان فارغ التحصیل با درجه آکادمیک اعطاء می شود. دروس و مطالعات این دوره شامل آموزش آکادمیک، عموماً در دو رشته، آموزش تربیتی (آموزش و پرورش) در ۵ نیم ترم تحصیلی و Schulpraktikum که شامل یک دوره مقدماتی چهار هفته ای و هشت هفته تمرین آموزشی می باشند. دیپلم آکادمیک، داوطلبان را بطور اجتناب ناپذیر مجاز به آموزش دائمی نمی کند. قبل از استخدام دائمی، فارغ التحصیلان باید با موفقیت یکسال تحصیلی را در مدرسه و دوره های اضافی را بگذرانند. معلمان مدارس متوسطه آکادمیک تحت قانون خصوصی یا قانون عمومی، کارمندان دولت محسوب می شوند. استخدام نیمه وقت امکان پذیر می باشد البته در همه موارد و همیشه.

آمار و ارقام مربوط به سالهای ۹۴ / ۱۹۹۳

سطح مقدماتی و تکمیلی مدرسه متوسطه آکادمیک

۱۷۲/۴۳۷	دانش آموزان
۱۸/۹۲۴	معلمین
۳/۲	مدارس
۹/۱	نسبت معلم به دانش آموز
۲۴/۶	نسبت کلاس به دانش آموز

پذیرش تحصیلی

شرط پذیرش در مراکز تربیت معلم برای تدریس در انواع مدارس آموزش اجباری توفیق در امتحانات پایانی دوره متوسطه در مدارس عمومی و یا دارا بودن دیپلم (تخصصی) مدرسه متوسطه حرفه ای بعد از گذراندن حداقل ۱۲ سال تحصیلی می باشد و به شرط آنکه دانش آموز یک سال و یا بیشتر جهشی نخوانده باشد. شرط دیگر، قبولی در امتحانی است که توانایی فرد را برای ادامه تحصیل ثابت کند یا آنکه امتحانات پایانی دوره آموزش حرفه ای را گذرانده باشد.

برنامه ها و رشته های آموزشی

تحصیلات شغل معلمی، تحصیلات دیپلم محسوب شده و در ۲ دوره انجام میپذیرد. و طول آن حداقل ۹ ترم چهارسال و نیم می باشد. دوره تحصیلات اول که دوره غیر تخصصی برای شغل معلمی محسوب می شود از ۴ ترم تشکیل شده که اکثراً شامل دروس تخصصی می باشد و با امتحان اول دیپلم، پایان می پذیرد دوره پنج ترمی دوم شامل دروس تخصصی، دروس تخصصی علوم و تئوری تدریس، دروس علوم آموزشی و یک دوره کارآموزی ۱۲ ماهه می باشد. این دوره با ارائه رساله و امتحان تخصصی دوم

(دیپلم) پایان می پذیرد. با گذراندن تحصیلات شغل معلمی فارغ التحصیلان به دانش حرفه ای اولیه برای تدریس در ۲ مورد درسی تخصصی احاطه پیدا میکنند. حدود ۸۴ درصد مدت تحصیل به دروس تخصصی علمی اختصاص دارد. ۱۰ درصد دروس تخصصی آموزشی و ۶ درصد دروس علوم تربیتی و کارآموزی تدریس می باشد.

ارزشیابی مدارک تحصیلی

فارغ التحصیلی در تحصیلات لیسانس (بعد از توفیق در امتحان دیپلم تخصصی اول و دوم) شرایط لازم را برای کسب عنوان (فوق لیسانس) بوجود می آورد. ولی برای استخدام باید یک دوره کارآموزی یکساله طی شود و متقاضی کلاسهای تخصصی شرکت کند. شرکت در این دوره کارآموزی تدریس بعد از اتمام دوره تحصیلات دانشگاهی در شغل معلمی، امکان پذیر می شود.

مسئولیت برگزاری دوره کارآموزی تدریس و کلاسهای مربوطه بر عهده دانشگاه نیست، بلکه ادارات آموزش و پرورش و یا مراکز ادامه تحصیل معلمان مسئول این گونه آموزش ها می باشند.

آموزش معلمان فنی و حرفه ای

تاریخچه

با توجه به قدمت تاریخی مدارس حرفه ای در اطریش که خود پیش زمینه مدارس راهنمایی و متوسطه فعلی هستند، در ابتدا هیچگونه تحصیلات خاصی برای معلمان در رشته های عملی وجود نداشت. معلمان دروس عمومی و تئوری -تخصصی فارغ التحصیلان دانشگاهها و یا مدارس عالی بودند و امروزه نیز هستند.

ابتدا در سال ۱۹۰۶ دوره ای یک ساله برای آموزش معلمان خانم برای تدریس در رشته اقتصاد خانه (خانه داری) تأسیس شد. این دوره در سال ۱۹۶۳ به یک مؤسسه آموزشی تربیت معلم (برای خانم ها) تبدیل شد و مدت دوره آن به ۴ ترم افزایش یافت. (در وین و اینسبروک) در سال ۱۹۶۳ این مؤسسات به مؤسسات حرفه ای علوم آموزشی تغییر نام پیدا کردند. در سال ۱۹۱۱ در وین مؤسسه آموزشی برای آموزش معلمان خانم مدارس حرفه ای تأسیس شد که طول دوره آن ۴ ترم بود. این مؤسسه در سال ۱۹۶۳ به مؤسسه حرفه ای علوم آموزشی تبدیل شد تا سال ۱۹۷۶ آموزش معلمان خانم برای تدریس در مواد درسی اقتصاد خانه (خانه داری) و دروس حرفه ای (امور مربوط به نساجی) بر عهده این مؤسسات بود. آموزش معلمان در اولین مدارس آموزشی و بنیان مدارس آموزشی شغلی امروزی بود از دهه بیست قرن بیستم توسعه یافته است. قبل ها آموزش بصورت کلاسهایی که در زمان تعطیلات مدرسه تشکیل می شد، صورت میگرفت. (در تعطیلات تابستانی هر پنج هفته و دو سال متوالی). عظیم ترین قسمت آموزش برای شغل معلمی برعهده خود دانشجو بود و به صورت خود آموزی از طریق خواندن کتابها بدون رفتن به آموزشگاه صورت می پذیرفت. در سالهای بین ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۵ در وین یک مؤسسه حرفه ای علوم تربیتی جهت آموزش معلمان مدارس حرفه ای برای دروس عملی و معلمان مدارس فنی و حرفه ای تأسیس شده بود. (طول مدت تحصیل ۴ ترم بود). پس از آن آمادگی برای شغل معلمی بصورت خودآموزی و تحصیلات دوره تابستانی صورت میگرفت. از سال ۱۹۵۹ روش مشابهی برای آمادگی افراد برای شغل معلمی برای تدریس دروس درسی تخصصی فنی و حرفه ای در مدارس فنی و حرفه ای و همچنین برای تدریس دروس تئوری در مدارس راهنمایی طرح ریزی شد. در سال ۱۹۶۴ در شهر وین مؤسسه حرفه ای علوم تربیتی برای آموزش در حین

خدمت معلمان تأسیس شد. این تحصیلات در ابتدا بصورت داوطلبانه انجام میگرفت. اما از سال ۱۹۷۰ شرکت و قبولی در امتحان شغل معلمی یکی از پیش شرطهای استخدام دائمی محسوب می شود. علاوه براین، از سال ۱۹۶۲ مؤسسات حرفه ای علوم تربیتی که در مقررات سازمان مدارس پیش بینی شده بودند، وظیفه آموزش و آماده کردن معلمان برای امتحان شغل معلمی را برعهده گرفتند (زمان ۲ ترم). از سال ۱۹۶۸ دوره آموزش و آماده کردن معلمان برای امتحان شغل معلمی برای تدریس در مدارس حرفه ای بصورت دوره های تحصیلی مخصوص در مؤسسات انجام می پذیرفت. علاوه بر این آموزش معلمان در مواد درسی تخصصی فنی و حرفه ای برای تدریس در مدارس فنی و حرفه ای برعهده این مؤسسات قرار گرفت. از سال ۱۹۶۹ دوره های تحصیلی در رشته های تندنویسی و خلاصه نویسی، و پیاده کردن نوار پایه ریزی شد. افزایش دوره های آموزشی و همچنین لزوم طولانی شدن دوره های تحصیلی، در سال ۱۹۷۶ منجر به تأسیس آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی شد. مؤسسات حرفه ای علوم آموزشی و دوره های آموزشی مختلف در مؤسسات حرفه ای علوم آموزشی منحل شدند. (طبق الحاقیه پنجم مقررات سازمان مدارس) آکادمی حرفه ای علوم آموزشی در شهر وین تمام دوره های آموزشی برای مواد درسی تخصصی عملی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای و همچنین تمام مواد درسی مدارس حرفه ای را ارائه می دهد. ولی در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی در تس، اینسبروگ و لینتس تمام دوره های تخصصی ارائه نمی شود. تحصیلات معلمان برای تدریس در مدارس زراعت و جنگلداری قبل از جنگ جهانی اول در اتریش علیا مدرسه ای خصوصی برای آموزش و تحصیلات معلم های خانم مدارس کشاورزی دایر بود. بعد از جنگ جهانی اول در اتریش سفلی " دانشکده اقتصاد خانه (خانه داری) برپایه کشاورزی همراه با مدارس

تمرینی مربوط تأسیس شد. نخست دوره آموزشی ۲ سال و بعدها ۳ سال بطول انجامید. بعد از گذراندن حداقل یک دوره کارآموزی دوساله فرد مجاز شناخته می شد که در امتحان " ارزیابی توان تدریس " شرکت نماید. بعد از جنگ جهانی دوم، در سالزبورگ چندین دوره آموزشی ویژه ارائه شد. در اتریش سفلی از طرف وزارت کشاورزی و دامداری و جنگلداری، یک دوره "کشاورزی و دامداری در رشته خدمات آموزشی و خدمات حمایتی" ارائه شد. در پایان دوره افراد در امتحان " توانایی برای تدریس " شرکت می کردند. دوره های آموزشی دیگر (تحصیلات) در مدارس عالی خاک شناسی انجام می پذیرفت. شرط پذیرش در این مدارس عالی فارغ التحصیلی از مدارس راهنمایی و متوسطه کشاورزی و دامداری در رشته خاک شناسی بود. از سال ۱۹۵۴ تحصیلات معلمان و کشاورزان در رشته کشاورزی در مؤسسه دولتی که به همین منظور در وین تأسیس شده بود، انجام می پذیرفت. تا سال ۱۹۶۶ دوره های آموزشی با طول دوره متفاوت (براساس تحصیلات پیشین) ارائه می شد. طبق مقررات کشور در مورد زراعت و جنگلداری در سال ۱۹۸۸ این دوره های آموزشی به طور قانونی تثبیت شدند. در جهت هماهنگ سازی با آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی، "مؤسسات حرفه ای زراعت و جنگلداری" سابق به آکادمی های حرفه ای در رشته کشاورزی و جنگلداری تبدیل شدند. از سال ۱۹۸۹ یک دوره تحصیلی ۴ ترمی برای فارغ التحصیلان مؤسسات کشاورزی، دامداری و جنگلداری پایه گذاری شد. برای فارغ التحصیلان دانشگاه در رشته خاک شناسی یک دوره کلاس یک ترمی پیش بینی شد. از سال ۱۹۷۴ امور تربیت معلم خانم برای مدارس کشاورزی، دامداری و جنگلداری در صلاحیت وزارت آموزش می باشد. از اول آوریل سال ۲۰۰۰ وزارت آموزش، علوم و فرهنگ مسئول این امر شده است. طبق قانون وزارت خانه ها در سال

۲۰۰۰، که از اول آوریل ۲۰۰۰ به اجرا درآمد، وزارتخانه آموزش و امور فرهنگی و وزارتخانه علوم و ارتباطات با یکدیگر تلفیق و وزارتخانه آموزش، علوم و فرهنگ تأسیس شد. هم اکنون این وزارتخانه مرجع ذیصلاح تمام امور مربوط به تربیت معلم است.

مراکز آموزشی

- آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی (۴ آکادمی در اطریش)

تحصیلات معلمان مدارس حرفه ای، معلمان دروس عملی تخصصی در مدارس راهنمایی و متوسطه فنی و حرفه ای (گاهی معلمان دروس تئوری در مدارس متوسطه حرفه ای، تحصیلات معلمان دروس تخصصی رشته های علوم تغذیه و علم اقتصاد خانه (خانه داری) و همچنین تحصیلات معلمان درس تجزیه و تحلیل متن در این مراکز صورت میپذیرد.

- مؤسسات علوم آموزشی

تحصیلات معلمان زیر در این مؤسسات بعمل می آید :

- بخشی از تحصیلات معلمان دروس عملی تخصصی و گاهی تحصیلات معلمان دروس تئوری تخصصی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای، بخشی از تحصیلات معلمان دروس عملی در مدارس حرفه ای، تحصیلات معلمان دروس تخصصی (هنرستان) مدارس فنی و حرفه ای، تحصیلات معلمان تازه کار در مواد درسی تخصصی تئوری، تحصیلات حقوقدانان و وکلا و غیره.

- بخش تئوری دوره کارآموزی تدریس عملی برای معلمان دروس عمومی.

- آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی در رشته کشاورزی و جنگلداری.

تحصیلات معلمان زیر در این آکادمی ها به عمل می آید.

تحصیلات معلمان دروس تئوری و عملی در مراکز آموزشی کشاورزی و جنگلداری.

• آکادمی های علوم آموزشی - تربیتی در رشته علوم دینی

تحصیلات معلمان دینی در این آکادمی ها صورت می گیرد.

• دانشگاه ها و مدارس عالی :

تحصیلات معلمان زیر در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی صورت می گیرد :

تحصیلات معلمان مواد درسی عمومی و بازرگانی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای ،

تحصیلات علمی معلمان برای تدریس علم حقوق، علوم اجتماعی - سیاسی، و همچنین تحصیلات معلمان

دروس تئوری تخصصی در مراکز فنی و حرفه ای.

پذیرش تحصیلی

آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی - تربیتی

- تحصیلات دانشجویان شاغل (تحصیلات در ضمن خدمت) (دوره دوم آموزش):

• برای تدریس دروس عمومی، مدیریت بازرگانی و همچنین دروس تخصصی و تئوری در

مدارس حرفه ای برای داشتن مدرک پایان تحصیلات دوره متوسطه و یا امتحانات دیپلم

حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط، ۲ سال کارآموزی حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط و

گواهی گذراندن دوره اول تحصیلات در مؤسسات علوم آموزشی.

• برای تدریس دروس تخصصی و تئوری در مدارس راهنمایی حرفه ای :

داشتن مدرک پایان تحصیلات دوره متوسطه و یا امتحانات دیپلم حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط،
۲ سال کارآموزی حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط و گواهی گذراندن دوره اول تحصیلات در مؤسسات
علوم آموزشی.

- برای تدریس دروس تخصصی و عملی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای :

داشتن مدرک اتمام دوره کارآموزی در رشته مرتبط و یا امتحان استادکاری، گذراندن دوره
کارآموزی ۶ ساله در رشته مرتبط و همچنین گواهی گذراندن دوره اول تحصیلات در مؤسسات علوم
آموزشی.

- دوره آموزشی حین خدمت فقط برای معلمان مدارس حرفه ای و معلمان دروس تخصصی

مدارس فنی و حرفه ای می باشد. (فقط دوره اول تحصیلات به مدت ۴ ترم در حین خدمت
انجام می پذیرد. بعد از آن یک دوره تحصیلات تمام وقت ۲ ترمی در آکادمی های حرفه ای
علوم آموزشی و تربیتی پیش بینی شده است که به صورت معافیت از خدمت انجام می پذیرد.
(دوره دوم تحصیلات).

- تحصیلاتی که ضمن (خدمت) کار انجام نمی شود.

برای درس تجزیه و تحلیل متن در کلیه مدارس : گذراندن امتحانات پایان دوره تحصیلات متوسطه و
یا امتحانات حرفه ای.

برای تدریس دروس تخصصی رشته های علوم تغذیه، خانه داری (اقتصادخانه) و مدارس راهنمایی و
متوسطه حرفه ای : گذراندن امتحانات پایان دوره تحصیلات متوسطه و یا امتحانات حرفه ای.

- تحصیلات برای دانشجویانی که هنوز مشغول به کار نیستند:

شرایط پذیرش بر حسب رشته تخصصی مانند تحصیلات در حین خدمت انجام می پذیرد. در این مورد، دوره اول تحصیلات در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی و تربیتی بصورت تمام وقت در نظر گرفته شده است. برای دانشجویانی که شاغل هستند این دوره بصورت نیمه وقت می باشد و اغلب با همکاری مؤسسات علوم آموزشی ارائه می شود.

- مؤسسات علوم آموزشی :

• دوره های آموزشی معلمان جدید (تازه کار)

برای تدریس دروس تخصصی تئوری در مدارس فنی و حرفه ای و نیز درس حقوق در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای : فارغ التحصیلی از دانشگاه در یک رشته مرتبط و گذراندن دوره ۴ ساله کارآموزی حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط. برای تدریس دروس تخصصی تئوری در مدارس راهنمایی حرفه ای (مدارس فنی و حرفه ای): گذراندن امتحانات پایان دوره تحصیلات دوره متوسطه و یا امتحانات حرفه ای و یک دوره دوساله کارآموزی حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط (دوره اول تحصیلات، دوره دوم تحصیلات در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی و تربیتی)

• برای تدریس دروس تخصصی عملی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای : گذراندن

دوره آموزشی، یک دوره ۶ ساله کارآموزی در رشته تخصصی مرتبط و امتحان استادکاری (دوره اول تحصیلات، دوره دوم تحصیلات در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی و

تربیتی)

• برای تدریس دروس دانش عمومی و اقتصاد کارگاهی بصورت تئوری و عملی در مدارس

حرفه ای : گذراندن امتحانات پایان دوره تحصیلات دوره متوسطه و یا امتحانات حرفه ای

و چند سال کارآموزی حرفه ای در رشته تخصصی مرتبط (دوره اول تحصیلات، دوره دوم

تحصیلات در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی و تربیتی)

- کارآموزی تدریس (تئوری)

برای تدریس دروس عمومی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای : فارغ التحصیلی از دانشگاه (

مدرک لیسانس) در رشته درسی مرتبط

- آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی در رشته کشاورزی و جنگلداری:

گذراندن امتحانات پایان دوره تحصیلات متوسطه و یا امتحانات حرفه ای یک مؤسسه کشاورزی،

دامداری و جنگلداری و یا مدرک دانشگاهی (لیسانس) در رشته خاکشناسی

امتحاناتی که توانایی فرد را برای ادامه تحصیل ثابت می کنند و یا امتحانات پایان دوره فراگیری حرفه

ای می تواند جایگزین امتحانات پایان دوره متوسطه شود.

- دانشگاهها :

امتحانات پایان دوره متوسطه و یا امتحاناتی که توانایی فرد را برای ادامه تحصیل ثابت کند.

دوره ها و رشته های آموزشی

- آکادمی های آموزشی - تربیتی حرفه ای :

• تحصیلات دانشجویان شاغل (در ضمن خدمت): برای معلمان مدارس حرفه ای، معلمان

دروس تخصصی تئوری در مدارس راهنمایی و معلمان دروس تخصصی - عملی در مدارس

راهنمایی و متوسطه حرفه ای :

دوره اول تحصیلات : دوره ۴ ترمی نیمه وقت (که اغلب با همکاری مؤسسات علوم آموزشی ارائه

می شود).

دوره دوم تحصیلات : دوره ۲ ترمی تمام وقت (بصورت معاف از خدمت) : علوم تخصصی، علوم

انسانی (مخصوصاً رشته های علوم آموزشی، علوم تربیتی، روانشناسی آموزشی، جامعه شناسی آموزشی،

حقوق و مقررات آموزشی)، آموزش رسانه ای، روش آموزش تخصصی،

دوره های تدریس عملی، دروسی که اجباری است ولی میتوان از بین آنها انتخاب کرد، و دوره

کارآموزی تدریس میباشد

• تحصیلات برای دانشجویانی که شاغل نیستند:

برای معلمان دروس تخصصی علوم تغذیه، خانه داری (اقتصاد خانه) و برای معلمان تجزیه و تحلیل

متن. (انشاء و نگارش)

طول دوره : ۶ ترم

دوره اول تحصیلات : در ۲ ترم اول یک دوره کارآموزی حرفه ای در نظر گرفته شده است.

دوره دوم تحصیلات : دوره تحصیلات تمام وقت در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی میباشد.

دروس تخصصی دو دوره شامل علوم تخصصی، علوم انسانی (مخصوصاً رشته های علوم آموزشی، علوم

تربیتی، روانشناسی آموزشی، جامعه شناسی آموزشی، حقوق و مقررات آموزشی (آموزش رسانه ای، روش آموزش تخصصی، دوره های تدریس عملی، دروس اجباری انتخابی، دوره کارآموزی تدریس میباشد.

- مؤسسات علوم آموزشی

برای معلمان مشاغل در مدارس حرفه ای، معلمان دروس تخصصی تئوری در مدارس راهنمایی، معلمان، دروس عملی تخصصی در مدارس راهنمایی و متوسطه فنی و حرفه ای.

در دوره اول تحصیلات : دوره ۴ ترمی "آموزش ضمن خدمت" بصورت نیمه وقت (۲ مرحله انفرادی و (گروهی))، اغلب با همکاری آکادمی های حرفه ای علوم تربیتی ارائه می شود.

دروس تخصصی این دوره شامل علوم تخصصی، علوم آموزش و تربیتی، آموزش رسانه ای، علوم آموزشی همراه با تمرین عملی، اداره مدیریت مدارس. دروس اجباری انتخابی و دوره کارآموزی تدریس می گردد. دوره دوم تحصیلات بصورت تمام وقت در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی ارائه می شود. معلمان دروس تئوری تخصصی در مدارس فنی و حرفه ای، معلمان درس حقوق در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای (آموزش در حین خدمت) دوره آموزشی معلمان جدید(تازه کار):

مدت تحصیل : ۴ ترم بصورت آموزش ضمن خدمت و مواد درسی به شرح ذیل می باشد:

دروس تخصصی علوم انسانی، حقوق و مقررات آموزشی، علوم آموزشی بصورت تخصصی (روش ها) (دوره فردی و گروهی) معلمان دروس دانش عمومی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای که در دوره کارآموزی تدریس مشغول به تحصیل می باشند.

طول دوره : ۲ ترم بصورت آموزش ضمن خدمت، مواد درسی به شرح ذیل می باشد:

دروس تخصصی علوم آموزشی و مقررات انواع مدارس.

آکادمی های علوم تربیتی در رشته کشاورزی و جنگلداری :

طول دوره :

- برای فارغ التحصیلان مؤسسات عالی کشاورزی و جنگلداری : (۴ترم) با احتساب ترم

کارآموزی.

- برای فارغ التحصیلان دانشگاه در رشته خاکشناسی : (۱ترم).

مواد درسی به شرح ذیل می باشد:

علوم انسانی، شیوه تدریس، علوم آموزشی مدارس شبانه روزی، تربیت جوانان در خارج از مدرسه،

علوم مشاوره ای، آموزش بزرگسالان، انواع سازمانهای پشتیبانی کشاورزی و جنگلداری، کارآموزی

تدریس عملی در مدارس و مدارس شبانه روزی و کارآموزی علوم مشاوره ای.

تحصیلات در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی در رشته کشاورزی و جنگلداری : (۴ترم):

مواد درسی : علوم انسانی، علوم تخصصی، شیوه تدریس : ۱۱۴ ساعت.

شیوه های تدریس تخصصی : در این رشته بر حسب شرایط پذیرش ارائه می شود.

کارآموزی اجباری :

ترم ۲: ۲ هفته کارآموزی در مدارس روزانه و مدارس شبانه روزی، ۲ هفته کارآموزی مشاوره.

ترم ۳: حداقل ۶ هفته کارآموزی در مدارس روزانه و مدارس شبانه روزی، حداقل ۶ هفته کارآموزی

مشاوره.

دانشگاه ها:

معلمان دروس عمومی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای :

علوم تخصصی و همچنین تحصیلات علوم آموزشی در ۲ موضوع درسی.

مدت تحصیل: حداقل ۹ ترم.

دومین دوره تحصیلات : ۴ ترم علوم تخصصی، ۵ ترم علوم تخصصی و روش تدریس تخصصی، علوم

تربیتی و ۱۲ هفته کارآموزی تدریس عملی (۴ هفته مقدمات، ۸ هفته عملی)

معلمان دروس بازرگانی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای (علوم آموزشی اقتصاد)

مدت تحصیل: حداقل ۹ ترم.

دومین دوره تحصیل : ۴ ترم علوم تخصصی، ۵ ترم علوم تخصصی و علوم تربیتی و ۱ ترم

کارآموزی تدریس عملی.

ارزشیابی مدارک تحصیلی

بطور کلی بصورت ذکر شده امتحانات شفاهی و کتبی - امتحانات عملی، کار تحقیقی درس

سمینار، تکالیف منزل، پایان نامه دیپلم (تخصصی)، امتحان دیپلم (تخصصی) امتحان دیپلم برای شغل

معلمی - در اغلب موارد امتحانات در پایان هر ترم انجام می پذیرد.

در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی (دروس عملی و تئوری) :

- امتحان (مدرک) دیپلم برای شغل معلمی در حوزه تخصصی با توجه نوع مدرسه (دانشنامه دیپلم

برای شغل معلمی)

در مؤسسات علوم آموزشی :

- معلمان دروس تخصصی تئوری در مدارس فنی و حرفه ای و همچنین معلمان رشته علم حقوق و

غیره در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای :

گواهینامه یا تأییدیه گذراندن دوره.

- معلمان دروس دانش عملی، معلمان دروس تخصصی تئوری در مدارس راهنمایی.

- معلمان دروس تخصصی کارآموزی در مؤسسات فنی حرفه ای راهنمایی و متوسطه در دوره اول

تحصیلات:

کسب مهارت لازم (اجازه نامه) ادامه تحصیل در آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی.

- آکادمی های حرفه ای علوم آموزشی در رشته های کشاورزی و جنگلداری :

امتحانات شغل معلمی و امتحاناتی که توانایی فرد را برای تدریس ثابت کند (امتحانات مقدماتی -

امتحانات کتبی و شفاهی، کسب مدرک شغل معلمی و توانایی تدریس).

- دانشگاه ها:

- معلمان دروس دانش عمومی و بازرگانی در مدارس راهنمایی و متوسطه حرفه ای :

امتحان لیسانس (مدرک لیسانس شغل معلمی)

درجه : فوق لیسانس (کارشناسی ارشد)

آموزش معلمان مدارس عالی

برای معلمان مدارس عالی هیچگونه تحصیلات مقدماتی ویژه و جداگانه ای پیش بینی نشده است. دانش مقدماتی این معلمان در طول خدمت آنها کسب می شود. دانش نامه فارغ التحصیلی از یک دوره تحصیلات دانشگاهی لیسانس (تخصصی) فرد را مجاز برای درخواست شغل مربی رسمی دانشگاه و یا مربی قراردادی دانشگاه می کند. در مقررات سازمانی و حقوق کار هیچگونه شرط تحصیلی دیگری در نظر گرفته نشده است. مربی دانشگاه می تواند پس از اتمام دوره ۴ ساله خدمت که برپایه قرارداد برای مدت محدود و مشخص انجام گرفته است، تقاضای قرارداد مدت دار بکند. شرط قبولی این درخواست کسب درجه دکتری در یک رشته مرتبط و همچنین استفاده شایسته از آموخته ها، قدرت بیان و تدریس، انجام تحقیقات و انجام وظایف ویژه دانشگاهی در امور اداره و مدیریت می باشد. توانایی برای کسب اختیارات استادیار بعد از ۶ ماه و یا اثبات توانایی در زمینه تحقیقات، آموزش و اداره و مدیریت این امکان را برای مربی ایجاد میکند که درخواست قرارداد مدت دار (طولانی) را بنماید. شروط تخصصی برای نائل شدن به درجه پرفسوری (استادی) دانشگاه، فارغ التحصیلی از یک مدرسه عالی، داشتن درجه استادیاری دانشگاه، و یا کسب درجه تخصصی هم ارزش در خاج و یا داخل کشور و همچنین اثبات توانایی و تناسب با مشاغل علوم آموزشی می باشد. کسب درجه پرفسوری در دانشگاه های هنر بدون داشتن تحصیلات تخصصی رسمی هم امکان پذیر می باشد.

آموزش اساتید دانشگاهی

پس از اتمام اولین مقطع و کسب مدرک اولین مقطع، اغلب اساتید دانشگاهی کارشان را به عنوان استادیار شروع و صلاحیتهای لازم و ضروری اضافی را برای پیشرفت و ترقی کسب می نمایند. ماده قانون آموزشی دانشگاهی مصوب سال ۱۹۹۳ انتخاب نهایی داوطلبان را به رؤسای دانشگاه های خاص واگذار نمود. انتخاب به عنوان یک استاد نیاز به مدرک Habilitation یا مدرک معادل رشته تخصصی، علمی یا هنری داشته و یا از سوی سازمان های مسؤول دانشگاه درخواست شده باشد. شرایط استخدام به عنوان استاد معین و تعیین شده می باشند.

آموزش معلمان استثنایی

آموزش معلمان مدارس استثنایی در دو مسیر صورت می گیرد:

الف) تحصیل در آکادمی های آموزشی - تربیتی تربیت معلم مدارس استثنایی (دوره لیسانس ۶ ترم)
برنامه تحصیلی در آکادمی های آموزشی - تربیتی استثنایی علاوه بر برگزاری کلاس های علوم انسانی؛ علوم آموزشی؛ کلاس های عملی تدریس و دوره های مکمل، همچنین دوره های آموزشی مخصوص معلولین را در برمی گیرد.

ب) دوره های آموزشی ارائه شده که تا حدودی توسط ایالتها برای معلمان ایجاد و گسترده شده اند؛ آموزش حین شغل را برای احراز شرایط آموزش و پرورش استثنایی و شیوه های آموزشی تخصصی در مدارس استثنایی زیر فراهم می کنند: مدارس استثنایی ناشنوایان؛ مدارس استثنایی کودکان کم

شناوا؛ مدارس استثنایی کودکان دارای معلولیت های جسمی؛ مدارس استثنایی کودکان دارای مشکل بینایی و مدارس بیمارستانی و نیز مدارس استثنایی تربیتی.

برنامه ریزی برای تحصیلات در حوزه مدارس استثنایی ویژه دو معلولیت، توسط موسسات علوم تربیتی و یا آکادمی های علوم تربیتی صورت می گیرد. موسسات آموزش علوم تربیتی همچنین دوره تحصیلات عالی و تکمیلی را در حوزه تمامی مدارس استثنایی برنامه ریزی و اجرا می کنند. دوره تحصیل دیپلم برای کسب و احراز شغل معلمی در مدارس استثنایی و بخش علوم تربیتی استثنایی؛ طول محور یکپارچه سازی را در برمی گیرد.

پرسنل غیر آموزشی: سازمان های اداره آموزش (ناحیه ها؛ ایالت ها و غیره) پرسنل مکمل غیر آموزشی (مانند پرسنل مراقبت و پرستاری و پرسنل کمکی؛ پرسنل متخصص درمانی و سایر مشاغل تخصصی مربوطه) را نیز به خدمت می گیرند، تا خدمات بهینه تری را به معلولین ارائه دهند. همچنین بر عهده سازمان های آموزشی است که نسبت به تهیه لوازم اقدام کنند. (بعنوان مثال لوازم و اسباب درمانی

(.....)

موسسات آموزش علوم تربیتی - اجتماعی

در تاریخ ۱۹۴۹ از طرف وزارت آموزش در خواست برگزاری یک دوره آموزش پایه ای برای مربیان ارائه گردید. این در خواست بر حسب یک نظر سنجی در تاریخ ۱۹۵۸ مورد موافقت واقع شد. در سال ۱۹۶۰ در شهر بادن موسسه آموزشی مربیان مهدهای تربیتی افتتاح شد. در سال ۱۹۶۳ در شهر وین موسسه آموزشی مربیان اجتماعی و تربیتی تأسیس شد. در سال ۱۹۷۳ در شهر تیروول یک موسسه خصوصی

برای آموزش مربیان ایجاد گردید. در سال ۱۹۸۰ در شهر سن پولتن موسسه آموزشی برای مربیان تاسیس یافت. بر طبق قانون آموزشی مربوط به سال ۱۹۶۰ مدت زمان آموزش در آن زمان بر روی ۵ سال برنامه ریزی شده بود و با برگزاری «شایستگی مربیگری» پایان می یافت. براساس کمبود نیروی مربی فقط دو سال آخر دوره آموزشی به اجرا درآمد. دانش آموزان می بایستی ۳ سال اول را در مدرسه های دیگر می گذراندند. از تاریخ ۱۹۸۵ این دوره آموزش ۵ ساله است و با یک امتحان دیپلم پایان می یابد. و از سال ۱۹۹۶ امتحان دیپلم این مربیان بطور قابل اتصال به مدارس سطوح بالا عمومی برای ادامه تحصیل دیپلمه های این رشته در دو ترم در کالج برگزار میگردد. در سال ۱۹۹۱ در ایالت های اشتایرمارک و اتریش علیا هر کدام یک موسسه آموزشی خصوصی برای مربیان که فقط به شکل کالج ارائه می شد افتتاح گردید. در تاریخ ۱۹۹۴ این موسسات آموزشی تغییر نام پیدا کردند و هم اکنون موسسات آموزشی علوم تربیتی اجتماعی نام دارد. موسسات آموزشی که به غیر از آموزش مربیان تربیتی و اجتماعی و همچنین انجام تحقیقات در حوزه علوم تربیتی در خوابگاه های دانش آموزی خوبگاه های روزانه دانش آموزی و نیز کارهای و فعالیت های خارج از مدرسه را بر عهده می گیرند و همچنین دوره هایی را برای آموزش های تکمیلی مربیان کودکان استثنایی اجرا می کنند که به عنوان آموزش های اجتماعی شناخته می شوند. با این تغییر اسم شغل مذکور از اهمیت برخوردار شده که براساس ایجاد تغییر در زمینه شغلی نیازمند تطبیق نیز میباشد. در تاریخ ۱۹۹۶ امتحان پایانی امتحان شایستگی به امتحان دیپلم تغییر پیدا کرد. همچنین برای نوع آموزشی در سال ۲۰۰۰ یک نظام امتحانی نوینی به اجرا درآمد که برگزاری امتحان با توجه به شرایط زمانی (ارائه تحقیقات دیپلمی به عنوان پیش زمینه کارهای علمی آینده) را امکان پذیر می ساخت.

شیوه های جذب معلمین

معلمان در بخش مدارس آموزش اجباری در استخدام ایالت می باشند (معلم ایالتی) بنابراین معلمان جزو کارمندان رسمی دولت محسوب می شوند. در مرحله اول معلمان بصورت قراردادی استخدام می شوند (قراردادی برای ساعات تدریس مشخص؛ قرارداد مدت دار برای تدریس تمام وقت؛ قرارداد نامحدود زمانی) این قراردادها برحسب مقررات معلمان قراردادی ایالتی تنظیم می شوند. پس از انجام چند سال خدمت، معلمان می توانند (طبق قانون کار معلمان ایالتی و یا قانون کار کارمندان دولت) درخواست تنظیم قرارداد دولتی رسمی را بکنند. ارائه ارزشیابی رضایت بخش از نحوه کار در قبولی این درخواست بسیار موثر می باشد. البته به شرطی که ادامه خدمت فرد قطعی و مسلم باشد.

شرایط کاری معلمین

تاریخچه

طبق قانون کار کارمندان دولت مصوب سال ۱۹۷۹ که از اول ژانویه ۱۹۸۰ به اجرا درآمد مقررات کاری یکسانی برای تمام کارمندان دولت تصویب شد. این قانون شامل معلمان کشوری رسمی و دولتی نیز می باشد. قانون کار معلمان ایالتی در سال ۱۹۸۴ برای معلمان ایالتی رسمی و دولتی تصویب شده است و از تاریخ اول دسامبر ۱۹۸۴ به اجرا درآمده است. این قانون جایگزین قانون کار معلمان ایالتی مصوب سال ۱۹۶۲ شده است. قانون کار معلمان دولتی قراردادی در مورد معلمان قراردادی کشور و ایالتی بطور یکسان بر اساس قانون کار کارمندان قرار دادی مصوب. در سال ۱۹۴۸، (برای معلمان ایالتی براساس قانون کار معلمان قرار دادی ایالتی مصوب ۱۹۶۶)

مراجع سیاستگذار شرایط شغلی معلمان

در اطریش ۲ نوع معلم به کار اشتغال دارد که عبارتند از معلمان ایالتی و کشوری. تدریس در مقاطع تعلیمات اجباری عمومی (مدارس ابتدایی، مدارس متوسطه، پلی تکنیک ها، مدارس کودکان استثنایی از سال اول تا نهم تحصیلی یعنی برای دانش آموزان ۶ تا ۱۵ ساله) و همچنین مدارس عملیات اجباری حرفه ای برای (مدارس حرفه ای، تا سال نهم تحصیلی) برعهده معلمان ایالتی می باشد. که ادارات مسئول مربوطه در تمام ۹ ایالت وجود دارند. ادارات مسئول دیگر، شهرداری های مناطق و دولت های ایالتی می باشند. در بعضی از ایالت ها ادارات آموزش و پرورش ایالتی هم وجود دارد. در وین اداره آموزش و پرورش شهر وین به عنوان مرجع مسئول تلقی می شود. تدریس در انواع مدارس دیگر برای کلاسهای بالاتر (مدارس متوسطه عمومی سال پنجم تا دوازدهم تحصیلی یعنی از دانش آموزان ۱۰ تا ۱۸ ساله، مدارس حرفه ای راهنمایی عمومی از سال نهم تا دوازدهم یعنی دانش آموزان ۱۵ تا ۱۸ ساله و مدارس متوسطه حرفه ای از سال نهم تا سیزدهم تحصیلی یعنی دانش آموزان ۱۵ تا ۱۹ ساله) بر عهده معلمان کشوری می باشد. مراجع مسئول حقوقی برای این معلمان وزارت آموزش و پرورش ایالتی و یا اداره آموزش و پرورش شهر وین محسوب می شوند. بالاترین مرجع مسئول، وزارت آموزش، علوم و فرهنگ می باشد. قانون کار معلمان ایالتی و قانون کار معلمان ایالتی قراردادی، منابع حقوقی برای حقوق ناشی از کار معلمان ایالتی محسوب می شود. طبق قانون کار معلمان ایالتی قراردادی، مقررات معلمان دولتی قراردادی نیز در مورد این افراد صادق است. در هر ایالت از طریق مقررات، مراجع صلاحیت دار معلمان ایالتی، ادارات مسئول مربوط به امور معلمان ایالتی مشخص و معرفی می شوند. منابع حقوقی خدمت و کار معلمان کشوری، قانون کار

کارمندان رسمی دولت و قانون انجام وظیفه معلمان کشوری و همچنین قانون معلمان دولتی قراردادی می باشد. منابع و مسائل حقوقی مربوط به پرداخت دستمزد (حق الزحمه) معلمان کشوری و ایالتی در مقررات پرداخت حقوق و در قانون معلمان دولتی قراردادی، ذکر شده است. براساس دستورالعمل مورخ ۲۱ دسامبر ۱۹۸۸ پارلمان، مدارک تحصیلی مدارس عالی (لیسانس) که پس از گذراندن دوره حداقل ۳ ساله تحصیلات حرفه ای کسب می شود به طور کلی به رسمیت شناخته شده است. اساس رابطه شغلی بعنوان معلم، بصورت معلم توسط قرارداد کاری (مهلت دار و یا بدون مهلت مشخص) برپایه قانون استخدامی اداری (و در مورد معلمان ایالتی برپایه قانون معلمان قراردادی ایالتی) و بصورت رابطه شغلی مبنی بر حقوق فردی ایجاد میگردد. یک قرارداد مهلت دار بیشتر شامل استثناء می شود. این نوع قراردادها بخصوص در مورد جایگزینی معلمان قراردادی ایالتی را تقریباً می توان با قانون مشابه استخدامی کارمندان مقایسه کرد که در آن کارفرما و کارمند بعنوان طرفین قرارداد دارای حقوق یکسان میباشند. در صورت ایجاد مشکل، قوانین رسمی مدنی (قانون صلاحیت های اجتماعی و کاری) رایج خواهند بود. در مقابل در قانون رسمی-عمومی (که "کاربردی" نیز نامیده می شود) در رابطه شغلی کارفرما (در مورد معلمان دولتی "دولت" و در مورد معلمان ایالتی "ایالت" مربوطه) و کارمند (معلمان)، رابطه یکسان و در یک سطح وجود ندارد، بلکه رابطه حقوقی رئیس و مرئوسی حاکم است. بنابراین این رابطه شغلی مبتنی و متکی بر یک قرارداد (دارای حقوق فردی) نمی باشد، بلکه متکی بر یک قرارداد (قابل دسته بندی در گروه حقوق اجتماعی و عمومی) است. اساس این رابطه شخصی - حقوقی تحت عنوان "انتصاب" شناخته می شود. رابطه شغلی - حقوقی در وهله نخست موقتی و مشروط است. بنابراین می توان همانند قرارداد استخدامی با

رعایت مهلت قانونی پیش بینی شده آن را فسخ کرد. هم پذیرش در بخش خصوصی و هم انتصاب در پست حقوقی - عمومی نیاز به وجود پست سازمانی مرتبط و یا به عبارتی نیاز به ساعات تدریس هفتگی دارد.

پست سازمانی معلمان دولتی و رسمی در قانون مالی سالیانه دولت (بخش پستهای سازمانهای مورد نیاز) مشخص می شود و در مورد معلمان ایالتی در پیش بینی های سالیانه ایالت مربوطه صورت می گیرد.

ضرورت های کلی استخدام معلم در بخش خصوصی، با بکارگیری شهروندان اتریشی و یا شهروندان کشورهای اتحادیه اروپا و یا شهروندان هر کشور دیگری که در چارچوب اتحادیه اروپا به اتباع آن کشور اجازه اشتغال در اتریش داده شده و نیز بومیان و متقاضیان دارای شایستگی های شخصی و تخصصی، مرتفع می گردد. یکی از شایستگی ها و شرایط تخصصی ویژه داشتن مدرک تحصیلی پیش بینی شده (که معمولاً) دارا بودن لیسانس مورد نیاز اداره آموزشی است) و نیز اثبات کلیه سوابق کاری مورد نیاز میباشد. یکی دیگر از شرایط اساسی استخدام رسمی - حقوقی (انتصاب) دارا بودن سن حداکثر ۴۰ سال در هنگام استخدام میباشد. با درخواست کارمندان (معلمان) قرارداد استخدام می تواند بصورت قطعی (غیر قابل فسخ) باشد، در صورتیکه شرایط قطعی کردن قرارداد رعایت شده باشد و کارمند (معلم) مورد نظر شش سال خدمت مشروط و غیرقطعی را پشت سر گذاشته باشد. (این مقدار زمان ممکن است با محاسبه سوابق قبل از استخدام، بخصوص در صورت وجود سوابق غیر قراردادی کوتاهتر شود). قرارداد غیر قابل فسخ و قطعی میتواند از جانب کارفرما و تنها به دلایل مشروح و موجود در قانون (قانون استخدامی کارمندان، قانون استخدامی معلمان ایالتی) لغو شود، البته در صورتیکه حق بازخرید از جانب کارمند سلب نشده باشد.

ارتقاء شغلی

دوره آموزشی معلمان در مدارس آموزش عمومی اجباری معمولاً با فارغ التحصیل شدن از دوره تحصیلی ۶ ترمی آکادمی علوم تربیتی و پرورشی آغاز می شود. معلمان مدارس اجباری حرفه ای باید در کنار پشت سر گذاشتن امتحان دیپلم اداره آموزش، یک دوره آکادمی آموزشی حرفه ای (پس از یک دوره کوتاه مدت ۲ ترمی) و نیز همچنین تجربه کاری مرتبط با شغل خود (حداکثر تا ۶ سال سابقه) را داشته باشند. دوره آموزشی برای معلمان مدارس متوسطه عمومی و حرفه ای و مدارس عالی تر حرفه ای، با دارا بودن مدرک دوره آموزشی مورد نیاز اداره آموزش از یک دانشگاه و در مورد مدارس حرفه ای، مدرک تحصیلی مدرسه عالی در رشته مرتبط با کار آموزش شروع می شود. در برخی از رشته ها (رشته های هنری، استادی کارگاهها، معلمان رشته های اقتصاد خانه و علوم تغذیه) دارا بودن مدرک مدرسه عالی نیاز نیست. در حوزه وظایف مدرسه علاوه بر کارهای آموزشی و تربیتی همچنین سایر وظایف مرتبط با پست سازمانی آموزشی نیز قرار دارند. (همانند مدیریت جمع آوری و تنظیم مواد درسی، تقبل کارهای مرتبط با معلم مسئول کلاس، اداره کلاسها و مدیریت کارگاهها) حقوق این فعاليتها در مورد معلمان رسمی دولتی و نیز معلمان ایالتی یا بصورت همراه با سایر وظایف پرداخت می گردند و یا بصورت اضافه کاری پرداخت می شوند. در مورد معلمان ایالتی بصورت آزمایشی در فاصله سالهای تحصیلی ۲۰۰۱/۲۰۰۲ تا ۲۰۰۴/۲۰۰۵ طرح مدل استاندارد سالیانه در حال اجراست. در این مبنای حقوق سالیانه فعالیتهای مدیریتی اضافه در کنار حقوق ماهیانه پرداخت می شود و بنابراین پرداخت مبلغ اضافه کاری برای انجام فعالیتهای اداری اضافی پیش بینی نشده است. با توجه به تحصیلات مورد نیاز اشاره شده در بالا، معلمان

استخدام شده در گروههای کاربردی و تمام وقت و معلمان قراردادی بصورت گروههای حق التدریس درجه بندی می شوند و البته در گروههای :

گروههای رسمی (کاربردی) و یا گروههای حق التدریس

L۳ یا L۳، L۲b۱ یا L۲b۱، L۲b۲ یا L۲b۲، L۲b۲ یا L۲b۲

L۲b۳ یا L۲b۳، L۲a۱ یا L۲a۱، L۱ یا L۱، LAP یا LPA

برای معلمان مدارس اجباری غالباً "گروههای کاربردی و گروه های حق التدریسی I۲" پیش بینی شده اند، در حوزه مدارس بالاتر غالباً "گروههای کاربردی L۱ و گروههای حق التدریسی I۱" پیش بینی شده اند. برای معلمان شاغل در بخش آموزش معلمان و آموزش تکمیلی معلمان گروه بندی LAP برای گروههای کاربردی و گروه بندی Ipa برای گروههای حق التدریس در نظر گرفته شده است. به سازمانهای نظارت بر مدارس یک حقوق ثابت تعلق می گیرد که با توجه درجه بندی ثابت حقوقی و گروههای کاری مشخص می گردد، و نیز مبلغی در حدود ۳/۵٪ حقوق دریافتی بعنوان حقوق کار طاقت فرسا اضافه می گردد. بدینوسیله کلیه خدمات اضافی بازرسان مدارس و بارسان ویژه با توجه به زمان و کیفیت کار مورد محاسبه قرار گرفته است.

برخی از امکانات قابل توجه در زمینه درجات، ارتقاء شغلی معلمان عبارتند از :

- مدیریت مدرسه،

- بازرسان مدرسه (بازرس مخصوص، بازرسان مدارس حوزه، بازرسان مدارس حرفه ای و نیز بازرسان

مدارس ایالتی)

علاوه بر این امکان انتقال یک معلم به یک پست در اداره آموزش و پرورش نیز وجود دارد. مدیر مدرسه رئیس بلاواسطه و مستقیم کلیه معلمان و سایر پرسنل شاغل در مدرسه است. وظیفه وی اداره مدرسه رئیس و برقراری و کنترل ارتباط بین مدرسه، دانش آموزان و اولیای تربیتی و در مورد مدارس حرفه ای مراکز آموزش حرفه ای می باشد. مدیر مدرسه وظیفه دارد با معلمان در امر آموزش و تربیت مشاوره همکاری کند و بطور مداوم از وضعیت آموزش و بازدهی دانش آموزان باخبر شود. براساس (قانون آموزشی مدارس) سایر وظایف شغلی مدیرمدرسه در قانون حقوقی - استخدامی کارمندان دولت و نیز قانون حقوقی - استخدامی معلمان ایالتی مشخص شده است. مهمترین وظیفه بازرسان مدارس نظارت بر شیوه آموزش و بازده آن است، اما نظارت بر سایر فعالیتهای مدیرمدرسه در ارتباط با مدرسه و نیز وضعیت فضا، ساختمانها و وضعیت بهداشتی مدرسه از وظایف آنها میباشد. بازرسان مدرسه وظیفه نظارت، ارزیابی و نیز مشاوره با معلمان و مدیر مدرسه را دارد. در مورد کمبودهایی که در بازرسی ها مشخص می شوند، اگر دخالت اداره آموزشی و یا اداره استخدامی لازم بنظر برسد، باید بلافاصله به اداره مسول مربوطه گزارش شود.

انتقالات شغلی

با توجه به پست سازمانی که برای اشغال آن یک معلم استخدام و یا به آن پست منصوب شده است. آن معلم به یک مدرسه (و در برخی موارد چند مدرسه) جهت کار معرفی می شود. معلمان ایالتی را میتوان بعنوان معلم جانشین معرفی نمود. علاوه بر این بدلائل شغلی و استخدامی انتقال موقت معلم به یک پست سازمانی دیگر نیز مجاز میباشد. تا زمانیکه انتقال بدون موافقت معلم مربوطه صورت گیرد، محدودیتهای زمانی و موضوعی وجود خواهند داشت. (بویژه باید به وضعیت شخصی، خانوادگی و اجتماعی معلم باید

توجه صورت گیرد.) انتقال (یعنی واگذارن به یک پست سازمانی دیگر برای مدت طولانی) تنها هنگامی می تواند از جانب اداره (و بدون موافقت معلم) صورت پذیرد که مصالح مهم استخدامی مدنظر باشند. اداره مربوطه در این گونه موارد باید به شرایط شخصی، خانوادگی و اجتماعی معلم مذکور توجه کافی داشته باشد. معلم امکان خواهد داشت در برابر اقدامات صورت گرفته عکس العمل نشان دهد و در برابر تصمیم انتقال اعتراض کرده و بعبارت دیگر اقدامات قانونی لازم و مناسب را صورت دهد. پستهای سازمانی ثابت در مدرسه عبارتند از مدیریت مدرسه و نیز معاون مدیرمدرسه، مسئول و یا مدیر بخشها و گروهها، مسئول رشته و مدیریت تربیتی. از سایر پستهای سازمانی معلمان حداقل نیمی از آنها را می توان بعنوان پست ثابت دانست، در صورتیکه دوام آنها با توجه کافی به تعداد دانش آموزان و دروس اجباری مدرسه مربوطه تضمین شده باشد. صاحب یک پست سازمانی ثابت تنها در صورت وجود دلایل مشخص و معین (که در قانون حقوقی - استخدامی دولت و نیز قانون حقوقی - استخدامی معلمان ایالتی بطور مشروح آمده است) می تواند به یک مدرسه دیگر منتقل شود. (دلایلی از قبیل لغو ثابت بودن پست سازمانی در مدرسه و یا ثابت بودن خود پست سازمانی)

بازخرید، تغییر شغل

با توجه به تحصیلات یک معلم (بخصوص در حوزه مدارس دوره تکمیلی) اساساً امکان تغییر شغل وجود دارد، بااستثای بازنشستگی همچنین امکان خاتمه شغل هم از جانب کارمند (معلم) و هم از جانب کارفرما(دولت و یا ایالت) وجود دارد.

امکانات زیادی برای پایان شغل وجود دارد:

بازخريد بعلت عدم بازدهی و یا تشخیص مورد انضباطی، کناره گیری، اخراج و نیز از دست دادن
شغل بدلیل محکومیت بالاتر از یکسال زندان.

حقوق و مزایا

حقوق معلمان در قانون مستمری و حقوق معین شده است. با توجه به مدرک تحصیلی و کارکرد
معلمان در هریک از اقسام مدارس، برای معلمان رسمی شاغل در بخش دولتی در مجموع ۸ رده کاری
مشخص و پیش بینی شده است. (گروه های L۳، L۲b۱، L۲b۲، L۲b۳، L۲a۱، L۲a۲، L۱ و LPA) در
مورد معلمان قراردادی بجای گروههای کاری (با همان اعداد) گروههای حق التدریسی وجود دارد.
(گروه های L۳ و تا Ipa) در صورت وجود شرایط و مشخصات تخصصی و رشته ای، ذیل درجه بندیهای
ذیل قابل تشخیص هستند:

معلمان بدون مدرک دیپلم L۳ و یا I۳

معلمان دارای مدرک دیپلم L۲b۱، L۲b۲ و L۲b۳ و یا I۲b۱، I۲b۲ و I۲a۲

معلمان دارای مدرک دیپلم و نیز فارغ التحصیل از آکادمی علوم تربیتی L۲b۱، L۲b۲ و یا L۲a۱ و

L۲a۲

معلمان فارغ التحصیل از مدارس عالی L۱ و یا I۱

معلمان دارای مدارس عالی و نیز شرایط ویژه برای ادامه تحصیل و تحصیلات تکمیلی معلمان. LPA

و یا Ipa

در صورت وجود شرایط ویژه دیگر، قانون همچنین امکان درجه بندی متفاوت را پیش بینی کرده است. گروههای کاری یادشده در گروههای حقوقی و حق التدریسی دسته بندی شده اند و در داخل این دسته بندی معلمان در فاصله های دوساله یک رده ترقی (ارتقاء درجه) پیدا می کنند. حقوق پرداختی در مورد معلمان رسمی و یا اجرت ماهانه در مورد معلمان حق التدریسی براساس گروه کاری (رتبه های حقوقی) و درجه بندی حقوقی آنها مشخص می شود.

دسته بندی در یک رتبه حقوقی براساس زمان استخدام و زمان ترفیع درجه صورت میگیرد. این امر به این ترتیب صورت میگیرد که کلیه زمانهای اشتغال به آموزش بعنوان معلم قبل از ۱۸ سالگی بصورت کامل (بعنوان مثال دوره های اشتغال در یک سازمان دیگر، دوره های کارآموزی عملی و نیز دارا بودن حداقل تحصیلات مورد نیاز) و در صورت دارا بودن سابقه تا سقف ۳ سال بصورت نصف محاسبه می شود. در صورتیکه شغل قبلی کارمند برای مورد خاصی دارای اهمیت ویژه ای باشد، می توان سابقه مذکور را توسط تصمیم گیری مورد خاص محاسبه کرد. میزان حقوق پایه در کارکردهای خاص، میزان حقی است که در کنار یک یا بیش از یکی از اضافه پرداخت های برشمرده شده. اضافه پرداخت اصلی : مبالغ اضافی پرداختی براساس اهمیت و موقعیت مدرسه، گروه کاری و رتبه حقوقی مشخص می شوند. براساس بند ۵۷ قانون پرداخت حقوق مصوب ۱۹۵۶ در قانون رایج مربوط به مدیران کلاسهای درسی، این مقدار بین ۴۱ تا ۷۶۵/۲ یورو میباشد. در مورد همکاریهای رشته ای در دروس آلمانی، ریاضیات و زبانهای خارجی و نیز دروس دارای بازدهی متفاوت بعنوان مثال در مدارس راهنمایی براساس بند ۵۹ قانون حقوق و مزایا از ۴۷/۹ یورو تا ۷۱/۵ یورو پیش بینی شده است. اضافه پرداخت معلمان مدارس حضوری : این اضافه

پرداخت دارای مابه التفاوت نسبت به گروه کاری بعدی و یا گروه حق التدریسی بعدی خود میباشد. معلمان بکار گرفته شده در گروه کاری فعلی بدین ترتیب حقوقی را دریافت می کنند که در صورت ارتقاء به گروه بعدی دریافت می کردند. در صورتیکه یک معلم فراتر از میزان تکلیف آموزشی خود تدریس کند، مبلغی بابت اضافه کاری به وی تعلق خواهد گرفت.

مثالهای زیر با آخرین برآوردهای موجود محاسبه شده اند:

۱- مثال : یک معلم مدرسه راهنمایی با ده سال سابقه و سه سال و نیم ارشدیت جهت ارتقاء (فاصله

هیجده سالگی تا پایان دوره تحصیلی در آکادمی علوم تربیتی) در درجه حقوقی ۶ جا می گیرد.

حقوق ناخالص گروه کاری ۶	۱۸۱۰/۶ یورو
مبلغ اضافی بابت ساعات اضافی تدریس	۴۷/۹ یورو
+ ۲ ساعت اضافه کاری در هفته	۲۲۴/۵ یورو
جمع	۲۰۸۳/- یورو

۲- مثال : معلم مدرسه راهنمایی گروه کاری L۲a۲ با ۳۰ سال سابقه و سه سال و نیم ارشدیت

برای ارتقاء (درجه حقوقی ۱۶)

حقوق ناخالص گروه کاری ۱۶	۳۰۷۳/۱ یورو
مبلغ اضافی بابت ساعات اضافی تدریس	۴۷/۹ یورو
+ ۲ ساعت اضافه کاری در هفته	۳۸۱/۰۹ یورو
جمع	۳۵۰۲/- یورو

۳- مثال : معلم شاغل در گروه کاری L۱ و پنج سال و نیم ارشدیت برای ارتقاء

حقوق ناخالص گروه کاری ۴	۱۸۳۳/۴ یورو
+ ۱ ساعت تدریس اضافی	۱۱۳/۷ یورو
جمع	۱۹۴۷/۱ یورو

۴- مثال : معلم شاغل در گروه کاری L۱ با ۲۸ سال سابقه و پنج سال و نیم ارشدیت برای ارتقاء

۳۵۱۲/۴ یورو

حقوق ناخالص گروه کاری ۱۶

۲۱۷/۸ یورو

+ ۱ ساعت تدریس اضافی هفتگی

۳۷۳۰ / ۲ یورو

جمع

دستمزدهای ذکر شده بدون احتساب مالیات (ناخالص) هستند. از این مبالغ بویژه مالیات حقوق و مخارج بیمه اجتماعی کسر می شود. مبالغ کسر شده حداکثر تا یک سوم درآمد (حقوق) ناخالص خواهند بود.

ساعات کاری

معیار زمانی کار در مسئولیتهای آموزشی در مورد معلمان رسمی براساس مقیاس مشاغل آموزشی معلمان رسمی (قانون مسئولیتهای آموزشی معلمان دولتی) معین می شود و در مورد معلمان ایالتی براساس قانون و دستورات حقوق - استخدامی ایالت مربوطه (مدت ساعات کاری سالانه) مشخص می شود. در اینجا در مورد معلمان رسمی، دروس ارائه شده توسط یک معلم با توجه به گروه آموزشی که در آن گروه درجه بندی شده اند به اندازه ۲۰ ساعت در هفته اجباری می باشد. در گروههای آموزشی، مواد درسی یا از جانب قانون وظایف آموزشی معلمان و بطور مستقیم و یا از جانب برنامه آموزشی مربوطه معین می شوند. هریک از گروههای شغلی آموزشی از شماره یک تا ۴ درجه بندی و مشخص شده اند. دروس واقع در گروه درسی یک با درجه اهمیت ۱/۱۶۷ واحد و دروس واقع در گروه درسی (۴) با درجه اهمیت ۰/۷۵ و هر ساعت درسی به تعداد ۲۰ ساعت در هفته محاسبه می شوند. برای معلمان ایالتی شاغل در مدارس اجباری عمومی یک ساعت کار سالیانه مشخص و معین شده است و یک معلم ایالتی باید به آن

تعداد ساعت در سال (سال تحصیلی) به کار پردازد که یک کارمند مشابه در سیستم اداری عمومی شاغل است. سقف استاندارد سالیانه به سه بخش شغلی تقسیم می شود.

حوزه شغلی A: آموزش اجباری بانضمام وظیفه نظارت و بازرسی

حوزه شغلی B: کلاسها و دوره های آماده سازی و رفع اشکال

حوزه شغلی C: ساعت های مربوط به سایر فعالیتها

سقف ساعتهای اجباری آموزش در محدوده ۷۲۰ تا ۷۹۲ ساعت در سال (معادل ۲۰ تا ۲۲ ساعت در هفته) میباشد. همانند معلمان رسمی، در مورد معلمان ایالتی شاغل در مدارس حرفه ای نیز برای کارها و خدمات اضافی (بویژه ایجاد و مراقبت از فرصتهای شغلی و تأسیس و ایجاد کتابخانه مدرسه) محاسباتی در وظیفه شغلی آنها پیش بینی شده است. بدینوسیله تعداد ساعتهای درسی واقعی مورد ارائه کاهش می یابد. ساعتهای مجزای غیردرسی بعنوان مثال کارکرد سخنگوی کلاس و یا مراقب کلاس) بصورت جداگانه مورد محاسبه و پرداخت قرار میگیرند. در صورتیکه اقتضای موقعیت و دلایل شغلی ایجاب نماید، امکان دارد معلمی بطور موقت موظف به ارائه درسی شود که توانایی تدریس آن را ندارد. برای معلمان امکان تقلیل دوره موظف آموزشی تا حد نصف (برای دوره زمانی تا ده سال) بدلیل مراقبت از کودک (تا زمان ورود کودک به مدرسه) وجود دارد. علاوه بر این امکان تقلیل دوره وظیفه آموزشی به نصف تا بیشتر دوره استاندارد تا سقف زمانی ۱۰ سال برای فعالیت در حوزه های فعالیتی درسی معلم و یا انجام سایر فعالیت های محوله سیستم آموزشی اتریش در حوزه های فرهنگی، اجتماعی، مذهبی، ورزشی و یا علمی نیز وجود دارد. علاوه بر این امکان رهایی از وظیفه اجباری آموزش بمدت یکسال تحصیلی (ترخیص) با حقوق کمتر

نیز وجود دارد. همچنین امکان انفصال از خدمت (منتظر خدمت) تا سقف ۱۰ سال تحصیلی موجود است. در کنار این شرایط همچنین برای معلمان رسمی امکان تخفیف ساعات آموزشی بنا بر دلایل سلامتی و جسمی وجود دارد. همچنین یک معلم حق استفاده از مرخصی استعلاجی بمدت حداکثر ۶ روز کاری در هر سال تحصیلی را دارد (در شرایط خاص همچنین تا سقف ۱۲ روز کاری)، در صورتیکه معلم بخاطر لزوم و ضرورت مراقبت از یکی از اعضای خانواده خود که بیمار است، نتواند بطور مطلوب وظایف آموزشی خود را بخوبی انجام دهد. با دلیل مراقبت از مادر برای معلمان امکان اشتغال پاره وقت (تا سقف حداکثر ۴ سال) نیز وجود دارد. وظیفه آموزشی مدیر مدرسه وابسته به وسعت و بزرگی مدرسه است. اصولاً مدیر مدرسه باید در حین ساعات آموزشی (ساعت اداری) در مدرسه حاضر باشد.

مرخصی

مادامی که وظایف خاص (مانند جانشینی مدیر و یا برگزاری امتحان) وجود نداشته باشد، معلمان حق استفاده از مرخصی استحقاقی در حین تعطیلات را دارند. احضار از مرخصی به محل کار تنها در صورت وجود دلایل مهم شغلی و تنها در زمانهای اضطراری مجاز است. به یک معلم میتوان براساس درخواست شخص وی و یا دلایل شخصی و خانوادگی و یا به هر دلیل دیگر نیز مرخصی فوق العاده (با حقوق کامل) داد، البته مادامیکه هیچ مورد ضروری شغلی وجود نداشته باشد. در کنار این مرخصی همچنین امکان مرخصی منتظر خدمت (تعلیق) نیز وجود دارد، و هنگامیکه ضروریات شغلی اجازه بدهند اینگونه مرخصی منجر به حذف حقوق می شود. براساس قانون حمایت از مادران، معلمان می توانند برای مراقبت از کودک خود تا دو سالگی کودک درخواست مرخصی تعلیقی بنمایند، در این صورت حق درخواست حقوق

مرخصی تعلیقی وجود دارد که در آن تا ۳ ماه از مرخصی به تاخیر می افتد و تا هفت سالگی کودک مورد استفاده قرار میگیرد. در صورت تقسیم مرخصی با پدر کودک دوبار از آن می توان استفاده کرد و در این مورد حق درخواست کار پاره وقت تا پایان چهارسالگی کودک وجود دارد. البته این در صورتی است که در سال اول و دوم زندگی کودک درخواست استفاده از مرخصی تعلیقی صورت نگرفته باشد. قرارداد حقوقی- رسمی با ورود به دوران بازنشستگی به پایان نمی رسد بلکه تنها تغییرات حقوقی در آن صورت میگیرد. با رسیدن به سن ۵۶/۵ سالگی برای معلمهای رسمی امکان بازنشستگی زودرس از آغاز سال تحصیلی بعد و تقلیل همزمان بخشی از حقوق بازنشستگی وجود دارد. یک معلم رسمی می تواند در صورت درخواست در پایان ماهی که در آن به ۶۱/۵ سالگی میرسد، درخواست بازنشستگی پیش از موعد بنماید. با پایان سالی که یک معلم رسمی در آن ۶۵ ساله می شود، بر اساس قانون وی خود بخود بازنشسته می گردد. معلمان قراردادی می توانند با داشتن مدت بیمه طولانی (بیمه ۳۵ تا ۳۷/۵ ساله) با داشتن ۶۱/۵ سال سن (در مورد مردان) و ۵۶/۵ سال (در مورد زنان) بازنشسته شوند. «تعداد سالهای بیمه مورد نیاز بستگی به سال تولد معلمان قراردادی دارد». در مورد مدت بیمه کوتاهتر حق درخواست بازنشستگی هنگامی ایجاد می شود که قبل از درخواست بازنشستگی ۱۸۰ ماه متوالی بیمه معتبر بوده و معلمان مرد ۶۵ ساله و معلمان زن ۶۰ ساله شده باشند. هم برای معلمان رسمی و هم برای معلمان قراردادی امکان بازنشستگی پیش از موعد بدلیل وجود مشکلات جسمی وجود دارد. علاوه بر این امکان ورود به بازنشستگی غیر ثابت حداقل در سن ۵۶/۵ سالگی با داشتن سابقه شغلی قبلی بصورت تمام وقت و در حال حاضر تقلیل یافته وجود دارد.

شرایط شغلی معلمان مدارس عالی

اساتید دانشگاه وظیفه دارند رشته تخصصی خود را آموزش و انتقال دهند، زمینه رشد و گسترش و تحقیقات و پژوهشها را فراهم آورند، امتحانات را برگزار کنند و در سیستم اداره مستقل و ارزیابی دانشگاهی همکاری کنند. در چارچوب وظایف شغلی، آنها باید همچنین سهم اصلی را در پوشش دادن به ارائه دروس ضروری ایفا کنند. تعداد ساعت لازم و ضروری مشخص در این بخش وجود ندارد. اساتید موظف به رعایت تعداد ساعت مشخص ارائه دروس نیستند، ولی در راستای فعالیتهای تحقیقی تنها از نظر زمان و مکان متصل به دانشگاه هستند. اساتید دانشگاه از همان ابتدای کار بصورت قطعی در رابطه شغلی حقوقی-رسمی نسبت به دولت قرار دارند. برای کارهای تحقیقی و آموزشی، ویا فعالیت در خارج از کشور و شرکت در کنفرانسها، اساتید می توانند همانند کلیه معلمان مدارس عالی از جانب وزیر آموزش، علوم و فرهنگ از وظایف شغلی خود معاف شوند. آنها در صورت دارا بودن شغل ریاست دانشکده یا دانشگاه حق استفاده از یک ترم تحصیلی تحقیقاتی را دارند. حقوق و مواجب اساتید دانشگاه در قانون حقوق و مستمری مشخص شده است، ولی درجه بندی آنها بر اساس الگوی کارمندی نمی باشد، بلکه بر اساس توافق و مذاکره (در تناسب با نرخ بازار و تورم) میباشد. علاوه بر این اساتید رسمی کمکهای مالی و جبران خسارتهای مختلفی همچون حقوق هیئت علمی و یا جبران فعالیت امتحانی را دریافت می کنند. استاد یارانی که بر اساس قانون جدید استخدام مربوط به سال ۱۹۹۷ به کار گرفته شده اند، بطور کلی وظایف اساتید را بر عهده دارند. تفاوت آنها با اساتید در این است که وظیفه آموزشی آنها از لحاظ کمی مشخص و بمیزان ۲ تا ۸ ساعت در هفته برای هر ترم میباشد. برای استاد یاران (دانشیاران) استخدامی،

الگوی حقوقی مخصوصی ایجاد شده است. وظایف آموزشی دستیاران آموزشی دانشگاهها در زمینه های آموزش، پژوهش و مدیریت از جانب سازمانهای مسئول امر در هنگام ورود به کار معین می گردد. در قانون جدید استخدامی حد ۲ تا ۶ ساعت در هفته برای هر ترم برای آنها بعنوان وظیفه معین شده است. این میزان وظیفه تدریس مستقل جایگزین وظیفه قبلی دستیاری در تشکیل و ارائه دروس گردیده است و وظیفه قبلی در حال حاضر تنها محدود به سال اول فعالیت می شود. دستیاران آموزشی موظف هستند همیشه حاضر باشند. آنها در رابطه شغلی حقوقی - دولتی با دولت و یا رابطه (قرارداد) شغلی خصوصی قرارداد دارند (دستیاران قراردادی). این قرارداد ابتدا بمدت چهارسال میباشد. در صورت درخواست دستیار قرارداد مهلت دار موقتی را می توان به قرارداد دارای مهلت نامعلوم (قرارداد شغلی مشروط) و در صورت درخواست مجدد به قرار داد ثابت/ نامحدود تبدیل کرد.

آموزش ضمن خدمت

تاریخچه

آموزش تکمیلی در اتریش در اندازه محدود از سالهای میانی جنگ جهانی صورت پذیرفته است. در سطح گسترده این کار از سال ۱۹۴۸ انجام گرفته است. بحث آموزش معلمین به دوران جمهوری اول اتریش باز می گردد. این کار در اصل از جانب مراکز مختلف انجام می گرفته است. اندکی پس از جنگ جهانی دوم صلاحیت آموزش معلمان بخش آموزش حرفه ای به وزارت آموزش واگذار گردید. در آن زمان بخش مدارس حرفه ای در وزارتخانه آموزش در سطح مدیر کل اداره می شد. در ابتدا بخش مربوط به آموزش عمومی، مواد درسی دوره آموزشهای تکمیلی معلمان را برنامه ریزی میکرد. در سال ۱۹۵۶ وزارت

آموزش، مرکزی را در ایالت اشتایر مارک ایجاد کرد که در تعیین اهداف آموزشهای تکمیلی معلمان فعالیت میکرد. بعد از آن یک مرکز دیگر در ایالت اتریش سفلی ایجاد گردید. قانون برنامه ریزی آموزشی که از سال ۱۹۶۲ به مرحله اجرا درآمد، امکان تأسیس مؤسسات مستقل آموزشهای تکمیلی معلمان و مشابه مؤسسات تربیتی موجود برای معلمان شاغل در مدارس اجباری عمومی فراهم آورد. در سال ۱۹۶۶ اولین مؤسسه تربیتی حرفه ای (BPI) برای تکمیل آموزشهای معلمان شاغل در مدارس حرفه ای در شهر وین ایجاد گردید. از سال ۱۹۶۸/۶۹ تا به امروز این مؤسسه کلیه دوره های آموزش تکمیلی برنامه ریزی شده توسط وزارت آموزش را اجرا نموده است. این آموزشها در سطح منطقه ای و نیز برای معلمان کلیه ایالتها در سطح کشوری برگزار شدند. پس از مدت کمی در ایالتها اشتایر مارک و تیرول نیز مؤسسات BPI ایجاد شد. در سال ۱۹۷۰ یک بخش مستقل در حوزه تازه تأسیس معلمان وزارت آموزش، وظایف مربوط به تربیت و آموزش تکمیلی معلمان را بر عهده گرفت. در سالهای بعد در سایر ایالتها نیز BPI ها راه اندازی شدند. در برخی ایالتها BPI ها به مؤسسات علوم تربیتی متصل شدند. با اجرای بند پنجم اصلاحیه قانون برنامه ریزی آموزشی، انستیتوها (مؤسسات) آموزش تکمیلی معلمان به سطح آکادمی ارتقاء پیدا کردند. از سال ۱۹۷۷ وظیفه این مؤسسات، آموزش معلمان تازه کار برای دروس تئوری (و از سال ۱۹۸۰ همچنین برای قضات) میباشد. علاوه بر این از سال ۱۹۷۸ همچنین آموزش معلمان مدارس حرفه ای و معلمان درسهای تئوری وظیفه این مؤسسات است. در راستای بند هفتم اصلاحیه قانون برنامه ریزی آموزش مصوب (۱۹۸۳)، ساختار آموزش تکمیلی معلمان نوسازی شد. BPI ها تحت عنوان "بخش آموزش معلمان مدارس حرفه ای" و "بخش آموزش معلمان مدارس کارآفرینی" در مؤسسات علوم تربیتی ادغام

شدند. ساختار برنامه ریزی امروزی از سال ۱۹۸۲ وجود دارد. اساس این ساختار قانون برنامه ریزی آموزش است. همچنین می توان از قانون برنامه ریزی مدارس دولتی در رشته زراعت و جنگلداری نیز نام برد.

نهادهای مرکزی

بر اساس قانون برنامه ریزی آموزشی، تربیت و آموزش تکمیلی معلمان وظیفه موسسات مخصوص و مسئول این امر (موسسات تربیتی) میباشد. این موسسات از نظر اداری رده زیر مجموعه شورای آموزشی ایالتی بحساب می آیند و در درجه دوم زیر مجموعه وزارت آموزش، علوم و فرهنگ شمرده می شوند. شوراهای آموزشی ایالتی وظیفه هماهنگ سازی برنامه های مربوطه در سطح ایالتها را بر عهده دارند. در حالیکه وزارتخانه وظیفه برقراری و هماهنگ سازی دوره های فرا ایالتی و ملی را بر عهده دارد. البته این دوره ها نیز باز توسط موسسات تربیتی اجرا می شوند. موسسه تربیت حرفه ای رشته زراعت و جنگلداری، در امور تربیتی و آموزش زیر نظر وزارت آموزش، علوم و فرهنگ است و البته از نظر اعتبارات مالی وزارت کشاورزی، جنگلداری، محیط زیست و امور آبها مسئول این بخش است.

مراکز آموزش تکمیلی معلمان

موسسات تربیتی یادشده در بند قبلی در هر ۹ ایالت وجود دارند. اکثر این مؤسسات دولتی هستند، و برخی نیز بصورت خصوصی توسط ایالت ها اداره می شوند، که البته ساختار یک مؤسسه دولتی در آن قابل تشخیص خواهد بود. مؤسسات تربیت معلم ساختار آکادمیها را دارا هستند. (بعنوان مثال مؤسسات آموزش معلمان مدارس اجباری، آکادمیهای تربیتی)، از لحاظ سطح تحصیلی هر دو مؤسسه در رتبه سوم قرار دارند. مؤسسات تربیت معلم در چهار گروه طبقه بندی شده اند که نمایانگر انواع مدرسه میباشند.

- برای معلمان مدارس اجباری آموزش عمومی
- برای مدارس حرفه ای
- برای مدارس عالی تر آموزش عمومی
- برای مدارس متوسطه حرفه ای و مدارس عالی تر حرفه ای و کارآفرینی

هریک از این گروهها تحت نظارت یک مدیر گروه قرارداد که مسئول امور برنامه ریزی و اداری هر گروه میباشد. در کنار پرسنل اداری همچنین همکاران اصطلاحاً "تربیتی قرار دارند، که معمولاً" معلمان مشارکتی هستند (در بخش کارآفرینی و حرفه ای، معلمین رشته های تخصصی مختلف بکار گرفته می شوند) که مسئول برنامه ریزی و اجرای دوره ها هستند. علاوه بر این اتحادیه های کاری معلمین در کلیه مواد درسی مانند حلقه اتصال به مؤسسات تربیتی عمل کرده و کمک شایان توجه و ارزشمندی به آموزش معلمان می کنند. محدوده وظایف مؤسسات تربیت معلم عبارتند از:

- برگزاری دوره های آموزشی تکمیلی برای به روز کردن دانشها و توانایی های معلمین
- دوره های آموزشی با دوره تحصیلی و آزمون مشخص و مجزا که صلاحیت ها و توانایی مکمل را ارائه میدهند.
- برگزاری دوره هایی در چارچوب دوره های کارآموزی دبیری برای آموزگاران دروس آموزشی عمومی
- پژوهشها و تحقیقات آموزشی (تحقیق درباره اصول تربیتی)

در آکادمی های تربیتی و آکادمی های تربیتی حرفه ای، دوره های آموزشی آکادمیک (بخشی با هماهنگی موسسات تربیتی) برای ادامه تحصیلات ارائه می شوند. این دوره ها دارای دوره آموزشی و آزمون مخصوص بوده و صلاحیتها و توانایی مکمل و ویژه ای را ارائه میدهند.

در کنار مؤسسات آموزشی - تربیتی برای معلمان کلیه دروس آموزشی، مؤسسات ویژه ای برای آموزش و تربیت معلمان دینی و نیز معلمان مدارس زراعت و جنگلداری وجود دارد.

وظایف مؤسسات آموزش حرفه ای زراعت و جنگلداری که دارای ساختار آکادمی هستند عبارتند از:

- آموزش و تربیت معلمان، که امکان برگزاری آزمون در این بخش از سوی اداره آموزش وجود دارد.

- آموزش و تربیت مشاوران در حوزه مشاغل توسعه ای بخش زراعت و جنگلداری

در صورت نیاز دوره های آموزشی و کارآموزی را می توان در سطح محلی و در ایالتها نیز اجرا کرد. علاوه بر این دوره هایی از سوی سایر مؤسسات مختلف ارائه می گردد. (دانشگاهها، سازمانهای آموزشی، احزاب سیاسی، کلیساها و نیز گروههای مشارکتهای اجتماعی)

شرایط استخدامی

برای معلمان اتریش یک وظیفه قانونی وجود دارد که باید در حوزه دانش تخصصی خود دائماً در جریان آخرین اطلاعات باشند. (همیشه در جریان تازه ها باشند) بنابراین ادامه آموزش اجباری میباشد، البته داز نظر قانونی هیچ پیش بینی خاصی درباره نوع، چگونگی و مدت اجرای آن نشده است. بنابراین اگر معلمان خودآموزی بصورت خصوصی را ترجیح بدهند، مجبور به شرکت در دوره های ارائه شده نمی

باشند. شرکت در سمینار ها معمولاً بصورت آزاد میباشد. اگر نوآوری های اساسی آموزشی ارائه شوند، شرکت در دوره های آموزشی معلمان بصورت اجباری خواهد بود.

برنامه های آموزشی معمولاً برای گروههای معینی برگزار می گردند. (معلمان نوع خاصی از مدارس و یا معلمان یک رشته خاص)، البته دوره های فراتر از نوع مدارس نیز اجرا می گردند که مربوط به کلیه معلمان می شود.

دوره ها و گرایشات تحصیلی

هسته های اصلی آموزش و تکمیل آموزش در بخشهای زیر خلاصه می شوند.

- علوم تخصصی
- علوم آموزشی - تربیتی (آموزش عمومی و تخصصی)
- قوانین و برنامه ریزی آموزشی
- تکوین شخصیت، توسعه مدارس، استقلال آموزش مدارس

در این رابطه بخش علوم آموزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

روز به روز دوره های آموزشی بیشتری در رابطه با مسائل و موضوعاتی مانند مدیریت آموزشی، مدیریت کیفیت، تکوین شخصیت، برنامه ریزی درسی، محیط زیست، فناوریهای نوین، جهانی سازی، یکپارچگی و ادغام آموزش زبانهای خارجی و تربیت و آموزش چند فرهنگی تشکیل می شوند. همچنین پیش بینی هایی صورت گرفته که به شرایط و نیازهای جدید و موردی بتوان بصورت موقت پاسخگو بود (مانند خدمات آموزشی به کودکان آوارگان) بدلیل متنوع بودن بخش مدارس حرفه ای وظایف زیادی

برای گروه‌های مربوطه به مدارس حرفه ای و مدارس متوسطه و عالی تر حرفه ای و کارآفرینی پیش بینی شده است. در تعداد زیادی از برنامه های آموزشی (بعنوان مثال برای تقریباً ۲۰۰ شغل در بخش مدارس حرفه ای)، تعداد دروس و مواد درسی (بخصوص دروس تخصصی مرتبط با شغل مورد نظر) که در دوره های آموزش و تکمیلی برنامه ریزی شده اند، نسبتاً بالاست. برای موفق بودن و همراهی با تغییرات سریعی که در هریک از این گرایش‌ها تخصصی تاثیر می گذارند، همکاری مؤسسات آموزشی - تربیتی، مدارس و بخش اقتصاد ضروری و غیر قابل انکار میباشد. برنامه های آموزشی تکمیلی در مؤسسات تربیتی تشکیل شده اند از :

الف - دوره های فراگروهی (فراگیر و همگانی) [برای معلمان کلیه مدارس، بعنوان مثال معلمین

مدارس آموزشی عمومی و مدارس آموزش حرفه ای]

ب - دوره های کشوری و فرا ایالتی

ج - دوره های در سطح ایالت و یا حوزه ای و ناحیه ای

در حال حاضر بیشتر تمایل به شرکت در دوره های ناحیه ای وجود دارد.

بخشی از دوره های آموزشی و تکمیلی معلمین براساس یک دوره آزاد در حین سال تحصیلی ارائه می

شوند، البته این دوره ها در اوقات غیر درسی و تعطیلات آموزشی نیز برگزار می شوند.

دوره های فشرده و نشستهای هفتگی خارج از ساعت درسی (اداری) می توانند بیشتر از یک ترم، یک سال

تحصیلی کامل و یا دوره های بیشتری ادامه داشته باشند. به معلمانی که دوره کارآموزی شغلی را پشت سر

بگذارند، یک مرخصی فوق العاده داده می شود، چرا که مدت این دوره های آموزشی معمولاً از یک هفته

فراتر می رود. برای برخی از دوره های آموزشی تکمیلی برنامه های آموزشی ویژه ای وضع می شود. در این رابطه موضوع بحث، دوره هایی هستند که براساس بند ۱۲۵ قانون برنامه ریزی آموزشی (schog)، صلاحیتهای مکمل برای تدریس در حوزه های تخصصی نوین و یا حوزه های اجتماعی را ارائه و انتقال میدهند. برای برگزاری این دوره ها باید یک برنامه آموزشی، برنامه تحصیلی، یک برنامه امتحانی مشخص و نیز تعیین چارچوب شرایط برنامه ریزی ثابت و مشخص برای مؤسسه آموزشی - تربیتی وجود داشته باشد. از تاریخ اول جولای ۱۹۹۷ در مؤسسات آموزشی - تربیتی، بخشهای مدارس متوسطه حرفه ای، مدارس عالی (آموزشکده های عالی) حرفه ای و مدارس تربیتی حرفه ای براساس بند ۱۲۵ قانون برنامه ریزی آموزشی رشته ها ایجاد شده و دوره های زیر در سطح کشوری برگزار می شود: آفرینش خلاقیتی، مراقبت از سالمندان و کمکهای مراقبتی بالینی، مدیریت کیفیت درجه یک، مدیریت کیفیت درجه دو، بازیافت زباله ها، مدیریت پوشاک، طراحی صنعتی، صنعت پوشاک، انفورماتیک اقتصادی در مدارس مشاغل انسانی (علوم انسانی)، مدیریت هتلداری، مبانی آموزشی مهندسی کتابداری مدارس، آموزش طراحی، الکتروتکنیک، صنعت مواد مصنوعی، مشاوره حین خدمت (شغلی) محیط زیست، سیستم های چند رسانه ای، زبان آلمانی و ارتباطات.

دوره های ویژه معلمان "تازه کار" :

معلمانی که به تازگی استخدام شده اند، در طی دوره ای با جزئیات و ویژگیهای مدارس حرفه ای و نیز ویژگیهای مرتبط با آن در دروس تخصص موضوع آموزش خود آشنا می شوند.

آموزش معلمان تازه کار:

مؤسسات آموزشی - تربیتی برای آن دسته از معلمان که در دانشگاه دانشی تخصصی را کسب کرده اند، ولی امتحان اداره آموزش را پشت سرنگذاشته اند، دوره های آموزشی - تربیتی برگزار می کنند. علاوه بر این قسمت اول دوره تحصیلی اداره آموزش برای معلمان حرفه ای و برای معلمان دروس تخصصی - تنوری و نیز دروس تخصصی - عملی را می توان در مؤسسات آموزشی - تربیتی گذراند.

سایر فعالیتهای و حوزه های تخصصی مؤسسات آموزش تکمیلی معلمان :

پژوهشهای عملی - تربیتی

معنی این عبارت اجرای پروژه های تحقیقی است که هدفشان تجزیه و تحلیل علمی مسائل مهم و روزمره شغلی و آموزشهای معلمان میباشد. نتایج این پروژه های تحقیقی باید منجر به این شوند که بتوان راهکارهای متناسب را بررسی کرده و آنها را برای آموزش و آموزشهای تکمیلی معلمان بصورت روشهای مناسب بکار گرفت.

سایر خدمات:

- ارائه خدمات مشاوره ای با گروههای کاری معلمان
  - ایجاد مراکز پروژه ای و همکاری با مؤسسات آموزش تکمیلی خارج از کشور
  - اجرا و حمایت از اجرای پروژه های در سطح (اتحادیه اروپا)
  - سایر پروژه ها همچون مشاوره در چارچوب توسعه برنامه ریزی و آموزش مدیریت کیفیت
- دوره های آموزشی معلمان بسیار متنوع هستند هم در ساختار دوره ها و هم در محتوایشان.

از لحاظ فرم میتوان از کارگاههای آموزشی، سمینارهای همراه با سخنرانی و بحث، کنفرانس ها، تورهای علمی، بازدید از کارگاهها و دوره های کارآموزی در کارگاهها نام برد.

یک نوع دیگر برگزاری نشستها و یا کارگاههای آموزشی مربوط به معلمان رشته های خاص میباشد.

("گروههای کاری")

ارزیابی مدارک تحصیلی

- ادامه تحصیل :
- ارزیابی دوره های آموزشی (از جهت برنامه ریزی و محتوا) در پایان هر دوره آموزشی و بصورت فرمهای نظر خواهی صورت میگیرد.
- معلمینی که در یک دوره آموزشی شرکت میکنند بطور معمول بصورت مستقیم مورد ارزیابی قرار نمی گیرند. این تصور میرود که آنها از شرکت در این دوره ها سود برده و قادر خواهند بود آموخته ها و توانایی های جدید را بطور عملی در روش تدریس خود به مرحله اجرا در آورند.
- شرکت کنندگان در یک برنامه آموزشی گواهی شرکت در دوره دریافت می کنند. پس از پایان دوره های ادامه تحصیل معلمان، گواهی نامه ای برای صلاحیت ها و توانایی های جنبی دریافت می کنند، صلاحیت هایی که نه تنها در تقسیم آموزش در سایر دروس مسئولیت اضافی باخود بهمراه می آورند، بلکه باعث ایجاد ارتقاء در سطح حقوق دریافتی نیز می شوند. شرکت در دوره های آموزشی تکمیلی معلمان هیچ تأثیر مستقیمی بر موقعیت شغلی و یا حقوق دریافتی ندارد. معلمان شرکت کننده تنها گواهی گذراندن دوره دریافت می کنند. این گواهی هنگامی از اهمیت برخوردار می شود که معلم داوطلب احراز پست بالاتری بشود. (بعنوان مثال داوطلب مدیریت یک مدرسه)
- دوره های آموزش تکمیلی ضمن خدمت معلمان، بطور کلی شانس ادامه خدمت معلم را بالا می برد، چرا که از طریق این دوره ها به توانایی های اضافی و مکمل دست می یابد.

آموزش تکمیلی معلمان مدارس عالی

با اینکه ادامه تحصیلات تخصصی برای معلمان دانشگاهها یک وظیفه است، با اینحال هیچ قانون و یا دوره های آموزشی دقیق تر و انحصاری برای ادامه تحصیل معلمان مدارس عالی وجود ندارد. برنامه ریزی و ارائه دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی، به طور آزادانه به خود دانشگاهها واگذار شده است. معلمان دانشگاهها آزادند در دوره های آموزشی تکمیلی در داخل و یا خارج کشور شرکت کنند.

سایر پرسنل آموزشی

در ساختار اداری مدارس دولتی، پرسنل غیر آموزشی در ادارات آموزشی دولتی در ایالتها (بعنوان مثال شورای مدارس ایالتی اتریش سفلی، شورای آموزشی شهر در شهر وین و همچنین شورای آموزشی حوزه)، در مدارس دولتی و در مؤسسات آموزشی و تکمیلی معلمان و نیز مؤسسات تربیتی نوجوانان و آموزش بزرگسالان در هر ۹ ایالت اتریش بعنوان پستهای شغلی جزء و تابع بشمار می آیند. مشاهده میکنید که تقسیم وظایف صورت گرفته براساس قانون پرسنل غیر آموزشی در مدارس اجباری آموزش عمومی، مدارس اجباری آموزش حرفه ای (مدارس ابتدایی، راهنمایی، مداری استثنایی، مدارس پلی تکنیک و مدارس حرفه ای) از جانب دولت صورت نمی گیرد و معین نمی شود. پرسنل غیر آموزشی از گروههای شغلی زیر تشکیل شده است:

- گروه کاربردی A (کارمندان اداری عمومی، به شرط دارا بودن مدرک مدرسه عالی)
- گروه کاربردی B (استخدامی) (کارمندان اداری عمومی، به شرط موفقیت در امتحان

دیپلم دریک مدرسه عالی تر و دارا بودن صلاحیتهای ویژه)

- گروه استخدامی درجه C (کارمندان اداری عمومی، بشرط دارا بودن چهارسال سابقه کاری در ادارات دولتی داخلی یعنی دولت، ایالتها و بخشداریهها و نیز دارا بودن مدرک قبولی آموزش پایه گروه C یعنی امتحان تخصص ویژه کارمندان)

- گروه استخدامی درجه D (کارمندان اداری، ماشین نویسهها، تلفنچی ها و غیره)

- گروه استخدامی درجه E (کارمندان اداری عمومی (مشاغل کمکی در مقام درباری و

نگهبانی)

در ادارات آموزشی دولتی در ایالتها، پرسنل براساس درجه بندی فوق به خدمت گرفته می شوند. علاوه بر این در ادارات آموزشی، شغل روانشناسی آموزشی با بخشهای خدماتی منطقه ای ایجاد شده است. در این بخش کارمندان در گروه استخدامی درجه A قرار میگیرند (کارمندان اداری عمومی، با شرط دارا بودن مدرک از مدارس عالی در رشته روانشناسی) در مدارس آموزش عمومی و آموزش حرفه ای دولتی و نیز مؤسسات آموزش معلمین و مربیان بااستثنای دکتر مدارس که براساس قانون استخدام عمومی با آنها قرارداد شغلی بسته می شود، معمولاً تنها کارمندان گروه استخدامی C و D و P₄ و P₅ به خدمت گرفته می شوند که با توجه به محدوده فعالیت، کارمندان منشی در گروه C و ماشین نویسهها در گروه D و نگهبانان مدارس در گروه E و مستخدمین و نظافتچیان مدرسه در گروه P₄ و P₅ بکار گرفته می شوند. در مدارس عالی تر آموزش حرفه ای، همچنین در بخش مدیریتی، کارمندان گروه استخدامی درجه B نیز با وظایف مدیریت و محاسباتی بکار گرفته می شوند و در بخش های کارگاهی نیز بویژه کارمندانی بکار گرفته می شوند که نیاز به گذراندن موفقیت آمیز آزمون نهایی و دیپلم در مدارس عالی حرفه ای

دارند. علاوه بر این کارگران متخصص با تحصیلات حرفه ای مرتبط (در گروههای شغلی درجه P۳ تا P۱) بکار گرفته می شوند، چرا که در این نوع مدارس بطور طبیعی کارکردهای متنوع همچون مدیریت مواد و لوازم، مسئولین آزمایشگاه، آشپزها و غیره وجود دارند. در حالیکه در توضیحات قبلی بحث در مورد گروههای کاربردی A تا E و P۱ تا P۵ بود، منظور از این دسته بندی های حقوقی - استخدامی، کارمندانی هستند که در رابطه ای حقوقی - قانونی (استخدام دولتی) نسبت به دولت قرار دارند. این رابطه شغلی هنگامی وجود دارد که بصورت انتصاب یکجانبه دولتی ایجاد شده باشد.

این نیروهای استخدامی تحت عنوان کارمند شناخته می شوند. حقوق و وظایف کارمندان دولت در قانون حقوق استخدامی کارمندان معین شده است. دولت همچنین نیروهایی را بکار میگیرد که رابطه شغلی حقوق خصوصی در آنها لحاظ شده است. در این نوع استخدام به فرد بکار گرفته شده کارمند قراردادی اطلاق می شود. در مورد این افراد، قانون کارمندان قراردادی کاربرد پیدا می کند. منازعات حقوقی در مورد این قانون از جانب دادگاههای اداری مورد بررسی قرار می گیرد. در مورد کارمندان استخدامی مشخصات گروه بندیها همانند کارمندان رسمی است، با این تفاوت که گروههای حقوقی اینها با حروف کوچک نمایش داده می شود. از نظر حقوق اجتماعی تفاوت موجود در مورد کارمندان قراردادی تا آنجاست که گروه حقوقی a تا e در ردیف کاری (گروه حقوقی I) و گروه حقوقی P۱ تا P۵ در ردیف کاری (گروه حقوقی II) قرار میگیرند. در راستای اعلام رسمی پستهای قراردادی، بصورت کلی نیازهای استخدامی اعلام می شوند، همانطور که این امر برای پستهای انتصابی برای کارمندان پیش بینی شده است. با اجرای قانون اصلاح حقوق مصوب سال ۱۹۹۴، درج شده در روزنامه رسمی قانونگذاری شماره

۵۵۰/۹۴، از تاریخ ۱۹۵۵/۱/۱ سیستم حقوقی و استخدامی جدیدی برای کارمندان ایجاد گردید. مبنای این قانون ارزش گذاری کلیه فرصتها و پستهای شغلی براساس روشهای شناخته شده، بین المللی و استفاده از روشهای ارزش گذاری تجربی سایر ادارات دولتی میباشد. درجه بندی حقوقی جدید " خدمت اداری عمومی " کلیه ۱۰ گروه کاری قبلی (A۱ تا A۷) را بطور یکجا در خود دارد.

در این راستا داریم:

جدید / قبلی

A_۱ ← A_۲، B ← A_۳ و C ← P_۱، A_۴ و بقیه P_۳ (کارگران تخصصی با داشتن

مدرک حرفه ای)، (D کارکردهای قابل تأکید ویژه) A_۵ ادامه D ← ادامه P_۳ (کارگران تخصصی با

امتحان ارتقاء) A_۶ ← P_۴ و A_۷ ← E و P_۵

برای کارکردهای کلیدی در گروههای استخدامی موجود گروههای حرفه ای زیر پیش بینی شده اند:

شامل ۹ گروه کاری	A _۱
شامل ۸ گروه کاری	A _۲
شامل ۸ گروه کاری	A _۳
شامل ۲ گروه کاری	A _۴
شامل ۲ گروه کاری	A _۵

برای کارکردهای گروه کاری A_۱ از گروههای حرفه ای ۷ و ۸ و ۹ حقوق ثابت در نظر گرفته شده

است. این کارکردها بمدت ۵ ساله بخدمت گرفته می شوند و امکان تمدید قرارداد نیز وجود دارد.

کارمندان هر رده شغلی می توانند با توضیح باعث هدایت در گروههای جدید شوند.

از تاریخ اول ژانویه ۱۹۹۹ با اجرای قانون اصلاح استخدام قراردادی، درج شده در روزنامه رسمی شماره ۱۰/۱۹۹۹ بخش اول، برای کارمندان قراردادی دولت سیستم جدید استخدامی و حقوقی ایجاد گردید. همچون قانون اصلاح حقوق و مزایا برای کارمندان دولتی در سال ۱۹۹۴ مبنای این سیستم جدید نیز ارزیابی و برآورد کلیه پستهای شغلی میباشد. بجای الگوی پرداخت حقوقی I الگوی پرداخت V (کارمندان قراردادی اداری) و بجای الگوی پرداخت حقوقی II الگوی پرداخت حقوقی h (کارمندان قراردادی در حرفه های دستی) ایجاد گردید. الگوهای پرداخت حقوق V و h هر یک پنج گروه حقوقی را در برمیگیرند. این گروههای جدید برابر با گروههای حقوقی قبلی I و II میباشد، بصورت زیر:

جدید	قبلی	جدید	قبلی
V_1	a	h_1	P_1
V_2	b	h_2	P_2
V_3	c	h_3	P_3
V_4	d	h_4	P_4
V_5	e	h_5	P_5

هریک از گروههای حقوقی یک خط سیر ارتقاء تضمینی را در برمیگیرد که تمامی ۲۱ گروه حقوقی را خود در برمیگیرد. همانند کارمندان اداری عمومی، برای دارندگان مشاغل کلیدی و تأکیدی برای روند ارتقاء یک تسویه حساب کارکردی بصورت اضافه پرداخت صورت می گردد. مقدار اضافه پرداخت شغلی در داخل هر گروه حقوقی براساس گروه ارزیابی مشخص می شود. در گروههای حقوقی موجود درجه های ارزیابی زیر پیش بینی شده است.

V_1 ← شامل شش گروه ارزیابی: $V_1/2$ تا $V_1/7$

V_2 ← شامل پنج گروه ارزیابی: $V_2/2$ تا $V_2/6$

۷۳ ← شامل چهار گروه ارزیابی: ۷۳/۲ تا ۷۳/۵

۷۴ ← شامل دو گروه ارزیابی: ۷۴/۲ و ۷۴/۳

h۱ ← شامل سه گروه ارزیابی: h۱/۲ تا h۱/۴

h۲ ← شامل دو گروه ارزیابی: h۲/۲ تا h۲/۳

همچون کارمندان خدمات مدیریت عمومی، کارکردهای مدیریت بالاتر برای مدت ۵ سال توزیع می شوند. این امر در مورد کارکردهای گروههای ارزیابی ۷۱/۵ تا ۷۱/۷ صدق می کند. ادامه خدمت نیز بصورت مدت دار امکان دارد و اعلام دوباره مجاز نیست. در گروههای ارزیابی ۷۱/۵ تا ۷۱/۷ حقوق ثابت ماهیانه ای پرداخت می شود که در آن تمامی خدمات کارمند قراردادی محاسبه شده اند. اضافه پرداختهای مشاغل اداری تاکنون با اندازه گیری برآوردهای حقوق ماهیانه و اضافه پرداخت شغلی مورد توجه قرار می گرفتند و بنابراین در الگوهای حقوقی h و v عنوان اضافه پرداخت مستقل دیگری جود ندارند. سایر اضافه پرداختهای عمومی و کلی در سیستم جدید دست نخورده باقی مانده اند.

تبادلات آموزشی

تبادل مدرسین و پرسنل دانشگاهی

در اصول اساسی قانون دانشگاهی مصوب سال ۲۰۰۲ بر لزوم و جابجایی دانشجویان، دانش آموختگان و پرسنل بخشهای علمی و هنری دانشگاهها تاکید شده است. در حال حاضر حدود ۱۹۰ معلم اتریشی به عنوان نیروی کمکی در مدارس کشورهای خارجی تدریس میکنند و بدین وسیله اطلاعاتی در مورد اتریش در اختیار دانش آموزان قرا رمی دهند. بخش بزرگی از این معلمان د رپنج مدرسه اتریشی واقع

در کشورهای دیگر تدریس میکنند. این مدارس کالج سنت گنورگ در استانبول، موسسه اتریش در گواتمالا^۱ در گواتمالا سیتی، مدرسه اتریشی در بوداپست، مدرسه اروپایی اتریش - مجارستان در بوداپست و مدرسه اتریشی در پراگ هستند. نیروهای کمکی تدریس در دیگر مدارس آلمانی زبان در سراسر جهان و مدارس اروپایی نیز فعالیت می کنند. یکی دیگر از موارد فعالیت معلمان اتریشی پروژه "مدارس رو زبانه" در کشورهای همسایه اتریش مانند اسلوواکی، چک و مجارستان است. در این همکاری میان اتریش و کشورهای در حال اصلاحات از طرف وزارت آموزش، علوم و فرهنگ معلمان با زبان مادری آلمانی برای تدریس زبان آلمانی و دروس تخصصی به آلمانی در اختیار شش مدرسه دو زبانه قرار می گیرند. وزارت آموزش، علوم و فرهنگ بر مبنای پیمانهای چند جانبه مبادله معلمان را با کشور فرانسه و نیز دستیاران تدریس زبان (native speakers) را با کشورهای انگلیس، فرانسه، ایتالیا، ایرلند، کرواسی، هلند، روسیه و اسپانیا سازماندهی مینماید. علاوه بر این در سالهای اخیر برنامه های ارتباط معلمان برای معلمان اتریشی این امکان را فراهم می کنند که در مدت طولانی تری در یک کشور خارجی به کار بپردازند.

اساتید میهمان

تعداد استادان میهمان در دانشگاههای اتریش در سالهای دهه ۹۰ افزایش یافت. به طور عادی در هر سال تحصیلی بیش از ۳۰۰ استاد میهمان در دانشگاههای علمی و هنری اتریش تدریس می کنند. بیشتر استادان میهمان تنها یک ترم تدریس میکنند (۸۶٪).

۴۳٪ این استادان آلمانی ۱۲٪ امریکایی هستند. بقیه‌این استادان از بیش از ۵۰ کشور دیگر می‌آیند. (در بررسی های ترم زمستان ۱۹۹۹ تا ترم تابستانی سال ۲۰۰۰). اکثر استادان مهمان از طرف دانشگاه ایسبروک (۳۱۵ نفر) و دانشگاه وین (۲۵۴ نفر) دعوت شده اند.

اطلاعات آماری

تعداد شرکت کنندگان در دوره های آموزشی و تکمیلی معلمان در اداره های آموزشی مختلف و موضوعات آموزشی متفاوت، دارای تنوع و بسیار متفاوت میباشد. تجزیه و تحلیل نیازها در حین مرحله برنامه ریزی دوره، ترکیب " حداکثر " و " حداقل " برآوردها و نیز انعطاف پذیری در ترتیب برنامه ها این امکان را فراهم می کنند که برنامه های ارائه شده با احتیاجات و نیازهای موجود همخوانی داشته باشد. در دانشگاههای علمی در فاصله سالهای ۱۹۹۸/۲۰۰۰ تقریباً ۱۸۰۰۰ پست شغلی برای پرسنل علمی تحقیقاتی و پرسنل غیر عملی تحقیقاتی وجود داشت. سهم عمده ای از پرسنل علمی را استادیاران دانشگاه و دستیاران قراردادی با نسبت تقریب ۷۳٪ در اختیار دارند. تقریباً ۲۰٪ پرسنل علمی استادان دانشگاه هستند. در برابر هر ۱۰ پست علمی بطور میانگین ۸ پست برای پرسنل غیر علمی وجود دارد. دانشگاههای هنر در ساختار پرسنل کاملاً متفاوت از دانشگاههای علمی هستند، یک سوم پستهای سازمانی برای پرسنل علمی - هنری (در حدود ۱۲۷۰ پست) در دانشگاههای هنر برای اساتید رسمی دانشگاه پیش بینی شده است. بزرگترین بخش، یعنی نیمی از پستهای سازمانی در اختیار معلمان رسمی و قراردادی میباشد. علاوه بر این تعداد ۶۷۰ پست سازمانی برای پرسنل غیر علمی در نظر گرفته شده است. سهم زنان از پرسنل علمی دانشگاهها در ترم زمستانی ۱۹۹۹/۲۰۰۰ بالغ بر ۲۴٪ بود. با اینحال سهم زنان با جایگاه آنها در سلسه

مراتب و درجات تخصصی دانشگاه کاملاً" متنوع است. در میان اساتید رسمی دانشگاه تنها ۶٪ زن بوده اند. در میان دستیاران سهم زنان ۲۹٪، استادیاران ۱۳٪ و دستیاران قراردادی ۴۲٪ میباشد. در کلاسهای یک استاد رسمی در سال تحصیلی ۱۹۹۹/۲۰۰۰ تعداد ۱۱۶ شرکت کننده رسمی شرکت داشتند و در کلاسهای هر استاد عادی و یا دستیار استاد تقریباً ۲۴ دانشجوی شرکت کردند. ۵۷٪ اساتید رسمی یعنی رقمی در حدود ۱۱۷۰ نفر بین ۵۰ تا ۶۰ سال سن دارند. تا سال ۲۰۱۵ بیش از سه چهارم اساتید رسمی و غیر رسمی دانشگاهها که در سال ۱۹۹۹ مشغول به کار بوده اند از خدمت بازنشسته خواهند شد.

آموزش فنی و حرفه ای

ساختار آموزشی

آموزش فنی و حرفه ای اساساً گروه سنی ۱۴ تا ۱۵ ساله را در بر می گیرد. دانش آموزان در سال نهم تقاضای یادگیری یک فن یا حرفه را بلافاصله بعد از تکمیل تحصیلات اجباری می کنند. آموزش فنی و حرفه ای، آموزش مقدماتی افراد جوان را تکمیل می کند و آنها را به سمت فعالیت روزانه و زندگی همراه با کار با آماده کردن آنها برای یک شغل و حرفه ویژه سوق می دهد. با ارائه طیف وسیعی از اطلاعات و با آشنا کردن دانش آموزان با شیوه های کاری مختلف و محیط کار محلی، آموزش فنی و حرفه ای انتخاب شغل و حرفه را آسان می سازد. رشته های اجباری که مطابق با شغل مورد نظر تمایز یافته اند، این اجازه را به دانش آموزان می دهند تا ۹ درس در هفته از رشته های اجباری انتخابی مانند تکنولوژی، صنعت و تجارت، مطالعات اجتماعی زیست شناسی یا کشاورزی را انتخاب نمایند. دانش آموزان ممکن است در ۶ درس در

هفته از رشته های اجباری در سه گروه مستعد نام نویسی نمایند. بازدید از شرکت و کار آموزی در کارگاه ها، مدارس فنی و حرفه ای یا شرکتهای دانش آموزان را با محیط کار آشنا می سازد. تمامی دانش آموزان در دوره آموزش فنی و حرفه ای طرز استفاده از کامپیوتر در مقاصد علمی و فنی، بویژه به عنوان بخشی از رشته های اجباری انتخابی می آموزند. متناسب با وضعیت محلی، دوره آموزش فنی و حرفه ای، در مدرسه جداگانه یا همراه با یک مدرسه آموزش اجباری عمومی اداره می شود.

کالجهای فنی و حرفه ای

کالجهای مقدماتی متوسطه

کالجهای فنی و حرفه ای و کالجهای فنی متوسطه سطح مقدماتی نه تنها ارائه دهنده آموزش جامع می باشند، بلکه آموزش فنی حرفه ای عملی برای مشاغل خاص در این کالجها ارائه می شود. این مدارس بصورت تمام وقت (به استثنای کالجهای کار بزرگسالان) می باشند. دانش آموزان عموماً بعد از تکمیل هشتمین سال یا موفقیت و قبول شدن در سنجش توانایی پذیرفته می شوند. بسته به رشته و بخشی که آنها در آن مطالعه می کنند، این مدارس دوره هایی به مدت یک تا چهار سال را آموزش می دهند. این دوره های بر روی آموزش عملی در کارگاه مدارس آزمایشگاهها و بخش های عملی متمرکز یافته اند. دانش آموزان باید در آموزش عملی اجباری در شرکتهای، شرکت کنند یا در طی تعطیلات تابستانیشان در این آموزشها شرکت کنند (تعطیلات تابستان و مدت آموزش این دوره در برنامه آموزشی آورده شده است؛ در مدارس تجاری و بازرگانی کارآموزی تابستانی اختیاری می باشد). شرایط ورود به سال تحصیلی بعدی در قانون ارزیابی آورده شده است. بعد از تکمیل این نوع از مدرسه، دانش آموزان ممکن است با حضور در دوره های تکمیلی

ورود به دانشگاه، شرکت نمایند. این دوره‌ها (۴ تا ۶ نیم ترم) طبق درخواست دانش‌آموزان و در بعضی از بخشهای کشور، نه در تمامی نواحی کشور، برگزار می‌گردند. دانش‌آموزانی که حداقل سه سال از کالج فنی حرفه‌ای یا کالج فنی متوسطه سطح مقدماتی را با موفقیت پشت سر گذارند، به مشاغل عادی دسترسی پیدا می‌کنند. کالجهای فنی و حرفه‌ای و کالجهای فنی متوسطه سطح مقدماتی بخشهای اصلی ذیل را تحت پوشش خود قرار می‌دهند:

- کشاورزی و جنگلداری

- صنعت و تجارت (ترکیبی از آموزش در تجارت و توریسم)

- تجارت

. منشیگری و امور اداری

. بازرگانی (مدارس متوسطه تجاری)

- هنرهای فنی، صنعتی و هنرهای دستی

. صنعتی و فنی

. صنایع نساجی

. توریسم

. هنر و صنایع دستی

- مشاغل اجتماعی

- حرفه‌های پرستاری (بر اساس قانون مربوط به پرستاری)

- حرفه‌های فنی - پزشکی (بر اساس قانون مربوط به پرستاری)

از سال ۱۹۸۴/۸۵، تعداد دانش‌آموزان کالجهای فنی و حرفه‌ای و کالجهای فنی متوسطه سطح
مقدماتی مخصوصاً در کالجهای تجربی ۴ درصد در سال کاهش داشته است. این گزارش در برگیرنده
تمایل و گرایش به سمت کالجهای فنی و حرفه‌ای و کالجهای فنی متوسطه سطح عالی است که منتج به
امتحان ورود به دانشگاه می‌شوند. علاوه بر آموزش در کالجهای فنی و حرفه‌ای و کالجهای فنی متوسطه
عالی و مقدماتی، میزان قابل توجهی از آموزش مقدماتی بواسطه برنامه‌های آموزشی کارآموزی ارائه شده
است. آموزش کارآموزی کلاً بواسطه سیستم دو گانه آموزش در تجارت یا صنعت، همراه با تئوری در یک
مدرسه فنی و حرفه‌ای اجباری مشخص و توصیف شده است. در حالی که کارآموزی بر اساس قراردادی
کارآموزی مطابق با قانون کار می‌باشد کارآموزان برای آموزش اجباری در نظر گرفته شده‌اند زیرا آنها باید
در مدرسه فنی و حرفه‌ای نیمه وقت ثبت‌نام نمایند. ۵۰ درصد جوانان ۱۵ تا ۱۸ سال برای حرفه آینده‌شان
همراه با برنامه آموزشی کارآموزی دو گانه آماده می‌شوند. بیش از ۶۰۰۰۰ مؤسسه و شرکت در برنامه
آموزش کارآموزان دخیل می‌باشند، مخصوصاً شرکتهای کوچک و متوسط در رشته‌های تجارت و
بازرگانی، صنایع دستی، توریسم، که تقریباً ۸۰ درصد از کل دانش‌آموزان را آموزش می‌دهند. مؤسسات
صنعتی و کارگاههای آموزش هنرهای مدرن نیز سهم قابل توجهی در آموزش افراد جوان دارند. در حال
حاضر، مجموعی از ۲۲۰ حرفه و صنعت از طریق برنامه کارآموزی تحت پوشش قرار گرفته‌اند.
عمومی‌ترین این رشته‌ها برای کارآموزان دختر، فروشندگی، آرایشگری، کار اداری، پیشخدمت زن / آشپز،
و برای کارآموزان پسر، مکانیک ماشین، نجار و درودگر، لوله‌کش و تکنسین برق، بنا و اپراتور ماشین

می‌باشند. تمام کارآموزان از زمانی که وارد دوره کارآموزیشان می‌شوند تا هنگامی که این دوره را به اتمام رسانند یعنی تا زمانی که با موفقیت سال آخر را همراه با امتحان در مدرسه فنی و حرفه‌ای به پایان رسانند، در مدرسه فنی و حرفه‌ای اجباری نیمه وقت حضور می‌یابند، آموزش کارآموزی و مدرسه اجباری نیمه وقت حداقل دو سال به طول می‌انجامد، اغلب کارآموزان این دوره را در سه سال به پایان می‌رسانند. به منظور پذیرفته شدن در آموزش کارآموزی، جوانان باید دوره نه ساله آموزش اجباری را به پایان رسانند، کارآموزان در پایان این دوره حداقل از سن ۱۵ برخوردار می‌باشند. مدارس فنی و حرفه‌ای نیمه وقت اجباری، آموزش ویژه و مقدماتی (اساسی) را ارائه می‌کنند. هدف کلی این مدارس، افزایش و تکمیل آموزش کارآموزی است که در ارتباط با تجارت و صنعت ارائه می‌گردد. تعدادی از رشته‌های اجباری عملی و تئوریک ویژه در دو گروه مستعد آموزش داده می‌شوند. برنامه آموزشی، آموزش عمومی در تمامی مدارس فنی و حرفه‌ای نیمه وقت، در برگیرنده سیاست، زبان آلمانی و ارتباطات، اقتصاد و نامه‌نگاری، حسابداری و زبان خارجی مربوط به حرفه (انگلیسی، فرانسوی) می‌باشند. رشته‌های تئوری و عملی بسته به انتخاب نوع کارآموزی فرق می‌نماید. کارآموزان در مدرسه متوسطه اجباری به مدت ۹ ساعت در روز و ۵ تا ۶ روز در هفته در طی سال تحصیلی حضور می‌یابند و یا در دسته‌های جداگانه حداقل به مدت ۸ تا ۱۰ هفته از سال تحصیلی یعنی ۹ ساعت در روز و ۵ تا ۶ روز در هفته در طی سال تحصیلی حضور می‌یابند. مدارس فنی و حرفه‌ای اجباری فصلی، دوره‌هایی را در طی یک فصل ویژه از سال تحصیلی ارائه می‌نمایند. قواعد کلی فرایند و روند ارزیابی یعنی دادن نمره و گزارشات، همانند مقررات عمومی می‌باشند. آموزش کارآموزی با آخرین

امتحان کارآموزی به پایان می‌رسد. بعلاوه، کارآموزانی که بطور کامل آموزش دیده‌اند توسط مدرسه فنی و حرفه‌ای اجباری نیمه وقت، مدرکی دال بر اتمام دوره ارائه می‌شود.

معلمین آموزش عمومی، تجارت و مدیریت، نگارش و دروس فنی، باید مدرک امتحان ورود به دانشگاه و دو سال تجربه حرفه‌ای و شغلی را داشته باشند. آنها در ابتدا ۶ هفته آموزش را در طی دو سال از قرارداد آموزشی‌شان با کالج آموزش معلم که به دریافت مدرک آموزشی ختم می‌شود پشت سر می‌گذارند. آنها بعدها از وظایف آموزشی‌شان برای به پایان رساندن یک سال دوره آموزشی در کالج آموزش معلم فنی و حرفه‌ای فارغ می‌شوند. آموزش در کارگاه بوسیله کارگران ماهر با ۶ سال تجربه در حرفه و شغل‌شان و دارای مدرک استاد صنعتگر داده می‌شود.

مدارس فنی و حرفه‌ای پایه نیمه وقت	
۸۴۰۰۷۰	دانش‌آموزان
۴۷۱۱	معلمین
۲۳۰	مدارس
۲۹/۷	نسبت معلمین به دانش‌آموزان
۲۳/۹	نسبت کلاس به دانش‌آموز

کالجهای تکمیلی متوسطه

برای پذیرش در کالج فنی و حرفه‌ای و کالج فنی متوسطه سطح تکمیلی، دانش‌آموزان باید هشتمین سال و گزینش استعداد را با موفقیت پشت سر گذارند. کالجهای فنی و حرفه‌ای و کالجهای فنی متوسطه سطح تکمیلی، آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عمومی را ارائه می‌نمایند و هر دوی این آموزش به تمرین شغلی و مهارت و ورود به دانشگاه معطوف می‌شوند. (امتحان ورود به دانشگاه) آموزش بصورت تمام

وقت و به مدت ۵ سال بطول می‌انجامد. برنامه آموزشی به سه بخش متساوی و برابر تقسیم می‌شود: آموزش عمومی، دروس تخصصی نظری و عملی فنی و حرفه‌ای (این تمرین‌ها در کارگاه‌های مدارس، آزمایشگاه، آشنی‌خانه‌ها و مکانهای عملی و فنی دیگر صورت می‌گیرد). دانش‌آموزان مدارس فنی و حرفه‌ای و مدارس فنی متوسطه سطح تکمیلی باید در آموزش عملی اجباری تجارت و صنعت در طی تعطیلات تابستانی شرکت نمایند (زمان و مدت این دوره آموزشی در برنامه آموزشی آورده شده است؛ در مدارس تجاری دوره‌های آموزشی بصورت اختیاری می‌باشند). دانش‌آموزانی که با موفقیت کالجهای فنی و حرفه‌ای و فنی متوسطه تکمیلی را پشت سر گذارند، در تمرین و بکار بستن حرفه‌شان بعد از سه سال از تجارب حرفه‌ای مجاز دانسته می‌شوند. همچنین آنها ممکن است به حرفه‌های عادی و روزمره دسترسی داشته باشند بعد از کسب سه سال تجربه حرفه‌ای در رشته‌شان، دانش‌آموزانی که کالجهای فنی متوسطه سطح تکمیلی و کالجهای متوسطه تکمیلی کشاورزی جنگل‌داری را به اتمام رسانند، ممکن است Ingenieur نامیده شوند. مهمترین کالجهای فنی و حرفه‌ای و فنی متوسطه تکمیلی به قرار ذیل می‌باشند:

- کالج فنی متوسطه تکمیلی (رشته‌های: مهندسی پزشکی، مهندسی برق، مهندسی الکترونیک، پردازش اطلاعات الکتریکی، مهندسی عمران و ساختمان، مهندس شیمی، مهندسی صنایع نساجی، مهندسی تجاری و غیره).

- کالج متوسطه تکمیلی تکنولوژی لباس و مد

- کالج متوسطه تکمیلی توریسم

- کالج متوسطه تکمیلی تجارت

- کالج متوسطه تکمیلی صنعت و تجارت

- کالج متوسطه تکمیلی کشاورزی و جنگل داری (رشته‌های: کشاورزی، باغبانی، تاک‌پروری،

پرورش میوه، جنگل داری، گاو داری)

بیش از ۵۰ درصد دانش‌آموزان در کالجهای فنی و حرفه‌ای و فنی متوسطه تکمیلی به تحصیل مشغول

می‌باشند تا در مدارس متوسطه آکادمیک سطح تکمیلی.

مدارس آموزش شغلی

ریشه مدارس آموزش شغلی در اتریش به قرون وسطی بر می‌گردد. آموزش و تعلیم مشاغل دستی و

پیشه‌وری بر عهده اصناف بود. در قرن ۱۹ قدم‌هایی برداشته شد که برای گسترش آموزش شغلی نقش

تعیین‌کننده‌ای داشت. با تأسیس مدرسه‌های شغلی (مدارس عالی‌تر برای آماده‌سازی جهت فعالیت‌های

علمی نظری) و همچنین تعداد زیادی از مدرسه‌های فنی مهندسی (= مدارس متوسطه آموزش تئوریک

فعالیت‌های عملی) و مدارس تکمیلی کارآموزان امروز هنوز این سیستم سه‌قسمتی موجود است. همچنین

سعی در ایجاد کلاس‌های خانه‌داری و مشاغل مربوط به زنان نیز شده است. بعد از جنگ جهانی اول و بعد

از تأسیس جمهوری اول سیستم آموزشی مجدداً طرح ریزی گردید. بر این اساس مدارس حرفه‌ای؛ آکادمی

های بازرگانی با دوره آموزشی چهار ساله و مدارس بازرگانی با دوره آموزشی دو ساله و همچنین

موسسات آموزشی خانه‌داری و مشاغل خانمها نیز تأسیس شدند. بعد از پایان جنگ جهانی دوم یک

سازماندهی جدید در سیستم آموزشی اتریش صورت گرفت که براساس تصورات متفاوت دو حزب بزرگ

سیسی اتریش بشرح زیر بودند:

۱. طبقه بندی مدارس حرفه ای در حیطه مسئولیتهای وزارت آموزش به استثنای مدارس آموزش

کشاورزی

۲. یکپارچه سازی برنامه ریزی ها (مدت آموزش در مدارس آموزش حرفه ای ۵ ساله)، مدت

ساعت های درسی، برنامه آموزشی و تحصیلی در مدارس فنی و حرفه ای و همچنین

موسسات آموزشی خانه داری و مشاغل خانمها (یا آموزش اجباری زبان خارجی)، اجرای

برنامه آموزشی سه قسمتی فعلی: آموزش عمومی، آموزش نظری تخصصی و آموزش عملی

تخصصی (برنامه موسوم به طرح ۱۹۴۶ Ischler)

۳. تاسیس مدارس حرفه ای (بجای مدرسه های تکمیلی قبلی) با مدت آموزش ۳ ساله، همراه

با کار، آموزش اجباری (براساس نشست آموزشی ۱۹۴۶).

حفظ و اداره مدارس حرفه ای به یالتها محول شده است. علاوه بر این تلاش های درباره برنامه ریزی

و تعیین مجدد و نوین در این مدارس صورت پذیرفته است.

در دوره بازسازی سیستم فارغ التحصیلان مدراس فنی ارجعیت داشتند و از آن پس تحت عنوان

مهندس شناخته می شوند. قوانین مربوط به سال ۱۹۶۲ امکان یک سازماندهی و درجه بندی دقیق تری را

در مدارس آموزش اجباری حرفه ای، مدارس متوسطه حرفه ای و مدارس عالی تر حرفه ای ایجاد کردند.

برای این که این توسعه ها در مورد فارغ التحصیلان مدارس متوسطه و بالاتر حرفه ای نیز دارای اهمیت

شود، بیشتر دوره های آموزشی آن یک سال طولانی تر شدند. در برنامه های آموزشی نیز اصل برقراری

ارتباط میان و مدرسه و بخش اشتغال تعیین گردید و اجرا شد.

در این بخش اصول دو جانبه آموزش کارآموزان :

۱- آموزش اشتغال، در صلاحیت وزارت اقتصاد،

۲- آموزش حرفه ای تئوریک، در صلاحیت وزارت آموزش حرفه ای مجددا بررسی و وضع گردید.

همچنین در بخش آموزش ثانویه شکل آموزش حرفه ای «آکادمی» نیز ایجاد گردید که در سیستم آموزش

حرفه ای جای دارد:

۱- موسسات مشاغل اجتماعی (آکادمی های مشاغل اجتماعی)

۲- موسسات تربیتی آموزش حرفه ای (آکادمی های حرفه ای تربیتی) برای آموزش معلمین

انستیتوهای آموزش تربیتی شغلی (موسسات آموزشی - تربیتی) برای آموزش تکمیلی و پیشرفته

معلمین.

همچنین برای شاغلین امکان ادامه تحصیل در دوره ثانویه به عبارت دیگر برای دریافت مدرک

دانشگاهی فراهم می باشد. در تاریخ ۱۹۷۵ وظیفه مدارس حرفه‌ای بشرح زیر مجددا مشخص و معین

گردید. انتقال دانش تئوریک شغلی، گسترش و تکمیل آموزش های حرفه ای، ادامه آموزش های عمومی در

تاریخ ۱۹۹۰ ساعت مدارس حرفه ای بیشتر شد و یک زبان خارجی (۹۸٪ انگلیسی) به عنوان درس

اجباری در برنامه حرفه ای جای گرفت. در تاریخ ۱۹۹۵ براساس بند ۱۷ قانون برنامه ریزی آموزشی

مدارس حرفه ای تغییر کرد و در این تغییرات دروس اجباری زیر پیش بینی شدند : دینی(بر طبق دستور

العمل های مربوط به تدریس دینی)، زبان آلمانی، زبان خارجی تخصصی هر رشته، آموزشهای سیاسی و

اجتماعی، دروس اقتصاد کاری و دروس عملی و نظری مورد نیاز و مرتبط با رشته تحصیلی در حالیکه در

دهه ۶۰ مدارس آموزش عمومی از اهمیت ویژه‌های برخوردار بودند، در دهه ۷۰ تلاش‌ها بر گسترش مدارس متوسطه و بالاتر حرفه‌ای به صورت افزایش تعداد فارغ‌التحصیلان متمرکز شد. مدارس زیادی در این زمینه تاسیس یافتند، برنامه‌های آموزشی طبق نیازهای بخش اقتصاد مطابقت گردید و امکانات و رشته‌های آموزشی جدیدی راه‌اندازی گردید. از سال ۱۹۸۹ آموزش درس زبان خارجی به صورت درس اجباری درآمد. به خصوص در زمینه مدارس فنی رشته‌های آموزشی جدید و بسیاری به وجود آمده است. موسسات آموزشی مربوط به مشاغل ویژه زنان در سال ۱۹۸۷ به «موسسات آموزشی اقتصادی» تغییر نام دادند. اعطای استقلال آموزشی به مدارس در چارچوب کمیته گروه‌های آموزشی این امکان را برای مدارس ایجاد میکند که با توجه به نیازهای اقتصادی محلی دروس و رشته‌های آموزشی تخصصی را تغییر داده و مورد دقت نظر قرار دهند. از این رو رشته‌های جدید آموزشی می‌توانند بهتر تحقق یافته و زمینه عملی داشته باشند. در بخش آکادمی‌های بازرگانی در سال ۱۹۹۳ آموزش در مراکز کارآموزی و بر طبق برنامه آموزشی به صورت اجباری برگزار می‌شود. با اجرای برنامه‌های آموزشی که به واقعیت نزدیک هستند، دانش‌آموزان با تمرین برای شغل واقعی آینده آماده می‌شوند. در کنار آکادمی‌های بازرگانی این رشته‌های آموزشی همچنین در سایر مدارس حرفه‌ای نیز ارائه می‌شود. برای حمایت از مراکز کارآموزی بخش کارآموزی وزارت آموزش برای سال ۱۹۹۳ بخش خدماتی ویژه‌ای تحت عنوان ACT به عنوان مرکز ارجاع بازار کار گاه‌های آموزشی اتریش، عضو رابط در شبکه کارگاه‌های آموزشی در سطح ملی و بین‌المللی و نیز کانون نوآوری بدر زمینه گسترش کارگاه‌های آموزشی شناخته می‌شود. با راه‌اندازی مرکز ارتباطاتی رسانه‌های الکترونیکی (KEM) در پائیز سال ۱۹۹۴ یک نقطه عطف بین‌المللی جهت ایجاد

امکان دسترسی به اینترنت برای کلیه مدارس و نیز پروژه های ر حال جریاندر کل جهان و همچنین سازماندهی توسعه دروس چند رسانه ای ایجاد گردید. براساس تدابیر NAP برای اشتغال و آسان سازی تسهیلات و شرایط برای کارگاههای آموزشی تعداد کارآموزان از تاریخ ۱۹۹۷ رفته رفته افزایش یافته است. در حالی که ارقام دانش آموزان در مدارس متوسطه در ۱۰ سال گذشته به شدت کاهش یافته است، این آمار در مدارس علی تر حرفه ای افزایش یافته است. براساس مصوبه ۹۵/۴۳/EG شورای اروپا در تاریخ ۲۰ جولای ۱۹۹۵ مدرک فارغ التحصیلی مدارس عالی تر حرفه ای و زیر مجموعه های خاص آن معادل دیپلم و همچنین معادل مدرک مدارس آموزشی ثانویه حرفهای در سایر کشورهای اتحادیه اروپا (EU) می باشد. بنابراین تحصیل در این مدارس با ارائه مدرک دیپلم به پایان میرسد. در سال ۱۹۹۷ با اجراء امتحانات دیپلم حرفهای تنوع و نفوذ پذیری سیستم آموزشی بیشتر شد. هم اکنون فارغ التحصیلان سیستم دو گانه آموزشی، با حداقل ۳ سال تحصیل در مدرسه متوسطه حرفه ای، مدارس آموزشی پرستاری و بهیاری و یا مدارس فنی پزشکی - مهندسی این امکان را دارند که با پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز امتحان نهائی دیپلم حرفه ای برای ادامه تحصیل به دانشگاهها و مدارس عالی راه پیدا کنند. بدلیل کمبود مشاغل آموزش در بخش اقتصاد، با همکاری NAP برای فعالیت در طرحهای جدید، همچون مدرنیزه کردن مشاغل آموزشی جدید، ایجاد دوره های آموزشی پیش نیاز و نیز امکان شرکت در دوره های آموزشی مختلف اقداماتی صورت پذیرفت. براساس تغییر و تحول و دگرگونیها در بازار کار مشاغل آموزشی تازه ای در بخش خدمات رسانی و در بخش ارتباطات مخابراتی و همچنین در بخش مدیریت عمومی ایجاد گردیدند. در سال ۱۹۹۶/۹۷ شرایط ورود به مدارس متوسطه و عالی تر آموزش شغلی مجددا مورد بررسی

قرار گرفت. امتحان ورودی در چارچوب یک آزمون استاندارد صورت می گرفت. شرایط پذیرش دریافت مدرک مقطع آموزشی هشتم و در مورد مدارس دانش آموزان مدارس راهنمایی اثبات توانائی و نمرات قبولی در درس اجباری آلمانی؛ انگلیسی و ریاضی میباشد. بین المللی کردن آموزش شغلی نه تنها نیاز به ارائه زبان های خارجی را تقویت می کند بلکه استفاده از یک زبان بیگانه به عنوان زبان تخصصی در درس تخصصی هر رشته را ضروری می نماید. بعضی از مدارس دوره های آموزشی دو زبانه را ارائه می دهند. در این روش دانش آموزان این امکان برایشان مهیا می گردد که در کنار و چارچوب آموزشهای عادی خود یک مدرک معتبر بین المللی زبان نیز دریافت کنند.

آموزش عالی حرفه‌ای

رشته‌های آموزشی

در سال ۱۹۹۹ در دانشگاه‌های علمی ۱۲۰ رشته تحصیلی ارائه شدند که بسیاری از آنان در دانشگاه‌های مختلف بودند، از اینرو در حال حاضر روی هم رفته ۲۹۴ رشته تحصیلی وجود دارد. در سی سال اخیر با تأسیس دانشگاه‌های جدید، دایر کردن رشته‌های جدید و همچنین با افزایش تعداد اماکن تحصیلی عموماً ارائه رشته‌های تحصیلی در دانشگاهها به میزان ۶۰٪ افزایش پیدا کرده است. بیشتر میزان افزایش در رشته‌های تحصیلی، در رشته‌های علوم انسانی و طبیعی دیده می‌شود. در این زمینه ۱۴ رشته در مقطع دکتری وجود دارد که در دانشگاهها و دانشکده‌های مربوطه دایر شده‌اند. ارائه دوره‌های آموزشی و دانشگاه‌های هنر و دیگر مؤسسات آموزش عالی تقریباً ۹۰ دوره آموزشی را در اختیار متقاضیان قرار می‌دهند. از سال ۱۹۹۹ بیست رشته تحصیلی در مقطع کارشناسی در دانشگاهها دایر شده است. رشته‌های

تحصیلی دانشگاههای هنر به میزان بیشتری نسبت به سایر رشته‌های تحصیلی افزایش یافته اند (در مقطع کارشناسی) در حال حاضر ۶۴ رشته تحصیلی در مقطع لیسانس و حدود ۲۵ دوره آموزشی وجود دارد. این ۶۴ رشته تحصیلی به صورت دوره‌های عادی و دوره‌های کوتاه مدت در شش دانشگاه هنر به روی هم ۱۵۵ گرایش تحصیلی را تشکیل می‌دهند. تقریباً ۲۳٪ از این رشته‌ها را هنرهای تجسمی و عملی و ۷۷٪ آن را موسیقی و هنرهای تصویری تشکیل می‌دهند. ۱۲٪ از کلیه رشته‌های عرضه شده رشته‌های مربوط به آموزش هنر هستند. تمام دانشگاههای هنر مقطع دکترا هم دارند. با تغییر در قوانین رشته‌های تحصیلی مصوب سال ۱۹۹۸ و با ادغام تعدادی از رشته‌ها تعداد رشته‌های تحصیلی در مقطع کارشناسی به ۲۳ رشته کاهش یافت. در ترم زمستان ۲۰۰۲-۲۰۰۱، ۹۲ دوره آموزشی در مدارس عالی حرفه‌ای وجود داشت. رشته‌های ارائه شده بیشتر در زمینه‌های فنی، تجاری و توریستی متمرکز هستند. مرکز دانشگاهی برای ادامه تحصیلات در ترم زمستان ۲۰۰۱-۲۰۰۰، ۵۵ دوره آموزشی را ارائه کرد.

آموزش استثنایی

تاریخچه

در اتریش بر اساس سنت قدیمی انسان دوستانه، نوعی سیستم آموزشی ایجاد شد که همانند اکثر کشورهای اروپای غربی مختص آموزش به معلولان می‌باشد. قدیمی ترین مدارس این سیستم عبارتند از: مدرسه کرو لال ها که در سال ۱۷۷۹ تاسیس شد و نیز مدرسه نابینایان که در سال ۱۸۰۴ تاسیس شد. هر دو مدرسه در وین ایجاد شدند. در اوایل قرن بیستم مدارس برای کودکان معلول ذهنی ایجاد شد. با

اصلاح اساسی آموزش در سال ۱۹۶۲ مدارس آموزشی استثنایی مخصوص معلولان توسط قانون پذیرفته شدند. در حالیکه در گذشته پذیرش دانش آموز و مراجعه به مدارس استثنایی با توجه به نوع معلولیت و نوع مدرسه صورت می پذیرفت. اما در ۱۵ سال گذشته این الگو تغییر کرده است. گرایش به رفع احتیاجات تربیتی و آموزش کودکان معلول در سیستم یکپارچه و بطور مشترک با کودکان سالم بیشتر شده و در مقررات قانونی نیز تاثیر گذارده بود. بر اساس اصلاحیه های قانون آموزش سال ۱۹۹۳ که اجرای سیستم آموزشی یکپارچه را تنها به مدارس ابتدایی محدود کرده بود؛ قوانین و شیوه های مراقبتی مجدداً برنامه ریزی شدند. بخصوص مراکز آموزش استثنایی نقش کلیدی در مراقبت های یکپارچه از دانش آموزان معلول را ایفا کردند. برای یکپارچه سازی دانش آموزان نیازمند حمایت های تربیتی ویژه در مرحله ی اول تحصیلات ثانویه (دانش آموزان ۱۰ تا ۱۴ ساله) در اصلاحیه های قانون آموزش سال ۱۹۹۶ مبانی قانونی مرتبط ایجاد گردیده است. برای مدارس استثنایی مربوط به کودکان با معلولیت بالا (نیازمند به حمایت های تربیتی آموزشی بالا)، پس از دوره های آزمایشی متعدد بالاخره در سال ۱۹۹۶ یک طرح آموزشی خاص ایجاد گردید. منظور از این برنامه آموزشی اصلاح شده بهبود و گسترش امکانات آموزشی برای کودکان دارای چند معلولیت می باشد. در سال ۱۹۹۸ با ایجاد یک اصلاحیه در قانون برنامه ریزی آموزشی مدارس، تصمیم به ایجاد یک مقطع آموزشی مهم در مدارس استثنایی با عنوان کلاس آمادگی برای کار گرفته شد. با توجه به اهمیت آمادگی برای بازار کار، همچنین دوره اجباری کارآموزی و راهنمایی شغلی در مدارس استثنایی از کلاس هفتم ایجاد گردید. همچنین امکان ایجاد دوره های آموزشی یکپارچه

برای دانش آموزان معلول نیازمند به حمایت های آموزشی تربیتی بالا، در قالب دوره های آزمایشی در مدارس پلی تکنیک نیز وجود دارد.

مبانی قانونی

مبنای قانونی سیستم آموزش استثنایی اتریش دستاورد قانون آموزش سال ۱۹۶۲ می باشد. در آن قانون اساسی و بنیاد سیستم آموزش استثنایی با برنامه امروزی پایه ریزی شد. در این زمینه اصلاحیه پانزدهم قانون برنامه ریزی آموزشی در سال ۱۹۹۳ و نیز هفدهمین اصلاحیه این قانون در سال ۱۹۹۶ و همچنین اصلاحیه های قانون آموزش اجباری؛ قانون مواد درسی و قانون اصولی نگهداری مدارس اجباری که با این امر مرتبط هستند، از اهمیت برخوردارند. از طریق این اصلاحیه های قانونی یک جهت گیری نوین ایجاد شد که باعث پیدایش شیوه های جدید برنامه ریزی و امکانات هماهنگ سازی در مراقبت های تربیتی و پرورشی ویژه برای کودکان معلول در مدارس اجباری آموزشی عمومی و سطوح پایین تر مدارس عالی آموزش عمومی گردید. برخی از مقررات این اصلاحات تغییرات زیر را در نظر دارند:

مأموریت آموزشی مدرسه اجباری آموزش عمومی در رابطه با یکپارچگی اجتماعی کودکان معلول افزایش می یابد. برای مطابقت داشتن آموزش ها با احتیاجات ویژه معلولین می توان برنامه های آموزشی مدارس استثنایی را مطابق با توانایی آموزشی، آموزش داد تا با نیازهای دانش آموزان هماهنگی ایجاد شود. با این روش می توان اطمینان حاصل کرد که دروس ویژه معلولین تدریس می گردد. همچنین می توان امکانات همکاری های سازمانی بین مدارس ابتدایی عمومی و مدارس استثنایی موجود را پیش بینی و فراهم کرد تا میزان و چارچوب همکاری ها به معلمان شرکت کننده در طرح واگذار گردد. در قانون هیچ سقفی

برای تعداد دانش آموزان معلول نیازمند به حمایت های تربیتی - آموزشی خاص در کلاس های یکپارچه و مرکب تعیین نشده است. اما به شوراها ی آموزشی اجازه و اختیار داده شده تا در تعیین تعداد دانش آموزان کلاس ها به سقف تعداد دانش آموزان معلول و نیز نوع و نسبت معلولیت توجه داشته باشند. تدریس بر طبق برنامه های آموزشی مختلف در مدارس استثنایی نیز در نظر گرفته شده است. دیدگاه انعطاف پذیری برنامه های آموزشی ارائه شده در مدارس استثنایی نیز کاربرد دارد. برای تضمین سیستم یکپارچه ارائه شده یک تناسب و نظم منطقه ای بین اقدامات آموزشی - تربیتی خاص نیاز است. برای این منظور مراکز آموزشی - تربیتی ویژه که معمولاً در مدارس استثنایی ایجاد شده اند؛ مسئول هستند. محدوده وظایف این مراکز عبارتند از: انتقال و واگذاری مسئولیت های آموزشی استثنایی؛ تضمین کیفیت خدمات آموزش استثنایی؛ راهنمایی و حمایت معلمان و اولیاء کودکان استثنایی و فراهم کردن منابع مادی و پرسنل برای حمایت و پشتیبانی از مدارس اجباری آموزش عمومی که کودکان نیازمند به حمایت های ویژه آموزشی را بپذیرند.

ساختار آموزشی

یک مدرسه استثنایی هشت مقطع و در صورت محاسبه مدرسه پلی تکنیک و یا یک مقطع آموزشی آمادگی برای بازار کار ۹ مقطع آموزشی را در بر می گیرد. تقسیم بندی کلاس ها بر اساس سن و توانمندیهای یادگیری دانش آموزان صورت می گیرد. در این جا قوانین مربوط به مدارس ابتدایی؛ راهنمایی و مدرسه پلی تکنیک از لحاظ مفهومی تا جایی امکان پذیر و قابل اجراست که مسئولیت مدرسه استثنایی اجازه می دهد. اگر دانش آموزان در یک مقطع معین در درس آلمانی و ریاضی بطور هماهنگ پیشرفت

نکردند؛ امکان انتقال آن ها در یک کلاس بالاتر و یا پایین تر وجود دارد. مدارس استثنایی را می توان بصورت شبانه روزی نیز اداره نمود.

سازماندهی مدارس استثنایی

مدارس استثنایی بر اساس مقتضیات مکانی به صورت زیر اداره می شوند :

الف) یا مدارس مستقلی هستند

ب) یا مدارس استثنایی هستند که با یک مدرسه ابتدایی یا راهنمایی و یا پلی تکنیک و یا یک مدرسه

استثنایی دیگر مرتبط هستند.

اقسام مدارس استثنایی زیر مورد توجه هستند :

الف - مدارس استثنایی عمومی (برای کودکان کم توان ذهنی و کودکان دارای قدرت یادگیری

ضعیف)

ب - مدارس استثنایی برای کودکان دارای معلولیت های جسمی

ج - مدارس استثنایی برای کودکان دارای اختلالات گفتاری

د - مدارس استثنایی برای کودکان دارای اختلالات شنوایی

ه - مدارس استثنایی برای کودکان ناشنوا

و - مدارس استثنایی برای کودکان دارای ضعف و اختلالات بینایی و کم بینا

ز - مدارس استثنایی برای کودکان نابینا

ح - مدارس استثنایی تربیتی (برای کودکان دارای اختلالات و مشکلات تربیتی)

ط - مدارس استثنایی برای کودکان دارای معلولیت بالا (چند معلولیتی ها)

در بیمارستانها و موسسات مشابه می توان برای کودکان واجب التعلیم با توجه به شرایط بهداشتی و سلامتی کودکان، کلاس و یا دوره آموزشی بر اساس برنامه آموزشی مدارس ابتدایی؛ راهنمایی؛ مدرسه پلی تکنیک و یا مدرسه استثنایی ایجاد کرد. در صورت وجود تعداد متناسبی از این نوع کلاس ها و دوره ها امکان تشکیل (مدارس بیمارستانی) نیز وجود دارد. تعداد دانش آموزان در یک کلاس در مدرسه استثنایی کودکان نابینا؛ مدرسه کودکان ناشنوا و مدرسه کودکان چند معلولیتی از ۸ نفر؛ تعداد دانش آموزان یک کلاس در مدرسه استثنایی کودکان کم بینا مدرسه استثنایی کودکان کم شنوا و مدارس بیمارستانی از ۱۰ نفر و تعداد دانش آموزان یک کلاس در سایر مدارس استثنایی از ۱۵ نفر نباید تجاوز کند. اصلاحیه های قانون آموزش در سال ۱۹۹۳ روش ها و مقاصد نوینی را برای انجام اقدامات یکپارچه سازی ایجاد کرد که زمینه امکانات گسترده ای را در مقاطع ابتدایی برای دانش آموزان نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص فراهم نموده است. قوانین آموزشی سال ۱۹۹۶ امکان ادامه تحصیل تا مقطع اولیه دوره متوسطه را نیز فراهم کرده است. بجای روند تعیین و اثبات نیازمندی به استفاده از مدارس استثنایی در حال حاضر روند آگاهی سازی و اثبات نیاز به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص صورت می گیرد. شرط اساسی این امر وجود نقص جسمی یا روحی و اثبات عدم توانایی در دنبال کردن دروس بدون حمایت های آموزشی - تربیتی خاص در نتیجه این نقص می باشد. این نکته حائز اهمیت است که حق انتخاب بین مراقبت از کودک معلول در یک مدرسه ابتدایی یا مقطع اولیه دوره متوسطه با امکانات متناسب و یا مدرسه استثنایی برای والدین کودک پیش بینی شده و وجود داشته باشد. شورای مدارس حوزه باید والدین را در مورد

مناسبترین مسیر آموزشی راهنمایی کند که در آن قاعدهٔ نزدیکی محل سکونت به مدرسه مورد توجه و رعایت قرار گرفته شده باشد. شورای مدارس حوزه باید خواسته های والدین را شنیده و در صدد رفع مشکلات آن ها بکوشد. (با تشکیل گروه های آموزشی؛ بکارگیری معلمان و غیره) اگر مدرسه ای که نیاز به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص کودک را برآورده سازد، وجود نداشته باشد و یا امکان ایجاد آن وجود نداشته باشد؛ کماکان مدارس استثنایی اجباری راه حل خواهند بود. در کلاس بندی هایی که در آن ها به صورت یکپارچه تدریس می شود؛ تعداد کودکان نیازمند به حمایت آموزشی - تربیتی خاص و نیز نوع و نسبت معلولیت آن ها باید مورد توجه قرار گیرد. شورای آموزشی حوزه بر اساس نظریات کارشناسی آموزشی و تربیت استثنایی باید تصمیم بگیرد که کودکان نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص بر اساس یک برنامه ریزی آموزشی دیگر تحصیل کنند یا خیر. شورای مدرسه و وظیفه دارد در مورد یک دانش آموز نیازمند به حمایت آموزشی - تربیتی خاص تصمیم گیری کند که وی در یک درس خاص بر اساس برنامه آموزشی مقطع دیگری تحصیل کند یا خیر. در گزارش ها و کارنامه های مدرسه باید تفاوت برنامه آموزشی رایج در آن مدرسه و مقطع تحصیلی دانش آموز ذکر گردد. شورای مدرسه می تواند مستقل از برنامه آموزشی که دانش آموزی بر اساس آن تحصیل می کند نسبت به ارتقاء یک دانش آموز نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص به مقطع خاصی تصمیم گیری کند. می توان جلسات ویژه ای برای بررسی نیاز به ایجاد و اجرای سیستم یکپارچه تشکیل داد. در این جلسات اظهارنظرها و مشاوره ها درباره مشکلات تحصیل مشترک بین کودکان بدون نیاز و کودکان نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص باید مطرح شوند.

پذیرش تحصیلی

شرایط پذیرش؛ تشخیص و مشاوره های تحصیلی مربوط به مقررات در مورد (حضور در مدرسه در صورت نیاز به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص) می گردند.

سطوح آموزشی

در سیستم آموزش استثنایی حال حاضر کودکان معلول با توجه به گروه های سنی و نوع معلولیت گروه بندی و مقطع بندی می شوند. در کلاس های یکپارچه ممکن است دانش آموزان نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص در صورت اظهار نظر منفی در مورد بازدهی در کلاس موجود باقی بمانند. البته در این مورد باید اصل یکپارچگی اجتماعی نیز مورد توجه قرار گیرد.

اهداف آموزشی

وظیفه مدارس استثنایی: وظیفه انواع مدارس استثنایی کمک به پیشرفت کودکان دارای معلولیت های جسمی و روحی، متناسب با نوع معلولیت آن ها؛ ایجاد امکان تحصیل در مقاطع متناسب ابتدایی، راهنمایی یا مدرسه پلی تکنیک و فراهم کردن امکان ورود آن ها به بازار کار و زندگی شغلی می باشد. مدارس استثنایی که با توجه به برنامه آموزشی مقطع راهنمایی اداره می شوند وظیفه دارند با توجه به علاقه؛ تمایل؛ استعداد و توانایی دانش آموزان امکان ارتقاء دانش آموزان به مدارس متوسطه و بالاتر را فراهم کنند.

برنامه های آموزشی

برنامه های آموزشی و تحصیلی هر کدام از انواع مدارس استثنایی با توجه به توانایی یاد گیری دانش آموزان و با استفاده از قوانین آموزشی درباره برنامه تحصیلی مدارس ابتدایی ؛ راهنمایی و مدارس پلی تکنیک وضع و اجرا می شود. علاوه بر این، دروس متناسب با معلولیت دانش آموزان و نیز تمرینات درمانی و عملی باید پیش بینی شوند. برای مدارس استثنایی عمومی (کودکان عقب مانده ذهنی)، مدارس استثنایی چند معلولیتی ها (معلولیت های روانی) و مدارس استثنایی کودکان نابینا و ناشنوا نیز برنامه های تحصیلی مخصوص وجود دارد. تا جایی که برای هر نوع از مدارس استثنایی برنامه تحصیلی مختص آن مدرسه اعلام می گردد ؛ باید در این مدارس پیش بینی شود که دانش آموزان بتوانند دروس ارائه شده بر اساس برنامه های مدارس ابتدایی، راهنمایی و پلی تکنیک را بدون انتظار بیش از حد اولیا یاد گرفته و به اهداف آموزشی دست یابند.

دروس اجباری آموزش ترافیک : به میزان هشت ساعت در سال تحصیلی میباشد که باید در چارچوب برنامه کلی تحصیلی، تک تک دروس مورد توجه و استفاده قرار گیرند. از اینرو تعداد ساعات کلی هفتگی تغییر نمی کند. درس راهنمایی و جهت یابی شغلی در کلاس های هفتم و هشتم به میزان ۳۲ ساعت در سال تحصیلی می باشد. این ساعت ها باید بصورت یکپارچه در ساعت تدریس دروس اجباری ارائه شود. برای سال تحصیلی آمادگی برای بازار کار (مقطع نهم تحصیلی) یک برنامه مخصوص تحصیلی ارائه شده است. وظیفه این برنامه آماده ساختن دانش آموزان دارای نیاز های تربیتی خاص برای انتخاب مسیر شغلی خود حتی الامکان بصورت شخصی و با توجه به استعداد ها و علایق آنها میباشد. در این راه باید توانایی

های دانش آموزان در زمینه های شخصی، تئوری و علمی تعمیق و گسترش یابد. بر اساس اصل آزادی روشهای تدریس، شیوه های متنوع آموزشی توسط معلمان مدارس استثنایی بکار گرفته می شوند که مناسب یک معلولیت هستند و با روشهای متداول تعیین می کنند که در شیوه تدریس یکپارچه چه نکاتی باید مورد توجه قرار گیرد. در اصول آموزش همگانی برنامه ریزی تحصیلی و دوره آماده سازی برای بازار کار؛ اصول زیر پیش بینی شده اند:

مناسب بودن برای کودکان و توجه به شرایط یادگیری آن ها - آموزش و یادگیری اجتماعی و گروهی - ارتباط با زندگی عادی و وضوح برنامه ها - تمرکز آموزش - تناسب و هماهنگی - تحریک فعالیت ها و ایجاد انگیزه - تنوع و احترام به شخص - برنامه های کمک آموزشی خاص - تضمین و نظارت بر برنامه های کمک آموزشی - تمرینات درمانی و عملی (کاربرد)

ارزیابی تحصیلی

تعیین بازدهی و اظهار نظر در مورد بازدهی کودکان معلول و استثنایی بر اساس همان اصولی صورت میگیرد که درباره سایر مدارس اجباری آموزش عمومی در قانون تدریس مدارس و دستورالعمل آزمون امتحانات مدارس تعیین گردیده است. امکان این که کودکان نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص در مدارس استثنایی و هم به صورت یکپارچه در سایر مدارس بر اساس برنامه های آموزشی متفاوت سطح بندی شوند؛ مورد آموزش قرار گیرند و مورد امتحان واقع شوند در کارنامه های آموزشی و درسی با ذکر یک بند تشریح می گردد. مسئول تصمیمات متناسب در این زمینه معلمان مدرسه؛ شورای مدرسه و در صورت تعیین سطح برنامه آموزشی، شورای مدارس حوزه می باشند. بازرسان ویژه نظارت

برمدارس (بازرسان ایالتی مدارس آموزش و پرورش استثنایی) حمایت کننده؛ راهنما و کنترل کننده جهت تضمین ارائه خدمات کیفی مناسب ویژه معلولین میباشند. قوانین و مقررات مربوط به کارنامه های تحصیلی درمورد مدارس استثنایی همانند قوانین مربوط به سایرمدارس اجباری آموزش عمومی میباشد. برای دانش آموزان نیازمند به حمایت های آموزشی- تربیتی خاص که براساس برنامه های آموزشی مختلف یا مقاطع آموزشی متفاوت آموزش داده میشوند، نکات مناسب و لازم تحت عنوان بند توضیح در کارنامه ها ذکر می شود.

امکانات دستیابی به اشتغال

در سطح مدرسه ای در چارچوب دروس عادی و تخصصی و نیز با ارائه درس غیر اجباری (راهنمایی شغلی) و درس اجباری (راهنمایی شغلی) در کلاس های هفتم و هشتم پیشنهادات مناسبی برای آماده سازی دانش آموزان برای بازار کار صورت می گیرد. علاوه بر این (مشاوران مدرسه) دانش آموزان و اولیای تربیتی آن ها را در کلاس های پایانی مقطع تحصیلی با اطلاعات مربوط و مناسب در زمینه امکان ادامه تحصیل و یا ورود به بازار کار راهنمایی می کنند و معلولیت آن ها را نیز مورد توجه قرار می دهند. جدا از بخش آموزش اجباری، مؤسسات دولتی و خصوصی متعددی با مشاوره و میانجیگری حامیانه در خدمت فارغ التحصیلان مدارس استثنایی هستند.

اطلاعات آماری

تعداد مدارس؛ تعداد کلاس ها و تعداد دانش آموزان در مدارس استثنایی (در سال ۲۰۰۲/۲۰۰۱)

تعداد مدارس مستقل و مدارس و کلاس های مرتبط با بخش آموزش عمومی ۴۰۲ تعداد کلاس ها

۱۹۰۴ تعداد دانش آموزان ۱۳۳۳۷

نسبت دانش آموزان نیازمند به حمایت های آموزشی - تربیتی خاص در مدارس ابتدایی (سیستم

یکپارچه) در سال تحصیلی ۲۰۰۲ / ۲۰۰۱ :

نسبت دانش آموزان در ۱۶۳۶ مدرسه ۴۷/۴ درصد

نسبت دانش آموزان در ۲۹۳۳ کلاس ۱۴/۶ درصد

نسبت دانش آموزان به کل ۶۴۹۲ دانش آموز ۱/۶ درصد

نسبت دانش آموزان استثنایی در مدارس راهنمایی (یکپارچه) در سال ۲۰۰۲/۲۰۰۱

نسبت دانش آموزان در ۸۲۰ مدرسه ۷۰/۶ درصد

نسبت دانش آموزان در ۲۰۳۲ کلاس ۱۸/۵ درصد

نسبت دانش آموزان در کل تعداد ۶۷۴۰ دانش آموز ۲/۸ درصد

نسبت دانش آموزان استثنایی در مدارس پلی تکنیک (سیستم یکپارچه) در سال ۲۰۰۲/۲۰۰۱

نسبت دانش آموزان در ۷۶ مدرسه ۳۲/۱ درصد

نسبت دانش آموزان در ۱۰۷ کلاس ۱۶/۲ درصد

نسبت دانش آموزان به کل تعداد ۲۷۵ دانش آموز ۲ درصد

آموزش غیر رسمی

مؤسسات غیر آکادمیک

از جمله مؤسسات غیر آکادمیک غیر آموزشی فعال در کشور اتریش میتوان به کودکانستان ها اشاره نمود. چرا که با ورود آموزش پایه آکادمیک به ساختار نظام آموزشی، آموزش کودکانستان از ساختار آموزش رسمی خارج میگردد. کودکانستان ها مدرسه بحساب نمی آیند. قانونگذاری و اجرای قوانین در حوزه کودکانستان ها در محدوده صلاحیت ایالتها میباشد.

مدارس خصوصی

به موجب قانون اساسی کشور اتریش، تاسیس مدارس خصوصی توسط کلیه افراد مورد ضمانت واقع می گردد. در کلیه سطوح نهاد مدرسه در حوزه اولیه همانند حوزه های ثانویه و بطور کلی در نهاد آموزش عمومی همانند نهاد آموزش شغلی (به شکل کارودانش در ایران)، مدارس خصوصی وجود دارد. در کنار کودکانستانهای عمومی طیف گسترده ای از مراکز پیش دبستانی خصوصی فعالیت دارد. تعیین اصول کیفی برای این قبیل مراکز در سطح ملی صورت می پذیرد. در مقایسه با سایر کشورهای اروپایی، مدارس خصوصی اتریش از گستردگی چندانی برخوردار نمی باشد. کلیساها و به ویژه کلیساهای کاتولیک داعیه داران اصلی مدارس خصوصی اند. شرکای اجتماعی نیز که از آنها پیروی می نمایند. در نهاد آموزشی کارودانش متعهدند. مطابق قانون مدارس خصوصی این قبیل مدارس خود به دو گروه مدارس خصوصی که با شیوه آموزشی قانونی و منظمی مطابقت دارند و مدارس خصوصی که با هیچ شیوه آموزشی قانونی

و منظمی مطابقت ندارد تقسیم می گردد. دسته اول مدارس خصوصی پس از ارائه برنامه آموزشی به تعلیم آموزشهای عمومی مبادرت می نمایند. یک دبستان خصوصی برنامه آموزشی یک دبستان عمومی را اجرا نموده و یک دبیرستان خصوصی بعنوان یک دبیرستان عمومی محسوب می گردد. تفاوتی در امکانات آموزشی، رشته ها و یا در تعداد ساعات تدریس وجود ندارد. بدیهی است که مدارس خصوصی از این قبیل امکانات جهت ترکیب مستقل برنامه های آموزشی برخوردار می باشند. همانگونه که مدارس عمومی متناسب با مدارس خصوصی از این قبیل امکانات برخوردار می باشند. مدارس خصوصی با شیوه آموزشی منظم و قانونی تنها در عوامل با مدارس عمده تفاوت دارند. هر چیزی که برای مدارس عمومی معتبر است برای این قبیل مدارس نیز معتبر می باشد. دسته دوم مدارس خصوصی از هیچ متمرکی در نهاد آموزش عمومی برخوردار نمی باشند. از این روی، از مدارس عمومی متمایز می گردند. این قبیل مدارس به ارائه برنامه آموزشی مطابق قوانین داخلی، تعیین نظم داخلی و تعیین مشخصات معلمین و نحوه و روش تدریس خود مبادرت می نمایند. برخلاف مدارس دسته اول، مدارس دسته دوم نه تنها در خصوص عواملان بلکه در خصوص محتوای نهاد آموزشی نیز متفاوتند. این قبیل مدارس با خصوصیات بارز خود فعال می باشند.

تاسیس مدرسه خصوصی

موسسین مدارس خصوصی می توانند هم اشخاص حقیقی و هم اشخاص حقوقی باشند. احداث مدرسه خصوصی باید به اطلاع بازرس مدرسه در سطح کشور برسد. علاوه بر این مدرسه خصوصی باید متناسب با شیوه آموزشی قانونی تنظیم شده باشد. در چهار چوب این اطلاعیه روشن می گردد که مدارس

خود تأمین کننده تجهیزات ضروری، مکانی، مادی و شخصی می باشند. اطلاعیه مربوط به پایه ریزی این مدارس باید حداکثر سه ماه پیش از زمان برنامه ریزی شده جهت آغاز سال تحصیلی مدارس، ارائه گردد.

اعطای حقوق عمومی

به یک مدرسه خصوصی، حق عمومی اعطا می گردد به عبارت دیگر این قبیل مدارس نیز می توانند امتحانات خود را با همان تأثیر که در مدارس عمومی دارد، برگزار نمایند. بنابراین دانش آموزان مدارس خصوصی ملزم به انجام تکالیف مورد تأیید حق عمومی می باشند و نیازی نیست که در آخر سال تحصیلی کمیسیون عمومی امتحانات در آزمون خاصی شرکت کنند. علاوه بر این در مدارس خصوصی با استفاده از حق عمومی، یک معلم تازه کار می تواند دوره کارآموزی خود را بگذراند. لازم به ذکر است که تنها دانش آموزان مدرسه خصوصی برخوردار از حق عمومی از سرویس ایاب و ذهاب رایگان، کتاب درسی عملی و مساعدت مالی و خوابگاهی بهره مند می گردند. حق عمومی بنابر درخواست وزارت فدرال در شاخه آموزش، علم و هنر به مدارس اعطا می گردد. مدارس خصوصی که از نشان شیوه آموزشی قانونی و منظمی برخوردار باشند، از شرط آموزش موفقیت آمیز که با مدارس عمومی مطابقت دارد نیز برخوردارند. درآندسته از مدارس خصوصی که با سیاستهای آموزشی عمومی مطابقت ندارند، خود مدارس عهده دار ارائه برنامه های آموزشی مناسب می باشند. مدارس خصوصی توسط موسسات برخوردار از حقوق عمومی من جمله کلیساهای تأیید شده قانونی یا گروههای مذهبی و یا نهادهای ملی نظیر مجلس نمایندگان حمایت می گردند. حق عمومی در ابتدا تنها برای مدت یکسال به مدارس اعطا میگردد. پیش از اعطای آن، بازرسی از مدارس و تدارک گزارشی پیشنهادی الزامی است. اگر چنانچه مدرسه خصوصی به احراز برنامه آموزشی

مناسب و تکمیلی دست یابد، اعطای حق عمومی برای مدتی کوتاه امکانپذیر است. گفتنی است در صورتی که شرایط اعطای چنین حقی وجود نداشته و مدارس به برطرف نمودن کمبود های عینی خود با وجود اختطاریه های مکرر مبادرت ننموده باشند، این حق لغو می گردد.

کمکهای مدارس خصوصی

کمکهای مدارس خصوصی به دو بخش کمکهای انسانی و کمکهای مالی تقسیم میشود.

کمکهای انسانی

مدارسی که در حیطه مسئولیت مؤسسات وابسته به کلیسا (به عبارت دیگر مؤسسات مذهبی که از لحاظ قانونی تأیید شده اند)، می باشند، طبق قانون مدارس خصوصی بر همه پستهای اداری آموزش مورد نیاز برای تحقق برنامه آموزشی شان، ادعای حقوقی دارند. در این مورد نسبت تعداد دانش آموزان به معلمین در مدارس دولتی مشابه در منطقه بعنوان معیار معتبر قرار دارد. اگر چه معلمین مربوطه در مدارس خصوصی تدریس می کنند ولی با مؤسسه هیچ ارتباط کاری ندارند. آنها کارمند اجرای دولت (کشور/ ایالت) باقی می مانند و حقوق خود را هم از همانجا دریافت می کنند. مدارس خصوصی مذهبی می توانند یک معلم را بدون بیان دلیل رد کرده و درخواست جانشین دیگری بجای او بکنند. امکان ندارد که یک معلم فقط به مدرسه خصوصی اختصاص داده شود (مثلاً: برای یک درس پیشنهادی که در مدارس دولتی وجود ندارد). مدارس خصوصی خود معلم استخدام می کنند و حقوق او را از دولت دریافت می کنند. این موضوع برای مدارس با ساختار تشکیلاتی امکانپذیر است. سایر مدارس خصوصی (مدارسی هستند که در حیطه

مسئولیت مؤسسات مذهبی نیستند) و هیچ ادعایی نسبت به درخواست کمک انسانی ندارند. تا جایی که در بودجه تمهیدات اجازه دهند این مدارس می توانند از نظام اجرایی درخواست نیروی انسانی کنند.

کمک های مادی

در قانون مدارس خصوصی کمک مادی، اعم از کمک مالی برای نگهداری ساختمان مدرسه یا برای خرید اثاثیه مدرسه در نظر گرفته نشده است. اساساً اینگونه مخارج بر عهده گردانندگان این مدارس است. با این حال با آنها قراردادهای خاصی منعقد می شود که در آنها تامین مالی یا کمک در تامین مالی در پروژه های مشخصی در نظر گرفته می شود.

مبانی قانونی

قانون اساسی اطریش حق تأسیس مدارس خصوصی را صادر و تثبیت نموده است. اغلب مدارس خصوصی توسط جامعه مسیحیان یا انجمن های گروه های ویژه مذهبی اداره می شوند. دو نوع عمده از مدارس خصوصی وجود دارد: یک دسته مدارس که برنامه آموزشی ویژه ای را تدریس می نمایند و دسته دیگر که برنامه آموزشی خاص خود را دارند. بسیاری از مدارس خصوصی از طریق دولت (زیر سازی و مخارج دیگر) کمک مالی دریافت می نمایند. آن دسته از مدارس که توسط کلیسای رسمی بطور قانونی اداره می شوند می توانند این ادعا را مبنی بر پرداخت حقوق کارمندان آموزش توسط دولت را داشته باشند. این معلمین به عنوان کارمندان (در مدارس متوسطه عالی و مدارس متوسطه) یا کارمندان خصوصی (در آموزش اجباری) ابقاء و بر سر کار خود باقی می مانند.

مدارس خصوصی که توسط کلیسای رسمی بطور قانونی اداره می شوند نمی توانند ادعای پرداخت حقوق کارمندان آموزشی را توسط دولت را نمایند. بر اساس اصل قرارداد خصوصی، با این مدارس ممکن است همانند مدارس که توسط کلیسای رسمی بطور قانونی اداره می شوند، رفتار و برخورد شود. تمامی مدارس خصوصی ممکن است از وزارت آموزش و هنر کمک مالی جهت مخارج اضافی، بر اساس اصل قرارداد خصوصی، برای مثال جهت هزینه های ساختمان سازی درخواست نمایند.

آموزش از راه دور

تاریخچه

آموزش از راه دور Fernstudien از سال ۱۹۷۹ توسط مؤسسه Interuniversitateres Forschungsinstitut für Fernstudien ارائه شد. سازمان فوق روابطی با تمامی دانشگاه های اصلی اطریش داشته و دوره های ویژه ای را به بزرگسالانی که در جستجوی استخدام و کار می باشند، ارائه می نماید. برنامه هایی که تا کنون توسعه و تحول یافته اند، دوره های آموزش ریاضیات کاربردی، مشاورانرژی، آموزش معلم و فیزیوتراپی می باشند. از زمانی که این برنامه ها تحول و توسعه یافته اند، دانشجویان ممکن است در Fernuniversität Hagen به تحصیل مشغول گردند که دوره های متوسطه را در رشته های اقتصاد، حقوق، علوم اجتماعی، آموزش و مدیریت ارائه می نماید. دانشجویان در Fernuniversität Hagen که در اطریش زندگی می نمایند، ممکن است به مراکز، Bregenz, Linz، و Wien، به منظور مشاور فنی و اجتماعی بازگردند. دوره هایی که در همکاری با Fernuniversität

Hangen ارائه می‌گردند شامل، مدیریت، بازرگانی، اقتصاد، ریاضیات، انفورماتیک، مهندسی برق، علوم آموزشی، اجتماعی، علوم سیاسی، فلسفه، ادبیات، تاریخ و علوم رفتار اجتماعی می‌گردد. تقریباً ۲۰۰۰ دانشجوی در حال حاضر از این امکان بهره می‌جویند. تحت ماده قانون تحصیلات دانشگاهی، دانشگاه‌های اتریش ممکن است دوره‌های تحصیل از راه دور را برقرار نمایند. دانشگاه‌های کشور اتریش به اشخاص سالخورده و بازنشسته نیز به عنوان دانشجوی خوش‌آمد می‌گوید. دوره‌ها، مدارک و شرایط پذیرش همانند شرایط دانشجویان جوان می‌باشد. در اتریش دانشگاه آزاد وجود ندارد و نیز در آستانه ورود به هزاره جدید، هیچ‌گونه دوره آموزش از راه دور که دانشگاه‌های اتریش به منظور ارایه مدرک ایجاد کرده و یا توسعه داده باشند، به چشم نمی‌خورد. طرح تاسیس یک موسسه دولتی آموزش راه دور در اواسط دهه ۱۹۹۰ به ظاهر هنوز تکمیل نشده است. عرضه‌کنندگان خصوصی عمده در OFV (اتحادیه آموزش راه دور اتریش) دسته‌بندی شده‌اند.

موسسات دولتی آموزش راه دور

در اواسط دهه ۱۹۹۰، یک ابتکار جدید از سوی دولت مرکزی و حکومت شهر وین - موسوم به کانون تحصیل شخصی و آموزش راه دور اتریش - بر اساس الگوی موسسه دولتی آموزش راه دور، طرح‌ریزی شد اما به ظاهر کانون مزبور هنوز به نام نویسی دانشجویان نپرداخته است. در حال حاضر، یک موسسه با سابقه آموزش راه دور که وابسته به اتریش است و نیز برخی تدارکات از سوی نهادهای نیمه دولتی وجود دارند.

موسسات خصوصی آموزش راه دور

اتحادیه آموزش از راه دور اتریش در سال ۱۹۷۰ به منظور توسعه آموزش از راه دور دولتی و خصوصی در اتریش تاسیس شد. در فهرست اعضای این اتحادیه، مجموع ۸۰۰۰ نام نویسی در سال، برای دوره‌هایی که در چارچوب تعریف آموزش راه دور پذیرفته شده‌اند، دیده می‌شوند. تعداد ۱۵۰۰۰ نام نویسی دیگر در سال در کالجهای خارج از اتحادیه مزبور به ثبت می‌رسد.

دوره‌های دانشگاهی آموزش راه دور

هیچ‌گونه برنامه دانشگاهی که برای آموزش از راه دور، ایجاد و توسط یک دانشگاه اتریشی ارایه شده باشد؛ وجود ندارد. از اینرو، دانشجویان اتریشی در دانشگاه آزاد آلمانی یا دانشگاه آزاد انگلیسی نام نویسی می‌کنند و مراکز مشترک تحصیل از راه دور در شهرهای وین، برتس و لینتس وجود دارد. برای ارایه دوره‌ها بر روی شبکه گسترده جهانی گرایش فزاینده‌ای وجود دارد، اما تاکنون، برنامه‌هایی برای اعطای مدرک کامل برای بزرگسالانی که در دانشگاه حضور ندارند، ارایه نشده است.

۹۹۰۰	موسسات آموزش از راه دور دولتی
۲۶۰۰۰	موسسات آموزش از راه دور خصوصی
۰	دانشگاه‌های آزاد
۱۰۰۰	دوره‌های آموزش از راه دور دانشگاه‌ها
۳۶۹۰۰	جمع

در مرحله اول در طرح دو مرحله‌ای سقراط با عنوان آموزش آزاد و آموزش از راه دور، تکنولوژی‌های نوین در بخش آموزش (MINERVA) در تاریخ اول نوامبر ۲۰۰۰ مورد استفاده واقع شدند؛ ۱۱۵ مجری طرح در تاریخ اول مارس ۲۰۰۱ به طرح نهایی راه یافتند و از آن میان با ۴۳ طرح موافقت بعمل آمد. از ۹ طرح حاضر که با مشارکت اتریشی‌ها اجرا شد ۴ طرح به مرحله دوم راه یافتند و در آخر ۲ طرح مورد موافقت واقع شدند. علاوه بر این اتریش در ۹ طرح با عنوان همکار حاضر شده است. ۲ طرح پذیرفته شده عبارتند از:

۱- طرح NODE (با همکاری دانشگاه‌های لودرون پاریس و سالزبورگ).

۲- طرح TELESYSTEMS با مشارکت مرکز WIFI وین. به پروژه NODE مبلغ ۲۳۹۳۸۹۰۰۰ یورو و به طرح TELESYSTEMS مبلغ ۲۲۵۲۷۷۰۰۰ یورو کمک مالی تعلق گرفت. مجموع کمک‌های گسترشی طرح‌های موجود در اروپا بطور میانگین ۲۱۱۰۶۷۰۰۰ یورو می‌باشد و میانگین این مبلغ در اتریش مبلغ ۲۳۲۳۳۱۰۰۰ یورو می‌باشد. در سال ۱۹۹۷ برای اولین بار یک طرح اتریشی مورد بهره‌برداری قرار گرفت. در سال ۱۹۹۸ این تعداد به ۲ طرح، در سال ۱۹۹۹ سه طرح و در سال ۲۰۰۰ چهار طرح ODL در اتریش مورد پذیرش واقع شدند. در سال ۲۰۰۱ این تعداد به ۲ طرح کاهش یافت.

اصول آموزشی

یکی از اصول عمده آموزش و پرورش سیاسی در اتریش عبارت است از بست آگاهی بر پایه مردم سالاری توسعه گونه تفکر اروپایی و طرز تفکری جامعه نگر بر مبنای درک مسایل بنیادی بشریت. بر مبنای این اصل آموزشی تمامی برنامه‌های آموزشی در کلیه انواع و صورتهای مدارس در جهت ایجاد امکان یک

تقاتل عمیق با موضوع روند یک پارچگی اروپا و نقش کشور اتریش در اتحادیه اروپا تمحیداتی در نظر گرفتند علاوه بر این در این برنامه به دانش آموزان وظایف دفاع از میهن و سیاست امنیتی تفهیم می شود. این اصل بنیادی هنوز جای دارد که تحقق بخشیده شود از این رو بنا بر یک مصوبه وزارتی سالیانه به مناسبت روز اروپا در نهم ماه می هر سال به مدارس درباره مسایل مهم و تغییرات همگام با زمان در اتحادیه اروپا اطلاع رسانی می شود. وزارت آموزش و پرورش ارتباط نزدیکی با تعدادی از موسسات غیر دولتی دارد که در مسائل مربوط به اروپا فعالیت می کنند. و از فعالیت های آنها حمایت می کند. با همکاری این موسسات غیردولتی نمایشگاههای مختلف، سخنرانی، جاسات پرسش و پاسخ.... برگزار میشود. در این قبیل برنامه ها به موضوعات مختلفی از قبیل اطلاعات عمومی در مورد اتحادیه اروپا واحد پول یورو و در حال حاضر در مورد گسترش اتحادیه اروپا به شرق پرداخته می شود هدف عمده این برنامه این است که دانش آموزان با فعالیت بیشتری با مسائل مربوط به اتحادیه اروپا رو در رو شوند تا اینکه تنها با بمباران اطلاعاتی محض مواجه گردند. وزارت آموزش و پرورش علاوه بر برپایی دوره های آموزشی برای معلمان تعداد زیادی سمینار در بروکس و استراسبورگ و همچنین در سه سال اخیر در کشورهای متقاضی عضویت در اتحادیه اروپا سازمان دهی کرده است. وزارت آموزش و پرورش در تهیه هیچ گونه اطلاعات در مورد اتحادیه اروپا نقشی ندارد تنها در برخی موارد از تهیه مواد اطلاعاتی توسط دیگران حمایت می کند این وزارتخانه به عنوان تولید کننده عمل نمی کند بلکه در اصل تنها اطلاعات و دانش تخصصی را در اختیار عموم قرار می دهد. بر طبق ماده قانون مربوط به ساختار مدارس مصوب ۲۵ جولای ۱۹۶۲، وظیفه مدارس اطریش ترقی و افزایش استعدادها و تواناییهای بالقوه جمعیت جوان کشور مطابق با ارزشهای نژادی، مذهبی

و اجتماعی و آموزش و ایجاد خوبی و زیبایی بواسطه آموزش مطابق با دوره های مطالعاتشان می باشد. مدارس اتریش باید به جمعیت جوان، دانش و مهارت مورد نیاز برای زندگانی و اشتغال آینده اشان را آموخته و آنها را برای کسب دانش برای ایجاد و بکار گیری ابتکار عملشان، آموزش دهد. قانون اساسی اتریش از ورود و دستیابی کل افراد به مدارس بدون توجه به اختلاف نژادی، اصل و نسب، مقام، مرتبه. کلاس، زبان یا مذهب حمایت بعمل می آورد. در مقایسه مدارس بخش خصوصی، ممکن است دانش آموزان را بر اساس مذهب، زبان یا نژاد که البته این امر به ندرت بکار گرفته می شود، انتخاب نماید.

همکاریهای آموزشی

همکاریهای مدرسه ای

تعداد زیادی از مدارس اتریش که رقم آنها نیز مرتب در حال افزایش است، به منظور تبادل اطلاعات (برای مثال در باره فرهنگ خود و یا موضوعات ویژه ای مانند حفاظت از محیط زیست و غیره) با مدارس در خارج از کشور ارتباطات طولانی مدت (یک ساله و یا بیشتر) برقرار می نمایند. مرکز همکاری های بین فرهنگی از جانب مرکز همکاری های مدرسه ای ماموریت یافته است تا به عنوان مرجعی در زمینه ارائه اطلاعات، مشاوره و راهنمایی عمل نماید. از سال ۱۹۹۰ علاقه روز افزونی به همکاریهای مدرسه ای و تبادل دانش آموزان با کشورهای اروپای مرکزی و شرقی بوجود آمده است. فعالیتهای تبادل عموماً به صورت هفته های پروژه صورت می پذیرند. در این فعالیتهای کیفیت آموزشی و پرورشی در ارتباطات بین المللی و درسه ای دارای اهمیت اصلی است. بدین ترتیب فعالیتهایی مانند برنامه های ملاقات و بازدید، همایش

های ورزشی مشترک و غیره باید همواره بیشتر به نفع فعالیتهای درسی مشترک به منظور یادگیری بین فرهنگی کنار گذاشته شوند. پروژه های آموزشی اروپایی در چهارچوب برنامه "Comenius" در این میان از اهمیت ویژه ای برخوردارند. وزارت آموزش، علوم و فرهنگ در این زمینه با سازمانهایی همکاری میکند که برنامه های متنوعی را ارائه می دهند. دانش آموزان رده سنی ۱۵ تا ۱۸ سال امکان این را می یابند که برای مدتی (سه ماه، یک ترم و یا یک سال) به مدرسه ای در یک کشور خارجی بروند. رفتن به مدرسه ای در کشور خارجی با زبانی متفاوت حداقل به مدت ۵ ماه و حداکثر یک سال در اتریش بسیار موفقیت آمیز ارزیابی شده است. در اتریش برنامه های سفر به خارج و برنامه های سالیانه برای شرکت کنندگان امکان رفتن به دبیرستانی در یکی از ۵۵ کشور اروپایی و غیر اروپایی را به مدت یک سال تحصیلی فراهم میکند. شرکت کنندگان در این مدت نزد خانواده های خارجی زندگی میکنند. در چهارچوب برنامه های ترمی دانش آموزان اتریشی بین ماههای ژانویه و ژوئیه و یا ژوئیه و ژانویه به مدرسه ای در یکی از کشورهای نیمکره جنوبی می روند و در این مدت نزد خانواده هایی در این کشورها زندگی می کنند. در چهارچوب برنامه های سه ماهه دانش آموزان اتریشی به مدت سه ماه به مدرسه ای در یکی از کشورهای اروپایی میروند و در آنجا نزد خانواده هایی از این کشورها سکونت می کنند. و نیز دانش آموزان خارجی برای همین هدف به مدرسه ای در اتریش می روند. وزارت آموزش، علوم و فرهنگ از این برنامه های تبادل با انجام اطلاع رسانی و یا ارائه حمایتهای مالی برای شرکت کنندگانی که خانواده هایشان توانایی پرداخت کلیه هزینه های این برنامه را ندارند حمایت می کنند.

همکاری های آموزشی با کشورهای اروپای شرقی و جنوبی

در سالهای اخیر ادامه و تسریع همکاری های آموزشی با کشورهای جنوب و شرق اروپا یکی از

کانونهای توجه اصلی در کارهای بین المللی بوده است ، به خصوص با :

۱- کشورهای نامزد ورود به اتحادیه اروپا (Candidate Countries)

۲- کشورهای جنوب شرقی اروپا که در روند تحکیم واتحاد (Stabilisation and

Association Process) همکاری می کنند.

۳- کشورهای فدراسیون روسیه (موسسه بین المللی نوآوری های آموزشی سنت پترزبورگ)

(International Institute for Educational Innovation st.Petersburg)

انجمن ارتباطات فرهنگی اتریش از سال ۱۹۹۴ عهده دار اجرای فعال برنامه های آموزشی است . در

یازده (دفتر پروژه آموزش و پرورش فرهنگی)) نمایندگان اتریشی در زمینه همکاری آموزشی (Austrian

educationa Co-ordinators) از طرف وزارت آموزش بر اجرای برنامه ها نظارت می کنند. علاوه بر آن

کشور اتریش از سال ۱۹۹۹ به عنوان ((کشور پیشرو)) مسئولیت ایجاد هماهنگی در واحد ویژه آموزش و

جوانان (Task Force Education and Youth) وابسته به پیمان تحکیم اروپای جنوب شرقی (Stability

Europe Pact for Southeast) را بر عهده دارد.

زمینه های همکاری

همکاری میان وزارتخانه های آموزش

در زمینه فعالیتهای دو جانبه میتوان پیش از هر چیز از همکاری در سطح مدیران کل وزارتخانه های آموزش عالی کشور های اتریش، چک، مجارستان، اسلواکی، نام برد. این وزارتخانه ها به طور دائمی در کنفرانسهای دوره ای منطقه ای بر سر فرم های مشخص همکاری به تفاهم می رسند. تحقیقات اشتراکی پیرامون موضوعاتی چون تامین مالی، تمرکز زدایی و یا توانایی های بنیادی کانون توجه و تلاش خود را بر روی کار به روی دیدگاههای مشترک در زمینه روند گسترش اتحادیه اروپا قرار داده اند. پس از سال ۲۰۰۲ همکاری در زمینه (Detailed Work programme on the follow up of objectives education and training systems of Europe) اهمیت بسزایی یافته است. در زمینه اعزام معلمان اتریشی به دیگر کشورها از سال ۲۰۰۲ به طور فزاینده ای اهمیت کشورهای جنوب شرقی اروپا برای ((فضای آموزشی گسترش یافته اروپا)) در نظر گرفته می شود. در حال حاضر ۲۵ معلم اتریشی در مدارس با سیستم جدید و نوآورانه در کشورهای آلبانی، بلغارستان، عربستان، اسلواکی، چک، مجارستان و اوکراین کار می کنند. وزارت آموزش، علوم و فرهنگ اتریش در کنار دنبال کردن و مشارکت در انجمن بین المللی نوآوری در سیستم آموزشی واقع در سنت پترزبورگ (با مشارکت چند جانبه کنسولگری انگلستان، فنلاند، هلند و کشورهای فدراسیون روسیه) با اعزام کارشناس و فعالیتهای کنسولی در مناطق روسی زبان از اطلاعات در سیستم آموزشی روسیه حمایت می کند.

ارتباطات فرهنگی

بخش همکاری های آموزشی در انجمن ((ارتباط فرهنگی اتریش)) در سال ۲۰۰۲ با بیش از ۲۰۰ پروژه آموزشی از همکاری اتریش با کشورهای مجری اصلاحات (Countries in transition) در زمینه طراحی نوین سیستم آموزشی حمایت کرد. این انجمن به منظور ایجاد اطمینان از کارایی با افراد کلیدی در حوزه آموزش همکاری می کند: با تربیت کنندگان مدرسان و مسئولین اطلاع رسانی، مدیران و بازرسان، همکاران در مراکز مدرسه ای محلی و مرکزی و نیز با معلمان از مدارس برگزیده.

یک طیف گسترده موضوعی در این مورد باعث پیشبرد تفهیم (تدریس تاریخ، آموزش زبان و گوناگونی زبان)، جامعه مدنی (آموزش سیاسی، دموکراسی و هم راییی)، توسعه اقتصادی و بازار کار (آموزش حرفه ای و یادگیری کاربردی در زندگی) و نیز توسعه سیستم (اصلاحات اداری و تامین مالی) می گردد. تعدادی پروژه های محلی باعث پیشبرد در امر تبادل تجربیات همکاری میان کشورهای شریک و حوزه های اصلی اصلاحات آموزشی مانند (Eco-Net) - شبکه کارگاههای تمرینی پژوهشی اروپای جنوب شرقی، توسعه مدارس اروپایی - مدیریت چالشهای خود مختاری - همکاری کارشناسان پنج کشور در زمینه توسعه مدل های در حیطه مدیریت مدارس و توسعه مدارس (طرح Comenius) می شود.

آموزش و جوانان (Task Force Education and Youth)

هم اکنون حدود ۴۰ عضو (اعضاء وزارتخانه های آموزش اروپا، موسسات بین المللی و موسسه جامعه مدنی) درشش گروه کاری (در حوزه های دارای تقدم) با یکدیگر همکاری می کنند، تا در چارچوب پیمان تحکیم اروپای جنوب شرقی از همکاری های منطقه ای: در اروپای جنوب شرقی در

راستای روزنه تحکیم و تثبیت و اتحاد حمایت نمایند. (تاسیس) واحد ویژه آموزش و جوانان به ابتکاری در چارچوب معاونت ریاست جمهوری اتریش در سال ۱۹۹۸ باز می گردد. در حال حاضر ۲۵ معلم اتریشی در مدارس با سیستم جدید ونو آورانه در کشورهای آلبانی، بلغارستان، صربستان، اسلواکی، چک، مجارستان و اوکراین کار می کنند. وزارت آموزش، علوم و فرهنگ اتریش در کنار دنبال کردن و مشارکت در انجمن بین المللی نو آوری در سیستم آموزشی واقع در سنت پترزبورگ (با مشارکت چند جانبه کنسولگری انگلستان، فنلاند، هلند و کشورهای فدراسیون روسیه) با اعزام کارشناس و فعالیتهای کنسولی در مناطق روسی زبان از اصلاحات در سیستم آموزشی روسیه حمایت میکند (اصلاحات به صورت همکاری و مشارکت استراتژیک با ارائه دهندگان بین المللی مانند: انجمن جامعه باز- وانجمن سوروس انجام میشود. برنامه هایی در زمینه آموزش حرفه ای جنبه دیگری از این همکاری ها را ترسیم میکنند.

همکاریهای دانشگاهی با اروپای جنوبی

فعالتهای مختلف با همکاری کشورهای اروپای جنوب شرقی در چهارچوب " واحد ویژه آموزش و پرورش و جوانان پیمان تحکیم اروپای جنوب شرقی، که از به اصطلاح " روند گراتس " ناشی شده است، با یکدیگر عجین می شوند. " روند گراتس " به همایشی درباره همکاری های آموزشی برای صلح، ثبات و مردم سالاری در اروپای جنوب شرقی در زمان ریاست دوره ای اتریش در اتحادیه اروپا باز میگردد. از سال ۱۹۹۹ تحت ریاست اتریش استراتژی ها و برنامه های کاری ای در چهارچوب پیمان تحکیم اجرا شده اند. همکاری های پراکنده ای نیز توسط دانشگاههای مختلف در این زمینه صورت گرفته است، مانند

همکاری میان دانشگاه گراتس و دانشگاه شکودار (آلبانی) و یا تعهدات دانشگاه وین در ساریو (بوسنی) و تیرانا (آلبانی) هزینه های ورود مدرسان دانشگاههای صربستان و مونته نگرو در شبکه های موجود TEMPUS، که کشور اتریش نیز در آن مشارکت دارد تامین شد، همچنین کمک هزینه های مازاد بر برنامه های CEEPUS در چهارچوب شبکه های موضوعی نیز تامین گشت. علاوه بر این با کمک های مالی وزارت آموزش، علوم و فرهنگ دانشجویان خاص از کوزوو (در مجموع بیش از ۱۶۰ نفر) به مدت چهار ترم تحصیلی مورد حمایت قرار گرفتند. شبکه دانشگاهی ASEA توانسته است در منطقه به طرز امیدوار کننده ای گسترش یابد. وظیفه این شبکه پیش از هر چیز ارائه کمک هزینه در زمینه های فناوری به آسیای جنوب شرقی است. علاوه بر این دانشگاهها و مدارس عالی تخصصی در اتریش است. در سالهای ۲۰۰۰، ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲ مدارس تابستانی در چین و اتریش راه اندازی شدند تادر کنار همکاری های میان مدرسان دانشگاهها ارتباط میان دانشجویان را نیز در زمینه های علوم اقتصادی، حقوق، زبان و فرهنگ فراهم آورند.

همکاریهای چند جانبه

همکاری های چند جانبه با توجه به همکاریهای بین المللی نزدیک در امر اقتصاد، سیاست و فرهنگ اهمیت بیشتری بدست می آورند. در راستای همین امر و به منظور همسویی با این همکاریها سیاست چند جانبه نقش به سزایی به عهده دارد، به ویژه هنگامیکه هدف روشن کردن علایق و ایجاد هماهنگی در زمینه های مختلف باشد. یکی از پیش زمینه های بدیهی همکاری در زمینه آموزش و پرورش را حتی اگر به هیچ عنوان به منزله پیش شرط این مسئله در نظر گرفته نشود توافقنامه های فرهنگی فراهم می کنند. این

توافقنامه ها بعنوان پیمان های دولتی امکان همکاری در زمینه های آموزش ، تعلیم ، تربیت و علم و فرهنگ را به وجود می آورند . برنامه های اجرایی فعلی تقریبا هر سه سال یک بار بازنگری می شوند . این برنامه حوزه های همکاری در زمینه آموزش و پرورش رار معن دمی کنند (برای مثال در زمینه تبادل کارشناسان ، آموزش تکمیلی معلمان زبان آلمانی به غیر آلمانی زبانان ، همکای های بین مدرسه ای ، مقایسه کتابهای درسی در زمینه تاریخ ، جغرافی و فرهنگ برای اطمینان از کسب تصویری تا حد امکان گوناگون از کتابهای درسی فعالیتهای مربوط به ماموران آموزشی و معلمانی که از طرف کشور اتریش به موسسات آموزشی کشورهای دیگر اعزام شده اند ، همکاری در زمینه مدارس آموزش حرفه ای) . توافقنامه های فرهنگی به خصوص از طرف کشور های نامزد ورود به اتحادیه اروپا در سطح بسیار بالایی با هدف استراتژی جذب به اتحادیه اروپا حمایت می شود . قدرت عملکرد چند جانبه بستگی به این مسئله دارد که همکاری دو کشور شریک از شدت بالایی برخوردار باشد و بدین وسیله حصول نتایج محسوسی را - برای مثال در زمینه پروژه ها - امکان پذیر می سازد . در مراحل بعدی این نتایج می توانند در زمینه های منطقه ای و چند جانبه وارد شوند . کمک هزینه های تبادل دانشجو در چارچوب توافقنامه های فرهنگی با توسعه پویای برنامه های کمک هزینه ای اتحادیه اروپا و محول شدن مسئولیت اعطای کمک هزینه به خود دانشگاهها اهمیت خود را از دست داده است و مدت زمان آن طولانی تر نمی شود . جنبش اتریش - مجارستان ، همکاری در زمینه های علمی و پژوهشی و حرکت هایی از این دست با کشورهای اسلواکی و چک بر خلاف مورد بالا پس از ارزشیابی به طور اساسی گسترش یافتند و مساعدت های شخصی از بالاترین اهمیت برخوردار شدند بازسازی این حرکتها منجر به طولانی شدن قرار دادهای مربوطه بین این کشورها شد . در سالهای آینده

امکان این نیز فراهم می شود که ارتباطات دانشگاهها و مدارس عالی تخصصی اتریش با مراکز تحصیلات عالی کشورهای همسایه در چارچوب اقدامات چه از نظر تدارکاتی و چه مالی مورد حمایت قرار گیرند. به منظور تسهیل امر ورود مدارس عالی تخصصی به روند بین المللی سازی، این موسسات در رابطه با نوآوری در زمینه چنین همکاری هایی مساعدت هایی را دریافت می کنند. این امر از انجایی ضروری می نماید که دانشجویان مدارس عالی تخصصی باید دوره کار عملی اجباری را به مدت حداقل یک ترم و گاهی در کشورهای خارجی، بگذرانند. علاوه بر این کالج های تابستانی (دوره های چند زبانه زبان) گستردگی بسیاری یافته اند. در چارچوب این کالج ها دانشجویان اتریشی و یک کشور دیگر درسهایی به زبانی دیگر (جز زبان این دو کشور) دریافت می کنند. از آنجاییکه علاقه دانشجویان دانشگاهها و مدارس عالی تخصصی اتریشی به زبانهای خارجی، به ویژه زبانهایی که کمتر در اتریش به آنها صحبت می شود، فزونی می یابد، ظرفیت این کالجهای از ۴۰۰ نفر (در سال ۲۰۰۰) به ۸۰۰ نفر (در سال ۲۰۰۲) افزایش یافته است. مدارس تابستانی که از سال ۱۹۹۰ وجود دارند و امکان ادامه تحصیلات علمی در حوزه های تخصصی را ارائه می کنند نیز گسترش قابل ملاحظه ای یافته اند.

قراردادهای بین المللی

برای دستیابی به تحصیلات مقطع دانشگاهی مدارک و شرایط ورود به آموزش عالی مطابق با توافقات و قراردادهای بین المللی مثل قرارداد اروپایی در مورد مدارک معادل هم ارزش؛ قراردادهای یک جانبه و دو جانبه با کشورهای اروپایی خاص، به رسمیت شناخته می شوند. از جمله مهمترین قراردادهای چند جانبه که در برگیرنده برسمیت شناختن مدارک خارجی می باشند، می توان از موارد ذیل نام برد:

قرار داد برسمیت شناختن مدارک در برگیرنده آموزش عالی در حوزه اروپا (قرارداد Lisbon)

سال انعقاد قرارداد : ۱۹۹۷

قراردادهای دو جانبه

• قرارداد در ارتباط با مدارک و دیپلم های معادل

کشور / دولت طرف قرارداد : یوگسلاوی

• قرارداد معادل های مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : لوکزامبورگ

• قرارداد معادل های مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : سوئیس

• قرارداد معادل های مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : کرواسی

• قرارداد معادل های مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : اسلوانی

• قرارداد معادل های مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : مجارستان

• قرارداد معادل های مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : بلغارستان

- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : لیختن اشتاین
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : Holy See
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : لهستان
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : هلند
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : پرتغال
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : ایتالیا
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : اسپانیا
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها
کشور / دولت طرف قرارداد : مقدونیه
- قرارداد معادلهای مدارک و دیپلم ها

کشور / دولت طرف قرارداد : آلمان

طرح های آموزشی

پروژه دراز مدت مشارکت جوانان در ترویج و حفظ میراث جهانی که از ابتکارات یونسکو در سال ۱۹۹۴ بود ، با ورود موفقیت آمیز شهر کهن سالزبورگ و کاخ و پارک " شون برون " در لیست میراث جهانی در سال ۱۹۹۶ ، در کشور اتریش نیز فعالانه دنبال می شود . در سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ مدارس مرتبط با یونسکو در اتریش پروژه های نو آورانه ای را در زمینه آموزش و پرورش مرتبط با میراث جهانی انجام دادند . در همین راستا هیات های اعزامی دانش آموزی از اتریش در بسیاری از همایشهای بین المللی نظیر (دوبروونیک ، هوار ، اوزاکا ، کارلز کرنا) شرکت کردند . چندین سال است که دبیرستان جدید لئوبن (Leoben) همکاری مدرسه ای هنری ای با یک مدرسه در افریقای جنوبی دارد . نقطه اوج همکاری بین فرهنگی میان دبیرستان جدید لئوبن و مدرسه مقدماتی دخترانه ژوهانسبورگ برگزاری یک نمایشگاه اشتراکی در گالری مشهور و موفق هنرهای ژوهانسبورگ بود . در این میان پروژه مشترک بین اتریش و افریقای جنوبی ، که در سال ۱۹۹۷ آغاز شده بود و در آن از طریق هنر به تفاهم میان ملتها کمک می شد ، به صورت مثالی برای رشد همکاری های بین المللی در زمینه جوانان و آموزش و پرورش در آمد . در سال ۲۰۰۲ سازمان یونسکو با اهدای جایزه " ستون صلح " از این پروژه قدر دانی کرد . یک پروژه در زمینه موسیقی از طرف مدرسه ابتدایی Regenbogen واقع در خیابان داروین : پس از راه اندازی یک تالار چند فرهنگی در خانه هنرمندان ، نصب دو ستون یاد بود بانمومه های ویژه قومی مقابل ساختمان مدرسه و انتشار یک کتاب آشپزی چند فرهنگی به عنوان پروژه دیگری یک cd ترانه های بین المللی کودکانه با

همکاری آهنگسازی به نام اوتو لشنر تهیه شده است . انتظار می رود که این CD بوسیله ترانه های کودکانه از کشورهای متدا کودکان مدرسه ای که توسط اوتو لشنر و همکارانش با موسیقی همراهی شده است و به پانزده زبان و به همراه متن آهنگها موجود است یک پیوستگی بین المللی موسیقایی را ایجاد نماید .

- حوزه منطقه ای

ایالت وین در سال ۲۰۰۳ همایشی برای جوانان تحت عنوان " هویت های اروپایی " با موضوعات گوناگونی زبانها و میراث جهانی راه اندازی می نماید . کمیسیون ملی یونسکو در اتریش عهده دار ریاست و پشتیبانی از این همایش است . در مجموع انتظار می رود ۱۴۰ شرکت کننده از ۱۵ کشور در این همایش حضور یابند .

طرح رودخانه دانوب

هدف این پروژه که بیش از ۱۰ سال از آغاز آن می گذرد ، شدت بخشی به همکاریها در زمینه مدارس مرتبط با یونسکو بین کشورهایی است که دانوب از آنها عبور می کند . همایشی برای هماهنگ کنندگان پروژه برای پاییز ۲۰۰۳ در وین برنامه ریزی شده است . قرار است در این همایش ساختارها و اهداف آینده این همکاری مورد بحث و بررسی قرار گیرند . این همایش همچنین به مناسبت سال بین المللی آب شیرین (سال ۲۰۰۳) برگزار می شود .

- حوزه بین الملل

کمیسیون ملی یونسکو در اتریش در سال ۲۰۰۰ در شهر گراتس همایش فرا منطقه ای برای هماهنگ کنندگان آموزش و پرورش در رابطه با میراث جهانی با حضور شرکت کنندگانی از ۴۰ کشور برگزار کرد . از سال ۱۹۹۶ روابط گسترده تری میان اتریش و گرجستان بوجود آمده است . در کنار دیدارهای دو طرفه و

پروژه های مدرسه ای میان دو کشور فعالیت‌هایی برای کمک به این کشور انجام می گیرد؛ در این رابطه می توان بویژه از پروژه "دانش آموزان اتریشی دانش آموزان گرجی را یاری میکنند" نام برد. هدف از این پروژه ساخت و نوسازی یک مدرسه جهان گردی در تلاوی گرجستان است. در چهارچوب برگزاری همایش های سال ۲۰۰۳ در رابطه با "پایتخت فرهنگی اروپا: گراتس" در ژوئن سال ۲۰۰۳ یک انجمن جوانان میراث جهانی از تمام اروپا تشکیل می شود. در این انجمن جوانانی از چهارده کشور (از اسپانیا تا لیتوانی) به مدت پنج روز با دیدگاههای مختلفی درباره میراث فرهنگی به صورت عمومی آشنا می گردند.

طرح جابجایی و تبادل دانش آموزان و دانشجویان

وزارت آموزش، علوم و فرهنگ مرجعی برای ارائه خدمات و ایجاد هماهنگی برای معلمان، والدین و دانش آموزان است که به همکاریهای مدرسه ای و فعالیت های تبادل علاقمند باشند. بر حسب نیاز امکانات گوناگونی در زمینه ارتباطات با کشورهای خارجی عرضه می گردد. قانون همایش های مدرسه ای اتریش تعداد مجاز روزهای برگزاری همایشهای چند روزه مدرسه ای را دقیقاً مشخص کرده است. برای مثال برای کلاسهای پنجم تا هشتم همایش های چند روزه مدرسه ای میتواند در مجموع تا ۲۸ روز طول بکشند، و برای کلاسهای نهم تا دوازدهم و سیزدهم نیز ۶ روز در سال در نظر گرفته شده است. شرکت حداقل ۷۰ درصد از دانش آموزان ضروری است. چنانچه مدت در نظر گرفته شده کافی نباشد، بخصوص در ورد شرکت در برنامه های اتحادیه اروپا، اولین مرجع تصمیم گیرنده مدرسه ای میتواند در چهارچوب امکانات اقتصادی انسانی موجود از مقطع کلاس نهم به بعد مجوز شرکت در همایش را تا ۱۵ روز علاوه بر تعداد مجاز صادر کند. تصمیم گیری در مورد هدف، محتوا، مدت برگزاری و تدارکات لازم برای برگزاری همایش های چند روزه مدرسه ای بر عهده کمیسیون انجمن مدرسه ها (یا همچنین انجمن کلاسی

یا انجن مدرسه) است . یعنی در واقع مدرسه مستقلا در مورد نوع همایش که قصد دارد برگزار کند تصمیم گیری میکند. بسیاری از مدارس تبادل دانش آموز را با هدف بهبود دانش زبانهای خارجی با کشورهای دیگر انجام می دهند که زبان آنها در مدارس اتریش تدریس میشود . در کشورهای میزبان دانش آموزان اتریشی در کلاسهای شرکای تحصیلی خود شرکت می کنند و در این مدت نزد خانواده هایی از کشور میزبان سکونت می کنند. علاوه بر این شرکای تحصیلی این کشورها از همکلاسیهای خود در اتریش دیدن می کنند. این فرم از تبادل دانش آموز (به دلیل کمیود شرکای مناسب) اغلب یک طرفه انجام می پذیرد. یکی دیگر از صورت های اقامت در خارج از کشور دانش آموزان یک کلاس شرکت در هفته فشرده زبان است. در این برنامه دانش آموزان اتریشی به مدت یک هفته در یک کشور خارجی و به یک زبان خارجی یک پروژه را که از پیش در اتریش آماده شده انجام می دهند و در این مدت نزد خانواده های خارجی سکونت می کنند . علاوه بر این، وزارت آموزش ، علوم و فرهنگ اتریش با هدف فرا رفتن از ارتباطات نامنظم و برقراری همکاری دائمی و با سطح کیفیت بالا ، پروژه هایی ابداع کرده است که برای مدارس به مثابه نشان دهنده جهت فعالیت می باشد .

طرح مشارکت بین المللی مدارس با عنوان شهروند جهانی (global citizenship)

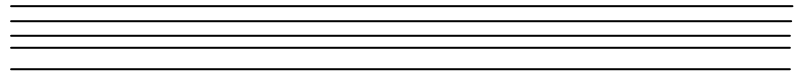
پیش زمینه پیشنهادات این پروژه تعیین مرکز ثقل همکاری بین المللی مدارس اتریشی به صورت پروژه های نوآورانه توسط وزارت آموزش ، علوم و فرهنگ اتریش است مبنی بر ایجاد رویارویی جهت دار دانش آموزان با موضوعی اهمیت جهانی .

روند فراگیری جهانی تاکید خود را بر روی موضوعاتی از قبیل از بین بردن برخوردها و عدم زور گویی و حقوق بشر قرار داده است . برای برقراری اتصال و توسعه بیشتر تجربیات پروژه ((شبکه مدرسه

ای حقوق بشر)) و همچنین سمینار مشارکت مدارس شمال و جنوب (بین المللی سازی مدرسه بعنوان فرصتی برای یادگیری جهانی، نوامبر ۲۰۰۱) در سال ۲۰۰۱ شبکه مدرسه ای به پروژه شهروندی جهانی متصل گردید. در چارچوب ((شبکه مدرسه ای شهروندی جهانی)) مدارس داخلی و خارجی مشترکا با مراکز آموزشی تخصصی بر روی این موضوع کار می کنند. مفهوم آموزشی ((آموزش و پرورش برای شهروندی جهانی)) معرفی شده و شرکت کنندگان امکان تبادل تجربیات وسیعی در زمینه مشارکت مدرسه ای شمال - جنوب دارند. بعنوان نتیجه دسترسی به تجربیات مفید در زمینه مشارکت مدرسه ای شمال جنوب و طرح آموزش و پرورش برای شهروندی جهانی برای دیگر مدارس علاقمند در نظر گرفته می شود (شهروندی جهانی، مشارکت بین المللی مدارس و یادگیری جهانی، کارگاه آموزشی بین المللی، وین، ماه می ۲۰۰۲). در موازات این برنامه شبکه مدرسه ای گسترده تری در زمینه شهروندی جهانی آماده راه اندازی شده است. برای این طرح از تمام کشورهای اروپایی تقاضای کمک شده است. این طرح آموزش و پرورش برای شهروندی جهانی برای ایجاد همکاری آموزشی و توسعه بین المللی میان مدارس و مؤسسات دولتی در کشورهای شیلی، کامرون، هلند، ایتالیا و اطریش برنامه ریزی کرده است. (علاوه بر آن شرکت کنندگان دیگری در اروپای شرقی و مرکزی به عنوان شرکای متحد، مانند کشورهای رومانی حضور دارند. در چارچوب مشارکت در این پروژه لازم است مدلی برای برنامه درسی در زمینه آموزش و پرورش برای شهروندی جهانی طراحی شده با انجام تغییرات لازم با فضای آموزشی کشورهای حاضر در پروژه سازگار شود. از فعالیتهای اصلی در چارچوب پروژه این می توان موارد زیر را نام برد:

- تاسیس شبکه موسسات غیر دولتی

- طرح و اجرای مدل آموزش و پرورش شهروند جهانی
  - نظارت بر روش و محتوای شبکه مدرسه ای بین المللی
  - طراحی برنامه کمک درسی در زمینه به رسمیت شناختن سیاست آموزشی کشورهای عضو
- طرح اعطای کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاههای اتریش
- حمایت مالی از تحصیل در خارج از کشور از یک سو در چارچوب قانون مساعدت تحصیلی انجام می گیرد ، بدین صورت که مخارج اقامت تحصیلی دانشجویان نیاز مند تا چهار ترم پرداخت می شود . از سوی دیگر بودجه دانشگاهها امکاناتی را برای فعالیتهای جابجایی دانشجو در اختیار آنان قرا می دهد ، تا بعنوان بورس تحصیلی برای دانشجویان و دانش آموختگان مورد استفاده قرار گیرند . اعطای کمک هزینه ها منحصر بر حسب کیفیت مقاصد و برنامه های کوتاه مدت کارهای تحقیقاتی و نیز دیگر فعالیتهای تحصیلی در خارج و فعالیتهای مشترک تحصیلی صورت می گیرد و مستقیما به خود دانشگاهها واگذار شده است . وزارت آموزش ، علوم و فرهنگ تنها بورس هایی را برای مدارج بالای تحصیلی ، برای فارغ التحصیلان دانشگاههای اتریش و مدارس عالی تخصصی ارائه می دهد (برنامه های کارشناسی ارشد یا دکتری در کشورهای غیر آلمانی زبان)

تبادلات آموزشی

سیاستهای اصلی

در ده سال اخیر تبادل دانش آموز و همچنین پروژههای مدرسه ای بین المللی و ملاقاتهای دو طرفه جوانان رشد چشمگیری داشته است در واقع معیارهای بین المللی در اقتصاد تسهیل در جابجایی با کمک

امکانات فنی) مانند ارزان تر شدن هزینه‌های رفت و آمد (و فناوری های جدید ارتباطی نقش به سزاییدر این امر داشته اند کشورهای اروپایی مرکزی و شرقی در اتحادیه اروپا.

رشته تماسها و ارتباطات بین ملتها و فرهنگها تنها بین المللی سازی آموزش و پرورش را نمی طلبد، بلکه همچنین فراگیری دیگر فرهنگها را نیز ایجاب می کند. و این مقوله شامل بسط آگاهی فرد از فرهنگ خود در تعامل دو جانبه با آگاهی یافتن از تفاوت‌های فرهنگی و گوناگونی فرهنگها، نسبی دانستن فرهنگ و مرکزیت قوم خودی، غلبه بر ترس از بیگانگان و نیز بسط قابلیت عمل در موقعیتهایی بیرون از حیطه فرهنگ خودی است. کشور اتریش فعالانه در اجرای طرح روشنگری بولونیا همکاری می کند. در وزارت آموزش، علوم و فرهنگ بخش «تحقیقات علمی و موارد بین المللی» به عنوان مکانی برای برقراری ارتباط بین فعالین در زمینه پیگیری طرح بولونیا در سطح ملی فعالیت می کند. برای اجرای اهداف طرح روشنگری بولونیا در دانشگاههای اتریش یک روند نظارت جزء به جزء وجود دارد. در آغاز سال ۲۰۰۲ اولین گزارش در این مورد منتشر شد.

به منظور فراگیر شدن اطلاعات در این زمینه در سطح اتریش سایت اینترنتی (به آدرس : <http://www.bologna.at>) راه اندازی شده است. این سایت درباره پیشرفت و گسترش در این زمینه چه در سطح اروپا و چه در اتریش اطلاع رسانی می نماید. مبانی و چارچوبهای قانونی برای دستیابی به اهداف طرح روشنگری بولونیا در اتریش تا حد زیادی فراهم هستند. با افزودن تبصره ای بر قانون صریح تحصیل در دانشگاه مصوب سال ۲۰۰۲ امتحان تکمیلی کارشناسی (در ادامه مدرک کارشناسی) اجباری شده است. با تصویب تبصره قانون تحصیلات دانشگاهی در سال ۱۹۹۹ بنیاد ایجاد تحصیلات در مقطع

کارشناسی و کارشناسی ارشد در دانشگاهها نهاده شد. با افزودن تبصره ای بر قانون تحصیل در مدارس عالی در سال ۲۰۰۲ امکان تحصیل در مقطع کارشناسی در مدارس عالی تخصصی نیز فراهم گشت. در کنار کمک به دانشجویان نیازمند (کمک تحصیلی) بورس تحصیلی فراگیری نیز ارائه می شود. این بورس امکان جابجایی بین المللی دانشجویان و دانش آموختگان را فراهم می کند. حقوق جدید خدماتی و تدابیر حمایتی مختلفی نیز برای تسهیل اقامت آموزشی یا تحقیقاتی مدرسان دانشگاهها در خارج از کشور اندیشیده است. مبانی حقوقی برنامه های دوگانه کارشناسی در قانون دانشگاهی مصوب سال ۲۰۰۲ نهاده شده است. «کانون بین المللی» همایش روسای دانشکده ها به عنوان تریبونی برای بحث و تبادل تجربیات در زمینه تدابیر بین المللی دانشگاهها عمل می کند. برخلاف گذشته که به رسمیت شناختن تحصیلات، امتحانات و مدارک دانشگاهی از قوانین خاصی تبعیت می کرد و از آنجائیکه اکنون دانشگاهها مستقلاً برنامه درسی خود را مشخص می کنند و مسائل مرتبط با به رسمیت شناختن مدارک را نیز خود مستقلاً حل و فصل می کنند، با جهت دهی عملیات به سوی فراآوری اطلاعات بین المللی اکنون سعی می شود به دانشگاهها اطلاعات موثقی در مورد ماهیت و چگونگی تحصیلات عالی در دیگر کشورها داده شود. در زمینه اطلاعاتی از این قبیل یک مرکز مشارکتی در سطح اروپا با نام NARIC (مرکز اطلاع رسانی در زمینه به رسمیت شناختن درجات دانشگاهی ملی National Academic Recognition Information Centre) شعبه اتریش ایجاد شده و مسئول است. در این رابطه حتی بخش مدارس عالی تخصصی و دانشگاههای خصوصی نیز در گفتگوی جاری در مورد فناآوری اطلاعات شرکت داده می شوند. اکنون سعی بر این است که به جای قرارداد دو جانبه موجود در مورد به رسمیت شناختن تحصیلات،

بر طبق توافق نامه لیسبون (در زمینه به رسمیت شناختن) در سطح اروپا به توافقی همه جانبه در زمینه به رسمیت شناختن کیفیت تحصیلات در سطح عالی دست یافته شود. کشور اتریش فعالانه در زمینه کار بر روی پیشنهادات ارائه شده برای اجرای این امر همکاری می نماید، تا کلیه ابزار موجود برای به رسمیت شناختن مدارک در راستای بهبود پویایی دانشگاهی به کار گرفته شوند. به منظور گسترش بحث و تبادل نظر درباره توسعه بیشتر روابط بین المللی میان دانشگاهها و مدارس عالی تخصصی؛ وزارت آموزش؛ علوم و فرهنگ اتریش نظریات مربوط به این حوزه را در نشریه بین المللی سازی دانشگاهها؛ مدارس عالی تخصصی و تحصیل در مدارس عالی تخصصی - نظریات دایره مسئول در امر ارتباطات بین المللی در زمینه آموزش عالی)) منعکس کرده است. هدف از تدابیر اطلاع رسانی همچون چاپ نشریات - آگهی - روزنامه - اطلاعیه و به راه اندازی HOME PAGE بیش از هر چیز تقویت حساسیت دانشجویان - دانشجویان تازه وارد - دانش آموزان و دانشمندان نسبت به اهمیت بین المللی سازی است. اداره خدمات تبادل دانشجوی اتریش (OAD) بانکهای اطلاعاتی کمک هزینه تحصیلی خود را توسعه بخشیده و ارایه امکانات تحصیلی در دانشگاههای اتریش را با تبادل آن به صورت الکترونیک به طور اساسی گسترش داده است. از همین روی جایگاه تحصیلات عالی در اتریش در سطح بین المللی عرضه شده تا علاقه مراجع دانشگاهی در خارج را به جایگاه تحصیلات عالی در اتریش و همکاری با دانشگاهها و مدارس عالی تخصصی در اتریش جلب و آن را تقویت کند.

مشارکت در برنامه های چند جانبه و دو جانبه مبادلاتی آموزش عالی

نام برنامه تبادلاتی : CEEPUS

نام برنامه تبادلاتی : LEONARDO

نام برنامه تبادلاتی : SOCRATES

همکاری شرکای درون و برون سازمانی در پذیرش عقاید و تصمیمات مدرسه ای

بین ارتباط شرکای درون و برون سازمانی در حوزه مدرسه و حوزه مدارس عالی تفاوت وجود دارد:

همکاری شرکای محیط اجتماعی در حوزه های ابراز عقاید و تصمیمات آموزشی موارد پرسنلی ساختمان و تجهیزات مدرسه، مقررات درون مدرسه و غیره) انجام می پذیرد و این همکاری در سطوح ایالتی یا کشوری و یا در حوزه فعالیت مدرسه توسط کمیسیونهای متفاوت تعیین می شود.

شرکای برونی مدارس

سندیکاهای، بخشداریهها و کلیساهای.

سندیکاهای، بخشداریهها و کلیساهای در شوراهای آموزشی ایالتها بعنوان اعضای با آراء مشورتی به حساب می آیند. گذشته از این، آنها این حق را دارند که در برابر طرحهای قانونی، برنامه ریزیها و برنامه های آموزشی موضع گیری کنند. در مدارس کار و دانش، شورای مدرسه می تواند با حضور نماینده شرکای اجتماعی یا سایر موسسات و اجتماعات علاقمند مربوطه گسترش پیدا کند. این کمیسیونها در مدارس کار و دانش، "شورای مدرسه" و در مدارس کارآموزی متوسطه و مدارس کارآموزی عالی "هیئت امنای" نام دارند. ادارات دولتی، محلی و منطقه ای، شرکای اجتماعی، انجمن های اولیاء، کلیساهای دیگر مؤسسات عمومی این امکان را دارند که در برابر تغییرات قانونی مدرسه اعلام موضع کنند.

بخشداریه‌ها

بخشداریه‌ها و مجموعه های بخشداریه‌ها بعنوان گردانندگان مدارس عمومی اجباری ظاهر می شوند. وظیفه آنها تاسیس، تعمیر و نگهداری مدرسه می باشد. با نظر به این جنبه، آنها به نهاد مدرسه وارد می شوند. سستی قانون ممنوعیت تبلیغ، این امکان را برای گرداننده مدرسه (با رضایت مدیر مدرسه) بوجود می آورد که قرار داد تبلیغ را برای تامین و حمایت مالی مدرسه منعقد کند. در مدارس دولتی، رؤسای مدارس اجازه دارند که قسمتهایی از زمین (ملک) مدرسه را بصورت کالای غیر منقول در برابر قیمت مناسب برای اهداف غیر آموزشی واگذار کنند. بقیه درآمدهای اجرایی حاصل از واگذاری فضای مدرسه باید در جهت اهداف مدرسه بکار گرفته شوند. در چهار چوب بخشهای مجاز، امکان ایجاد چنین فضاهایی در مدارس وجود دارد که گرداندن چنین مکانهایی بر عهده مدیر مدرسه (و یا با هماهنگی و توافق بالا) بر عهده شخص دیگری خواهد بود که ریاست این تنظیمات بعهده مدیر مدرسه یا (با توافق او) بعهده شخصی دیگر قرار می گیرد. برعکس مطالب فوق تامین معلم از وظایف دولت است. اساساً بخشداریه‌ها برآنچه که مربوط به ترکیب محتوایی آموزش است، هیچ دخالتی ندارند. با این وجود، اصل استقلال مدارس که فضایی آزاد را برای ایجاد و توسعه برنامه های آموزشی بصورت مستقل در مدارس ایجاد کرده، این امکان را بوجود می آورد که محتواهای آموزشی را در ارتباط با اوضاع محلی در برنامه های خود جای دهند. بر این پایه در آینده نقاط ارتباطی بیشتری بین مدارس و اجتماعات می تواند بوجود آید.

همکاریهای داخلی مدارس

در این بخش میان دخالت دادن معلمان، اولیا و دانش آموزان در امور مدرسه تفاوت وجود دارد.

مشارکت معلمان

کنفرانس معلمان

وظایف مشخصی همچون تصمیم در مورد اجازه و یا عدم اجازه به یک دانش آموز در مورد ارتقاء به سطح بالاتر طبق قوانین حقوقی بر عهده کنفرانسهای معلمان میباشد. کنفرانسهای معلمان می توانند در سطح کلاس، یک بخش مدرسه یا کل مدرسه باشند و در هر موضوع مربوط به مدرسه همچون مسائل تربیتی، بررسی روشهای سنجش توانایی دانش آموزان یا خواستهای دانش آموزان و غیره، برگزار شوند. در سطوح ابتدایی مدارس عمومی اجباری (از کلاس اول تا پنجم) استثنائاً آموزش به روش سیستم معلم-کلاس، صورت می گیرد، یعنی درس در هر کلاسی باید توسط یک معلم تدریس شود. بنابراین در این بخش فقط کنفرانسهای مدرسه ای وجود دارد که توسط مدیر مدرسه ترتیب داده شوند و در آن تمام معلمان شاغل در آن مدرسه شرکت می کنند. کنفرانس مدرسه ای همزمان وظیفه کنفرانس کلاسی را هم با خود دارد. در موارد انضباطی که در مورد اخراج یک دانش آموز است، باید کنفرانس معلمان با حضور نماینده والدین توسعه پذیرد. در سطوح متوسطه مدارس عمومی اجباری نوع ۱ (از کلاس ۵ تا ۱۰) با وجود استثنائات جزئی، آموزش به روش معلمان تخصصی تدریس می شود. در کنار کنفرانسهای مدرسه ای در این بخش، کنفرانسهای کلاسی هم در نظر گرفته شده که با موافقت مدیر مدرسه از ریاست کلاس دعوت بعمل می آید و در آنها همه معلمینی که در کلاس مورد نظر تدریس می کنند، شرکت دارند. در موارد انضباطی که در مورد درخواست اخراج یک دانش آموز از مدرسه است، توسعه کنفرانس معلمان با حضور نماینده والدین و دانش آموزان ضروری است. در مدارس عالی عمومی که در اصل یک مدرسه متوسطه (نوع

اول) را هم هدایت می کنند، همانند همه مدارس متوسطه (نوع دوم) (از کلاس ۱۱ تا ۱۵ تحصیلی) در کنار معلمین، نمایندگان دانش آموزان (که حداقل باید در کلاس نهم مدرسه باشند)، نمایندگان والدین در کمیته اجتماعات مدرسه، حق شرکت در کنفرانسهای معلمان را دارند، بجز مواقع مشورت در مورد سنجش توانایی تک تک دانش آموزان یا حقوق استخدامی معلمین.

مشارکت دانش آموزان

دانش آموزان یک مدرسه حق همکاری در امور مدرسه را دارند. و این امر شامل کارهای آموزشی و نیز فعالیتهای مربوط به آن می شود. همراهی در زندگی تحصیلی و وکالت دانش آموزان در مقابل معلمین، مدیر مدرسه و مسئولان مدرسه، توسط نماینده ای که بصورت دموکراتیک از میان دانش آموزان انتخاب می شود، صورت می گیرد. در سطح ابتدایی مدارس عمومی اجباری نماینده کلاس تعیین نمی شود، حق مشارکت این دانش آموزان توسط مسئولین تربیتی آنها انجام می پذیرد. در سطوح متوسطه، نماینده دانش آموزان در سطح کلاس و مدرسه با رای مستقیم دانش آموزان انتخاب می شود. نماینده ای که توسط دانش آموزان انتخاب شده، برای فعالیت به تأیید مدیریت مدرسه نیازی ندارد. هر انتخاب بمدت یکسال معتبر است. امکان استعفاء و یا استیضاح نیز وجود دارد. نمایندگان دانش آموزان حق جامعی را برای تحقیق و اطلاع رسانی در مورد همه موقعیتهایی که به زندگی تحصیلی در مدرسه مربوط می شوند، دارند. از سطوح متوسطه نوع ۱ در مدارس عمومی و مدارس علا عمومی نماینده کلاس در برابر معلمان، مدیر مدرسه و مسئولان آموزش در سطح کلاس انتخاب می شود بوجود آمد. به این منظور باید برای هر کلاس یک سخنگو و یک نفر بعنوان جانشین وی انتخاب شود. آنها می توانند پیشنهادات خود را ارائه دهند اما در مورد

آنها بر حسب موضوع، معلمان، کنفرانس معلمان، مدیریت مدرسه یا مسئولان آموزشی تصمیم گیری می کنند. از سال ۱۹۹۷ می باید برای سطوح متوسطه نوع ۱ از میان کل سخنگویان کلاسها که در کلاس ۵ تا ۸ باشند، یک نماینده سخنگویان کلاسها وی معاون آن انتخاب شود، این افراد در شورای مدرسه (سطوح متوسطه نوع ۱ در مدارس عمومی) و یا در کمیته اجتماعات مدارس عالی عمومی به عنوان عضو مشورتی همکاری کنند. در سطوح متوسطه نوع ۲ باید در تمام مدارس علاوه بر نمایندگی دانش آموزان در سطح کلاسها یک نماینده گی در سطح مدرسه نیز باید انتخاب شود. کل دانش آموزان یک مدرسه از کلاس ۹ به بعد یک نماینده و سخنگوی مدرسه و دو معاون وی را انتخاب می کنند. سخنگوی مدرسه، خواستههای همه دانش آموزان مدرسه را بازتاب می دهد، هم در مدارس عالی عمومی و هم دانش آموزان مدارس سطوح متوسطه نوع ۱.

سخنگوی مدرسه و معاونانش نه تنها حق مشورت دارند، بلکه در موارد انضباطی که در مورد پیشنهاد اخراج یک دانش آموز از مدرسه بحث می شود، از حق تصمیم گیری نیز برخوردارند. علاوه بر این حق مشورت و تصمیم گیری سخنگوی مدرسه و معاونانش در چهار چوب کمیته های اجتماعات مدرسه نیز معتبر است. در بخش مدارس عالی کارودانش بویژه در حوزه مؤسسات عالی آموزشی شغلی و فنی، مدارس وجود دارند که از گروههای تخصصی بسیاری تشکیل شده اند. بنابراین در این مدارس در سطوح میانی گروههای تخصصی هم نماینده ای تحت عنوان سخنگوی گروه وجود دارد. درانتخاب این نماینده همه دانش آموزان یک گروه تخصصی شرکت می کنند.

نماینندگی های دانش آموزی در سطح فرا مدرسه ای

برای دانش آموزان در سطوح فرا مدرسه ای، نمایندگانی بصورت قانونی در نظر گرفته می شود. صلاحیت آنها در قانون نمایندگان مدرسه تنظیم می شود. در هر شورای ایالتی مدارس یک نمایندگی دانش آموزان نیز وجود دارد که از میان دانش آموزان مدارس عالی عمومی کلاس ۹ به بالا، مدارس متوسطه کارودانش و مدارس عالی کارودانش و مدارس حرفه ای معرفی می شود. اعضای این نمایندگی از میان سخنگویان مدارس ایالت مربوطه طبق یک سیستم ارزشیابی انتخاب می شوند. هر کدام از نمایندگان دانش آموزان (در کل ایالت) که در حوزه مدارس خود بیشترین رأی را بیاورند، سخنگوی دانش آموزان در کل ایالت هستند و به این خاطر عضو نمایندگی دانش آموزان کل کشور هستند. از وظایف نمایندگی دانش آموزان فرا مدرسه ای عبارتند از: با مسئولان آموزشی و یا وزیر آموزش، علوم و فرهنگ در نشستهای گروهی در رابطه با مسائل اساسی آموزش و پرورش مشورت کنند، پیشنهادهای را در رابطه با بنای مدارس و تجهیزات آنها ارائه کنند و در وضع قوانین و مقررات پیشنهاد بدهند و موضع گیری کنند.

مشارکت مسئولین تربیتی

در قالب همکاری بین معلمان و مسئولین تربیتی، برگزاری جلسات فردی و یا مشاوره های گروهی در مورد مسائل پرورشی، سطح عملکرد، شیوه های آموزشی مناسبتر، مراقبتهای مربوط به سلامتی در مدرسه، آموزش گروهی کودکان معلول با غیر معلول صورت می گیرد. علاوه بر این حقوق که سرپرستان تربیتی دانش آموزان بعنوان یک فرد دارای آن هستند همچون: حق تحقیق یا حق رأی در مورد پیشنهادات ارائه شده و موضع گیری، آنها همچنین حق بیان خواسته های فرزندان خود را در برابر معلمان و مدیر مدرسه و مسئولان

آموزشی هم دارند. این نمایندگی توسط نمایندگان اولیا در کلاس و نماینده کمیته اجتماعات مدرسه یا انجمن مدرسه اجرا می شود.

شوراهای اولیای دانش آموزان

شوراهای مشترک گروهی میان معلمان و نیز والدین تربیتی می توانند در چهار چوب شوراهای والدین کلاس و نیز در مدارس مقدماتی در انجمن مدرسه تشکیل می شوند. شوراهای والدین در سطح کلاس در کلاس اول هر دوره آموزشی (به استثناء مدارس کارودانش) باید بنا بر درخواست ۱ به ۳ والدین تربیتی دانش آموزان تشکیل گردند. در مدرسی که در آنها کمیته اجتماعات مدرسه وجود دارد، فقدان یک انجمن در سطح کلاس همانند کمیته مشورتی و تصمیم گیری ر مدارس دیگر به چشم می خورد. در این مدارس غالباً شوراهای اولیا در سطح کلاسها این وظیفه را بعهده می گیرند. در کنار حقوق شخصی که والدین یا به عبارتی سرپرستان تربیتی دانش آموزان می توانند بکار گیرند مانند: حق تحقیق و حق پیشنهاد و گزارش دادن، همچنین حق ابراز خواسته ها و نظرات در برابر معلمان، مدیر مدرسه، مسئولان آموزشی نیز برای والدین وجود دارد. این ابراز خواسته ها و نظرات توسط نماینده والدین در یک کلاس و یا یک نماینده در کمیته اجتماعات مدرسه یا انجمن مدرسه صورت می گیرد.

نمایندگی والدین در سطوح ابتدایی (کلاسهای اول تا ششم)

در مدارس آموزش عمومی (به استثناء مدارس پلی تکنیک) باید برای هر کلاس یک نماینده والدین و یک معاون برای وی انتخاب شود. آنها در کنار حقوق مشورتی مختلفی که دارند مثل: ارائه پیشنهاد

(در مورد این پیشنهادات برحسب موضوع معلمان، کنفرانس معلمان، ریاست مدرسه و مسئولان آموزشی تصمیم گیری می کنند)، حق شرکت در تصمیم گیری در موارد تهدید و مؤاخذه و یا تقاضای اخراج یک دانش آموز را هم دارند. از این گذشته، حق همکاری و شرکت در تصمیم گیری برای نمایندگان اولیای یک کلاس در چهار چوب انجمن مدرسه هم قرار دارد.

نماینده‌گی والدین در سطوح متوسطه (کلاسهای ۵ تا ۱۲) مدارس عالی عمومی و کلیه مدارس کار و دانش

در مدارس عالی عمومی، در مدارس پلی تکنیک و کلیه مدارس کار و دانش هیچ نماینده‌گی قانونی پذیرفته شده برای کلیه والدین در سطح کلاس وجود ندارد. نمایندگان اولیا در کمیته اجتماعات مدرسه، وظایف اولیاء دانش آموزان را بعهده می گیرند. در این کارکرد حق مشورت و تصمیم گیری به این نمایندگان همانند: نمایندگان اولیا در سطح کلاسها در مدارس عمومی (کلاسهای ۱ تا ۸) نیز تعلق می گیرد.

نماینده‌گی والدین در سطح فرا مدرسه ای

در کنار قانون آموزشی تعریف شده در مدارس برای نماینده‌گی اولیا، در بسیاری مدارس اتریش، انجمنهای خصوصی اولیا نیز وجود دارد. این انجمنها بخشی سازمان یافته از مدرسه نیستند. اینها مکلف به حقوق مدرسه نیستند بلکه مکلف به حقوق انجمن هستند و در مأموریت اعضای خود مستقل عمل می کنند، همچنین عضو شدن در این گونه انجمن اولیا هیچ الزام قانونی ندارد. انجمنهای اولیا در قاعده بصورت فرا منطقه ای در اتحادیه های ایالتی و کشوری بهم پیوسته هستند. از نمایندگان انجمنهای خانوادگی و انجمنهای اولیا در اتحادیه های کشوری بعنوان مشاور در شورای مسئولین آموزشی و یا شورای

وزارتخانه آموزش، علوم و فرهنگ، در خصوص بررسی مسائل پایه ای مربوط به نهاد آموزشی نیز بدلیل اینکه آنها مسئولین تربیت دانش آموزان هستند دعوت بعمل می آید.

کمیته های مشورتی و تصمیم گیری مدرسه ای (انجمن کلاس و انجمن مدرسه/کمیته اجتماعات مدرسه)

در جهت پیشرفت و تحکیم شورای مدرسه که متشکل از معلمان، دانش آموزان و اولیای تربیتی دانش آموزان است، باید در هر مدرسه کمیته ای دایر شود و در کنار ردیفی از حقوق مشورتی (که به مسائل آموزشی، انتخاب ابزار آموزشی یا استفاده از بودجه ای که برای اداره مدرسه تعلق می گیرد، مربوط هستند) اختیارات تصمیم گیری هم داشته باشد مثل: برنامه ریزی گردهمائیهای چند روزه مدرسه، تعیین قانونی برای محل اقامت، صدور قوانین و برنامه های آموزشی مستقل برای مدارس، تعیین تقسیم بندی و یا برنامه ریزی درسی در ۵ روز هفته. این کمیته ها همان انجمن کلاس، انجمن مدرسه و کمیته اجتماعات مدرسه هستند.

انجمن کلاسی و انجمن مدرسه ای سطوح ابتدایی (کلاسهای اول تا چهارم)

در سطوح ابتدایی مدارس عمومی اجباری باید برای هر کلاسی انجمنی دایر شود تا در آن در مورد مسائلی که بصورت کلی به کلاس مربوط می شوند، مشورت و در مواردی تصمیم گیری صورت پذیرد. معلم کلاس هم مانند اولیای تربیتی دانش آموزان کلاس عضو این انجمن است. اولیای تربیتی در انتخابی شخصی، بی واسطه و برابر، یک نماینده برای اولیای کلاس و یک نفر بعنوان معاون وی انتخاب می کنند. اگر در مدرسه ای یک انجمن اولیا وجود دارد، این انجمن مجاز است که مسئولین انتخابات را تعیین کند و

کاندیدها را معرفی کند. اگر موضوعی فقط به یک کلاس مربوط نباشد بلکه به کلاسهای بسیاری مربوط شود یا در انجمن کلاس، رأی معلم کلاس با اکثریت آراء مطابقت نداشته باشد در اینصورت اجازه مشورت و تصمیم گیری در انجمن کلاس از بین می رود. انجمن مدرسه از معلمان کلاسها، نمایندگان اولیا در کلاسها و مدیر مدرسه تشکیل یافته. تصمیم گیری در این انجمن با اکثریت مطلق آراء انجام می شود. در مورد تساوی آراء، مدیر مدرسه تصمیم گیری می کند. در تصمیم گیری در مدارس مستقل در هر صورت حضور حداقل ۲ به ۳ نمایندگان شرکا و سرمایه گذاران مدرسه در انجمن مدرسه و حضور حداقل ۲ به ۳ آراء ارائه شده در هر گروه ضروری است. اگر مدیر مدرسه حکم انجمن مدرسه را غیر قانونی بداند، باید ایراد خود را اعلام و خواستار تصمیم گیری توسط بازرس مدرسه در ناحیه شود.

انجمنهای کلاسی و مدرسه ای سطوح متوسطه (سطوح ۵ تا ۸)

برای انجمن کلاس و مدرسه در سطوح متوسطه نوع ۱ در مدارس عمومی همان احکام سطوح ابتدایی صدق می کند با این تفاوت که در این سطوح سیستم تدریس توسط معلمان تخصصی اجرا می گردد، در انجمن کلاس، سخنگو و نماینده کلاس و در انجمن مدرسه، نمایندگان تک تک روسای کلاسها حضور دارند. کمیته اجتماعات مدرسه ای سطوح متوسطه نوع ۱ و ۲ (سطوح ۵ تا ۱۲) در مدارس عالی عمومی همانند کمیته اجتماعات مدارس در تمام مدارس سطوح متوسطه نوع ۲ (از کلاس نهم) می باشد. در مدارس عالی عمومی، در مدارس پلی تکنیک و نیز تمام مدارس کار و دانش، تشکیلاتی مشابه انجمن کلاس وجود ندارد. وظایفی که مربوط به انجمن کلاس است، در اینجا در شوراها و معلمان کلاسها بطور متنوع تری انجام می گیرند. خواه برای یک کلاس و یا برای کل مدرسه، کمیته مجاز مشورت و تصمیم گیری در اینجا

کمیته اجتماعات مدرسه (SGA) می باشد که مانند انجمن مدرسه در سطح وسیعی دارای همین حقوق است. SGA از سه نماینده از معلمان، اولیای تربیتی، دانش آموزان و مدیر مدرسه تشکیل می شود. اعضای SGA اساساً به وسیله رأی گیری تعیین می شوند. در مدارس که در آنها یک انجمن اولیا وجود دارد همه اولیای تربیتی از لحاظ قانونی موجهند، این انجمن حق دارد که وکالت نماینده اولیا را در کمیته اجتماعات مدرسه بعهده بگیرد.

همکاری و ارتباط شرکا و سرمایه گذاران مختلف در مراکز دانشگاهی

سیستم سیاسی و نظام حقوقی در اتریش با مشارکت وسیع توسط گروههای علاقمند به این امور قبل از ارائه آنها به پارلمان بارز می شود. این روند شامل تکمیل طرحهای قانونی و دستوری در حوزه وظایف مشورتی بصورت رسمی و یا غیر رسمی می شود. بعلاوه در اینچنین روش ارزیابی نسبت به سوی همه قوانین و مقررات موضع گیری می شود، البته توسط نمایندگان کارفرمایان و کارمندان، وزرای مربوطه و حکومتهای ایالتی و نیز گروههای از لحاظ قانونی ذینفع به اضافه دانشجویان (در مجموعه مدارس عالی اتریش). برای مشورت با وزیر مربوطه، قانون دانشگاه، ارگانهای مختلفی مثل کنفرانس پروفیسورها، کنفرانس رؤسای دانشگاهها و از زمان قانون تشکیلات دانشگاهی مصوب ۱۹۹۳ (UOG) و کمیته اجتماعات دانشگاه را بعنوان متخصصین امر در نظر گرفته است. قانون آموزشی دانشگاه مصوب سال ۱۹۹۷ (UniSTG) حاوی آئین نامه های مربوط به اصول اجرایی کمیسیونهای آموزشی است که ملزم به ایجاد ارتباط نمایندگان و مشارکت کارمندان و کارگران و ارتباط اتحادیه های شغلی مرتبط با مشاغل آکادمیک در تهیه برنامه آموزشی هستند. علاوه بر این قانون تشکیلات دانشگاهی مصوب ۱۹۹۳ (UOG)

برای هر دانشگاه یک هیئت مشاوره دانشگاهی بنیان نهاده است. اعضای تعیین شده در این هیئت، نمایندگان تشکیلات محلی مربوطه، گرداندگان اقتصادی و فارغ التحصیلان دانشگاه مربوط هستند. آنها باید با این هیئت و رئیس دانشگاه در برنامه ریزی بودجه، امور پرسنلی داخلی دانشگاه، تقسیم بودجه، اجرای اقدامات مربوط به ارزیابی برنامه های آموزشی و نیز همکاری دانشگاه با بخش اقتصاد و جامعه، مشورت کنند.

مشاوره تحصیلی

گسترده‌گی امکانات تحصیلی و نیز افزایش تنوع و تفاوتها در دوره‌های تحصیلی مدرسه‌ای و عالی مشاوره‌ای فشرده و مؤثر را می‌طلبد. مشاوره بخشی از وظایف آموزشی مدارس است و بنابراین جزء وظایف مدیر و کلیه معلمان مدارس محسوب می‌گردد مشاوره آموزشی همچنین یکی از بخشهای مهم فعالیت روانشناسان مدارس است. مشاوره آموزشی - روانشناسی تدریس برای کلیه اشخاص و مؤسسات فعال در بخش آموزش (دانش‌آموزان کلیه سطوح و اقسام مدارس و والدین آنها و یا اشخاص کفیل آنها و نیز معلمان) با کمک استفاده مستقیم و بیواسطه از دانشها و روشهای علمی موجود با حفظ حقوق والدین صورت می‌گیرد. در حال حاضر در حدود ۱۴۰ روانشناس مدرسه در ۷۰ مرکز در اتریش فعال هستند. روانشناسان مدارس در حوزه "مشاوره آموزشی" به شیوه‌های متفاوتی فعالیت دارند: آنها مشاوره‌های خصوصی (مشاوره روانشناسی فردی) را ارائه می‌دهند، آموزش معلمان متخصص را برنامه‌ریزی می‌کنند (تربیت مشاوران دانش‌آموزی آموزشی) و آنها را آموزش می‌دهند، افکار عمومی را به وسیله انتشار بروشورهای مربوطه

از امکانات آموزشی مطلع می‌کنند و اطلاعات و منابع اطلاعات در مؤسسات مختلف مربوطه را هماهنگ می‌کنند.

مشاوره مقدماتی تحصیلی

کودکان واجب‌التعلیم در هر صورت در مدارس ابتدایی پذیرفته می‌شوند. اگر اقدامات خدماتی ویژه نیاز بود، می‌توان از مشاوره و در صورت موافقت والدین و کفیل تربیتی دانش‌آموزان از روانشناسان مدارس کمک گرفت. پدر و مادر و والدین تربیتی کودک می‌توانند به طور مستقیم نیز به روانشناس مدرسه مراجعه کرده و امکان معاینه کودک و مشاوره را برای خود فراهم کنند. وظیفه مشاوره آموزشی در هنگام انتقال از مقطع ابتدایی به مقطع متوسطه | (مدارس راهنمایی، مدارس آموزش متوسطه عمومی) در وهله اول بر عهده معلمان کلاسها است. پدر و مادر و والدین تربیتی همچنین می‌توانند امکان معاینه کودک خود و مشاوره خود توسط روانشناس آموزشی را برای خویش فراهم کنند.

مشاوره تکمیلی تحصیلی

با اینکه مقطع متوسطه | چندان متفاوت و متنوع نیست، اما از کلاس دهم در سیستم آموزشی اتریش تنوع چشمگیری در مسیرهای آموزشی به چشم می‌خورد. بنابراین در مقطع متوسطه در اتریش برای اجرای وظیفه مشاوره تحصیلی به علاوه معلمان متخصص برای همکاری، “مشاوران تحصیلی – روانشناسی آموزشی” نیز به کار گرفته می‌شوند. در مدارس راهنمایی، مدارس آموزش عمومی، مؤسسات آموزشی مریبان مهدکودک، مؤسسات آموزشی مریبان اجتماعی، مدارس استثنایی و مدارس پلی تکنیک مشاور

دانش‌آموزی (مشاور مدرسه) و در مدارس متوسطه حرفه‌ای و مدارس عالی حرفه‌ای مشاورین تحصیلی فعالیت دارند. این معلمان تمام وقت در اختیار یک مدرسه هستند و برای مشاوره خود چارچوب زمانی خاصی در اختیار خواهند گرفت. روانشناسان مدرسه همکاری تخصصی با مشاورین دانش‌آموزی و تحصیلی دارند و رسیدگی و حمایت در موارد مشاوره‌ای پیچیده، را بر عهده می‌گیرند. در صورتی که اجرای متدهای علمی (تست‌های روانشناختی) برای تعیین سطح علاقه و استعداد و هوش لازم باشد و از طرف پدر و مادر و یا سایر والدین تربیتی درخواست گردد، والدین در اینگونه موارد به روانشناس مدرسه مراجعه کرده و امکان معاینه کودک و مشاوره خود را فراهم می‌سازند. آموزش و تربیت و ادامه تحصیل مشاوران دانش‌آموزی و تحصیلی در یک دوره که همواره با تغییرات این علم همگام است و دگرگونیها را در خود پیش‌بینی کرده، صورت می‌گیرد. در این برنامه آموزشی بحث بر سر انتقال دانش مشاوره مورد نیاز نمی‌باشد (به عنوان مثال امکانات و روشهای انتقال، چشم‌اندازی به شیوه‌های آموزشی و پژوهشی مختلف و غیره)، بلکه علاوه بر موارد یاد شده امر کسب تجربه، تکیه بر رفتار مشاوره‌ای و همچنین تأکید بر نقش با اهمیت مشاوران آموزشی و تحصیلی به عنوان اولین مرکز مشاوره و رسیدگی از زنجیر مشاوره به هنگام بروز مشکلات و تضادها، از امور مهم آموزش این دوره است. مشاوران تحصیلی و آموزشی دائماً توسط جدیدترین امکانات اطلاع‌رسانی و امکانات رسانه‌ای حمایت می‌شوند. “رسانه‌های نوین” در این حوزه از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند (سیستمهای کامپیوتری تشخیص، اطلاع‌رسانی و تخصصی، سی‌دی‌ها، اینترنت، بانکهای اطلاع‌رسانی آن‌لاین). این معلمان در مدارس آموزش عمومی و حرفه‌ای همچنین امکانات برقراری ارتباط متعددی را دارند (به عنوان مثال همایش کاربردی، مدارس موجود برای ادامه تحصیل و

غیره) تا امکان برقراری ارتباط مستقیم با مراکز آموزشی مرتبط را برای دانش‌آموزان علاقمند فراهم آورند. کار مشاوران تحصیلی در سطح متوسطه | از طریق ارائه درس پایه ی “جهت‌یابی شغلی” مورد حمایت واقع می‌شود. علاوه بر این مشاوران، مراکز سرویس‌دهی بازار کار نیز برای پاسخگویی به سئوالات مشاوره‌ای (برای ورود به بازار کار) وجود دارند. در مراکز اطلاع‌رسانی شغلی، نوجوانان و جوانان می‌توانند در مورد مشاغل مختلف کسب اطلاع کنند. در مدارس پلی‌تکنیک معلمان متخصص در امر معرفی مشاغل وظیفه اطلاع‌رسانی شغلی و جهت‌یابی شغلی را بر عهده دارند. در این مورد روزهای کارهای عملی به مدت ۷ روز درسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشند. دانش‌آموزان در این روش امکان می‌یابند تا به طور مستقیم در یک کارگاه یک شغل را بطور عملی بشناسند و با آن آشنا شوند.

مشاوره تحصیلی دانشجویی

وزارت آموزش، علوم و فرهنگ مسئول اطلاع‌رسانی و مشاوره درباره امکانات تحصیلی و دانشجویی می‌باشد. اطلاع‌رسانی و مشاوره شغلی به عنوان امور مربوط به بازار کار جزء وظایف و کارکردهای وزارت اقتصاد و کار می‌باشد. مشاغل مشاوره‌ای علاوه بر وظایف یاد شده کارهایی همچون ایجاد اتحادیه‌های کاری و تشکیل اتاقهای تخصصی را نیز انجام می‌دهند تا در امر تصمیم‌گیری برای انتخاب رشته تحصیلی دانشگاهی دانشجویان مؤثر باشند. هر ساله در دانشگاههای متعددی نمایشگاههای مشترک و دانشگاه برای علاقمندان به تحصیل در دانشگاهها برپا می‌گردد. قانون آموزشی دانشگاهها (uniSTG مصوب سال ۱۹۹۷) ایجاد مرکز مشاوره برای راهیابی به دانشگاهها در محل دانشگاهها را پیش‌بینی کرده تا به جذب دانشجویان در دانشگاهها کمک کند. سازمان مدارس عالی اتریش، نماینده قانونی امور

دانشجویان، علاوه بر این خدمات مشاوره‌ای را انجام می‌دهد. در صورت بروز موارد مشکل مرکز مشاوره روانشناسی دانشجویی وابسته به وزارت آموزش، علوم و فرهنگ در یکایک دانشگاهها وجود دارد.

مشاورین تحصیلی

وظایف و مسولیتها

تقریباً ۲۵۰۰ مشاوره راهنمای مدرسه و مشاوران آموزشی خدمات مشاوره ای را در تمامی مدارس اطیش (به استثنای مدارس ابتدایی) ارائه می نمایند. معلمین تمام وقت زمانیکه از فعالیتهای آموزشی خود فارغ می شوند بطور جزئی و اندک خدمات مشاوره ارائه می نمایند.

مشاوران راهنما آموزش ازپیش تعیین شده را از جانب وزارت آموزش و هنر دریافت می نمایند.

کار این مشاوران موارد ذیل را در بر می گیرد:

- ارائه اطلاعات در مورد حقوق انتخاب آموزشی در مدارس استثنایی
- ارائه اطلاعات در مورد حقوق انتخاب آموزشی که بطور کلی توسط نظام آموزشی عرضه می شود.

بعلاوه، همکاری بینابینی با اداره کارایی صورت می گیرد که نقش مهمی را در ارائه راهنمایی و هدایت

مشاغل / فنی و حرفه ای در مدارس ایفا می نماید.

نهادهای مرکزی

بخشهای مشاوره ای که در ذیل خواهند آمد به وزارت آموزش و هنر، اساساً جهت مشاوره به وزیر

تأسیس و به وزارت آموزش و هنر ملحق گشته اند:

- کمیسیون اصلاح مدرسه : اعضای این کمیسیون از طریق انتخاب احزاب سیاسی که در شورای

ملی هیأت های علمی مدارس خصوصی و نمایندگان مجلس و اساتید دانشگاه نماینده می باشند

تشکیل شده است.

- مرکز توسعه و ترقی آموزشی : این مرکز از چهار دپارتمان تشکیل یافته است. هر دپارتمان برای

رشته های خاصی در نظر گرفته شده است. دپارتمان شماره ۱ جهت کارهای مقدماتی، توسعه و

رشد مدرسه ابتدایی و انسجام و یکپارچگی کودکان عقب مانده ذهنی در نظر گرفته شده است.

- دپارتمان شماره ۲ برای ارزیابی و تحقق آموزشی متمرکز گشته

- دپارتمان شماره ۳ برای اصول مقدماتی و اصلی و مفاهیمی جهت آموزش زبان مدرن در تمامی

مدارس در نظر گرفته شده است.

- دپارتمان شماره ۴ بر ای آموزش تحصیلات متوسطه عالی، آموزش فنی و حرفه ای و رشد و توسعه

مدرسه اختصاص یافته است.

- کمیسیون مشاوره در امور و مسائل تحصیلات آموزش فنی و حرفه ای اجباری (این مسائل در

برگیرنده مدارس نیمه وقت برای آموزش کار آموزان می باشد) : این کمیسیون از نمایندگان

وزارت آموزش و هنر، وزارت امور اقتصادی (مسئول بخش نظام دو گانه آموزشی)، وزارت کار

و امور اجتماعی (مسئولیت سیاست بازار کار)، نمایندگان مجلس و اتاق بازرگانی، انجمن (صنف) کارخانه داران اطریش، انجمن جوانان (سازمان مرکزی انجمن جوانان اطریش) و معلمین مدرسه فنی و حرفه ای بخش کنگره اتحادیه تجارت اطریش تشکیل یافته است.

- هیأت مشاوره والدین: این هیأت از نمایندگان انجمن اصلی اولیاء و سازمانهای وابسته تشکیل یافته است. این هیأت معمولاً سه بار در طول یک ترم از سال تحصیلی در هر جلسه که دو روز به طول می انجامد، تحت ریاست وزارت آموزش و هنر و یا تحت ریاست یک مقام رسمی که از جانب وزیر آموزش و هنر تعیین می شود، جلسه برگزار می نماید.

قوانین آموزشی

سال ۱۹۶۲ نقطه عطفی در روند رشد ساختار حقوقی آموزش در اطریش میباشد. با اعمال اصلاحاتی در قانون اساسی (اصلاح قانون آموزش مصوب سال ۱۹۶۲) تقسیم وظایف میان دولت و ایالتها در بخش آموزش و ساختار اداره امور آموزشی صورت گرفت. بر اساس این اصلاح قانونی یک سری قوانین آموزشی به تصویب رسید که از آن جمله میتوان به قانون آموزش پایه (SchPFG)، قانون برنامه ریزی آموزشی مدارس (SchOG)، قانون مدارس خصوصی (PrivSchG) و قانون نظارت بر مدارس (BSchAG) اشاره نمود. گفتنی است که قانون اخیر بویژه مسئولیت ادارات در امر آموزش را تعیین می نماید. چندی بعد قانون ساعات تشکیل کلاسهای آموزشی (SchZG) نیز به قوانین فوق الحاق گردیده و بالاخره طی سال ۱۹۷۴، قانون ویژه برنامه ریزی داخلی مدارس (SchUG) تصویب گردید. در اواسط دهه ۷۰ با تصویب اصلاحیه جدیدی

در قانون اساسی (B-VG) تقسیم وظایف میان دولت و ایالتها در بخش مدارس کشاورزی و جنگلداری صورت گرفت (قانون اصلاحیه آموزشی مصوب سال ۱۹۷۵)

از جمله اصول قانونی حائز اهمیت در امور آموزشی کشور اتریش میتوان به قانون اساسی (B-VG) با اصلاحات قوانین آموزشی طی سالهای ۱۹۶۲ و ۱۹۷۵، ویژه حقوق عمومی شهروندان مربوط به دوران سلطنتی اتریش (StGG)، کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر (EMRK) و آزادی های مدنی بهمراه اولین پروتکل الحاقی آن و نیز یکایک مقررات مربوط به قرارداد دولتی - سن ژرمن (مصوب سال ۱۹۱۹) و قرارداد وین (سال ۱۹۵۵) اشاره نمود. گفتنی است که قانون (StGG) و کنوانسیون (EMRK) بهمراه اولین پروتکل الحاقی آن، به تعیین و تبیین مسائل مهم و حقوق یکایک افراد در بخش آموزش مبادرت نموده اند و این در حالی است که دو قرارداد سن ژرمن و وین بیشتر به حقوق آموزشی اقلیت های زبانی (گروههای قومی) می پردازند. در ذیل مهمترین قوانین آموزشی کشور اتریش لحاظ گردیده است :

- قانون برنامه ریزی مدارس بندهای ۷۳، ۷۵، ۷۷، ۷۹، ۸۵، ۹۸
- قانون تدریس برای شاغلین (SchUG-B) مصوب ۲۷ مارس ۱۹۹۷ مندرج در نشریه ارگان دولت شماره ۳۳ / ۱.
- قانون آکادمی مشاغل اجتماعی؛ برنامه ریزی تحصیلی (براساس دستور وزارت آموزش و امور فرهنگی به شماره ۹۴ / ۲۴ - ۱۰ / ۲۱، ۴۷۱ / EI به تاریخ ۲۹ ژانویه ۱۹۹۶)
- قانون برنامه آموزشی آکادمی مشاغل مددکاری اجتماعی مندرج در نشریه قانون اساسی شماره ۹۴ - ۹۹۱

- قانون برگزاری آزمون دیپلم "در آکادمی مشاغل اجتماعی" مندرج در نشریه دستورالعمل های وزارتخانه ها به شماره ۱۵۱ به تاریخ ۱۹۹۸ (با تجدید نظر)
- قانون برنامه های آموزشی کالج ها و دوره های آموزشی ویژه مختلف.
- قانون برگزاری آزمون در کالج های عالی حرفه ای بر اساس دستورالعمل وزارت آموزش و فرهنگ به شماره ZI ۱۵,۰۷۵/۸-SL II/۹۷ به تاریخ ۲۰ مارس ۱۹۹۷ (دستورالعمل وزارت آموزش و امور فرهنگی در تاریخ ۱ مه ۱۹۹۷)
- قانون مقررات مشاغل عالی پزشکی - فنی (قانون MTD)، نشریه مخصوص قانون اساسی شماره ۴۶۰ در تاریخ ۱۹۹۲ و در متن نشریه شماره ۲۷ قانون اساسی در تاریخ ۱۹۹۶
- دستورالعمل وزارت بهداشت، ورزش و حمایت از مصرف کنندگان مربوط به آموزش در مشاغل عالی پزشکی - فنی (دستورالعمل MTD-AV) نشریه قانون اساسی شماره ۶۷۸ به تاریخ ۱۹۹۳
- قانون مربوط به شغل مامایی (HebG) در نشریه قانون اساسی شماره ۳۱۰ در تاریخ ۱۹۹۴
- دستورالعمل وزارت بهداشت (سلامت) و حمایت از مصرف کنندگان مربوط به آموزش ماماها (Heb-AV)، نشریه قانون اساسی شماره ۵۵۹ به تاریخ ۱۹۹۵
- قانون برنامه ریزی مدارس، ماده ۵۲ :
- برنامه ریزی آموزشی و تربیتی در قانون برنامه ریزی آموزشی شاغلین (SchuG-B) بتاريخ ۲۷ مارس ۱۹۹۷ دستورالعمل (BGBL) شماره ۱/۳۳ درج شده است.

- قوانین مربوط به امتحانات نهایی حرفه ای مصوب ۱۹۹۷/۹/۱ در دستورالعمل شماره ۶۸/۱ در تاریخ ۱۹۹۷/۷/۱۱ و بصورت قانون در دستورالعمل شماره ۵۲/۱ در تاریخ ۲۰۰۰/۷/۱۱
- آکادمی مشاغل اجتماعی؛ قانون آموزشی (بر اساس دستورالعمل شماره ۲۴۹۴- ZL ۲۱,۴۷۱/۱۰ بتاریخ ۲۹ ژانویه ۱۹۹۶ وزارت آموزش و امور فرهنگی)
- برنامه آموزشی « آکادمیهای مشاغل اجتماعی » : روزنامه رسمی شماره ۹۹۱/۹۴
- مقررات امتحانات آکادمیهای مشاغل اجتماعی بر اساس دستورالعمل وزارت آموزش با هنر و ورزش در تاریخ ۳ اکتبر ۱۹۸۸، و نامه حکم وزارتخانه شماره ۱۵۱/۱۹۹۸ (در حال بررسی)
- قوانین امتحانات کلی مربوط به مدارس حرفه ای زراعت و جنگلداری بند ۱۸
- قوانین امتحانات نهایی مربوط به مراکز آموزش عالی فنی مخصوص شاغلین و دوره های تکمیلی فنی (بر اساس دستورالعمل شماره ۱۱/۹۳ ZL ۱۲,۷۴۰/۶۱ وزارت آموزش و هنر در تاریخ ۱۸ ژانویه ۱۹۹۴)
- حکم مربوط به امتحانات نهایی مدارس عالی حرفه ای (دستورالعمل شماره ۸۴۷/۱۹۹۲ و لازم الاجرا)
- حکم مربوط به امتحانات دیپلم کالج در مدارس عالی حرفه ای (دستورالعمل شماره ۱۱/۹۷ SL - ۰۷۵,۱۵/۸ وزارت آموزش و هنر در تاریخ ۲۰ مارس ۱۹۹۷)

• قانون آزادی آموزش و تحصیل

حق استفاده از مرخصی تحصیلی برای کارگران و شاغلین در قانون بصورت صریح نیامده است. قانون کار برای انجمن ها و شوراهای کارگاهها حداکثر ۳ هفته مرخصی تحصیلی به ازای هر دوره کاری را پیش بینی کرده است.

• قانون گسترش بازار کار (AMFG)

قانون گسترش بازار کار برنامه هایی را برای آموزش های مربوط به بازار کار، ادامه تحصیل و کارآموزی برای فراگیری استعدادهای نوین پیش بینی کرده است.

مبانی قانونی

۱- در خصوص مدارس مقدماتی متوسطه و مدارس پلی تکنیک

در قانون آموزشی مصوب ۱۹۶۲، قانون برنامه ریزی آموزشی، قانون اجباری بودن آموزش، قانون دوره های تحصیلی و مدت تحصیل، قانون نظارت بر مدارس، قانون مدارس خصوصی، قانون تدریس دینی و معارف و قانون تدریس (آموزش) به یکباره مورد بررسی قرار گرفته و جمع شده است. این قانون به انضمام اصلاحیه ها و دستور العمل های اضافه شده به مرور زمان شامل سازماندهی و ایجاد مقررات منظم در سیستم آموزشی اتریش می گردد. هر یک از ۹ ایالت اتریش براساس این قانون توانین مستقل مربوط به سازماندهی و برنامه ریزی آموزشی، دوره های تحصیلی مدت آموزش و قوانین اجرایی نظارت بر آموزش را تهیه دیده اند. در خصوص سیستم آموزشی اقلیتها دستورات و قوانین ویژه ای در قانون آموزشی اقلیتها در ایالتهای کرنتن و تیر بورگن لند وجود دارد.

در خصوص موسسات آموزشی مریبان مهد کودکانها:

براساس قانون اساسی اتریش وظیفه آموزش معلمین مهد کودک بر عهده دولت می باشد. مبنای قانونی این بخش در قانون برنامه ریزی آموزشی و نیز در قانون آموزش در مدارس و همچنین دستورالعمل ها و بخش نامه های متفاوت که سیستم آموزشی را تنظیم می کنند وجود دارد.

۳- در خصوص موسسات آموزشی برای علوم تربیتی و آموزش اجتماعی

با توجه به قانون اساسی اتریش امور آموزشی این بخش دولتی و بر عهده دولت است. قوانین آموزشی قوانین دولتی هستند که همچون قوانین اساسی برای تصویب در پارلمان نیاز به رأی ۲/۳ اعضای پارلمان دارند. مبنای قانونی آموزش مدارس در قانون برنامه ریزی آموزشی و در قانون آموزش در مدارس و همچنین در مقررات و دستورالعمل های مختلف مربوط به چشم می خورند.

۴- در خصوص مدارس آموزش حرفه ای

- قانون اساسی (مصوب ۱۹۲۹ به همراه اصلاحیه ها، به خصوص اصلاحیه های اصول ۱۴ و ۱۴a)

- قانون وظایف و ساختار وزارت خانه های مصوب ۱۹۸۶ (دستور العمل شماره ۷۶/۱۹۸۶)

- قانون برنامه ریزی آموزشی مدارس (مصوب ۲۵ جولای ۱۹۶۲، دستور العمل شماره ۲۴۲ و

اصلاحیه ها) و همچنین مقررات اجرایی ایالت های مختلف در این مورد.

- قانون تدریس در مدارس (مصوب ۲۵ آگوست ۱۹۸۶، دستور العمل (بخش نامه) ۴۷۲/۱۹۸۶)

به همراه اصلاحیه ها و همچنین دستور العمل ها و بخش نامه های مربوطه به آن

- قانون مدارس اقلیتها در مورد ایالت کرنتن مصوب ماه مارس ۱۹۵۹، دستورالعمل ۱۰۱ و اصلاحیه های مربوطه.

- قانون مدارس اقلیتها در مورد ایالت بورگن لند، بخشنامه شماره ۱۰۸/۱۹۹۴ به همراه اصلاحیه های مربوطه

- قانون نظارت بر مدارس (مصوب ۲۵ جولای ۱۹۶۲، بخشنامه شماره ۲۴۰ به همراه اصلاحیه ها) و همچنین قوانین اجرایی ایالتهای مختلف در این مورد

- قانون ساعات آموزشی (مصوب ۸ فوریه ۹۸۵، بخشنامه شماره ۷۷ به همراه اصلاحات مربوطه)

- قانون اجبار آموزش (مصوب ۸ فوریه ۱۹۸۵، بخشنامه شماره ۷۶ به همراه اصلاحات مربوطه)

- قانون مدارس خصوصی (مصوب ۲۵ جولای ۱۹۶۲، بخشنامه شماره ۱۹۶۲ به همراه اصلاحات مربوطه)

- اساسنامه قانونی اداره مدارس دولتی (مصوب ۱۳ جولای ۱۹۵۵، بخشنامه ۱۶۳ به همراه اصلاحات مربوطه) و همچنین قوانین اجرایی ایالتهای مختلف در این مورد.

- قانون نمایندگان دانش آموزی (مصوب ۱۶ مه ۱۹۹۰، بخشنامه شماره ۲۸۴)

- قانون و اساسنامه مدارس تخصصی زراعت و جنگلداری (مصوب ۲۹ آوریل ۱۹۷۵، بخشنامه شماره ۳۲۰)

- قانون آموزشی مدارس دولتی زراعت و جنگلداری (مصوب ۱۴ جولای ۱۹۶۶، دستورالعمل شماره ۱۷۵ به همراه اصلاحات مربوطه)

- قانون جنگلداری مصوب ۱۹۷۵ (دستورالعمل شماره ۴۴۰ و اصلاحیه های مربوط به بخش مدارس تخصصی جنگلداری)

- قانون و مصوبه اصلی دولت در مورد مدارس حرفه ای زراعت و جنگلداری (مصوب ۲۹ آوریل ۱۹۷۵، دستورالعمل شماره ۳۱۹)

- قوانین ایالتی مربوط به مدارس حرفه ای و مدارس تخصصی زراعت و جنگلداری در ایالت های مختلف

- قانون مدارس خصوصی زراعت و جنگلداری (مصوب ۲۹ آوریل ۱۹۷۵)
- قانون آموزش حرفه ای و شغلی زراعت و جنگلداری (مصوب ۱۷ مه ۱۹۹۰، دستورالعمل شماره ۲۹۸)

- قانون نگهداری و پرستاری از بیماران (دستورالعمل شماره ۱۹۷۳/۱۹۷ و شماره ۸۷۲/۱۹۹۲)
- قانون آموزش شغلی (دستورالعمل شماره ۶۷/۱۹۹۷)
- قانون تنظیم کار (دستورالعمل شماره ۶۳/۱۹۹۷)

- قانون تأمین آموزش نوجوانان و جوانان (دستورالعمل شماره ۹۱/۱۹۹۸ بند اول مصوب ۲۱ جولای ۱۹۹۸)

- دستورات وزارت آموزش، هنر و ورزش مصوب ۵ جولای ۱۹۷۶، دستورالعمل شماره ۴۷۷ دولت درباره توازن میان دروس مدارس عادی و دروس مدارس حرفه ای

- قوانین مربوط به ایجاد مدارس و موسسات آموزشی که به آموزش مشاغل خاصی می پردازند

(قوانین وزارت امور اقتصادی، دستورالعمل شماره ۱۵۸/۱۹۹۴)

- برنامه ۸های آموزشی در چارچوب رایج

- قانون آزمونهای مهارتهای حرفه ای

- قوانین و دستورات وزارت آموزش و امور فرهنگی در مورد انجام آزمونهای منظم در مدارس

متوسطه و عالی تر حرفه ای (دستورالعمل شماره ۱۱۶/۱۹۹۸ بند دوم، مصوب ۳ آوریل ۱۹۹۸)

قوانین آموزش پیش دبستانی

براساس ماده ۱۴ بند ۴ تبصره b قانون اساسی وضع و اجرای قوانین در حوزه کودکستانها و خانههای

اطفال در سطح ایالت صورت می پذیرد. هر یک از ۹ ایالت قوانین مربوط به خود را در حوزه کودکستانها

داراست که به عنوان مثال ساختارهای متفاوت موسسات و وظایف آنها، سازماندهی و برنامه ریزی درونی و

بیرونی، نظارت و امور مربوط به پرسنل را تنظیم و مشخص می کند. در مورد آموزش مربیان کودکستان

(براساس ماده ۱۴ بند ۱) و امور استخدامی آنها (براساس ماده ۱۴ بند ۳ تبصره d) دولت مسئول می باشد.

قوانین آموزش عالی

بر طبق قانون اساسی تمامی دانشگاهها در اتریش مؤسسات دولتی به حساب می آیند. بنابراین وضع و

اجرای قوانین در این مورد در صلاحیت دولت است. برنامه ریزی دانشگاههای علمی (غیر از هنر) بر طبق

قانون برنامه ریزی دانشگاهها (UOG) مصوب ۱۹۹۳ صورت می گیرد و امور مربوط به دانشگاههای هنری

بر طبق قانون برنامه‌ریزی دانشگاه‌های هنر (KUOG) مصوب ۱۹۹۸ انجام می‌شود. مبنای قانونی تحصیلات علمی و هنری قانون تحصیلات دانشگاهی (UNISTG) مصوب ۱۹۹۷ است که در حال حاضر اعمال می‌شود. امور حقوقی و اداری - پرسنلی اساتید دانشگاه از طریق قانون حقوق خدمتی کارمندان، قانون پرسنل قراردادی، قانون پرداخت دیون و قانون حقوق و مستمری تنظیم می‌شود. بودجه دانشگاهی دولتی همانند بودجه کلی دولت با پیشنهاد دولت و تصویب پارلمان تأمین می‌شود. مرکز دانشگاهی توسعه علوم در سال ۱۹۹۴ با یک قانون ویژه (قانون ایجاد مرکز دانشگاهی توسعه علوم با عنوان دانشگاه دوناو-کرمس) ایجاد شد. بر پایه قانون مربوط به مدارس عالی تخصصی مصوب ۱۹۹۳، دوره‌های تحصیلی در مدارس عالی تخصصی توسط ارائه‌دهندگان خصوصی این دوره‌ها ایجاد می‌گردد. قانون اصلاح آموزش دانشگاهی سال ۱۹۹۳ ارتباطات دانشگاه‌ها و دولت را مجدداً تصریح و تعیین نمود. دانشگاه‌ها به همان روال مؤسسات دولتی باقی مانده و دولت به تأمین بودجه و تأمین مالی آنها می‌پردازد. دانشگاه‌ها در مورد ارائه وظایف و کارهای داخلی شان و تنظیم و تعیین ساختارشان آزاد و خود مختار می‌باشند. قانونی به منظور تعیین و استقرار هیأت دانشگاهی در هر مؤسسه ای که از شاخصهای اصلی زندگی عمومی و بخش خصوصی تشکیل شده باشد، ارائه شد. قانون فوق در مورد هیأت علمی دانشگاه که مسئول انتخاب و معرفی وزیر آموزش علوم و فرهنگ، با ارائه نظرات تخصصی در مورد مسائل سیاست دانشگاه و بکارگیری معیارهای ارزیابی که متعلق به بخش دانشگاهی می‌باشند نیز منظور گردید. هیأت دانشگاهی رؤسای دانشگاه را انتخاب می‌نمایند. عمدتاً وزارت علوم و وظیفه نظارت را بعهد می‌گیرد و به تعهد خود در مورد طراحی و تحقیق استراتژیک ادامه می‌دهد. ماده قانون تحصیلات دانشگاهی مصوب سال ۱۹۹۷

برنامه های و پذیرش و اعطای مدارک آکادمیک را مقرر می نماید و در سال ۱۹۹۸ اصلاح شد. در سال ۱۹۹۹، قانون عمومی شدن دانشگاه (ماده قانون دانشگاه دولتی) که بتصویب رسید و مؤسسات خصوصی اجازه کسب اعتبار را به عنوان یک دانشگاه خصوصی واگذار نمود. از جمله مهمترین قوانین حوزه آموزش دانشگاهی کشور اتریش می توان از موارد ذیل نام برد :

- ماده قانون مربوط به دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه Danube شهر Krems مصوب سال

۱۹۹۴

حکم فوق در برگیرنده دانشگاه Danube شهر Krems می باشد.

- ماده قانون تحصیلات Fachhochschule مصوب سال ۱۹۹۳

حکم فوق در برگیرنده برنامه های Fachhochschule می باشد.

- ماده قانون دانشگاه های هنر Universitäts Studiengesetz مصوب سال ۱۹۹۷

حکم فوق در برگیرنده تحصیلات دانشگاهی می باشد.

- ماده قانون دانشگاه های رسمی Universitäts-Akkreditierung Sgesetz مصوب سال ۱۹۹۹

حکم فوق در برگیرنده اعتبار دانشگاه های خصوصی می باشد.

- ماده قانون سازمان دانشگاهی Universitäts-Organisation Sgesetz مصوب سال ۱۹۹۳

- حکم فوق در برگیرنده دانشگاه ها می باشد.

قوانین آموزش بزرگسالان

عبارت «آموزش بزرگسالان» در قانون اساسی اتریش نیامده است. البته بر اساس استانداردها و معیارهای قانونگذاری پخش و توزیع امکانات توسعه دولتی، که در قانون توسعه آموزش بزرگسالان و بخش کتابخانه های ملی مصوب ۲۱ مارس ۱۹۷۳ موجود است و وزارت آموزش، علوم و فرهنگ با اجرای آن آشنایی دارد، اهمیت این قانون در این است که دولت خود را موظف به گسترش آموزش بزرگسالان می بیند. قانون ذیل درباره امتحانات نهایی حرفه ای همچنین حاوی تصمیمات مربوطه به آموزش بزرگسالان نیز میشود.

نظارت آموزشی

نظام آموزشی اتریش بواسطه سنتی طولانی از نظارت مدارس که توسط بازرسان مدرسه ایالتی اجراء می شود، ترسیم می شود. در سطح مدرسه اجباری، بازرسان مدرسه ایالتی از طریق بازرسان مدرسه ناحیه حمایت و یاری می شوند و بازرسان آموزش متوسطه عالی و متوسطه از طریق بازرسان تابعه و حومه یاری می شوند. مدارس چندی وجود دارند که (برای مثال، مدارس متوسطه عالی در رشته های کشاورزی و جنگل داری یک مدرسه متوسطه در رشته جنگل داری، تعداد مدارس صنعتی متوسطه عالی در وین و غیره) بطور مستقیم تحت وزارت آموزش و هنر به فعالیت مشغول می باشند.

نهادهای مرکزی

- شورای آموزش مدارس ناحیه و بخشی در سطح بخشهای سیاسی

- شورای آموزش مدارس ایالتی در سطح ایالت‌ها

- وزارت آموزش و هنر در سطح کل کشور

- شورای آموزش مدارس بخش و ایالتی مراجع صلاحیت دار مدارس در ایالت‌ها می باشند

جدا از حقوق مشاوره در امور حساس و مهم - به عنوان مجری امور تحت مسئولیت ایالت‌های خود مختار در نظر گرفته نمی شوند. نظام نظارتی و اداری اطریش بواسطه دو ردیف سلسله مراتب شاخص بندی می شود. شورای آموزش مدارس ایالتی در زمانیکه وزارت آموزش و هنر درگیر موارد مربوطه به هیأت علمی مدارس بخش می باشند، در موارد مربوط به شورای آموزش مدارس بخش تعیین و مشخص شده اند.

وزارت آموزش

بطور کلی، دولت پیش نویس قوانین را که به عنوان لایحه دولتی شناخته شده در پارلمان ملی ارائه می نماید. پیش نویس تهیه شده توسط وزارت آموزش و هنر، در ابتدا به شوراهای دانشگاهی در شوراهای آموزش ایالتی و بخش به منظور نظر کارشناسی تخصصی ارائه می شود. قوانین اصلی که از طریق دولت وضع و تصویب شده‌اند معمولاً موعده مقرر را تعیین خواهند نمود که ایالت‌ها ملزم به صدور قوانین اجرائی مناسب می شوند (۶ ماه در یک سال). اجرای قوانین از طریق پارلمانها تأیید و تصویب می شود. تأمین و تهیه اطلاعات اضافی، قوانین فردی و خاص ایالت‌ها را در بر می گیرد. وزارت آموزش و هنر، برنامه آموزشی را مبنی بر ماده قانون سازمان مدارس انتشار و تهیه می نماید. همچنین این وزارتخانه لیست کتب درسی را برای هر موضوع تأمین می نماید. در حالیکه هیچگونه ممنوعیتی مبنی بر انتخاب کتب درسی که در لیست قرار نگرفته اند وجود ندارد، این امر مشمول پرداخت نخواهد شد. اقدامات اولیه مقدماتی برای توسعه و

ترقی برنامه آموزشی به عهده گروه های کاری معلمان به منظور اجراء عملی تمامی موضوعات گذاشته شده است. گروه های کاری معلمان به صورت غیر رسمی فعالیت می نمایند. کتب درسی از طریق کنفرانسهای معلمان که مطابق قانون برقرار و تأسیس شده اند، انتخاب می شوند. این افراد متعلق به بخشهای تصمیم گیری درون یک مدرسه می باشند.

هیأت های آموزشی ایالتی

هیأت های آموزش ایالتی، از طریق فرماندار ایالتی بعنوان رئیس هیأت آموزشی مدارس ایالتی انتخاب و به فعالیت می پردازند که برای تمامی اهداف عملی در اجرای وظایفش از طریق یک رئیس اجرایی پشتیبانی و یاری می شود. بخش مرکزی درون یک هیأت آموزشی مدارس ایالتی، شورای دانشگاهی می باشد که از طریق رأی اعضاء و اعضاء مقام مشاوره ای شکل می گیرد. رأی اعضاء در شورای دانشگاهی مطابق با توازن قدرت اعمال شده از سوی جناحهای سیاسی در پارلمان ایالتی ارائه می شود. این افراد اغلب والدین دانش آموزان و نمایندگان معلمان می باشند. یکی از وظایف اصلی شورای دانشگاهی ارائه پیشنهادات برای انتخاب معلمان و معلمین ارشد (دبیران) در مدارس متوسطه و متوسطه عالی می باشد. وزیر آموزش از سه کاندیدای پیشنهاد شده را که این شخص طبعاً توسط نماینده انتخاب خواهد شد را انتخاب می نماید. شوراهای دانشگاهی، اهداف و دستورات کلی مبنی بر قوانین و احکام (برنامه های آموزشی) صادر و اهداف کارشناسی و تخصصی مبنی بر لایحه قوانین و مقررات را ارائه می نماید.

هیأت های آموزشی ناحیه ای

هیأت های آموزشی مدارس بخش از طریق فرماندار بخش و ناحیه انتخاب می شوند. شوراهای دانشگاهی در بخش ناحیه درست بر اساس ضوابط انتخاب هیأت های آموزشی در سطح ایالتی ساختار بندی و انتخاب می شوند. شورای دانشگاهی در سطح بخش و ناحیه اهداف و دستورات کلی را صادر می نماید و اهداف کارشناسی مبنی بر لایحه قوانین و مقررات و اهداف مبتنی بر برنامه آموزشی ارائه می نماید.

ادارات حکومت ایالتی

اجرای موضوعات خارج از حیطه مسؤولیت ایالتی منفرد از طریق مقامات اجرائی در سطح ایالتی - که ادارات حکومت ایالتی نامیده می شوند به عمل در می آید. مهمترین وظیفه این ادارات حمایت و پشتیبانی از مدارس بخش دولتی آموزش اجباری عمومی و انتخاب معلمان و معلمین ارشد (دبیران) در این مدارس می باشد. با این وجود، بطور کلی، موضوعات (فوق) در قانون مربوط به هیأت های علمی مدرسه ایالتی و بخشی که مجبور به کسب تکلیف می باشند نیامده اند.

اقدامات نظارتی بر حضور دانش آموزان در مدارس

والدین و یا اولیای تربیتی وظیفه دارند به حضور مرتب کودک و فرزندان خود در مدارس و انجام تکالیف درسی توجه کافی معطوف نمایند. اگر چنانچه آنها به این وظیفه توجه کافی نداشته باشند، مدرسه این موضوع را به اداره مربوطه حوزه محل سکونت گزارش می دهد که در این صورت اداره مربوطه از حق وضع جریمه نقدی تا سقف ۳۰۰۰ شیلینگ برخوردار گردیده و در صورت عدم پرداخت جریمه، حکم

بازداشت والدین کودک، ظرف مدت دو هفته صادر می گردد. تکرار این مجازات نیز امکان پذیر است. اگر احکام و مصوبات فوق کافی و مؤثر نبود، دادگاههای قیمومیت مداخله می نمایند. به نحوی که در پایان تحقیقات دادگاههای قیمومیت، امکان سلب حق حضانت و نگهداری فرزند یا فرزندان وجود دارد.

نظارت اداری بر عملکرد مدارس پیش دانشگاهی

نخستین فرد مسئول کنترل و نظارت بر تدریس مدیر مدرسه است. براساس قانون آموزشی مدارس، مدیر مدرسه به عنوان رئیس بدون واسطه و مستقیم کلیه معلمان شاغل در مدرسه وظیفه دارد معلمان را در امر آموزش و تربیت دانش آموزان راهنمایی کند و به طور پیوسته از کیفیت آموزش و فعالیتهای دانش آموزان اطمینان حاصل کند و مطلع گردد. علاوه بر این، نظارت ثابت موجود در قانون نظارت بر مدارس نیز وجود دارد. این نظارت توسط کارمندان ویژه اداره نظارت بر مدارس (شامل بازرسان ایالتی مدارس، بازرسان منطقه ای مدارس، بازرسان ویژه) و نیز معلمان مدارس که وظیفه نظارت نیز به آنها محول شده، اجرا می گردد. این اشخاص به ادارات آموزشی دولتی در ایالتها (شوراهای مدارس حوزه و شوراهای مدارس ایالتی) اضافه می شوند. بنابراین نظارت بر مدارس در درجه اول در سطح حوزه ها و ایالتها صورت می گیرد یک مرکز مسئول نظارت بر مدارس از جانب وزارت آموزش و علوم و فرهنگ به عنوان مسئول دائمی این امر وجود ندارد. با این ال قانون اساسی برای وزیر اسن امکان را پیش بینی کرده است تا از طریق ارگانهای وزارتخانه خود از کیفیت آموزشی در مدارس مطلع گردد. برای مدارس عالی تر زراعت و جنگلداری و نیز چهار مرکز آموزش فنی-حرفه ای در وین وظیفه نظارت درجه یک بر عهده وزارت آموزش و امور فرهنگی می باشد. دستورات جزئی تر درباره استفاده از اهرم نظارت در "دستورالعمل کلی اجرای نظارت بر مدارس"

وجود دارد و قوانین موجود در آن درباره مدارس دولتی و خصوصی به طور یکسان رایج و معتبر است : در چارچوب نظارت بر مدارس بیشتر از همه کیفیت آموزش و اجرای دستورالعملهای اداری مورد بررسی قرار می گیرند. در این رابطه اعلام ورود بازرس و انجام نظارت برای مدیر مدرسه و یا معلمان مورد نظارت اصولاً مناسب و مطلوب است ولی این امر نباید هدف از نظارت را خدشه دار کند و مانع آن شود. بر همین اساس در تک تک موارد این امر که اعلان ورود بازرس مؤثر است یا خیر کاملاً سنجیده می شود و در پایان هر بازرسی جلسه ای میان بازرسان و معلمان مربوطه که مورد نظارت واقع شده اند تشکیل می شود. در این جلسه مدیر جلسه نیز می تواند شرکت داشته باشد. این جلسه در وهله اول جنبه مشاوره ای دارد. در این جلسات تنها نکات و عملکردهای منفی یادآوری نمی شوند، بلکه ابعاد مثبت موجود در آموزش نیز ذکر می شوند. در کنار نظارت بر مدارس یک مراقبت و ارزیابی علمی از کارهای آموزشی نیز در مدارس اتریش صورت می گیرد. این امر به ویژه توسط مراکز توسعه مدارس و آموزش در وین، گراتس و کلاگن فوراً صورت می پذیرد.

نظارت اداری بر مراکز آموزش عالی

دانشگاهها تحت نظارت مستقیم وزیر مربوطه قرار دارند. تصمیمات سازمانها و ادارات دانشگاهی که غیرقانونی، غیر هدفمند و بی فایده، غیر اقتصادی و بدون صرفه باشند باید حذف گردند. دانشگاهها می توانند از اقدامات و تصمیمات اداری نظارتی وزارتخانه به دادگاههای عالی شکایت و اعتراض کنند. علاوه بر این دانشگاهها تحت نظارت و آزمونهای رفتاری نیز هستند. این وظایف و رسیدگی ها توسط دیوان محاسبات و وزارتخانه مربوطه صورت می گیرد.

ارزیابی تحصیلی

در بخش «سیستم آموزش تکمیلی» ارزیابی کارکردها بر اساس شیوه های موجود در سیستم آموزشی رایج صورت میگیرد. در سایر بخشهای آموزشی، گستره دوره آموزشی شامل امتحانات منظم و کلاسهای بدون ارزیابی اصولی می شود. دوره های همراه با اعطای مدرک رسمی کاربردی و مورد استفاده در زندگی شغلی معمولاً با امتحانات همراه هستند.

ارزیابی مدارس حرفه ای ویژه شاغلین

ارزیابی کارکردها در این بخش در پایان هر ترم و بر پایه همکاری و مشارکت در کلاسهای درس و سنجش کارکردها بصورت شفاهی، کتبی و عملی میباشد. امتحانات شفاهی و مصاحبه های عملی مربوط به دروس ارائه شده در یک ترم با توجه به درخواست دانش آموز و یا به خواست معلم انجام میشود. تکرار این امتحانات امکان پذیر نیست. با ارزیابی منفی و یا عدم ارزیابی در مورد یک ترم می توان در ترم بعد دوباره امتحان داد. تکالیف امتحانی توسط معلمان تعیین می شود که وظیفه برگزاری امتحان و ارائه سؤالات پیشنهادی امتحانات نهایی و یا امتحان دیپلم به شورای آموزشی ایالت مربوطه را نیز بر عهده دارند. در چهار چوب «شیوه آموزش تکمیلی» در آموزش بزرگسالان می توان مجوزهای زیر را کسب کرد:

گواهی نهایی حرفه ای، گواهی اجازه تحصیل در دانشگاهها، گواهی داوطلبان آزاد و گواهی ارتقاء سطح علمی برای کارمندان «گواهی ترفیعی» با گذراندن دوره های آموزشی موسسه توسعه اقتصاد اکثراً کارنامه ها و گواهی هایی صادر می شود که در نزد شرکتهای بسیار معتبر میباشد. گواهی های آموزشی

کسب شده در مؤسسه توسعه اشتغال بصورت مستقیم در بازار کار قابل استفاده هستند. شرکت در این دوره ها در اکثر موارد بصورت مستقیم از منابع توسعه بازار کار مورد حمایت مالی واقع می شود.

گواهی نامه های نهایی مدارس فنی ویزه شاغلین

- مدارس متوسطه

گذراندن دوره مدارس و کلاسهای مهارتی و استادکاری منتهی به صدور مدرک توانایی حرفه ای و گواهی فارغ التحصیلی می شود.

- دوره های تکمیلی کارآموزی

در پایان این دوره ها گواهی شرکت در امتحان نهایی و دیپلم صادر میشود. این گواهی یک گواهی رسمی و قابل استفاده می باشد. این گواهی شامل امتحانات کتبی، ترسیمی و یا کارهای عملی، نیز شفاهی می گردد. مشابه مجوزهای صادر شده در آموزشکده های عالی حرفه ای، مؤسسات آموزشی فنی، مؤسسات عالی زراعت و جنگلداری در کالج های فنی با اطلاق عنوان مهندسی به داوطلب

- کالج ها

در پایان دوره های آموزشی این کالج ها یک امتحان دیپلم در موضوعات و مواد درسی که در دوره های عالی قبلی پشت سر گذاشته شده وجود نداشته است، برگزار می گردد.

- آکادمیهای مشاغل اجتماعی ویزه شاغلین

دوره آموزشی با برگزاری امتحان دیپلم به پایان میرسد.

ارزیابی آموزشی

در سیستم آموزشی بطور سنتی دو شیوه ارزیابی وجود دارد:

در یک روش کمابیش بررسی گسترده بازتاب درونی رفتار تربیتی در مورد کارآموزان آموزشی و تربیتی صورت می گیرد. در روش دیگر کمابیش کنترل و ارزیابی سیستماتیک و سازماندهی شده مدارس، مدیران مدارس و معلمان از طریق کارشناسان دولتی برجسته در بخش نظارت بر مدارس انجام می شود. در سیستم آموزشی اتریش که دارای برنامه ریزی متمرکز است. تا اوایل دهه هفتاد یک شیوه ارزشیابی حاکم بود که بطور کلی محدود به بررسی و تطبیق بود و قوانین توسط ناظران و کارشناسان ارزیابی می گردید. شروع ارزیابی اصولی دارای اساس علمی منطبق با تلاشهای اصلاح ساختاری سیستم آموزشی میباشد. با ایجاد دوره های آموزشی آزمایشی برای برنامه ریزی نوین سیستم آموزشی، ضرورت وجود تضمین اصولی بازده نیز بوجود آمد. در سال ۱۹۷۱ اساس قانونی این دوره های آزمایشی ایجاد گردید و همزمان تأسیس مؤسسات ویژه برای "آماده سازی علمی، مراقبت، کنترل و ارزیابی دوره های آموزش" نیز پیش بینی گردید. این امر باعث تشکیل "مرکز دوره های آزمایشی آموزش و توسعه آموزش" گردید (امروزه مرکز توسعه آموزش)، که سازمانی است برای مشاوره و حمایت از وزیر، مدیریت این سازمان در شهر وین واقع شده و یک حوزه در ایالت کرنتن و دو حوزه نیز در ایالت اشتایر مارک قرار دارند. حوزه| در کلاگن فورت به کارهای اساسی و بنیادین در رابطه با توسعه آموزش، تحقیقات آموزش و گسترش دوره های تحصیلی می پردازد. نکات اصلی کار عبارتند از: تعیین وظایف موجود در مدارس ابتدایی در رابطه با یکپارچگی آموزش، ابعاد/ آموزش بررسی ابعاد آموزش استفاده از تکنولوژیهای نوین اطلاعاتی، توسعه

بیشتر بخش مدارس اقلیتها، چشم انداز توسعه آموزشی، و نیز علاوه بر این ایفای نقش در کارهای عمومی مرکز توسعه آموزش (ZSE) در بخش اطلاع رسانی و جمع آوری اسناد. از این گذشته حوزه I در پروژه ها و برنامه های همکاری بین المللی نیز سهیم است. (شرکت در برنامه های OECD (سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی)، یونسکو (سازمان علمی تربیتی و فرهنگی ملل متحد) و CIDREE حوزه شماره II در گراتس در زمینه کارهای اساسی منظم توسعه ای فعالیت دارد، در زمینه برنامه ریزی و اجرای دوره های آزمایشی با توجه به طرح و بررسی فرضیات به مشاوره می پردازد. و تصمیمات برگزیده توسعه ای آزمایشی مدارس را مورد ارزیابی قرار میدهد. علاوه بر این حوزه II در پروژه های بین المللی ارزیابی سیستم های آموزشی و توسعه آموزش همکاری می کند.

حوزه شماره III در گراتس در زمینه توسعه طرحهای تدریس زبانهای خارجی در کلیه اقسام مدارس فعالیت دارد. در این زمینه مسائل مربوط به یکپارچه سازی فراگیری زبان در صدر اهمیت قرار دارد. در محل شکاف میان بخشهای مدرسه، اداره مدرسه و تحقیقات مطالب مهمی و در ارتباط با شبکه همکاری های وابسته به گروه پروژه های زبانهای خارجی شورای اروپا، مورد بررسی قرار می گیرند. مرکز توسعه آموزش که در سال ۱۹۷۱ تاسیس شد (در ابتدا نام آن مرکز پروژه های آموزشی و توسعه مدارس BMBWK بود.) یک موسسه وابسته به وزارت آموزش، علوم و فرهنگ میباشد که وظیفه اصلی خود را در ایفای نقش واسطه در میان بخشهای اداره آموزشی، تحقیقات و کارکردهای آموزشی می بیند. گسترش و تضمین توسعه کیفی سیستم آموزشی اتریش از اهمیت ویژه ای برخوردار میباشد. این وظیفه دور اندیشانه نیازمند دخالت دادن تجربه های بین المللی و استفاده از تحقیقات علمی و نیز پروژه های توسعه آموزشی محلی و

منطقه ای میباشد. تعهد، وظیفه شناسی و صلاحیتهای حرفه ای افراد شاغل در مدرسه، از شرایط اصلی چنین توسعه ای میباشد. توسعه آموزش نیازمند فضای آزاد برای انجام کارهای مسئولانه در مدارس مناطق مختلف، همچنین انگیزش، مشاوره، حمایت و همکاری میباشد. از اینرو همکاران مرکز توسعه آموزش از یک سو خود را بعنوان توسعه دهنده و همراهی کننده در تلاشهای نوگرایانه، که از سوی مراکز غیر متمرکز توسعه آموزش صورت می گیرند، می بینند و از سوی دیگر وظیفه خود را در این می بینند که مبانی و طرحهای توسعه سیستم آموزش در کشور اتریش را مورد بررسی قرار داده و بدینوسیله کمکی به مشاوره مراکز تصمیم گیری بنمایند. توسعه مبنی بر کیفیت بمعنای این است که تنها نیت و دید مثبت شرکت کنندگان به تنهایی اساس کافی برای انجام کار نخواهد بود. از اینرو دوراندیشی، بحثهای انتقادی و ارزیابی شیوه های جدید توسعه در سیستم آموزشی زمینه های ایجاد وظیفه را بوجود می آورد. حوزه های کاری مرکز توسعه آموزش (ESE) عبارتند از کارهای تحقیقاتی، توسعه ای و اساسی مرتبط با شیوه های مناسب نشر، برنامه ریزی جلسات، کارگاههای آموزشی و گروههای کاری و نیز فعالیت در زمینه های مشاوره، آموزشهای تکمیلی و ارائه خدمات. این فعالیتها در همکاری با مدارس، مؤسسات آموزشی و تربیتی معلمان، دانشگاهها و سایر مؤسسات علمی و همچنین بخشهای مربوطه در وزارت آموزش، علوم و فرهنگ انجام پذیر هستند.

خود ارزیابی مؤسسات

گرایشهای جدید در توسعه آموزشی، به سمت اهدافی است که در آن نه تنها بازده درسی دانش آموزان با توجه به امتیازات و معیارهای قانونی مورد ارزیابی قرار می گیرد، بلکه توانایی ها و آمادگی های پرسنل

مدرسه (مدیریت مدرسه و معلمین) نیز باید برای برنامه ریزی و ارزیابی روند آموزشی و تربیتی، سازمانهای اجتماعی آموزشی و کل زندگی آموزشی ارتقاء یابد. در این رابطه برخی گرایشها در تحقیقات آموزشی و توسعه آموزش و توسعه کیفی دارای اهمیت میباشند.

با اجرای پروژه کیفیت در مدارس پروژه Q.I.S وزارت آموزش قصد دارد مدارس را به این امر وا دارد و آنها را تقویت کند که خودشان کیفیت کارهای خود را بیازمایند، کنترل کنند و بیشتر توسعه دهند. همکاری مشترک و منظم همکاران آموزشی در مسائل کیفی در آینده، جزء ثابتی از ساختار آموزشی مدارس خواهد شد. Q.I.S چارچوبی را ترسیم می کند که در آن حتی الامکان ابتکارات زیادی در بحث توسعه آموزشی (در سطح ایالتها و تک تک مدارس) فعال شوند. قلب و کانون توسعه، توسعه برنامه های آموزشی مدارس است. این برنامه ها حاوی سرمشق کاری مدارس، اظهار نظر درباره وضعیت فعلی مدارس و نیز اهداف روشن و اقدامات عملی در شرایط کیفی مختلف میباشند. یک پیمان موقت زمانی وجود دارد که بصورت درونی و ظاهری نیز موثر واقع می شود: توافقی که بعنوان کمک اطلاعاتی برای اقدامات روانشناسانه، اطلاعات عمومی، اسباب برنامه ریزی و مقیاسی که توسعه مدرسه با آن سنجیده می شود. از این رو خود ارزیابی با برنامه های آموزشی مدارس ارتباطی تنگاتنگ دارد. باید در خود دیدگاهی کلی ایجاد کرد و با کمک آن عملی بودن و تأثیر پذیری اقدامات صورت گرفته را سنجید. اطلاعات شخصی بدست آمده در این سنجشها بصورت محرمانه بوده و منتشر نخواهد شد. دستاوردها و کمبودها مشخص و آشکار می شوند و مبنای مشترک گامهای توسعه بعدی مشخص و ایجاد می شود. پروژه کیفیت در مدارس (Q.I.S)، همزمان منبع دعوت و ارائه خدمات میباشند. از پائیز سال ۱۹۹۹ مطالب مکتوب و خواندنی

(مطالبی از قبیل متون آموزشی، پیشنهادهای تجربی و عملی، فرم های نظرخواهی، شیوه های واضح و روشن و مطالب تشریحی). سایت شبکه کیفیت " (Q.N) آخرین اطلاعات، تجربیات، امکانات مباحثه و تشریح را در اختیار قرار میدهد. کلیه فعالیتهای فعلی بصورت داوطلبانه صورت می پذیرد و هنوز در بخش قانونی راه نیافته است. البته این فعالیتهای در رابطه با برنامه آموزشی بخش اول دوره دوم تعلیمات عمومی (برنامه آموزشی سال ۲۰۰۰) و نیز در دستور کار استخدامی بخش نظارت مدارس بچشم می خورند. اقدامات تکمیلی و حمایتی بیشتر در حوزه بازرسی مدارس و آموزش معلمان اجرا می شوند.

خود ارزیابی مراکز آموزش ابتدایی

جریانات خود ارزشیابی در ابتدا با همکاری مرکز توسعه آموزش (JSE) در چارچوب سنجش برنامه های آموزشی آغاز شدند. معلمین مدارس ابتدایی در سطح گسترده ای در این طرح شرکت کردند، تا تجربیات خود را با برنامه آموزشی کاملاً جدیدی بالفعل کنند و کار خود را در معرض ارزشیابی انتقادی قرار دهند. در طرحهای آزمایشی مدارس ابتدایی، در سطح ایالت اتریش علیا کلیه مدارس شرکت کننده در طرح در برنامه خود ارزیابی مدارس خود شرکت داشتند. از طرف دیگر در ایالت اشتایر مارک یک گروه متشکل از معلمین با ابتکار خود گروهی را تشکیل دادند که در مدارس کوچک فعالیت دارد. این گروه به جلب حمایت از خارج گروه خود پرداختند تا فعالیتهای خود را منعکس کنند و با کمک بررسی های مورد جایگاهی در نزد افکار عمومی کسب کنند. همچنین سرویس فرهنگی اتریش منابع و امکانات جریان خود ارزیابی را در اختیار مدارس می گذارد. بعنوان مثال پروژه بزرگ "تبادلات ادبیاتی روز یادبود اندرسن" با دقت نظر شرکت کنندگان و گفتگوهای کیفی و نتایج تجربی یک خود ارزیابی حمایت می شد. در سطح

کشور اتریش فعالیت‌های رو به رشدی از جانب تک تک مدارس و یا گروه‌های معلمان برای بالابردن کیفیت آموزش با کمک اصول خود ارزشیابی صورت می‌گیرد. البته هنوز یک درک اصولی از چنین شیوه‌های ارزیابی تا به امروز ایجاد نشده است.

خود ارزیابی مدارس عالی

ارزیابی در سطح منطقه ای و محلی

وظایف بازرسان نظارت بر مدارس

مهمترین مراجع ارزیابی سیستم آموزشی رایج، ادارات آموزشی ناحیه‌ها و ایالت‌ها می‌باشند. بازرسی مدارس شامل نظارت حقوقی، تخصصی و نظارت بر خدمات می‌باشد. علاوه بر این، وظایف دیگر این گروه کنترل قانونی اداره حراست مدارس می‌باشد. (بعنوان مثال تشکیلات مدرسه، ولی پرداخت حقوقی معلمان جزء این وظایف نمی‌باشد). چارچوب وظایف بازرسی مدارس در قانون بازرسی مدارس مشخص شده است و در قوانین اجرایی ایالت‌ها و نیز در دستورالعمل کلی اجرای بازرسی مدارس بعنوان آئین نامه اداری وزارت آموزش، علوم و فرهنگ بصورت مشخص آمده است.

در این دستورالعمل آمده است: بازرسی مدارس عبارتست از: زیر نظر داشتن دقیق سطح آموزش (همچنین کلاسهای آموزشی)، فعالیتهای انجمن مدرسه، اجرای وظایف اداری، شرایط متناسب ساختمانی و فضاهای آموزشی، ارائه دروس و انجام آن دسته از وظایفی که با دستورالعمل‌های آموزشی در ارتباطند. بازرسی مدارس همچنین وظیفه زیر نظر داشتن و کنترل معلمان، مدیریت و کل تشکیلات مدرسه را بر عهده دارد. بخصوص در سالهای اولیه فعالیت یک معلم، نظارت باید اجرا گردد. نتیجه بازرسی و کنترل

باید به اطلاع مدیر مدرسه و نیز معلم مربوطه برسد. مهمترین وظیفه این نظارتها مشاوره میباشد. در صورت نیاز باید از محتوای چنین مشاوره هایی یک صورتجلسه تهیه نمود، بویژه مواقعی که کمبودها و نقصهای اساسی در کار مشاهده شود یا بازده کاری معلم بصورت مطلوب نباشد. بازرسان مدارس در آزادی اجرای شیوه آموزش و اصول تربیتی معلم دخالت نمی کنند. در چارچوب آموزش و سرفصل های آموزش معلمان از آزادی زیادی برخوردار دارند، بعنوان مثال تعیین موضوعات اداری و نیز انتخاب شیوه ها و موضوعات درسی بصورت اختیاری است. در اصول ثابتی که در دستورالعمل یادشده در پاراگرافهای قبلی در مورد نتایج بازرسی مدرسه نام برده شده اند، مشاوره با معلمین و یا مدیر مدرسه بصورت واضح در صدر اهمیت قراردارند. هدف این مشاوره ها تنها برشمردن نقاط ضعف و نکات منفی نمی باشد، بلکه هدف اصلی ایجاد انگیزه و تشویق معلمان و نیز تبادل اطلاعات و تجربیات میباشد. از اینرو ابعاد مثبت کار آموزشی نیز قابل بهبود و افزایش میباشد. تا جایی که لازم باشد، باید دستورالعمل ها را ابلاغ کرد. از لحاظ محتوایی این دستورالعمل ها بیشترین تأکید را بطور کلی بر ابعاد مشاوره ای و هماهنگی دارند تا جنبه کنترل و نظارت. حتی در سطح ادامه تحصیل و آموزشهای تکمیلی معلمین نیز گرایش به سمت تقویت قدرت خودارزیابی حرفه ای و بکاربردن بیشتر مسئولیت پذیری برای اصول ثابت رفتار تربیتی در رفتار معلمان دارد وجود دارد. در کنار ارگانها و سازمانهای نظارتی مدارس، مدیر مدرسه نیز وظیفه دارد معلمین را در امر آموزش و تربیت مورد راهنمایی قرار داده و بطور مرتب از سطح آموزش و بازده دانش آموزان مطلع گردد. وی همچنین مراقب رعایت قوانین حقوقی و دستورالعملهای اداری آموزش و نیز مسئول اجرای دستورات اداری میباشد. بحث و موضوع بین المللی درباره ارائه تعریفی جدید از نقش کارمندان بازرسی و

نظارت مدارس و نیز مدیران مدارس نه در اتریش تنها با جدیت دنبال می شود، بلکه این موضوع در کلیه جریانهای تصمیم گیری مربوطه نیز مطرح می گردد. تا به امروز در ایالتها و مناطق کمتر مرکز و موسسه ای وجود دارد که وظیفه اصلی اش حمایت و همراهی علمی طرحهای آموزشی آزمایشی و پروژه های توسعه آموزشی باشد. این کار غالباً برعهده معلمانی با صلاحیتهای علمی ویژه گذاشته می شود که همراهی و حمایت از طرحهای آزمایشی و پروژه های توسعه آموزشی را در یک محدوده زمانی کوتاه صورت میدهند. کارکردهای مشخصی نیز در چارچوب تحقیقات آموزشی و ارزیابی آموزشی به مؤسسات محلی آموزش معلمان (آکادمی های تربیتی و مؤسسات تربیتی) واگذار می گردد، که در کنار وظیفه اصلی شان همچنین در سطح محدود وظیفه "تحقیق درباره واقعیتهای تربیتی" نیز به آنها واگذار گردیده است. یک مثال بارز از شدت منطقه ای شدن همراهی ها و حمایتهای علمی از طرحهای آموزشی عبارتند از طرحهای آزمایشی مربوط به یکپارچه سازی کودکان معلول در سیستم آموزشی عادی. در این برنامه هر ایالت یک کارشناس ماهر را منصوب می کرد که قادر به همراهی و همکاری در طرحهای آموزشی و انجام مشاوره های متناسب با معلمین فعال در این طرح بود. طرحهای آزمایشی مربوط به یکپارچه سازی کودکان معلول در سیستم آموزشی عادی نیز همچنین نمونه ای از همکاری دولت و ایالتها در چارچوب ارزیابی سیستم آموزشی می باشد: نمایندگان ایالت ها در چارچوب همکاری در طرح های آموزشی مشترک، یک گروه کاری در سطح کشور ایجاد کردند. در این گروه نمایندگان وزارتخانه و مرکز توسعه آموزش نقش هماهنگ کننده را داشتند و موضوعات فرا ایالتی در مورد ارزیابی طرح های آموزشی را انجام می دادند. ایالت ها هر یک با نیازها و محدوده وظایف خاص به این موسسه دولتی (مرکز توسعه آموزش)

ملحق می شوند که جمع آوری اطلاعات و ارزیابی آن ها را بر عهده می گیرد و سپس در نقش مشاور برای ایالت ها فعالیت می کنند. نمونه های این فعالیت میکند طرح های آموزشی مربوط به سازماندهی جدید آموزش متوسطه در ایالت های وین و اشتایر مارک است که با درخواست ایالت های یاد شده از جانب یکی از بخش های مرکز توسعه آموزش همراهی و مورد ارزیابی واقع شده و می شوند.

ارزیابی در سطح ملی

در بخش فعالیت های ارزیابی در سطح ملی، اصولاً بین فعالیت ها در بخش ابتدایی و متوسطه جدایی وجود ندارد؛ چرا که شرح وظایف و تقسیم بندی آن ها در این دو بخش یکسان می باشد. مهم ترین موسسه در بخش آموزشی (مرکز توسعه آموزش) است که مرکز آن در وین و شعبات آن در کلاگن فورت و گراتس می باشد. این مرکز مختص اجرای چنین وظایفی ایجاد گردیده است. در حال حاضر این مرکز دارای ۱۲ همکار علمی است که در پروژه های مختلفی در زمینه ارزیابی، توسعه آموزشی، همکاری و حمایت علمی از طرح های آموزشی و همچنین برنامه ریزی آموزشی اشتغال دارند. مرکز توسعه آموزش (ZSE) در چارچوب اصلاحات ساختاری بزرگ و در ارتباط با فعالیت های ارزیابی، تاکنون نشریات بسیاری را منتشر کرده است که حتی در نشریات بین المللی درباره تاثیرات تربیتی در اصلاحات آموزشی نیز راه یافته اند. برخی از نمونه ها عبارتند از: ارزیابی طرح های آموزشی در کلیه سیستم های آموزشی؛ ارزیابی دوره پیش دبستانی با آموزش زبانهای خارجی؛ اصلاح آموزش زبان های خارجی؛ ارزیابی گسترش استقلال و خود مختاری مدارس. چشم انداز توسعه آموزشی و پروژه های آموزشی تعیین اهداف آموزشی همچنین تجزیه و تحلیل مشکلات موجود و ارائه راه حل هایی برای ارزیابی و کیفیت در سیستم آموزشی.

در تمامی این زمینه ها از جانب مرکز توسعه آموزش از یک سو طرح های پیشنهادی و از سوی دیگر همکاری؛ مشاوره و فعالیت های ارزیابی علمی صورت گرفته است. در چارچوب کارهای اساسی و منظم توسعه ای راه های جدید همکاری میان بخش عملی آموزش و بخش تحقیقات ارائه شدند و نیز درجه بندی متکی بر ارزیابی برای آموزش های موثر دانش آموز محوری ایجاد گردیده است. در مورد تصمیمات اصلاحات آموزشی در سطح کشور، انجام ارزیابی های فرا منطقه ای همچون گذشته از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این امر را با ارائه مثال های زیر می توان واضح و روشن نمود: ارزیابی طرح های آزمایشی در مورد آموزش مشترک کودکان معلول و غیر معلول در بخش های اول و دوم دوره دوم تعلیمات عمومی. اجرای پروژه های ارزیابی مداوم جهت توسعه مدرسه پلی تکنیک، گزارش های ارزیابی برای تجدید ساختار و بخش آغاز تحصیل و نیز گزارش های مربوط به آثار اقدامات اصلاحاتی مربوط به گسترش استقلال مدارس.

بر اساس مدل ارزیابی موجود در قانون آموزشی و برنامه ریزی دانشگاه ها مصوب ۱۹۹۳ (UOG ۱۹۹۳)، ارزیابی دانشگاهی یک سیستم اطلاع رسانی است که کنترل نتایج امور خدماتی دانشگاه ها (آموزش و پژوهش) و نیز کنترل نتایج اقدامات مدیریتی ارگان های دانشگاهی و غیر دانشگاهی را بر عهده دارد. برای ارزیابی های اقدامات صورت گرفته در دهه ۶۰ میلادی تدبیرآوردهایی صورت گرفته بود؛ چرا که قانون عمومی تحصیل در مدارس عالی (AHSTG ۱۹۶۶) وزیر مربوط را موظف ساخته بود تا در گزارش مدارس عالی، پارلمان را از شیوه اجرای تصمیمات اتخاذی مطلع کند. یکی از ابزار ارزیابی فعالیت ها در قانون برنامه ریزی دانشگاه ها UOG در سال ۱۹۷۵ در قالب گزارش های کاری مدیران موسسات

مشخص گردید. در سال ۱۹۹۳ وظیفه برنامه ریزی در بخش ارزیابی خدمات بر عهده وزیر گذارده شد. قانون برنامه ریزی دانشگاهی (UOG) مصوب ۱۹۹۳ دو ابزار را در جهت ارزیابی بازده مداوم موظف می داند؛ یکی ارزیابی کلاس های آموزشی و دیگری گزارش های کاری مدیران مؤسسات که حاوی اطلاعات مربوط به بازده آموزشی و تحقیقاتی مؤسسات می باشد. علاوه بر این، ارزیابی های بازده و ارزیابی اقدامات انجام شده قابل ذکر می باشند. مراجع ارزیابی کننده با توجه به موضوع ارزیابی عبارتند از: رئیس دانشکده؛ رئیس دانشگاه؛ هیئت رئیسه دانشگاه و وزیر. مراجع دانشگاهی و وزیر باید در تصمیم گیری های خود نتیجه ارزیابی های صورت گرفته را مورد توجه قرار دهند.

مدیریت آموزشی

در بخش آموزش، تقسیم مسئولیتها نسبتاً پیچیده تر از تقسیم بندی مرسوم مسئولیتها در کشور اتریش می باشد. در بخش آموزش، مسوولیت قانونگذاری و اجرای قوانین میان دولت و ایالتها تقسیم گردیده است. به نحوی که در ایالتها نیز اداره آموزش دولتی اداره ایالتی فعالیت دارند.

تقسیم وظایف

در کشور اتریش، آموزش از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و در میان سیاستگزاران در ارتباط با آن بحث و نظرهایی وجود دارد. این امر نشان دهنده تقسیم واقع گرایانه مسئولیتها بین بخشهای مختلف می باشد، از این رو چهار چوب قانونی حال حاضر، کوششهای بکار گرفته شده در تصحیح و اصلاح قوانین آموزش را ارائه و بازبینی می نماید. وزارت آموزش و هنر، مسئولیت کلی آموزش ابتدایی و متوسطه را که

شامل آموزش فنی متوسطه و متوسطه‌عالی کالجهای فنی و حرفه‌ای، کالجهای آموزش معلمان کودکان و کارمندان ناظر غیر آموزشی و مدارس فنی و حرفه‌ای اجباری نیمه وقت را برعهده دارد. تجربه کاری بخش آموزش مقدماتی فنی و حرفه‌ای، به عهده وزارت امور اقتصادی می‌باشد. همچنین آموزش عالی غیر دانشگاهی، زمانیکه وزارت علوم و تحقیقات مسئول و ناظر بر دانشگاه‌ها می‌باشد، از مسؤلیت وزارت آموزش و هنر ساقط می‌شود. همانند مورد نظارت دولتی به طور اخص، مسؤلیتها، به دو قسمت اجراء و قانون‌گذاری تقسیم شده‌اند.

— دولت مسؤلیتهای اجرایی قانون و اجرای قانون را با توجه به کل حوزه تحصیلات متوسطه آکادمیک، آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی و متوسطه و تعلیم آموزش کودکان و کارمندان غیر آموزشی و با توجه به شرایط سرویس دهی و حقوق نمادین کارمندان در این مدارس را بر عهده دارد.

— دولت مسؤل قانون اساسی می‌باشد و ایالتها مسؤل صدور مجوز برای اجرای قوانین با توجه به ساختار سازمانی مقامات (امور آموزش در ایالتها و سازمان خارجی و مجرای مدارس بخش دولتی آموزش اجباری می‌باشد. کل قانون اساسی دارای شاخص و شکل ساختاری می‌باشد و بواسطه اجرای قوانین توجیه و شرح داده شده است و بواسطه پارلمانها، بخشهای قانونی سطح ایالتی اشاعه و اعلان گردیده است. ایالتها مسؤل قانون و اجرای قانون با توجه به مدارس پرستاری (کودکستانها) می‌باشند.

مدیریت آموزش ملی

بالاترین مرجع اجرایی در کل سیستم آموزشی کشور، وزارت آموزش، علوم و فرهنگ است که مقرر آن در وین است. علاوه بر این مراکز آموزش متوسطه زراعت و جنگلداری تحت نظارت وزارت کشاورزی، جنگل، محیط زیست و آب اداره می گردند. گفتنی است که مسوولیت نظارت بر مدارس عمومی پایه، مدارس متوسطه رشته کشاورزی و جنگل داری و نیز هنرستانهای این دوره و امور پرسنلی مربوط به مدرسین این قبیل آموزشگاهها، بر عهده نهادهای ایالتی بوده و از حیطة اختیارات وزارت کشاورزی خارج می باشد. بر اساس قانون اساسی اتریش، دانشگاهها از نظر وضع و اجرای قوانین، دولتی محسوب می گردند. از آوریل ۲۰۰۰، وزارتخانه مسؤل در امور دانشگاهها، وزارتخانه آموزش، علوم و فرهنگ میباشد. این بخش همچنین بطور عمده در حوزه مدارس عالی نیز عهده دار مسوولیت می باشد. در مدیریت آموزشی در سطح ملی در حوزه مدارس، مسوولیت دولت وضع و اجرای قوانین است. گفتنیست که امور مربوط به مدارس پایه، تدریس، برنامه های درسی، مدارس خصوصی، نظارت بر مدارس در ساختار بیرونی مدارس متوسطه (سنین ۱۰ تا ۱۸ سال در مقاطع ۵ تا ۱۲) و نیز مدارس عالی حرفه ای (سنین ۱۵ تا ۱۹ سال در مقاطع ۹ تا ۱۳)، همچنین قانون خدمتی و امور پرسنلی مدرسین مدارس فوق نیز در محدوده این مسوولیت ها قرار دارد. علاوه بر این، امور آموزشی و تربیتی هنرستانهای تخصصی و نیز دانشگاهها در این حوزه مسوولیتی قرار دارد. مسوولیت دولت، وضع قوانین و وظیفه ایالتها، اجرای قوانین خدمتی و امور پرسنلی معلمان مدارس پایه عمومی میباشد. مسوولیت دولت، وضع قوانین اصولی و مسوولیت ایالتها، وضع قوانین تشریحی و اجرای این قوانین به ویژه سازمان بیرونی مدارس عمومی پایه

میباشد. در این رابطه عبارت ((سازمان بیرونی)) مدارس عبارت از ساختمان مدارس، شکل اداره، تا سیستم، نگهداری و واگذاری مدارس، تعیین محدوده خدمات مدارس، تعیین تعداد دانش آموزان کلاسها و تنظیم ساعات و مواد درسی میباشد. علاوه براین میتوان از پایه ریزی و تشکیل هیأت هایی جهت بازرسی مدارس در سطوح ایالتی و یا بخشی نام برد. منظور از وضع قوانین اصولی نیز اینست که دولت به وضع قوانین پایه و مبانی (کلیات) مبادرت می نماید. تعیین و تبیین دقیقتر جزئیات و محتوای قوانین کلی با توجه به قوانین ایالت مربوطه صورت میگیرد. از این روی، دولت و ایالتها مکمل یکدیگرند. از نقطه نظر سیاسی، وزارتخانه آموزش، علوم و فرهنگ توسط وزیر آموزش اداره می گردد. در این وزارتخانه، مشاور وزیر وجود ندارد، اما در صورت تصمیم دولت معرفی می گردد. علاوه بر این، وزارتخانه فوق در کنار بخش آموزش، در حوزه های فرهنگ، روابط دولت و کلیسا و نیز آموزش عمومی و همگانی بزرگسالان فعالیت دارد. وزارت آموزش، علوم و فرهنگ در بخش آموزش به پنج بخش تقسیم می گردد که از آن جمله می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

بخش مرکزی : مسئول در امور ساختاری، امور پرسنلی، بودجه وزارتخانه و ترویج فرهنگ

بخش ۱ : مسئول در بخش آموزش همگانی، برنامه ریزی آموزشی و امور بین الملل

بخش ۲ : مسئول در بخش آموزش حرفه ای

بخش ۳ : مسئول در امور حقوقی و امور پرسنل آموزشی در بخش آموزش ابتدایی و متوسطه

بخش ۴ : مسئول در امور آموزش بزرگسالان

بخش ۵: مسئول در امور آموزش معلمان، حفظ و نگهداری مدارس متوسطه و نیز امور مربوط به تجهیزات و امکانات آموزش معلمان و مربیان.

هر بخش توسط رئیس بخش مربوطه اداره می‌گردد. لازم به ذکر است که رؤسای فوق در زمره کارمندان و پرسنل بوده و از هیچ منصب سیاسی برخوردار نمی‌باشند. از این روی، با تعویض وزیر برکنار نمی‌گردند. دستگاه دولتی با کارمندان سیاسی در اتریش وجود ندارند. با این وجود، روسای بخشها، گروهها و حوزه‌ها در زمره منصبهایی می‌باشند که با توجه به قانون جدید کار، بصورت ادواری انتخاب و یکار گرفته میشوند. هر بخش تقریباً به ۱۵ شعبه تقسیم می‌گردد که این تقسیمات نیز خود شامل گروههایی می‌گردند. شعبات بزرگتر نیز خود شامل چند کمیسیون می‌گردد. سازمانهای مختلفی در جهت مشاوره و همکاری با وزیر آموزش در ارتباط می‌باشند که از جمله مهمترین آنها میتوان به کمیسیون اصلاحات آموزشی، کمیته توسعه و گسترش آموزش در شهرهای گراتس و کلاگن - فورت، کمیسیون ویژه امور آموزش اقلیت‌ها در کرنتن و کمیسیون آموزش حرفه‌ای و آموزش عالی حرفه‌ای اشاره نمود.

مدیریت آموزش ملی در حوزه مدارس عالی

مدارس عالی کشور اتریش بر دانشگاهها، مدارس عالی هنر که از سال ۱۹۹۸ به دانشگاههای هنر تغییر وضعیت داده‌اند و نیز مدارس عالی تخصصی که در سال ۱۹۹۳ تشکیل شده‌اند، مشتمل می‌گردد. بر اساس قانون اساسی اتریش، دانشگاهها در زمره مراکز دولتی محسوب می‌گردند. آزادی آموزش، پژوهش و نیز آزادی هنر در قانون اساسی این کشور تضمین شده است. به عبارت کلی تر دانشگاهها و دانشگاههای هنر در زمره مؤسسات دولتی بحساب می‌آیند. وظایف دانشگاهها، محل احداث، تشکیلات، ساختار

مدیریتی و پرسنلی و نیز استخدام نیروی دانشگاهی در قانون برنامه ریزی دانشگاهی UOG مصوب سال ۱۹۹۳ و قانون برنامه ریزی دانشگاههای هنر KUOG مصوب سال ۱۹۹۸ لحاظ گردیده است. گفتنی است که قانون برنامه ریزی تحصیلی دانشگاهها (UniStG مصوب سال ۱۹۹۷، مندرج در قانون ۱۹۹۸) چارچوب قانونی تحصیلات دانشگاهی را تعیین می نماید. با تغییر وضعیت مدارس عالی هنر به دانشگاههای هنر، قانون تحصیلات دانشگاهی به دانشگاههای هنر فعلی نیز گسترش یافت. محدوده فعالیت های مدارس عالی تخصصی نیز همانند مدارس عالی در قانون اساسی با عنوان قانون ویژه مدارس عالی تخصصی و دوره های تحصیلی مصوب سال ۱۹۹۳ مشخص گردیده است. با تصویب قانون ویژه تأسیس مراکز دانشگاهی طی سال ۱۹۹۴، مؤسسه ای دانشگاهی تأسیس یافت که در حوزه تحصیلات تکمیلی و مدارج عالی فعالیت دارد. مرکز فوق مؤسسه ای دولتی و عمومی است که اغلب توسط دولت و از محل شهریه های آموزشی تأمین اعتبار می گردد. امور مربوط به دانشگاهها، دانشگاههای هنر، مدارس عالی تخصصی، امور دانشجویی، کمک هزینه ها و بورسیه های تحصیلی، احداث و توسعه خوابگاههای دانشجویی همچنین گسترش تحقیقات و پژوهشهای دانشگاهی بر اساس قانون وظایف وزارتخانه ها (NOVELLE ۲۰۰۰) در زمره وظایف وزارت آموزش، علوم و فرهنگ میباشد.

در اتریش بانضمام دانشگاههای تخصصی بیش از دوازده دانشگاه علمی در ۶ نقطه این کشور وجود دارد. در کنار شش دانشگاه و دو دانشگاه صنعتی باتقسیم بندی دانشکده ای، دو دانشگاه تخصصی نیز وجود دارد. (دانشگاه اقتصاد وین، دانشگاه کشاورزی وین، دانشگاه دامپزشکی وین و دانشگاه معدن لنوبن) شش دانشگاه هنر نیز در چهار منطقه وجود دارد.

استقلال این دانشگاهها نقش گرفته از دوگانگی ارگانهای مستقلی است که برای هر سطحی یک ارگان مشترک و یک ارگان مستقل در نظر گرفته اند. تصویب قانون دانشگاه - ارگان طی سال ۱۹۹۳ و قانون ارگان - دانشگاه هنر طی سال ۱۹۹۸ این شکل را با گسترشی در زمینه شایستگی ارگانهای مستقل در اصول ادامه داد. دانشگاههایی با تقسیم بندی دانشکده ای از سه سطح کاربردی (مجموعه دانشگاهی، دانشکده، انستیتو) و دانشگاههای بدون تقسیم بندی دانشکده ای و دانشگاههای هنر تنها از ۲ سطح کاربردی برخوردار می باشند. پس از عدم مرکزیت UOG در سال ۱۹۹۳، رئیس دانشگاه و رئیس دانشکده موظف به تقسیم منابع در چهار چوب بودجه اختصاص یافته و برنامه های منتخب وزارت فدرال می باشند. علاوه بر این رئیس دانشگاه به تصمیم گیری در خصوص دعوت از مدرسین و درخواست اساتید دانشگاه بعنوان کارمندان پیمانی دولت مبادرت می نماید. در این بعنوان کارکردی نو، رئیس تحقیقات که وظیفه هماهنگی فعالیتهای آموزشی - تحقیقاتی را بر عهده دارد، تعیین گردید. کمیسیون دانشجویی نیز در چهار چوب حقوق دانشجویی توسعه یافته به تعیین برنامه دانشگاهی و روشهای تحصیلی جداگانه در قالب طرح تحصیلی، مبادرت مینماید. رئیس دانشگاه نیز در یک اجتماع دانشگاهی با پیشنهاد ۳ نفری مجلس سنا انتخاب می گردد. علاوه بر رئیس دانشگاه، چهار رئیس دیگر نیز بنابر احتیاجات ویژه دانشگاهی با اعمال مشخصی منصوب می گردند. گفتنی است که وظیفه روسای مذکور کمک رسانی به رئیس دانشگاه می باشد. علاوه بر این، در مدرسه عالی تخصصی به منظور اجرا و سازماندهی فعالیتهای آموزشی - تحقیقاتی، هیئت مدرسه عالی تخصصی دایر میگردد. گفتنی است که هیئت مذکور از نمایندگان جامعه معلمان و محصلین که مامور پیشرفت برنامه تحصیلی FHS می باشند متشکل گردیده و به انتخاب رئیس و

نماینده خود با پیشنهاد سه نفری محافظ FHS مبادرت می نماید. درخواست تغییر برنامه تحصیلی در انجمن FHS درخواست بودجه محافظ، ارائه پیشنهادهای در جهت استخدام کارکنان آموزشی، هماهنگی گردهماییهای آموزشی و تحقیقاتی از لحاظ محتوا و قضاوت در خصوص فعالیت های تحقیقاتی- آموزشی مبادرت می نماید.

مدیریت آموزش عالی دهه ۹۰

استقلال دانشگاهها و مدارس عالی

از قرن ۱۹ به بعد، دانشگاهها از نوعی خودمختاری غیر متمرکز اما محدود در انتخاب و تصمیم گیری برخوردار گردیده اند. بر اساس قانون UOG (مصوب ۱۹۷۵) در حق خودمختاری دانشگاهها اصل تصمیم گیری مشترک توسط تمامی اعضاء دانشگاه بر اساس مدل تصمیم گیری مشترک و مشروط گنجانده شده است. در اوایل دهه ۹۰، بخشی از اداره امور مالی، وزارتخانه آموزش و علوم از حالت متمرکز خارج گردید. علاوه بر این، دوره دیگر سایت تمرکز زدایی طی سال ۱۹۹۴ به مورد اجرا درآمد که تأمین مالی، اقدامات مربوط به استخدام نیرو و بویژه دعوت از اساتید دانشگاهها و نیز تاسیس و یا واگذاری مؤسسات آموزشی مشتمل می گردد. قانون فراگیر تحصیلات در مدارس عالی (AHStG مصوب ۱۹۹۶) از برنامه ریزی گسترده و محتوایی در محدوده تحصیلات دانشگاهی برخوردار بوده است. مسوولیت ترکیب برنامه ها و دوره های تحصیلی بصورت گسترده به کمیسیونهای آموزشی دانشگاهها واگذار گردیده است. از این گذشته، رشته های دانشگاهی را قانونگذار مشخص نموده و محل دانشگاهها را وزارتخانه تعیین می نماید. تمرکز زدایی در قوانین دانشگاهی، با توجه به قانون جدید دانشگاههای هنر مصوب ۱۹۹۸، در

خصوص مدارس عالی هنر سابق نیز جاری می‌باشد. گفتنی است که مدیریت مدارس عالی تخصصی نیز بر عهده افراد برخوردار از شرایط و صلاحیت ایجاد دوره های تحصیلی مدارس عالی تخصصی می‌باشد.

مدیریت آموزش منطقه ای

اداره امور آموزشی در سطح منطقه ای در اتریش بمعنای اداره امور آموزشی در سطح ایالتهاست. در بخشهایی که قانون، مسئولیتهایی در حوزه امور آموزشی به دولت تفویض نموده است، این گونه مسئولیتهای در سطح ایالتها توسط شورای بازرسی مدارس ایالتی تعیین می گردد. مشخص میشود. صلاحیتهای اجرایی که بر اساس قانون به ایالتها واگذار شده در چارچوب قوانین ایالتی (که توسط بخشهای اداری هر ایالت وضع می شود) تعیین میگردد.

ساختار و مسئولیتهای

اداره امور آموزشی در سطح منطقه ای، توسط بخشهای اداری هر ایالت که شورای بازرسی مدارس ایالتی می باشند، صورت میگیرد. در هر یک از ۹ ایالت اتریش، یک شورای بازرسی مدارس ویژه ایالتی وجود دارد. در شهر وین عنوان این اداره ((شورای بازرسی مدارس شهر)) میباشد، گروه بازرسان مدارس ایالتی متشکل از رئیس شورا (رئیس ایالت)، هیئت رئیسه و بخش اداری میباشد. در راس شورای بازرسی مدارس ایالتی، رئیس ایالت بعنوان رئیس شورا قرار دارد. از اینرو این شخص غالباً توسط قویترین حزب مجلس ایالتی برگزیده میشود. رئیس شورا میتواند در اموری که خود در اختیار نگرفته رئیس بخش اداری را بعنوان جانشین بجای خود برگزیند. برخی از شوراها نیز از یک نایب رئیس برخوردار می باشند. این در

حالی است که نایب رئیس از محدوده اختیارات جانشین رئیس، برخوردار نمی باشد. وی همچنین کلیه وظایف رئیس شورا را عهده دار نمی باشد. نقش نایب رئیس بیشتر نقش مشاوره ای و محدود به مشاهده و ملاحظه اسناد میباشد. تا زمانیکه رئیس شورا از جانب قدرتمندترین حزب مجلس ایالتی انتخاب می گردد، انتخاب نایب رئیس شورا از سوی دومین حزب قدرتمند مجلس ایالتی صورت میگیرد. رئیس شورا در کلیه اموری که قانون بطور صریح برای کمیته آموزشی شورا محدودیتی مشخص نموده، تصمیم گیری می نماید. این هیأت (کمیته آموزشی) در شورای مدارس ایالتی، مهمترین مرجع تصمیم گیری است. کمیته فوق خود از اعضای برخوردار از حق تصمیم گیری و حق مشاوره متشکل می گردد. اعضای مشاور را، نمایندگان کلیسا و جوامع دینی، اعضای اجتماعی، بازرسان مدارس ایالتی، بالاترین عضو اداری شورای مدارس (مدیر اداری) و در برخی موارد نیز نماینده دانش آموزان تشکیل میدهند. اعضای دارای حق تصمیم گیری نیز از رئیس (رئیس اداری) شورای مدارس و نمایندگان اولیا و مربیان متشکل می گردد. این افراد از سوی قویترین حزب حاضر در مجلس ایالتی معرفی می گردند. کمیته های شورای فوق نیز بدین ترتیب از طریق اخذ آرای نسبی انتخاب میگردند. کمیته آموزشی به صدور تصمیمات و دستورات عمومی و کلی مبادرت نموده و در تعیین معلمان و مدیریت مدارس متوسطه و بالاتر نقش مهمی ایفا مینماید. کمیته مذکور همچنین از حق ارائه پیشنهاد سه فوریتی در جهت عزل و نصب به وزیر برخوردار می باشد. این پیشنهاد تا جایی برای وزیر آموزش الزام آور است که یکی از اعضای بارز در این کمیته جهت این کار معرفی گردد. مقررات دقیقتر و جزئیات قوانین، در رابطه با ترکیب کمیته های مذکور در قوانین اجرایی ایالتها لحاظ گردیده است. وظایف روزانه مدیریتی آموزشی توسط بخش اداری شورای ایالتی مدارس تهیه

میگردد، که در راس آن رئیس بخش اداری بعنوان بالاترین مقام اداری قرار دارد. وظیفه نظارت برمدارس که بر عهده بازرسان مدارس ایالتی و بازرسان ویژه میباشد به این مقام اداری واگذار شده است. از جمله دیگر وظایف این مقام بعنوان مثال اختصاص و معرفی معلمان به تک تک مدارس میباشد. شورای مدارس ایالتی نیز به معرفی کادرا اداری درجه ۲ به مدارس پایه عمومی مبادرت می نماید. امور پرسنلی مدارس فوق که مسئولیت آن بر عهده نهادهای ایالتی است، به این شورا مربوط نمی گردد. این در حالی است که شورای مدارس در این موارد و امور از حق استماع نظریات برخوردار می باشد. در مدارس متوسطه و بالاتر وظیفه این شورا معرفی کارمندان اداری درجه یک این گونه مدارس است.

مدیریت آموزش ایالتی

بنا بر اصل تقسیم مسئولیتها در بخش آموزش که در قانون اساسی نیز آمده است، ایالتها عهده دار مسئولیت اداره و امور پرسنلی مدارس پایه، مدارس متوسطه، زراعت و جنگلداری و نیز مدارس حرفه ای زراعت و جنگلداری می باشند. گفتنی است که مسئولیتهای فوق توسط بخشهای اداری ایالتها صورت میپذیرد. در اصل برای این امر بخشهای ویژه تشکیل یافته که از لحاظ سیاسی تحت نظارت رئیس ایالت و یا یک شورای ایالتی قرار دارند. بر خلاف امور پرسنلی، امور نگهداری مدارس عمومی پایه از طریق قانون ایالتی به بخشداریهها و یا تشکیلات حوزه ها تفویض می گردد. گفتنی است که تشکیلات فوق در جهت اجرای وظایف مربوطه از جانب مسئولان ایالتی مورد حمایت واقع می گردند. امور نگهداری مدارس حرفه ای پایه و نیز مدارس زراعت و جنگلداری مستقیماً توسط مسئولین ایالتی صورت میگیرد. در کنار وظایف شمرده شده در بخش مدارس، امور مربوط به مهدهای کودک در سطح ایالتی و توسط بخشهای مستقل

اداری ایالتی اداره می‌گردد. از آنجا که در این بخش، هیچ مسئولیتی بر عهده دولت قرار نگرفته است، از این روی، سازمانهای اداری در سطح ملی وجود ندارد. حتی وظیفه قانونگذاری در این بخش نیز بر عهده ایالتهاست.

مدیریت آموزش محلی

اداره امور آموزشی در سطح محلی (منطقه ای) بر ادارات مربوطه واقع در حوزه ها و یا دستگاههای مرتبط با اداره امور آموزشی مشتمل می‌گردد که به ویژه در امر نگهداری مدارس پایه عمومی از جانب مسئولین حوزه ای و محلی مورد حمایت واقع می‌گردد. به استثنای وین بعنوان پایتخت، هر ایالت از چند حوزه متشکل می‌گردد که این حوزه ها به نوبه خود به بخشهایی قابل تقسیم می‌باشند. این بخشها نیز در سیستم اداری اثریش پائین ترین جزء اداری و نزدیک ترین بخش به شهروندان محسوب می‌گردند. تا جایی که دولت برای بخش آموزشی منصبهایی را در نظر گرفته است، این گونه منصبها در سطح محلی توسط شوراهای مدارس حوزه ها انتخاب می‌گردد. هر ایالت از لحاظ سیاسی (تقسیم بندی) به حوزه- هایی قابل تقسیم می‌باشد. در هر حوزه یک شورای مدرسه ای تشکیل می‌یابد. در وین (پایتخت) که از ساختار یک بخش برخوردار می‌باشد، شورای مدارس حوزه ای وجود ندارد. در اینجا شورای مدارس شهر، وظایف شورای مدارس حوزه را بر عهده دارد. لازم به ذکر است که شورای مدارس حوزه از مدیر، کمیته و بخش اداری متشکل می‌گردد. مدیر شورای مدارس حوزه همان رئیس حوزه است. اگر موضوعی در خصوص یک شهر با قانون مستقل مطرح باشد، شهردار در راس شورای مدارس حوزه قرار دارد. شورای مدارس حوزه، مرجع اداری درجه یک کلیه مدارس عمومی پایه واقع در آن حوزه میباشد. شورای مذکور مسئول

اداری مدارس متوسطه و بالاتر و نیز مدارس حرفه ای حوزه خود نمی باشد. این در حالی است که وظیفه نظارت بر این مدارس برعهده این شورا است و این کار توسط بازرس مدارس حوزه صورت میگیرد. شورای مدارس حوزه نیز از کمیته ای متشکل از اعضای دارای حق تصمیم گیری و اعضای مشاور برخوردار میباشد. در اینجا نیز اعضای دارای حق تصمیم گیری از جانب مجلس ایالتی انتخاب شده و منعکس کننده قدرت سیاسی قویترین حزب ایالت در حوزه خود می باشند. گفتنیست که جزئیات قوانین مربوط به ترکیب کمیته های شورای مدارس حوزه ها، توسط قوانین ایالتیهای مربوطه تعیین و تبیین میگردد.

مدیریت آموزشی در سطح بخشداریها

همان گونه که قبلاً نیز بدان اشاره گردید، امور نگهداری مدارس عمومی پایه (شامل تأسیس، اداره و واگذاری) نیز بر عهده ایالتهاست. در قوانین ایالتی این قبیل وظایف معمولاً به بخشداریها واگذار می گردد. گفتنی است که این وظایف توسط بخشداریها و تحت نظارت و حمایت مالی ایالتها صورت میگیرد. که از آن جمله می توان به صندوق تأسیس مدارس ایالتی اشاره نمود.

پستهای مدیریتی

پستهای مدیریتی خالی موجود در حوزه سرپرستی مدارس بطور رسمی با اطلاع عموم میرسد. داوطلبان احراز این قبیل مشاغل، درخواست خود را از طریق اداری به دوایر استخدامی مربوطه ارسال می دارند. داوطلبان تصدی شغل مدیریت مدارس، ملزم به برخورداری از حداقل مدرک تحصیلی مورد نیاز جهت تدریس در مدارس می باشند. در خصوص معلمان دولتی (معلمان مدارس عالی عمومی، مدارس متوسطه

حرفه ای و مدارس عالی حرفه ای) وظیفه کمیته های شورای آموزشی ایالتی است که از میان درخواستهای رسیده، پیشنهادی در خور جهت ارائه به وزیر تدارک نمایند. انجمن مدارس، کمیسیون اتحادیه های مدارس و کمیسیون استخدامی نیز از حق اعلام نظر و موضع گیری نسبت به درخواستهای رسیده برخوردار می باشند. حتی اگر این قبیل موضع گیریها و اظهار نظرها برای کمیته شورای آموزشی الزام آور نباشد، اما مبنای مهمی در جهت اتخاذ تصمیم گیریهای مربوطه خواهد بود. وزیر آموزش، علوم و فرهنگ نیز از میان پیشنهادات واصله، به انتخاب ۱ مورد و پیشنهاد آن به رئیس جمهور مبادرت می نماید. بنابر قانون استخدامی و انتصاب مدیران مدارس پست مدیریت مدارس، ابتدا برای چهار سال در نظر گرفته میشود. این پست هنگامی برای مدت طولانی تر تمدید می گردد که مقامات، کمیسیون اتحادیه و انجمن مدارس نتوانند باتفاق آرا عدم صلاحیت شخص را اثبات نمایند. در مقابل شخص مورد نظر در پست مدیریت، نیز در برابر چنین تصمیمی (رای عدم صلاحیت) از حق درخواست اظهار نظر از یک کمیسیون کارشناسی در خصوص صلاحیت خود برخوردار می باشد. گفتنی است که کمیسیون مذکور نیز ملزم به ارائه نظر کارشناسی خود ظرف مدت ۱۰ هفته می باشد. در خصوص معلمان ایالتی (معلمان مدارس پایه) انتخاب و انتصاب بر عهده ادارات ایالتی مربوطه میباشد. بر اساس قانون استخدام معلمان ایالتی، در سطح ایالتی نیز کمیته های شورای مدارس ایالتی از حق معرفی و پیشنهاد اشخاص برخوردار می باشند. انجمن مدارس و کمیسیون اتحادیه مدارس نیز از چنین حق اظهار نظری برخوردار میباشند. گفتنی است که اظهار نظر فوق همانند مورد معلمان دولتی باید حداکثر ظرف ۳ هفته صورت پذیرد. اظهار نظر فوق سپس به انتصاب درازمدت تبدیل شده و تا زمانیکه مقامات مدرسه و انجمن مدرسه / کمیسیون اتحادیه مدارس،

باتفاق آرا رای به کم کاری و عدم صلاحیت شخص مورد نظر نداده باشند، دوام خواهد داشت. پست مدیریت مدرسه یک پست ثابت است. پستهای ثابت مدرسه ای، مشاغل تدریسی مرتبط با مدرسه هستند می باشند که دوام آنها تضمین شده است. صاحبان مشاغل مذکور از حق فعالیت دائم برخوردار بوده و تنها در صورت ایجاد شرایط خاص (که در قانون استخدام کارمندان یابعبارت دیگر در قانون استخدامی معلمان ایالتی بطور مشروح آمده) به مدارس دیگر منتقل می گردند.

وظایف مدیران مدارس

مدیر مدرسه، رئیس مستقیم و بدون واسطه کلیه معلمان شاغل در مدرسه و سایر کادر مدرسه (پرسنل اداری، نگهبان مدرسه و غیره) میباشد. وی هدایت مدرسه را بر عهده دارد. باسازمانهای آموزشی در ارتباط است و وظیفه مشاوره و راهنمایی معلمان در امر تعلیم و تربیت را نیز بر عهده دارد. مدیر مدرسه حق دارد هر زمان کلاسهای درس را مورد بازرسی و ارزیابی قرار داده و از کیفیت تحصیلی کل کلاسهای درسی مطلع گردد. وی علاوه بر اداره مدرسه، وظیفه برقراری ارتباط میان مدرسه و اولیای دانش آموزان و در مدارس حرفه ای رابطه میان مدرسه و کارگاه را بر عهده دارد. علاوه بر این، مدیر مدرسه، قوانین و دستورات ادارات آموزشی را اجرا نموده، جلسات مدرسه را برنامه ریزی نموده و عهده دار مسوولیت اجرای تصمیمات اتخاذ شده در مدارس می باشد. مدیر مدرسه همچنین ملزم به تفکیک بودجه سالانه تخصیص یافته به مدرسه و تدارک عملکرد سالانه مدرسه می باشد. از نقطه نظر قانونی، مدیران مدارس از حق هیچ گونه دخالتی در انتخاب معلمان مدرسه برخوردار نمی باشند. معلمان از جانب ادارات امور آموزشی (شوراهای آموزشی ایالتی، ادارات مربوطه ایالتی) جهت فعالیت در مدارس انتخاب می گردند. در

برخی مدارس بزرگتر، مدیر مدرسه از یک معاون دائمی برخوردار می باشد. معمولاً مدیر مدرسه را یک معلم شاغل به تدریس در همان مدرسه (و نه معاونی که رسماً برای وی انتخاب شده باشد) کمک و حمایت می نماید. در مدارس کوچکتر به ویژه مدارس پایه، مدیران همچنین عهده دار وظیفه تشکیل کلاسهای فوق العاده می باشند که این خود به تعداد کلاسها بستگی دارد.

آموزش مدیران مدارس

دوره های متعددی، در مرحله پیش از انتخاب و بعنوان راهنمای شغلی پس از انتخاب برای علاقه مندان به شغل مدیریت برگزار می گردد که از آن جمله می توان به دوره مدیریت مدرسه و دوره آموزشی راهنمای شغلی اشاره نمود. از جمله موضوعات اصلی این دوره ها نیز می توان به شیوه مدیریت و کنترل اختلافات، ارتباطات و اداره فعالیت های گروهی، نظارت بر کلاس درسی، راهنمای تحصیلی و نظرسنجی در خصوص روش تدریس، قوانین مدارس، شیوه اداره مدارس، برنامه ریزی مدارس و توسعه مدارس اشاره نمود.

مدیریت گروه و رشته

مدیر گروه

مدیر گروه در مدارس حرفه ای، مدارس زراعت و جنگلداری و مؤسسات تربیت معلم و مربی وجود دارد. با این وجود این اشخاص در مدارس و مؤسسات یاد شده از کار کردها و مسئولیتهای متفاوتی برخوردار می باشند. در مدارس حرفه ای، مدارس زراعت و جنگلداری و نیز مؤسسات آموزشی تربیت معلم، مدیران گروه مسئولیت اداره گروه های تخصصی مربوط به مدرسه و مؤسسه را بر عهده دارند که این

امر زیر نظر مدیر مدرسه صورت میگیرد. در مؤسسات آموزشی تربیت معلم، مراکز آموزشی تربیت مربیان پیش دبستانی و نیز مؤسسات آموزشی تربیت معلمان عمومی، رؤسای گروهها در قبال مدارس، کودکانها، مهدهای کودک و مدارس شبانه روزی مرتبط با مؤسسات، مسئول و پاسخگو می باشند. مدیران گروه ها تا حدود زیادی به کار تدریس اشتغال ندارند. وظیفه برگزاری کلاسهای فوق العاده توسط این اشخاص نیز به گستردگی گروه تخصصی (به تعداد کلاسهای گروه) بستگی دارد.

مدیر رشته

در مدرسی که به گروههای مختلف تقسیم بندی شده اند مدیر رشته وجود دارد. مدیران رشته ها، مواد درسی نظری و عملی مربوط به رشته خود را فراهم می آورند. آنها همچنین عهده دار وظیفه تشکیل کلاسهای فوق العاده به نسبت تعداد کلاسها و وسعت مدرسه می باشند. به طور کل می توان گفت که مدیر گروه و مدیر رشته نسبت به مدیر مدرسه زبردست و نسبت به معلمان گروه و رشته خود ما فوق رابط بشمار می روند. از آنجاییکه هر دو شغل، در زمره مشاغل مدیریتی محسوب می گردند، انتخاب آنها نیز همانند انتخاب وانتصاب مدیران مدارس میباشد.

مسئول کارگاه

مسئول کارگاه در مدارس حرفه ای متوسطه و مدارس حرفه ای عالی، عهده دار وظیفه مدیریت انبارها و کارگاههای تخصصی عملی می باشند. از وظایف افراد فوق در کارگاهها، می توان به اداره کارگاهها، برنامه ریزی آموزشی و تدارک مواد و ابزار مورد نیاز اشاره نمود. این افراد مافوق کسی نبوده و از کارکرد

مدیریتی نیز برخوردار نمی باشند. به عبارت دیگر این اشخاص زیر نظر مدیر مدرسه فعالیت می نمایند.
مسئولان انبارها و کارگاهها نیز عهده دار وظیفه برگزاری کلاسهای فوق العاده می باشند.

مسئول کلاس

بجز مدارس پیش دبستانی، ابتدایی و مدارس ویژه استثنایی که مطابق با برنامه آموزشی مدارس ابتدایی اداره می گردند، در کلیه مدارس مسئول کلاس وجود دارد. مسئول کلاس از جمله معلمانی است که به تدریس در یک کلاس مبادرت می نماید. وی به هماهنگی ارتباط میان کلیه معلمان یک کلاس مبادرت نموده و میان مدرسه و خانه ارتباط برقرار می نماید. وی همچنین به انجام امور اداری مرتبط با کلاس مبادرت می نماید. معلم کلاس از حق صدور دستور به سایر معلمان کلاس برخوردار نبوده و هیچگونه ارشدیتی نسبت به همکاران خود ندارد. فعالیتهای وی در حیطه وظایف تدریس مورد بررسی قرار میگیرد.

مسئولین کمک آموزشی و مسئول کتابخانه

مسئولین کمک آموزشی متشکل از معلمانی می باشد که عهده دار مسوولیت تهیه مواد درسی مورد نیاز هر درس میباشند که از آن جمله میتوان به تدارک مواد شیمیایی برای درس شیمی، نقشه برای کلاسهای جغرافیا، ابزار لازم جهت کلاس فیزیک، آزمایشگاهها، لوازم ورزشی برای سالن ورزش و یا سیستم های کامپیوتری برای کلاسهای کامپیوتر اشاره نمود. گفتنی است که این قبیل مشاغل بعنوان مشاغل معلمی مورد بررسی قرار میگیرند. مسئول کتابخانه نیز از میان معلمان مدرسه انتخاب می گردد.

هماهنگ کننده گان رشته های تحصیلی

هماهنگ کننده گان رشته های تحصیلی در مدارس برخوردار از رشته های (دروس) متفاوت و یا مدارس که به ارائه آموزشهای متمرکز در یک رشته آموزشی موسیقی یا ورزش مبادرت می نمایند، فعالیت دارند. هماهنگ کننده گان معلمانی می باشند که در مدارس نوع اول در درسهای متفاوت و در مدارس یاد شده نوع دوم در حوزه موسیقی یا ورزش به تدریس مبادرت می نمایند. فعالیتهای کاری هماهنگ کننده های رشته های تحصیلی در زمره فعالیتهای معلمی محسوب می گردد. این اشخاص مافوق وارشد کسی نبوده و از زیردست (اداری) نیز برخوردار نمی باشند.

مربیان

مربیان در مدارس شبانه روزی به فعالیت می پردازند. این قبیل مدارس، در زمره مدارس هستند که در کنار آموزش تعلیمات عمومی در مرحله اول و دوم به ارائه خدمات مافوق برنامه نیز می پردازند. که از جمله این خدمات میتوان به کلاسهای دوره ای و تقویتی اشاره نمود. لازم به ذکر است که مربیان ملزم به برخورداری از شایستگی های لازم در جهت برطرف نمودن احتیاجات و ضرورتهای تربیتی دانش آموزان در اوقات فراغت آنان می باشند.

معلمین مراقب

معلمین مراقب در مدارس عالی عمومی و نیز مدارس متوسطه حرفه ای و مدارس عالی حرفه ای عمومی فعالیت دارند. معلمین مراقب به ارائه آموزشهای فنی لازم به کارآموزان مبادرت نموده، آنها را با کارهای

فنی آشنا نموده و نهایتاً در پایان سال تحصیلی به ارائه نظر خود در خصوص وضعیت تحصیلی دانش آموزان به مدیر مدرسه مبادرت می نمایند.

تطابق درونی میان سطوح آموزشی

تطابق در حوزه مدرسه و حوزه دانشگاه متفاوت است:

تطابق در حوزه مدرسه

تطابق داخلی بین تک تک سطوح آموزشی در ابتدا توسط وزارت آموزش، علوم و فرهنگ انجام میگیرد بدین صورت که این وزارتخانه کار برنامه آموزشی را که به طور اصولی توسط کمیسیون برنامه ریزی آموزشی انجام می گیرد، هماهنگ می کند. در این هماهنگی، کانون توسعه مدارس تشکیل شد که وظیفه اش تحقیق در مورد توسعه مدارس و نیز توسعه و پیشرفت مبانی آموزشی و برنامه های آموزشی می باشد. از وظایف مستقیم بازرسی مدرسه، نظارت بر این مورد است که آموزش روزانه به سوی جدایی جبران ناپذیر سطوح آموزشی از یکدیگر نیانجامد. استقلال مدارس که در بند ۱۵ اصلاحیه قانون ساختار مدارس این امکان را به مدارس می دهد که برنامه آموزشی خاص خود را در چهارچوب خواسته شده ارائه دهند. این چهار چوب باید مانع ایجاد محدودیت های آموزشی شود که نظارت بر این امر نیز بر عهده شوراهای آموزشی ایالتی می باشد. در صورت ایجاد چنین محدودیتی از اجرای برنامه مستقل ارائه شد، ممانعت بعمل می آید. هنگامی که به برنامه ریزی مجدد نیاز باشد از کمیسیونهای برنامه ریزی آموزشی نیز کمک گرفته می شود. مرکز توسعه مدارس یک مؤسسه دائمی است. شوراهای ایالتی مدارس اداری آموزشی هستند که همانند بند {۲-۵-۲} به طور دائمی منصوب می شوند. در شوراهای آموزشی ایالتی

بازرسان آموزشی نیز عضویت دارند. برای توسعه برنامه های آموزشی در بخش مدارس کارآموزی (کارودانش)، محتواهای آموزشی در سطح وزارتخانه و در هماهنگی با دست اندرکاران اجتماعی این امر تغییر می کنند. مدارس که از امکان برنامه ریزی آموزشی مستقل استفاده می کنند باید توجه کنند که امکان انتقال این برنامه به مدارس دیگر و نیز اختیارات شغلی در این زمینه محفوظ باقی می ماند. اگر از این امر تخطی بعمل آید، اداره آموزش هماهنگی های آموزشی صورت گرفته را در سطح مورد نیاز لغو میکند.

تطابق در حوزه دانشگاه

برای ورود به دانشگاه باید تحصیلی ثانویه را پشت سر گذاشت. بطور کلی همکاری آموزشی در سطوح ثانویه و ظرفیت مدارس عالی تعداد افرادی را که مجاز به ادامه تحصیل هستند (دیپلمه ها)، مشخص می کند. هم اکنون حدود ۷۰٪ دیپلمه ها، تحصیل در دانشگاه یا مدارس عالی را آغاز می کنند. ۳۰٪ بقیه نوع دیگری از تحصیلات ثانویه را آغاز می کنند و یا وارد بازار کار می شوند. از این رو تعداد علاقمندان به تحصیل در دانشگاهها و مدارس عالی برای بخش مدارس عالی یک اندازه از خارج تعیین شده است که مدارس عالی قادر به پاسخگویی آن نمی باشند. در بخش سنتی مدارس عالی تقسیم کار واضح بین دانشگاههای علمی و هنری میان تقاضا برای تحصیل و رشته های موجود هماهنگی قابل ذکری وجود ندارد. برای ناهماهنگیهای احتمالی بین دانشگاهها و بخش مدارس عالی تخصصی که از سال ۱۹۹۴ گسترش یافته است، قانون تحصیلی دانشگاه (قانون تحصیلات دانشگاهی مصوب سال ۱۹۹۷) (UNIDJG) در نظر دارد که با ایجاد و یا راه اندازی شاخه های تحصیلی در دانشگاهها به تقاضای تحصیل در مدارس عالی تخصصی توجه لازم صورت گیرد.

هزینه های آموزشی

هزینه زندگی دانشجویی

دانشجو فقط موظف است تا هزینه های زندگی خود اعم از اجاره منزل، پوشاک، مواد غذایی و بیمه درمانی را پرداخت کند. اتاق ها و آپارتمان هایی وجود دارد که با قیمت مناسب فقط به دانشجویان اجاره داده می شود. حدود هزینه زندگی دانشجو در اتریش بانضمام خوراک، پوشاک، رفت و آمد و کلیه هزینه های جانبی حدوداً معادل ۷۰۰-۸۰۰ یورو می باشد. دانشجو تعداد ساعت محدودی در هفته اجازه کار دارد. جهت ثبت نام در دانشگاه ارایه بیمه درمانی الزامیست و بیمه درمانی برای هر شش ماه حدود ۳۰۰ یورو در نظر گرفته می شود.

شهریه دانشگاهی

در دانشگاه ها و کالج های ملی اتریش جهت آموزش تکمیلی هیچگونه شهریه آموزش دریافت نمی شود. به دانشجویان بی بضاعت نیز بورس تحصیلی اعطاء می شود. شهریه های آموزشی دانشجویان اتریشی، حداقل ۵ شیلینگ و حداکثر ۳۰۰۰۰۰ شیلینگ می باشد.

بودجه آموزش پیش دانشگاهی

تأمین مالی بخش آموزش بر عهده دولت، ایالتها و بخشداریهایی می باشد که سهم عمده این بخش بر عهده دولت است. بیشتر هزینه های دولت در بخش آموزش توسط وزارت آموزش، علوم و فرهنگ به

مصرف می‌رسد (ارزیابی دولت در سال ۲۰۰۰ : ۷۶ میلیارد شیلینگ معادل ۹/۷٪ از کل بودجه دولت).
بقیه این هزینه‌ها توسط سایر وزارتخانه‌ها که در بخش مدارس و آموزش سرمایه‌گذاری کرده و سهم دارند
به مصرف می‌رسد. به عنوان مثال می‌توان از وزارتخانه اقتصاد و کار که بخش بزرگی از اداره مدارس
(نوسازی مدارس) در محدوده فعالیت‌های آن است، نام برد. در بخش مدارس اجباری آموزشی عمومی در
سال ۲۰۰۰ در حدود ۳۶ میلیارد شیلینگ و در بخش مدارس تکمیلی در حدود ۲۹ میلیارد شیلینگ خرج
شده است. هزینه‌های مربوط به هر دانش‌آموز در مدارس اجباری آموزش عمومی مبلغ ۵۲۰۰۰ شیلینگ در
سال بوده است. برای دانش‌آموزان مدارس تکمیلی این مبلغ بین ۷۴۰۰۰ و ۱۰۰,۰۰۰ شیلینگ در سال
بوده است.

نهادهای اصلی تأمین کننده بودجه

مدارس پایه (مدارس ابتدایی، مدارس متوسطه عمومی، مدارس ویژه و استثنایی، مدارس پیش فنی
حرفه ای و مدارس فنی و حرفه ای) از طریق ایالتها، بواسطه فرمانداریها یا اجتماعات شهرداری به روند
فعالیت خود ادامه می دهند. هنگامی که اغلب مدارس آموزش اجباری بواسطه شهرداریها یا اجتماعات
شهرداری به فعالیت خود ادامه می دهند، مدارس فنی و حرفه ای اجباری نیمه وقت از طریق ایالتها به
آموزش دانش آموزان می پردازند. بقاء و عملکرد یک مدرسه در برگیرنده استقرار، پشتیبانی و تعمیر
ساختمانهای مدارس، پرداخت هزینه های ثابت، خرید وسایل آموزشی و کمک آموزشی، و استخدام نیروی
کارمند کمکی لازم (سرایداران، کارمندان پشتیبانی و غیره) می باشد. استخدام معلمان در مدارس
اجباری انحصاراً به عهده یک ایالت می باشد. معلمان در مدارس بخش دولتی آموزش اجباری بواسطه

ایالت استخدام می شوند و حقوقشان از طریق ایالت پرداخت می شود. با این وجود، ایالت کاملاً جبران این هزینه ها را از طریق دولت در فرایند تطابق مالی را می نماید (تنها تفاوت موجود در مدارس فنی و حرفه ای اجباری است، مدارس که این باز پرداخت تنها تا ۵۰ درصد و بالاتر از ۵۰ درصد تضمینی شده است).

مدارس بخش دولتی آموزش اجباری به پرداخت شهریه های آموزشی ملزم نشده اند. نقل و انتقال به مدرسه و از مدرسه به خانه با استفاده از امکانات نقل و انتقال دولتی مجانی می باشد. کتب درسی برای دانش آموزان مجانی و بدون پرداخت هزینه ای می باشد، مدارس متوسطه عالی و مدارس متوسطه از جانب دولت که تمامی هزینه ها را شامل حقوق معلمان می شود را تقبل نموده به حیات و ابقاء خود ادامه می دهد. معلمان با مدارس تعهد قرارداد استخدامی ندارند بلکه با دولت قرارداد استخدامی منعقد می نمایند. همانند آموزش اجباری، مدارس عالی و متوسطه امکان تقبل هزینه های شهریه آموزشی را ندارند و کتب درسی و نقل و انتقال مجانی می باشند. مدارس اطریش بودجه نسبی را برای اداره خود تخصیص داده اند. اصلاحاتی مبنی بر افزایش استقلال عمل در مسائل مالی اشان صورت خواهد گرفت. تمامی دانشگاه ها و کالجها توسط دولت (دانشگاه خصوصی وجود ندارد) تأسیس و بنا می شوند و عمدتاً از بودجه دولت تأمین مالی می شوند.

کمک هزینه های تحصیلی مدارس پیش دانشگاهی

اصولاً والدین کودکی که هنوز قادر به مراقبت و نگهداری از خود نیست، کمک هزینه خانوادگی

دریافت می کنند. علاوه بر این حمایت های زیر نیز پیش بینی شده اند:

- آزادی عمل در پرداخت شهریه تحصیلی مدارس دولتی

در این بخش تنها هزینه های مربوط به رفع مخارج مربوط به لوازم آموزشی و کاری، اسکان، مراقبت و نگهداری در خوابگاههای دانش آموزی (و یا برگزاری کلاسهای آموزشی همچون کلاس اسکی) باید پرداخت گردند.

• کتابهای درسی رایگان

کتابهایی که برای درس لازم هستند در مدارس دولتی و مدارس اجباری عام المنفعه و نیز مدارس متوسطه و عالی به صورت رایگان در اختیار دانش آموزان قرار می گیرند. از سال ۱۹۹۶-۱۹۹۵ دانش آموزان می توانند کتابها را خود نیز تهیه بکنند.

• حمل و نقل رایگان دانش آموزان و یا اعطای کمک هزینه حمل و نقل به دانش آموزان

هزینه مربوط به حمل و نقل از خانه به مدرسه و بالعکس در صورت ایجاد موافقت لازم بین دولت و شرکت حمل و نقل از جانب دولت پرداخت خواهد شد. از سال تحصیلی ۱۹۹۷-۱۹۹۶ امکان پرداخت یکجای این هزینه ها به مبلغ ۲۷۰ شیلینگ از جانب والدین نیز امکان پذیر است.

• بیمه تصادفات دانش آموزی

کلیه دانش آموزان با توجه به شغل خود به عنوان دانش آموز براساس قانون، بیمه حوادث شده اند. مؤسسات بیمه حوادث عمومی از صندوق متوازن عوارض خانواده ها یک هزینه یکجا را برای بیمه حوادث دریافت می کند.

• کمک هزینه های دانش آموزی

از مقطع تحصیلی کلاس نهم (در حدود ۱۴ سالگی) دانش‌آموزانی که در خارج از محدوده زندگی والدین خود برای درس خواندن به مدرسه‌ای می‌روند می‌توانند برای منظور شرکت در کلاسها از هزینه خوابگاه استفاده کنند. از کلاس دهم نیز کمک هزینه تحصیلی نیز پرداخت خواهد شد. شرط درخواست کمک هزینه تحصیلی و یا کمک هزینه خوابگاه در کنار اثبات نیاز به آن، اثبات مفید بودن رشته تحصیلی نیز می‌باشد. مقطع تحصیلی فعلی نباید قبلاً گذرانده شده باشد. اگر کلیه شرایط قانونی برآورده نشده باشند اما نیاز به کمک هزینه وجود داشته باشد، کمک هزینه ویژه‌ای پرداخت خواهد شد. با ایجاد اصلاحات در قانون کمک هزینه‌های دانش‌آموزی مصوب تاریخ ۲۰۰۰/۷/۱۲ از تاریخ ۲۰۰۱/۹/۱ کلیه مبالغ تنها به یورو پرداخت خواهند شد: کمک هزینه تحصیلی مبلغ ۹۸۲ یورو، کمک هزینه خوابگاه مبلغ ۱۲۰۰ یورو و کمک هزینه حمل و نقل مبلغ ۸۸ یورو.

• کمک هزینه‌های ویژه تحصیلی

دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در یک مدرسه عالی ویژه شاغلین که شغل خود را رها می‌کنند و یا برای آمادگی در امتحانات نهایی مرخصی بدون حقوق می‌گیرند، می‌توانند تا سقف ۶ ماه “کمک هزینه تحصیلی ویژه” دریافت کنند.

• حمایت و پشتیبانی از دانش‌آموزان نیازمند

با کمک این برنامه و طرح دانش‌آموزان نیازمند نیز می‌توانند به عنوان مثال در کلاسهای اسکی، گردشهای هفتگی تفریحی و غیره شرکت کنند.

بودجه آموزش عالی

دانشگاهها مؤسساتی دولتی هستند و تأمین بودجه آنها تقریباً مستقل از بودجه عمومی دولت صورت می‌پذیرد. بودجه مورد نیاز و قوانین استخدامی دانشگاهها هر ساله توسط وزارتخانه صورت می‌پذیرد. قانون برنامه‌ریزی دانشگاهها (UOG مصوب ۱۹۹۳) بودجه‌بندی را برای دانشگاهها براساس وظایفشان پیش‌بینی کرده است. دانشگاهها بودجه ای کلی دریافت می‌کنند که با تغییر خدمات آموزشی و کارکرد آنها کمتر و یا بیشتر می‌شود. سرمایه‌گذاریهای عظیم دانشگاهی به صورت مجزا تأمین می‌شوند. این سیستم از سال ۱۹۹۸ همچنین در مورد دانشگاههای هنر امروزی معتبر است و جزئیات اجرایی آن در سالهای بعد مشخص خواهد شد. در کنار تأمین دولتی هزینه‌ها، دانشگاهها علاوه بر این منابع مالی جداگانه دیگری نیز دارند. دانشگاهها می‌توانند براساس استقلال نسبی خود به کسب درآمد بپردازند و یا به اجرای پروژه‌های تحقیقی سفارشی بپردازند و این درآمدها را به صورت هدفمند جهت انجام امور دانشگاه به مصرف برسانند. علاوه بر این سهم عمده‌ای از موجودی صندوق گسترش تحقیقات علمی که از بودجه دولت تغذیه می‌شود، به دانشگاهها تخصیص می‌یابد. شهریه‌های دانشگاهی تاکنون در مورد دانشجویان خارجی رایج و معمول بود که دانشگاهها در مورد این درآمدها به طور مستقل رفتار می‌کردند. کمک هزینه‌های تحصیلی که از ترم زمستانی ۲۰۰۲-۲۰۰۱ رایج شده، وظیفه دارند در مسیر تغییر سیستم دانشگاهها در آینده به عنوان درآمد خصوصی و منحصر به دانشگاهها در اختیار آنها قرار بگیرند. وظیفه تأسیس و نگهداری مؤسسات آموزش عالی در حوزه وظایف وزارت اقتصاد و کار و نیز سازمان املاک دولتی (BIG) اتریش که ساختمانهای دولتی را تأسیس و اداره می‌کند، می‌باشد. تصمیم درباره تأسیس ساختمانهای جدید بر اساس توافق میان

سه وزارتخانه آموزش، اقتصاد و دارایی و نیز دانشگاه مربوطه صورت می گیرد. تأمین مالی این امر توسط (BIG) به عبارت دیگر توسط بودجه دولت صورت می گیرد. ایالتها و شهرداریها نیز به طور جداگانه در مورد تأسیس بناهای مدارس عالی مشارکت می کنند. مالکان مدارس عالی تخصصی می توانند دولت و یا سایر اشخاص حقوقی و یا حقیقی (خصوصی) باشند. در حال حاضر دوره های تحصیلی موجود در مدارس عالی غالباً بر اساس یک سیستم معیار هزینه ها توسط دولت تأمین می شوند. هزینه مجتمع دانشگاهی تحصیلات تکمیلی توسط کمکهای دولتی و منابع ایالتی ایالت اتریش سفلی و نیز شهریه های دانشجویی تأمین می گردد.

منظور از عبارت بودجه، مدارس عالی آندسته از سرمایه های بودجه سالیانه دولت اتریش است که برای پوشش دادن به مخارج پرسنل، تجهیزات و ساختمانهای دانشگاهها و گسترش تحقیقات در مدارس عالی استفاده می شود. بودجه مدارس عالی در سال ۲۰۰۰ بالغ بر ۳۰/۶ میلیارد شیلینگ بود (به صورت برآورد) که نسبت به سال ۱۹۹۰ از رشدی ۵۸ درصدی برخوردار بود. بخش هزینه های پرسنل از این بودجه در حدود ۴۴ درصد بوده است. سهم این بودجه از کل بودجه سال ۲۰۰۰ رقم ۳/۹٪ را نشان میداد. سهم بودجه مدارس عالی از تولید ناخالص ملی ۱/۱ درصد بوده است. میانگین هزینه های هر دانشجوی مشغول به تحصیل در دانشگاهها در سال ۲۰۰۰ در دانشگاههای علمی ۱۲۰۰۰۰ شیلینگ، در دانشگاههای هنر در حدود ۲۴۸۰۰۰ شیلینگ و در مدارس عالی تخصصی ۷۳۷۰۰ شیلینگ بوده است.

کمک هزینه های آموزش عالی

توسعه و ترویج آموزش در این حوزه شامل دو بخش مستقیم و غیرمستقیم می شود که تا حد زیادی از منابع دولتی تأمین هزینه می شوند. خدمات توسعه ای غیرمستقیم از نیازهای اجتماعی مستقل هستند و از نقطه نظر مالی جزء بزرگترین بخشهای اقدامات توسعه ای دولتی بشمار میروند. از خدمات اجتماعی غیرمستقیم می توان از کمک هزینه های خانوار، بیمه وابسته به والدین، بیمه مستقل، بیمه حوادث قانونی و نیز توجه و حمایت مالی نسبت به کودکان و بچه های دانشجویان نام برد. خدمات مستقیم که با توجه به قانون توسعه آموزش ارائه می گردند، سمت و سوی نیازهای اجتماعی و موفقیت های تحصیلی دانشجویان را در خود دارند. منظور از نیازهای اجتماعی حقوق و درآمد دانشجویان و یا افراد تحت تکفل آنها می باشد. دانشگاهها امکانات توزیع و پخش کمک هزینه های اجرایی و تحقیقاتی و بویژه امکانات گسترش فعالیت های دانشجویان موفق را از وزارت آموزش، علوم و فرهنگ در یافت می کنند.